

Årsrapport 2021

Svenska Ledprotesregistret

Årsrapport 2021

Annette W-Dahl

Johan Kärrholm

Cecilia Rogmark

Emma Naucmér

Jonatan Nåtman

Erik Bülow

Maziar Mohaddes

Martin Sundberg

Ola Rolfson

Vi reserverar oss för eventuella tryckfel, fel i information och/eller datafiler. Ansvarig utgivare: Ola Rolfson.

ISSN 1654-5982

ISBN elektronisk pdf version 9978-91-986612-1-7

ISBN tryckt version 978-91-986612-2-4

Innehåll

1. Inledning	9
2. Datakvalitet	13
Täckningsgradsanalys (kompletthet).....	13
3. Demografi	27
4. Epidemiologi	39
4.1 Höft och knäproteskirurgi i Sverige	39
5. Höftproteskirurgi	47
5.1 Alla höftproteser på grund av artros	47
5.2 Reoperation höftprotes.....	65
5.3 Reoperation inom två år	72
5.4 Revision	80
5.5 Utvärdering av implantat och implantatkombinationer	100
5.6 Höftfrakturbehandling med total- eller halvprotes	110
6. Knäproteskirurgi	117
6.1 Alla knäproteser oavsett diagnos	117
6.2 Reoperation av knäprotesoperationer oavsett diagnos, orsak och tidigare operationer	134
6.3 Reoperation inom två år för TKA/OA.....	137
6.4 Revision oavsett diagnos, orsak och åtgärd.....	140
6.5 Knäosteotomi.....	158
7. Önskade händelser	167
7.1 Mortalitet inom 90 dagar	167
7.2 Önskade händelser.....	172
8. Patientrapporterade utfallsmått	185
Svenska Ledprotesregistret och klinisk forskning	208
Internationellt arbete	211
Kodsättning	212
Kodsättning för höftprotes.....	212
Kodsättning för knäprotes och knäosteotomi.....	217
Publikationer 2019–2021	220
Tack till kontaktsekreterare och kontaktläkare	227

Den tryckta versionen av årsrapporten innehåller ett urval av tabeller och grafer. Nätversionen med appendix kommer att innehålla ytterligare tabeller och grafer och kommer att finnas publicerad på hemsidan www.slr.registercentrum.se

Ordlista

Ahlbäck-klassifikationen	Röntgenologisk klassifisering av knäartros.
Artros (OA)	Artros (Osteoarthritis) är en ledsjukdom som drabbar hela leden. Uppdelning i primär och sekundär artros är ifrågasatt då artros är ett komplext tillstånd som kan ha många bidragande faktorer.
Artrosskola	Ett strukturerat sätt att förmedla grundbehandling vid artros, vilket innebär information och träning.
ASA-klass	American Society of Anesthesiologist physical status classification: klassificering av patienter med avseende på medicinsk samsjuklighet. Ju högre ASA desto större grad av samsjuklighet.
Aseptisk lossning	Lossning av proteskomponent(er) utan påvisad infektion.
Bilateral protes	Protes i både höger och vänster höft respektive knä.
Bipolärt huvud	Sammanfatt ledhuvud där ett mindre ledhuvud sitter fixerat på protesskaftet och ett större ledhuvud knäpps fast på det första. Resultatet blir att rörelse kan ske i två leder, dels mellan det mindre och det större ledhuvudet och dels mellan det större och bäckenbenets ledskål.
Body mass index (BMI)	BMI = vikt/längd ² .
Case-mix profil	Sammanställningen av patientgruppen som respektive enhet behandlar.
CE	Conformité Européenne (fritt översatt: europeisk överensstämmelse).
Charnley-klass	Klassifikation av samsjuklighet som i huvudsak relaterar till rörelseförmågan. Klass A avser ensidig höft/knäsjukdom, klass B bilateral höft/knäsjukdom och klass C multipel ledsjukdom eller andra medicinska tillstånd som påverkar gångförmågan.
Computer assisted surgery (CAS)	På svenska, datorassisterad kirurgi. Ett kirurgiskt koncept och en uppsättning metoder som använder datorteknik för kirurgisk planering och för att vägleda eller utföra kirurgiska ingrepp.
Cox regression	Regressionsmodell som används för att studera eventuella samband mellan händelse i tid och en eller flera prediktorer.
CPUA	Centralt personuppgiftsansvarig
Cruciate retaining (CR)	Minimalt stabiliserande, bakre korsbandssparande protestyp.
Den vanlige patienten	Man eller kvinna 55–85 år med primär artros, ASA klass I–II och BMI mindre än 30 som opererats med primär total höftprotes.
Dubbelartikulerande cup (DA)	Svenskt namn för Dual Mobility Cup (DMC).
Elektiv operation	Planerad operation.
Enhet	Klinik
En-seansoperation	Operation utförd under ett tillfälle.
EQ-5D	Ett standardiserat instrument, enkät, för att mäta generell hälsa.
European standard population (ESP)	Europeisk standardpopulation på svenska. En teoretisk population som används för att kunna jämföra information från olika länder.
Fast track	Vårdkoncept som baseras på noggrann preoperativ information, tidig mobilisering samt effektiv smärtlindring för att minimera vårdtid på sjukhus med bibehållen hög vårdkvalitet.

Gångjärnsprotes	Knäprotes som tillåter enbart enaxlad rörelse i flexion och extension.
HA	Hydroxyapatit
Hardingesnitt	Direkt lateralt snitt i ryggläge.
Hazard ratio (HR)	Förhållandet i risken för en händelse mellan två undersökta grupper.
HKA (hip-knee-angle)	Mätning av vinkeln mellan linjen höft-knä och linjen knä-fotled på en röntgenbild.
HOOS	Hip dysfunction and Osteoarthritis Outcome Score. Ett standardiserat instrument, enkät för att mäta höftrelaterad smärta, funktion och livskvalitet.
Hybridprotes	Total höftprotes med ocementerad cup och cementerad stam alternativt knäprotes med ocementerad tibiaplatta och cementerad femur.
ICD-10	Internationellt kodsysteem som klassificerar diagnoser.
Incidens	Antalet händelser i en viss population under en avgränsad tid.
DAIR	Debridement, Antibiotics, Implant Retention; kirurgisk åtgärd vid djup infektion där protesdelar som sitter väl fast bevaras genom att debridera, spola ur och ge antibiotika för att läka ut infektionen.
ISAR	International Society of Arthroplasty Registries.
Kaplan-Meier	Statistisk metod för att skatta sannolikheten för överlevnad (ex. för ett implantat) efter en viss given tid.
Knäosteotomi	Omvinkling av knäleden för att avlasta den sjuka/skadade delen av knät. Ledsparande kirurgi.
Konfidensintervall (KI)	En skattning av ett beräknat värdes osäkerhet med angivande av en undre och övre gräns.
Konsumtion	Avser här antalet totala höftprotesoperationer per 100 000 invånare oavsett var operationen utförts.
Kopplad knäprotes	(Linked/rotating hinges) Har en axelliknande mekanisk koppling mellan femur och tibiadelen för flexion/extension men även en mekanism som tillåter en viss rotation.
KOOS	Knee injury and Osteoarthritis Outcome Score. Ett standardiserat instrument, enkät för att mäta knärelaterad smärta, funktion och livskvalitet.
KVÅ-kod	Kodsysteem som klassificerar vårdåtgärder.
Lateralt läge	Sidoläge under operation.
Lokal infiltrations-analgesi (LIA)	Postoperativ smärtlindring som ges lokalt i leden i samband med operationen.
Likert	En skala där olika attityder hos respondenter mäts. Likertskalor har oftast fem skalsteg, men även sju förekommer.
Logrank-test	Statistisk metod för att jämföra skillnaden mellan två eller flera överlevnadsfördelningar (Kaplan-Meier) där hypotesen är att fördelningarna är lika.
Luxation	Urledvridning. För höftproteser innebär det att ledhuvudet hoppar ur ledskålens centrum. För knäproteser innebär det vanligen att knäskålen hoppar åt sidan men det förekommer också att proteskomponenterna i lårbenet och underbenet separerar från varandra.

MDR	Förordning om medicintekniska produkter inom EU. Medical Device Regulation.
Minimal invasive surgery (MIS)	En (liten) artromi där operatören får tillgång till knäleden utan att patella everteras.
NARA	Nordic Arthroplasty Register Association
NOAK	Non vitamin-k Orala AntiKoagulantia
NPO	Nationella programområden
Omvänd hybridprotes	Total höftprotes med cementerad cup och ocementerad stam alternativt knäprotes med cementerad tibiaplatta och ocementerad femur.
Osteolys	Uppluckring av benvävnad.
Osteosyntes	Sammanfogning av en fraktur med till exempel plattor, skruvar, spik eller ståltråd.
Oönskad händelse	Oväntad negativ händelse till följd av i detta fallet en protesoperation, exempelvis infektion. (Engelska: Adverse Event)
PAR	Patientregistret (Socialstyrelsen)
Partiell knä-ytersättningsprotes (PRKA)	”Knappar” som bara ersätter en del av ett kompartment i knät.
Patellofemoral knäprotes (PF)	Försörjer enbart det femuropatellära kompartment.
Patientanpassade instrument	Instrument/sågblock gjorda speciellt till patienten baserat på bilder från magnetkamera (MR) eller datotomografi (CT).
Prevalens	Anger den andel individer i en population som har en given sjukdom eller ett givet tillstånd.
Produktion	Avser här antalet totala höftprotesoperationer per 100 000 invånare oavsett var den som opererats bor.
PROM	Patient Reported Outcome Measurement; patientrapporterade utfallsmått.
p-värde	Mått som anger sannolikheten för att till exempel två medelvärden skiljer sig åt. (Givet hypotesen att två eller fler grupper har samma medelvärde är sann så är p-värdet sannolikheten att erhålla minst så extremt utfall som den faktiskt observerade.)
Reumatoid artrit (RA)	En inflammatorisk ledsjukdom.
Reoperation	Alla öppna ingrepp (höft)/andra ingrepp (knä) varav revisioner utgör en del.
Revision	Utbyte, tillägg eller extraktion av en eller flera inopererade protesdelar (inkluderar artrodes och amputation).
PPFF	Periprosthetic femoral fracture. Protesnära femurfraktur.
Posterior stabilized knäprotes (PS)	En typ av stabiliserande knäprotes som förutsätter resektion av bakre korsbandet.
Risk ratio (RR)	Sannolikheten för att någon händelse skall observeras i en grupp relativt en annan grupp.
Standard deviation (SD)	Standardavvikelse
Sekvele	Men efter sjukdom, skada eller trauma.
SHAR	Swedish Hip Arthroplasty Register
SHPR	Svenska Höftprotesregistret

SKAR	Swedish Knee Arthroplasty Register
SKR	Sveriges Kommuner och Regioner
Svenska Ledprotesregistret (SLR)	Sammanslagning av Svenska Höftprotesregistret och Svenska Knäprotesregistret.
Sluten reposition	Återföra kroppsdel eller fraktur till rätt läge utan kirurgiskt snitt.
Stabiliserande knäprotes (stabilized)	Termen stabiliserande används enbart för en grupp proteser av TKA-typ som använder formen på femur och tibiakomponenten för att begränsa rörelse i varus/valgus och rotation.
THA	Total hip arthroplasty, total höftprotesoperation.
TKA	Total knee arthroplasty, total knäprotesoperation.
TKA revisionsmodeller	Kallas de TKA som huvudsakligen används till revisioner eller svåra primärfall.
Två-seansoperation	Operation utförd under två tillfällen.
Unikompartmentell knäprotes (UKA)	Försörjer enbart det mediala eller det laterala femorotibiala kompartment (medial UKA respektive lateral UKA).
Unilateral protes	Protes i enbart ena höften/knäet.
Unipolärt huvud	Ledhuvud som fixeras till protesskaftet och som ledar mot acetabulum.
Vancouver-klassifikation	Klassifikationssystem för protesnära frakturer. Typ A: Trokantära frakturer som inte engagerar proteserna. Typ B: Fraktur i direkt anslutning till proteserna, klassas som B1 när stammen är väl fixerad, B2 om stammen är lös och bedefekten är liten samt som B3 om stammen är lös och bedefekten är betydande. Typ C: Fraktur distalt om proteserna.
VAS	Visuell analog skala. En liggande eller stående skallinje där den som svarar på enkätfrågan sätter en markering som motsvarar individens upplevelse. Instrument för självskattning.
Watson-Jones snitt	Typ av främre eller anterolateralt snitt.

Den här årsrapporten,
hoppas vi, är början
på en ny era för
ledproteskirurgin i Sverige.

1. Inledning

Det är ett stort nöje att få hälsa välkommen till Svenska Ledprotesregistrets första årsrapport. Det är en alldeles särskild händelse att Sveriges två första kvalitetsregister gått samman och bildat ett gemensamt register för ledprotesoperationer i höft- och knäled. Sedan 1970-talet har vi bidragit till att förbättra kvaliteten i vården och varit internationella förebilder. Vi är övertygade om att sammanslagningen kommer att leda till att vi gemensamt kan arbeta för att ytterligare stärka vården så att resultatet för patienter som genomgår ledprotesoperation i Sverige även i framtiden kommer att vara i internationell toppklass.

Årsrapporten 2021

Det ligger ett stort arbete bakom sammanslagningen som bland annat möjliggjorts genom bidrag från Sveriges Kommuner och Regioner och Svensk Ortopedisk Förening. En viktig del av sammanslagningen har varit att skapa en gemensam årsrapport. I arbetet med årsrapporten har vi lagt stor möda på att så långt som möjligt presentera data från knä- och höftprotesoperationer på ett enhetligt sätt. Vi har försökt kombinera det bästa från vardera Höft- och Knäprotesregistren. Här är några viktiga exempel på enhetliga definitioner och enhetliga sätt att presentera data i årsrapporten:

- Med reoperation avses alla typer av ingrepp som utförs kring en protesled och för knäproteser inkluderar det även mobilisering i narkos. Revision är en särskild typ av reoperation där en eller flera proteskomponenter byts ut, tas bort eller läggs till proteskomponenter.
- Risk för revision eller reoperation presenteras som kumulativ revisionsrisk (cumulative revision rate = CRR). Det görs med Kaplan-Meier överlevnadsstatistik och räknas fram genom att ta 100% minus det överlevnadsestimat som Kaplan-Meier statistiken visar. Den kumulativa risken kan tolkas från patientens synvinkel: om jag är i livet vid en viss tidpunkt, vad är då risken att jag behövt genomgå en revision eller reoperation?
- Jämförelser av implantat görs genom att jämföra alla vanligt förekommande implantat inom en viss kategori med ett referensimplantat. Här har vi räknat ut den relativa risken (risk ratio) för ett visst implantat i jämförelse med referensimplantatet.
- Jämförelse av risken för revision mellan olika enheter presenteras som relativ risk jämfört med riksgenomsnittet. Dessutom visas enheternas ”ranking” med tillhörande 95%-igt konfidensintervall för rankingen.

Av utrymmesskäl har vi inte kunnat presentera de alla analyser som Höft- och Knäprotesregistren gjort i sina vardera årsrapporter tidigare. En del grafer och tabeller finns tillgängliga i ett appendix som ligger på Ledprotesregistrets hemsida. Vi har också fått skära ned på djupanalyser. Tanken är att djupanalyser löpande ska presenteras i nyhetsbrev och på hemsidan framöver.

Ett slag för Gångbar

Hemsidan Gångbar (www.gangbar.se) riktar sig till patienter. Här finns all nödvändig information på ett ställe för dem som ska genomgå eller har genomgått en ledprotesoperation i höft- eller knäled. Sidan är framtagen av Ledprotesregistret för att ge en samlad information om ledprotesoperationer och rehabiliteringen efteråt och har visat sig vara väldigt populär eftersom den har tiotusentals besökare varje år.

Produktion under Covid-året 2020

Svenska Ledprotesregistrets årsrapport 2021 innehåller uppgifter om operationer som utförts tom 31 december 2020. Aldrig tidigare har vi inom höft- och knäproteskirurgin sett en så dramatisk nedgång av antalet operationer som den minskning som skedde under pandemiåret 2020 jämfört med 2019. Primär total höftproteskirurgi minskade under 2020 med 23% jämfört med 2019 och för primär knäproteskirurgi var minskningen 30% (figur 1.1 och 1.2). Vi befarar att det kommer att ta flera år för svensk sjukvård att ta hand om det uppdämda behov av ledproteskirurgi som uppstått i samband med pandemin. Även revisioner och andra reoperationer minskade under 2020. Mest påtaglig var minskningen för knäprotesrevisioner som minskade med 21% medan höftprotesrevisioner minskade med 15% (figur 1.3 och 1.4). Tyvärr kan vi inte glädja oss vid att antalet reoperationer minskade – huvuddelen av minskningen bedöms bero på inställda operationer och resursbrist på grund av pandemin.

Enastående forskningsproduktion

Trots pandemiår och intensivt arbete med sammanslagningen har forskningen med data från registret varit mycket hög. Under 2020 disputerade nio doktorander vars avhandlingsarbeten helt eller delvis baserades på data från det som nu är Ledprotesregistret. Under den senaste femårsperioden har det publicerats 134 vetenskapliga artiklar från Höft- och/eller Knäprotesregistret. Särskilt roligt är det att vi har vetenskapliga samarbeten med alla medicinska fakulteter i Sverige och många internationella forskningssamarbeten.

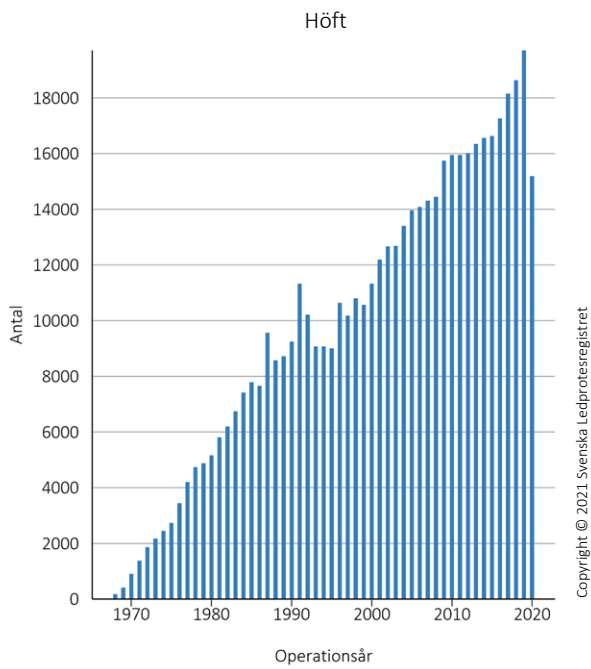
Tack alla medarbetare

Den här årsrapporten, hoppas vi, är början på en ny era för ledproteskirurgin i Sverige. Från alla håll – patienter, ortopedier och annan vårdpersonal, företrädare för implantatindustrin, beslutsfattare i sjukvården, professionsföreningar, forskare med flera – har vi mötts av stor uppmuntran och idel positiva kommentarer angående sammanslagningen. Vi tar gärna emot synpunkter och förslag på förändringar i rapportens utformning framöver.

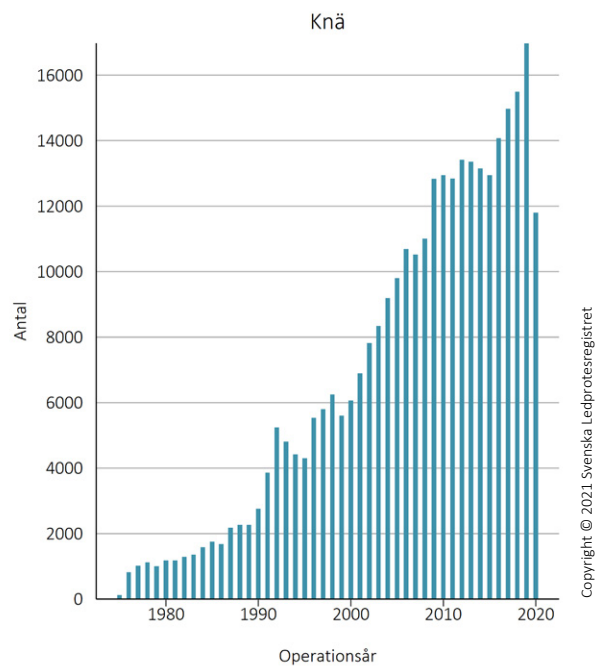
En förutsättning för vår verksamhet ska fungera är att enheter registrerar och tillhandahåller nödvändig information. Vi uppskattar allt engagemang och arbete som kontaktsekreterare och kontaktläkare runt om i landet lägger ned. Vi ser fram emot fortsatt gott samarbete. Ett stort tack för alla bidrag under det gångna året!

September 2021

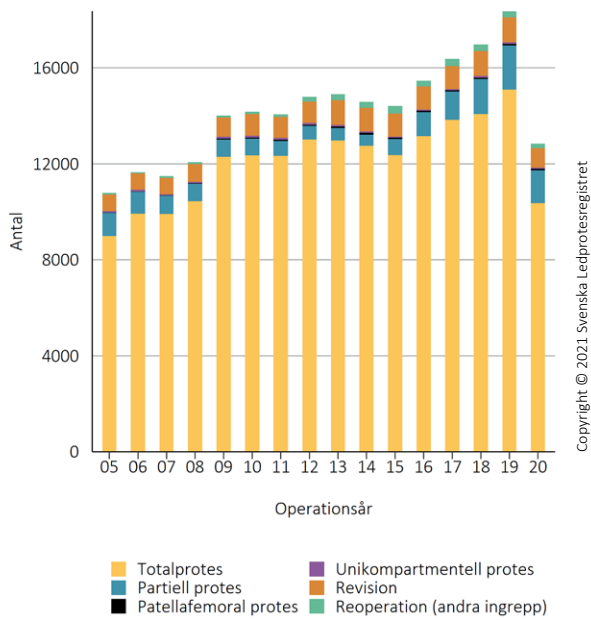
Registerledningen

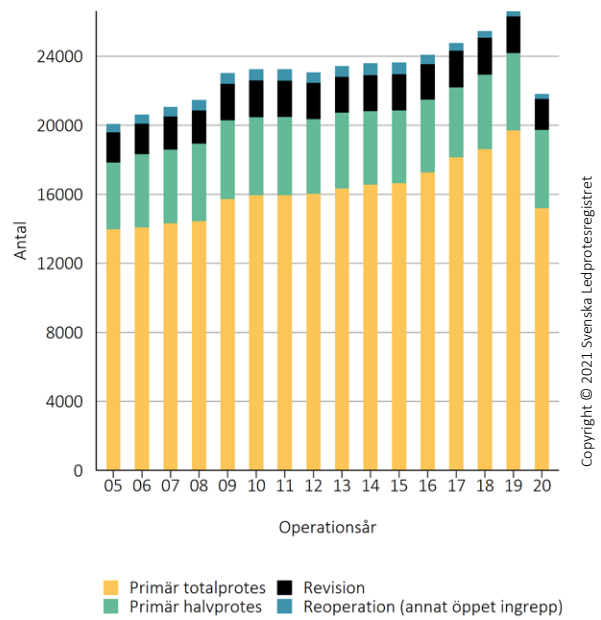
Figur 1.1. Primär totalproteskirurgi, höft.

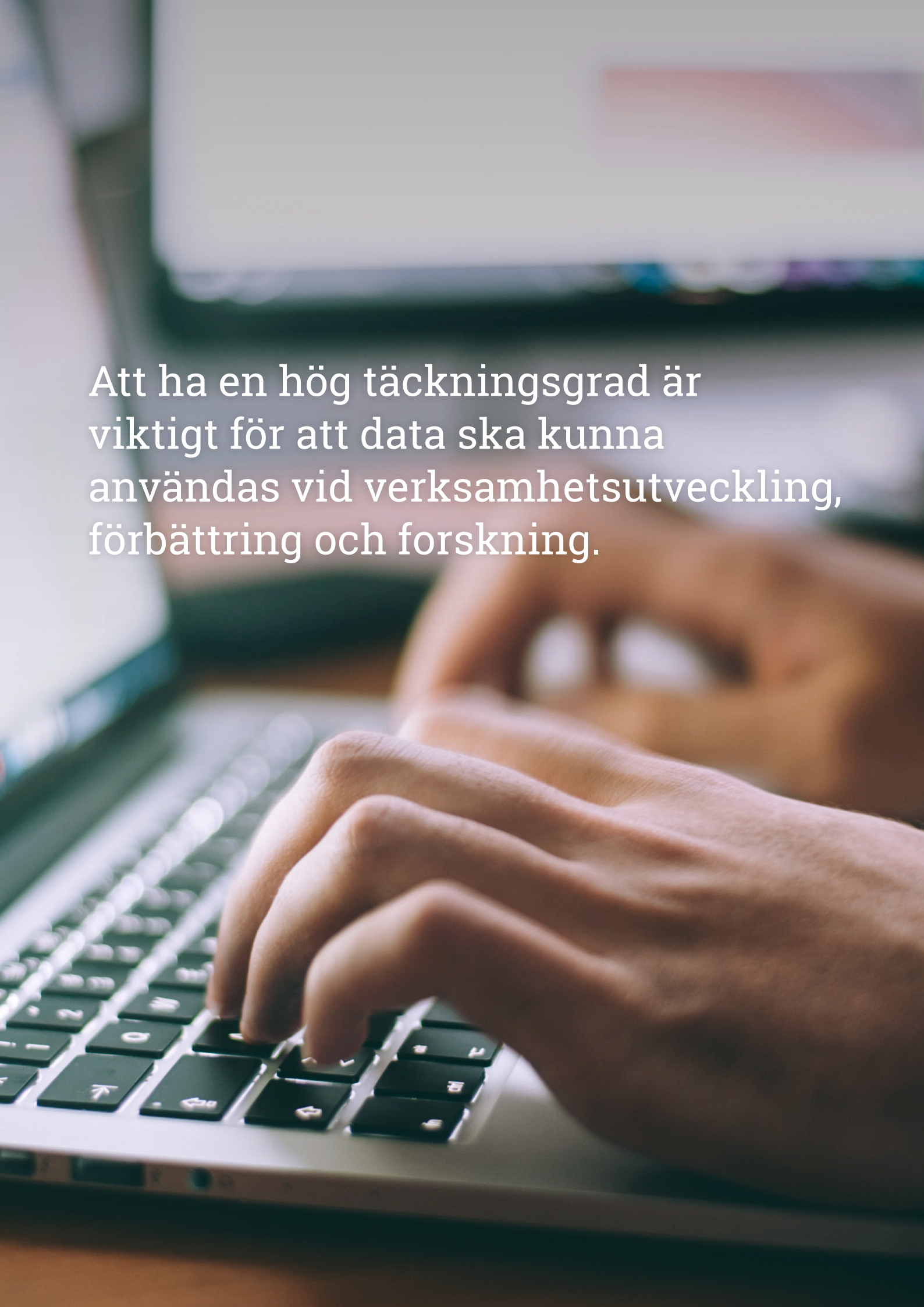
Figur 1.2. Primär knäproteskirurgi.

Figur 1.3. Alla knäprotesoperationer 2005–2020.

Figur 1.4. Alla höftprotesoperationer 2005–2020.

Att ha en hög täckningsgrad är viktigt för att data ska kunna användas vid verksamhetsutveckling, förbättring och forskning.

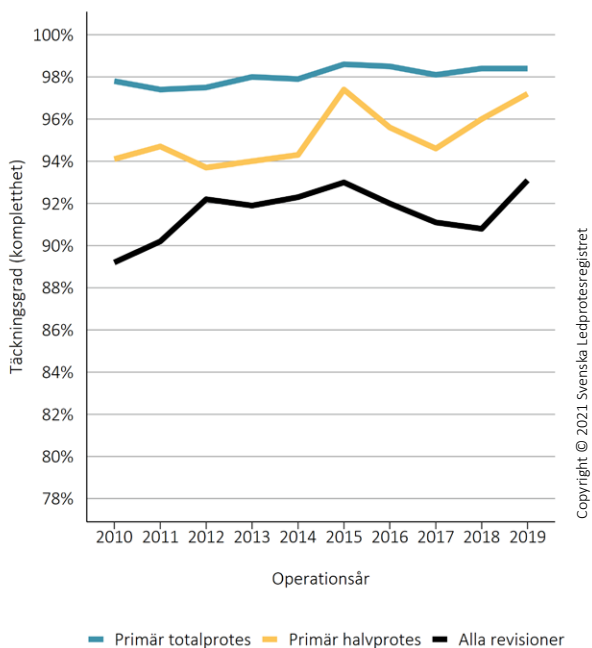
2. Datakvalitet

Författare: Annette W-Dahl och Ola Rolfson

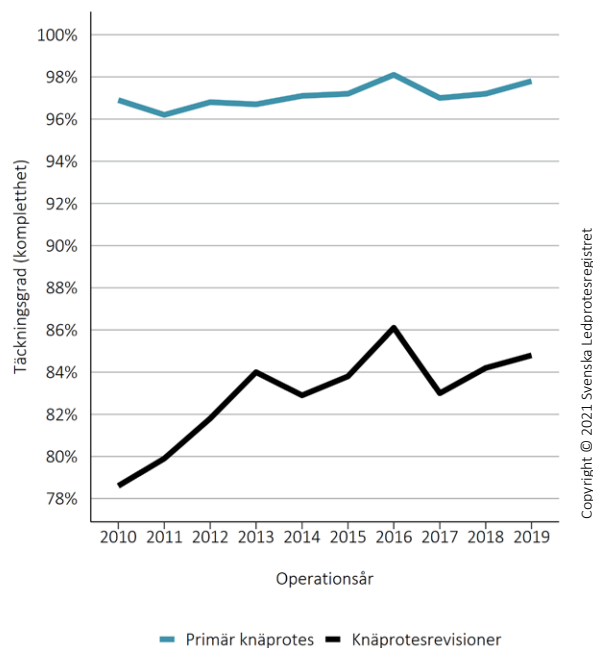
Täckningsgradsanalys (kompletthet)

En viktig del i valideringsarbetet är den årliga täckningsgradsanalysen (kompletthet) som görs via en sambearbetning med Socialstyrelsens Patientregister. Genom att jämföra antalet vårdtillfällen och anta att det sanna antalet vårdtillfällen är det kombinerade antalet i båda registren kan komplettheten uppskattas. Metoden förklaras i tabell 2.1. Analysen omfattar alla primäroperationer, uppdelade på total och halv höftprotes och knäprotes samt höft- och knärevisioner. Patientregistret innehåller svenska personnummer och samordningsnummer medan Ledprotesregistret endast svenska personnummer. Eftersom det finns en fördröjning innan Patientregistrets data för föregående verksamhetsår är färdig, publiceras täckningsgradsanalys för verksamhetsåret 2019.

Att data som matas in i kvalitetsregister och hälsodataregister är korrekt, är en förutsättning för att resultat och analyser skall kunna hålla hög kvalitet och tillförlitlighet samt möjliggöra bättre och rättvisare verksamhetsuppföljning. De operationer som registreras i Ledprotesregistret kan vi med mycket stor sannolikhet säga att det är en höft eller knäprotesoperation. Vi vet också vilken åtgärd som har rapporterats eftersom registreringen bland annat bygger på inmatning av information från etiketter från proteskomponenter vid både primäroperation och revision. Dessutom skickas journalhandlingar in för reoperationer. Däremot kan enheter missa att registrera operationer både i Ledprotesregistret och i Patientregistret. Ett exempel på en felkälla som har uppmärksammats är att

Figur 2.1a. Täckningsgraden för höftprotes 2010–2019.

Figur 2.1b. Täckningsgraden för knäprotes 2010–2019.

åtgärds-koder för revision rapporterats till Patientregistret när det i själva verket inte rörde sig om en revision utan en övrig reoperation. I sådana fall framstår operationen som en revision i Patientregistret men inte i registret.

För att undersöka trender i rapporteringsfrekvensen, har vi tagit fram siffror för de senaste tio åren (2010–2019). Täckningsgraden för totala höftproteser har under denna period varit mellan 97 och 99% och 2019 var den 98,4% (figur 2.1a). För halvprotes höft var täckningsgraden 97,2% för 2019 och rapporteringsfrekvensen över tioårsperioden har legat mellan 94 och 97%. För knäprotes var täckningsgraden 97,6% för 2019 och rapporteringsfrekvensen över tioårsperioden har legat mellan 97 och 98% (figur 2.1b).

Täckningsgraden för höft- och knäprotesrevisioner presenteras med de operationer som vi klassat som revisioner, det vill säga borttagande, utbyte eller tillägg av någon proteskomponent. Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) för revision presenteras i tabell 2.1. Täckningsgraden för höftprotesrevisioner har presenterats under några år medan det är första gången för knäprotesrevisioner. Från 2010 till 2019 har täckningsgraden för höftprotesrevisioner varit mellan 89 och 93% och 2019 var den 93,1% (figur 2.1).

För knäprotesrevisioner har täckningsgraden under perioden varierat mellan 79% och 86% och var 84,8% 2019.

Täckningsgradsanalys (kompletthet) per enhet

Kompletthet presenteras för primär total höftprotes (tabell 2.2), halvprotes höft (tabell 2.3), knäprotes (tabell 2.4), samt revision av höftprotes (tabell 2.5), och knäprotes (tabell 2.6) per enhet. Observera att procentangivelserna för enheter med få operationer kan vara missvisande. Under övriga enheter samlas operationer där enheten inte framgår av informationen från Socialstyrelsen eller operationer som är gjorda på en specifik enhet rapporteras som utförda hos en sjukhushuvudman som ansvarar för flera sjukhus. Det finns enheter som inte rapporterar till Patientregistret men rapporterar till Ledprotesregistret vilket då innebär att täckningsgradsanalys för dessa kliniker inte är möjlig. Om täckningsgraden ligger under 96% markeras den med rött. För kliniker med låg registrering finns anledning att undersöka om operationer har missats att rapporteras och om den kirurgiska kodningen av åtgärd fungerar tillfredsställande och att revisionskoder endast används vid revisioner och inte vid reoperationer som inte inkluderar proteskomponenter.

Inrapporteringsfrekvens av variabler och PROM enkäter

I tabell 2.7 presenteras inrapporteringsfrekvensen i Ledprotesregistret för de senaste fem åren (2016–2020) uppdelat på typ av primäroperation. Inrapporteringsfrekvensen är nästan eller helt komplett för merparten av variablerna oavsett operationstyp.

PROM programmen för höft- och knäprotesoperationer skiljer sig åt. Då PROM för höftproteser följs för person medan operation följs för knäprotes (se kapitel 8). För höftproteser exkluderas personer som har re-opererats eller

opererats i andra höften under uppföljningsåret medan knäprotesoperationer följs upp ett år postoperativt med eller utan reoperation under uppföljningsåret. Enkäten för knäprotesoperationer består av 54 frågor medan enkäten för personer som opereras med en höftprotes består av 13 frågor. Höftproteser har följts nationellt sedan 2008 och knäproteser har följts för operationer på de enheter som har velat och haft möjlighet att samla in PROM sedan 2009 (cirka 50% av knäproteserna 2019). I årets rapport rapporteras svarsfrekvensen de senaste fyra åren (tabell 2.8) och visar att svarsfrekvensen har varierat under åren och att det finns utrymme för förbättring framöver.

Beskrivning av täckningsgradsanalys

Täckningsgrad
Primära höftproteser (total och halv), primära knäproteser samt revisioner av höftproteser respektive knäproteser i Ledprotesregistret jämfört med motsvarande i Patientregistret, för 2019. Täckningsgraden beräknas som en procentandel med: Täljare Antal proteser/revisioner i Ledprotesregistret, utförda under det aktuella året. Nämnare Totalt antal proteser/revisioner registrerade antingen i Ledprotesregistret eller i Patientregistret, utförda under det aktuella året.
Urval ur Ledprotesregistret
Höft och knäprotesoperationer samt revisioner av höft och knäproteser i Ledprotesregistret, utförda under det aktuella året. Maximalt en åtgärd per individ och datum har inkluderats.
Urval ur patientregistret
Höft och knäprotesoperationer samt revisioner av höft och knäproteser registrerade i Patientregistret, slutet vård, utförda under det aktuella året. Registreringar med åtgärdskod för respektive typ av operation inkluderades; Primär totalhöftprotes NFB29, NFB39, NFB49, NFB62 eller NFB99 Primär halvprotes höft NFB09 eller NFB19 Primär knäprotes NGB09, NGB19, NGB29, NGB39, NGB49, NGB53, NGB59 eller NGB99 Revision höft NFC, NFU09 eller NFU19 Revision knä NGC, NGU03, NGU09, NGU19 eller NGU59 Maximalt en åtgärd per individ och datum har inkluderats.
Matchningskriterium
Operationer i Ledprotesregistret matchades mot Patientregistret på personnummer och åtgärdsdatum +/- 7 dagar.
Övrigt om databehandlingen
Uppgift om vårdenhet hämtades i första hand från Ledprotesregistret och i andra hand från Patientregistret. Enbart registreringar med svenskt personnummer eller samordningsnummer ingick i urvalen från respektive register.

Tabell 2.1 Beskrivning av täckningsgradsanalys.

Täckningsgrad för primär total höftprotos 2019

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Riket	19 942	98,4	92,1
Akademiska	187	97,3	97,3
Aleris Specialistvård Bollnäs	272	98,9	97,4
Aleris Specialistvård Motala	147	89,8	99,3
Aleris Specialistvård Nacka	265	99,2	95,8
Aleris Specialistvård Ängelholm	437	99,8	95,7
Alingsås	194	99,5	99,5
Art Clinic Göteborg	99	96	97
Art Clinic Jönköping	191	99,5	89
Arvika	233	98,3	98,7
Bollnäs	57	100	100
Borås – Skene	377	97,1	98,1
Capio Arthro Clinic	395	100	92,7
Capio Movement	327		0
Capio Ortopedi Motala	332	99,1	98,8
Capio Ortopediska Huset	690	99,4	99
Capio S:t Göran	644	98,8	98,1
Carlanderska	393		0
Danderyd	247	98,8	97,6
Eksjö	242	100	99,6
Enköping	424	99,5	98,8
Eskilstuna	98	100	98
Falun	165	99,4	99,4
Frölundaortopedien	12		0
GHP Ortho Center Göteborg	301	99,3	99,3
GHP Ortho Center Stockholm	798	99,7	86,8
Gällivare	104	100	99
Gävle	228	95,6	87,3
Halmstad	234	100	98,7
Helsingborg	50	96	96
Hermelinen	27		0
Hudiksvall	145	100	86,2
Hässleholm	851	100	100
Jönköping	197	100	99
Kalmar	181	99,4	98,3
Karlshamn – Karlskrona	356	99,2	98,3
Karlskoga	18	100	100
Karlstad	159	99,4	98,7
Kristianstad	27	70,4	92,6
KS/Huddinge	239	97,1	96,2

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
KS/Solna	83	67,5	97,6
Kullbergsgka sjukhuset	327	100	99,7
Kungälv	211	100	99,5
Lidköping – Skövde	462	98,1	99,5
Lindesberg	620	100	99,8
Linköping	94	95,7	94,7
Ljungby	189	98,9	12,2
Lycksele	260	96,2	96,2
Mora	275	98,5	97,8
Norrköping	255	99,6	98,8
Norrtälje	193	98,4	99
Nyköping	167	98,8	98,2
Oskarshamn	399	99,5	99,7
Piteå	543	99,1	98,7
Skellefteå	146	87,7	98,6
Sollefteå	309	99,7	99,4
Sophiahemmet	272	98,2	87,1
SU/Mölnadal	635	97,3	96,5
Sunderby sjukhus	53	98,1	96,2
Sundsvall	59	89,8	91,5
SUS/Lund	113	98,2	98,2
SUS/Malmö	34	94,1	91,2
Södersjukhuset	334	98,5	98,8
Södertälje	200	98,5	99
Torsby	114	100	100
Trelleborg	680	100	99,7
Uddevalla – NÄL	418	99,5	99,3
Umeå	138	97,8	97,8
Varberg	249	100	99,6
Visby	159	95	95,6
Värnamo	160	98,1	99,4
Västervik	161	98,8	98,1
Västerås	582	96,4	97,9
Växjö	186	100	17,7
Ystad	10	0	100
Örebro	36	94,4	100
Örnsköldsvik	157	98,1	98,7
Östersund	298	96,6	96,6
Övriga enheter	18	27,8	72,2

Tabell 2.2. Täckningsgrad för primär total höftprotos per enhet 2019.

Täckningsgrad för primär halvprotes höft 2019

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Riket	4 602	97,2	94
Akademiska sjukhuset	134	99,3	95,5
Alingsås	45	100	100
Borås – Skene	97	97,9	91,8
Capio S:t Göran	152	97,4	96,1
Danderyd	227	97,4	96,9
Eksjö	36	97,2	100
Eskilstuna	78	100	98,7
Falun	101	98	92,1
Gällivare	38	100	100
Gävle	79	100	75,9
Halmstad	67	100	92,5
Helsingborg	188	97,3	96,3
Hudiksvall	48	100	93,8
Jönköping	40	92,5	97,5
Kalmar	79	100	94,9
Karlshamn – Karlskrona	116	99,1	95,7
Karlskoga	77	100	96,1
Karlstad	146	100	93,2
Kristianstad	124	97,6	89,5
KS/Huddinge	130	81,5	85,4
KS/Solna	34	70,6	70,6
Kungälv	68	98,5	100
Lindesberg	8	100	100
Lidköping – Skövde	108	97,2	95,4
Linköping	107	98,1	91,6
Ljungby	13	100	100

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Lycksele	32	100	65,6
Mora	56	89,3	83,9
Norrköping	70	100	95,7
Norrköping – Norrtälje	44	95,5	97,7
Nyköping	19	100	100
Skellefteå	49	98	95,9
SU/Möndal	306	97,1	94,8
Sunderby sjukhus	107	100	96,3
Sundsvall – Härnösand	95	90,5	89,5
SUS/Lund	160	100	95
SUS/Malmö	192	98,4	96,4
Södersjukhuset	247	97,6	98,8
Södertälje	16	93,8	100
Torsby	29	96,6	96,6
Uddevalla – NÄL	214	98,6	95,3
Umeå	66	100	97
Varberg	88	100	97,7
Visby	24	83,3	70,8
Värnamo	31	100	93,5
Västervik	50	100	92
Västerås	22	100	86,4
Växjö	66	95,5	93,9
Ystad	65	98,5	90,8
Örebro	60	91,7	93,3
Örnsköldsvik	76	96,1	97,4
Östersund	71	98,6	94,4
Övriga enheter	7	57,1	100

Tabell 2.3. Täckningsgrad för primär halvprotes höft per enhet 2019.

Täckningsgrad för primär knäprotes 2019

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Riket	17 041	97,6	90,9
Akademiska	92	92,4	97,8
Aleris Specialistvård Bollnäs	391	99,2	98,7
Aleris Specialistvård Motala	628	99,4	98,4
Aleris Specialistvård Nacka	207	99,0	95,7
Aleris Specialistvård Ängelholm	210	100,0	91,0
Alingsås	211	97,2	97,6
Art Clinic Göteborg	117	93,2	90,6
Art Clinic Jönköping	266	99,2	94,7
Arvika	252	99,2	99,6
Borås – Skene	294	96,9	98,0
Capio Arthro Clinic/Sophiahemmet	655	98,5	85,9
Capio Movement	450	100,0	0,4
Capio Ortopedi Motala	8	0,0	100,0
Capio Ortopediska Huset	687	97,7	99,3
Capio S:t Göran	554	97,8	98,7
Carlanderska	427		0,0
Danderyd	171	97,1	99,4
Eksjö	329	99,7	99,7
Enköping	434	99,8	99,5
Eskilstuna	71	93,0	100,0
Falköping	38	100,0	97,4
Falun	180	99,4	100,0
GHP Ortho Center Göteborg	237	97,5	98,3
GHP Ortho Center Stockholm	712	97,9	92,7
Gällivare	104	100,0	97,1
Gävle	151	97,4	90,7
Halmstad	191	100,0	97,4
Helsingborg	21	90,5	95,2
Hermelinen	14		0,0
Hudiksvall	64	98,4	93,8
Hässleholm	765	99,1	99,5
Kalmar	116	96,6	99,1
Karlshamn	270	97,4	98,1
Karlskoga	1	100,0	100,0
Karlstad	118	94,9	94,9

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
KS/Huddinge	195	92,8	97,9
KS/Solna	28	75,0	100,0
Kullbergsska sjukhuset	303	97,0	99,0
Kungälv	234	99,1	99,6
Lidköping – Skövde	263	98,9	98,5
Lindesberg	432	98,1	99,5
Ljungby	186	93,5	6,5
Lycksele	105	97,1	98,1
Mora	226	95,6	99,1
Norrköping	146	81,5	100,0
Norrtälje	201	97,5	99,4
Nyköping	152	100,0	97,4
Oskarshamn	401	99,0	99,0
Piteå	422	97,9	98,8
Skellefteå	122	97,5	99,2
Sollefteå	223	97,8	98,7
Specialistcenter Scandinavia	12		0,0
SU/Möndal	434	93,1	98,7
Sundsvall	56	100,0	96,4
SUS/Lund	24	91,7	100,0
Södersjukhuset	229	96,5	99,6
Södertälje	157	98,7	98,7
Torsby	130	99,2	100,0
Trelleborg	779	98,8	99,1
Uddevalla	285	98,2	99,3
Umeå	169	89,3	95,3
Varberg	173	100,0	99,4
Visby	126	92,1	96,8
Värnamo	200	99,0	99,5
Västervik	108	98,1	100,0
Västerås	389	98,7	96,7
Växjö	99	98,0	7,1
Ängelholm	231	97,0	98,7
Örnsköldsvik	120	99,2	97,5
Östersund	213	97,7	99,1
Övriga enheter	32	0,0	100,0

Tabell 2.4. Täckningsgrad för primär knäprotes per enhet 2019.

Täckningsgrad för höftprotesrevision 2019

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Riket	2 329	93,1	89,4
Akademiska sjukhuset	134	96,3	91
Aleris Specialistvård Motala	6	100	100
Borås – Skene	68	97,1	94,1
Capio Ortopedi Motala	18	94,4	88,9
Capio S:t Göran	80	90,0	95
Danderyd	140	88,6	93,6
Eksjö	31	100,0	100
Eskilstuna	48	97,9	75
Falun	28	100,0	100
Gävle	69	98,6	79,7
Halmstad	32	100,0	78,1
Helsingborg	64	96,9	90,6
Hudiksvall	7	100,0	71,4
Hässleholm	89	97,8	97,8
Jönköping	30	90	86,7
Kalmar	20	100	85
Karlshamn – Karlskrona	42	90,5	95,2
Karlstad	57	98,2	93
Kristianstad	13	92,3	76,9
KS/Huddinge	91	93,4	93,4
KS/Solna	23	60,9	95,7
Kungälv	23	100	78,3
Lidköping – Skövde	82	97,6	74,4
Lindesberg	65	100	98,5
Linköping	46	89,1	80,4

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Ljungby	6	83,3	33,3
Mora	9	88,9	100
Norrköping	28	96,4	82,1
Norrköping	17	94,1	88,2
Nyköping	10	90,0	100
Piteå	54	100	96,3
Skellefteå	8	87,5	100
SU/Möndal	175	92,6	89,1
Sundsvall	20	95,0	50
Sunderby sjukhus	23	17,4	100
SUS/Lund	134	95,5	95,5
SUS/Malmö	6	33,3	100
Södersjukhuset	66	98,5	93,9
Trelleborg	12	100,0	100
Uddevalla – NÄL	57	98,2	96,5
Umeå	88	92	93,2
Varberg	18	100,0	8,3
Visby	17	76,5	82,4
Värnamo	13	92,3	69,2
Västervik	23	95,7	100
Västerås	89	80,9	93,3
Växjö	33	97	57,6
Örebro	7	100,0	85,7
Östersund	74	97,3	79,7
Övriga enheter	36	77,8	75

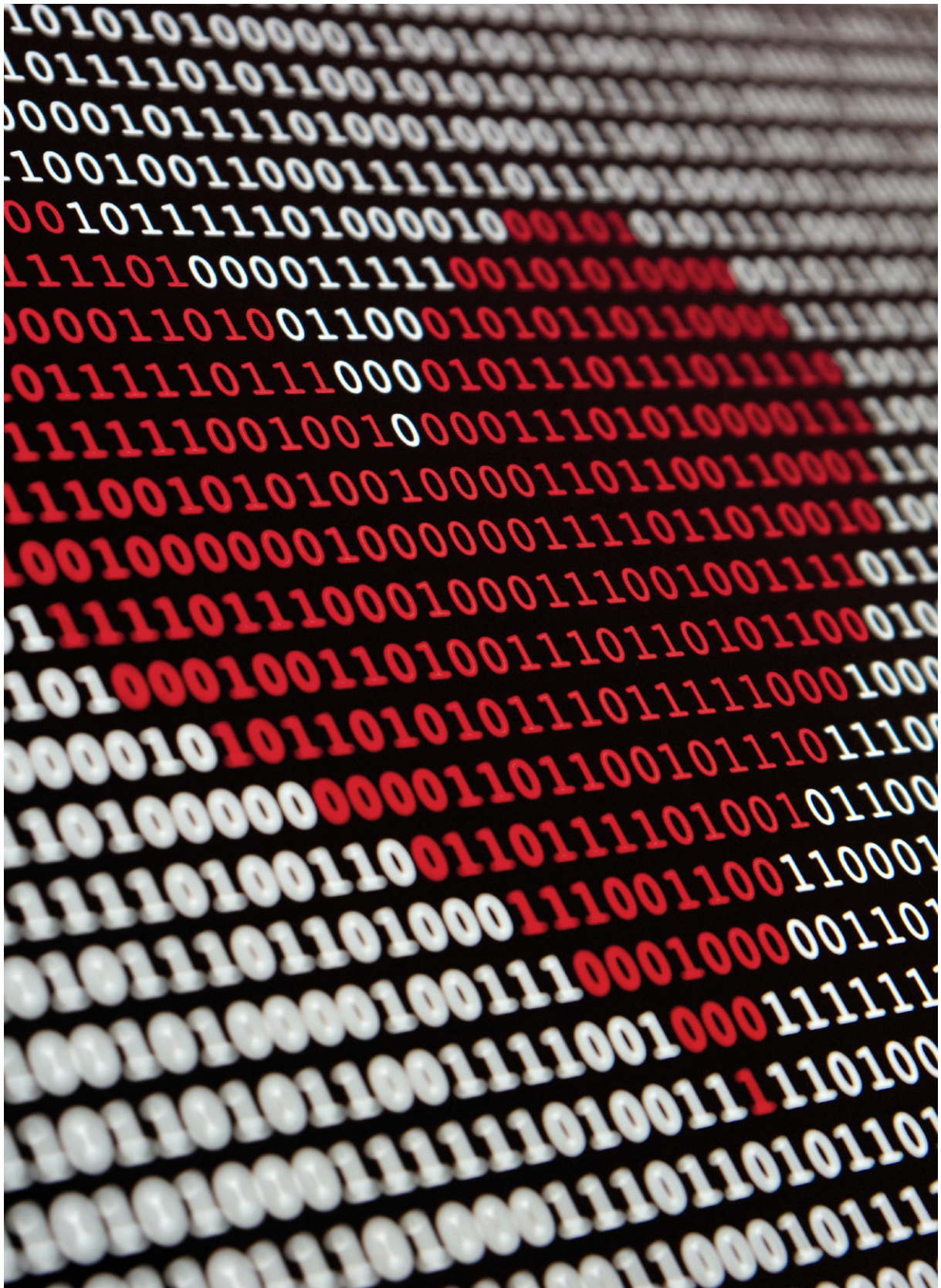
Tabell 2.5. Täckningsgrad för höftprotesrevision per enhet 2019.

Täckningsgrad för knäprotesrevision 2019

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Riket	1 227	84,8	89,5
Akademiska	40	100,0	90,0
Aleris Specialistvård Bollnäs	12	100,0	91,7
Aleris Specialistvård Motala	44	90,9	100,0
Borås	22	100,0	63,6
Capio Arthro Clinic/Sophiahemmet	8	100,0	75,0
Capio Ortopediska Huset	25	68,0	76,0
Capio S:t Göran	54	66,7	87,0
Danderyd	41	87,8	78,0
Eksjö	34	88,2	100,0
Eskilstuna	31	83,9	87,1
Falun	25	100,0	72,0
GHP Ortho Center Stockholm	11	90,9	72,7
Gävle	18	100,0	66,7
Halmstad	8	100,0	100,0
Hässleholm	111	90,1	95,5
Kalmar	6	100,0	66,7
Karlshamn	10	100,0	90,0
Karlstad	15	86,7	80,0
KS/Huddinge	23	78,3	91,3
KS/Solna	17	76,5	94,1
Kullbergsska sjukhuset	7	49,2	100,0
Kungälv	19	89,5	94,7
Lidköping	19	100,0	94,7

	Totalt antal	Registret %	Patientreg %
Lindesberg	31	93,5	90,3
Ljungby	11	90,9	18,2
Lycksele	7	42,9	100,0
Norrköping	10	80,0	90,0
Norrtälje	10	40,0	100,0
Nyköping	6	66,7	83,3
Oskarshamn	19	100,0	89,5
Piteå	19	89,5	100,0
Skene	10	0,0	100,0
Skövde	20	100,0	85,0
SU/Mölndal	101	88,1	92,1
Sundsvall	12	100,0	91,7
SUS/Lund	59	96,6	94,9
Södersjukhuset	56	75,0	98,2
Trelleborg	8	100,0	100,0
Uddevalla	19	94,7	94,7
Umeå	78	56,4	98,7
Varberg	13	100,0	76,9
Visby	14	78,6	92,9
Västervik	14	92,9	92,9
Västerås	17	100,0	94,1
Växjö	11	90,9	72,7
Östersund	23	91,3	87,0
Övriga enheter	59	74,6	83,1

Tabell 2.6. Täckningsgrad för knäprotesrevision per enhet 2019.

Variablers inrapporteringsfrekvens 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Tillgängliga data för alla elektiva höftprotesoperationen med totalprotes					
Totalt antal operationer	15 168	15 998	16 382	17 515	13 129
Artikulation, %	100	100	100	100	100
ASA, %	99	99	99	100	99
BMI, %	99	99	98	99	99
Fixation, %	100	98	100	100	100
Tillgängliga data för alla höftprotesoperationer med fraktur					
Totalt antal operationer	6 172	6 043	6 394	6 533	6 476
ASA, %	95	95	95	97	97
BMI, %	73	73	73	80	79
Demens, %	63	90	87	84	85
Fixation, %	100	99	100	100	100
Tillgängliga data för alla knäprotesoperationer					
Totalt antal operationer	14 074	14 978	15 498	16 978	11 805
ASA, %	100	100	100	100	100
BMI, %	100	100	100	100	100
Diagnos, %	100	100	100	100	100
Tidigare operation av det aktuella knät, %	99	98	97	99	97
Fixation, %	100	100	100	100	100
Bentransplantation, %	100	100	100	100	100
Navigation (CAS), %	100	100	100	100	100
Patientanpassade instrument, %	96	99	100	99	100
MIS, %	100	100	100	100	100
Drän, %	100	100	100	100	100
Anestesi, %	100	100	100	100	100
Blodtomt fält, %	100	100	100	100	100
LIA, %	100	100	100	100	100
Trombosprofylax, %	100	100	100	100	100
Antibiotika, %	100	100	100	100	100

Variablers inrapporteringsfrekvens 2016–2020 forts.

	2016	2017	2018	2019	2020
Tillgängliga data för alla knäosteotomier					
Totalt antal operationer	200	173	162	175	76
ASA, %	97	97	100	100	100
BMI, %	98	97	100	99	99
OP-tid, %	97	99	97	100	100
Diagnos, %	100	100	100	99	100
Preoperativ HKA-vinkel, %	96	97	100	99	99
Preoperativ artrosgrad (endast OA), %	99	99	99	99	100
Tidigare operation av det aktuella knät, %	96	98	99	100	100
Bentransplantation, %	99	99	100	97	100
Navigation (CAS), %	98	99	100	100	100
Riktinstrument, %	98	99	99	99	100
Drän, %	98	99	100	99	100
Annan samtidig operation, %	97	96	96	97	99
Anestesi, %	100	97	99	99	100
Blodtomt fält, %	98	99	99	99	100
Trombosprofylax, %	99	99	100	100	100
Antibiotika, %	98	97	97	97	100
Implantat, %	100	98	100	100	99

Tabell 2.7. Variablers inrapporteringsfrekvens 2016–2020.

PROM svarsfrekvens

Operationsår	2016	2017	2018	2019
Tillgängliga data för alla elektiva höftprotesoperationer med totalprotes				
Totalt antal operationer	15 168	15 998	16 382	17 515
Avliden inom ett år (som första händelse), antal	132	123	118	141
Reopererad inom ett år (som första händelse), antal	276	275	314	296
Ingår i uppföljningen ett år, antal	14 760	15 600	15 950	17 078
Preoperativt svar, antal	12 512	13 033	13 561	14 116
Andel av alla, %	83	82	83	81
Ett år postoperativa svar, antal	12 825	13 252	13 113	13 576
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	87	85	82	80
Preoperativt och ett år postoperativt svar, antal	10 673	10 826	10 898	11 010
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	72	69	68	65
Tillgängliga data för alla höftprotesoperationer på grund av artros				
Totalt antal operationer	13 999	14 769	15 112	16 085
Avliden inom ett år (som första händelse), antal	104	95	97	114
Reopererad inom ett år (som första händelse), antal	239	248	266	260
Ingår i uppföljningen ett år, antal	13 656	14 426	14 749	15 711
Preoperativt svar, antal	11 680	12 154	12 656	13 111
Andel av alla, %	83	82	84	82
Ett år postoperativa svar, antal	11 947	12 321	12 197	12 579
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	88	85	83	80
Preoperativt och ett år postoperativt svar, antal	10 029	10 133	10 228	10 278
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	73	70	69	65
Tillgängliga data för alla knäprotesoperationer				
Totalt antal operationer	5 574	6 455	7 655	8 160
Avliden inom ett år, antal	38	36	34	35
Ingår i uppföljningen ett år, antal	5 536	6 419	7 621	8 125
Preoperativt svar, antal	4 650	5 234	6 290	7 263
Andel av alla, %	84	82	83	89
Ett år postoperativa svar, antal	4 382	4 936	5 857	6 849
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	79	77	77	84
Preoperativt och ett år postoperativt svar, antal	3 907	4 258	5 109	6 120
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	71	66	67	75

PROM svarsfrekvens forts.

Operationsår	2016	2017	2018	2019
Tillgängliga data för knäprotesoperationer med totalprotes på grund av artros				
Totalt antal operationer för kliniker anslutna till PROM	4 805	5 732	6 723	7 033
Avliden inom ett år, antal	34	33	28	29
Ingår i uppföljningen ett år, antal	4 771	5 699	6 695	7 004
Preoperativt svar, antal	4 077	4 782	5 570	6 320
Andel av alla, %	85	84	83	90
Ett år postoperativa svar, antal	3 801	4 525	5 164	5 923
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	80	79	77	85
Preoperativt och ett år postoperativt svar, antal	3 433	3 907	4 552	5 352
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	72	69	68	76
Tillgängliga data för knäprotesoperationer med uniprotes på grund av artros				
Totalt antal operationer för kliniker anslutna till PROM	467	482	635	849
Avliden inom ett år, antal	1	0	1	2
Ingår i uppföljningen ett år, antal	466	482	634	847
Preoperativt svar, antal	382	396	510	712
Andel av alla, %	82	82	80	84
Ett år postoperativa svar, antal	360	353	490	701
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	77	73	77	83
Preoperativt och ett år postoperativt svar	315	302	406	582
Andel av dem som ingår i uppföljningsrutinen, %	68	63	64	69

Tabell 2.8. PROM svarsfrekvens 2016–2019.

Demografi (av grekiskans démos – folk, och gráfo – skriva) är vetenskapen om en befolknings fördelning, storlek och sammansättning.

3. Demografi

Författare: Annette W-Dahl och Ola Rolfson

Alla höft- och knäprotesoperationer

Under 2020 rapporterades 19 718 primära höftproteser (total och halv), 11 806 primära knäproteser samt 1 749 höftprotesrevisioner och 798 knäprotesrevisioner.

Kön

Kvinnor får mer frekvent en primär höft- eller knäprotes än män. Andelen kvinnor som får en primär höftprotes har minskat något sedan millenniumskiftet då andelen kvinnor var drygt 61% till knappt 58% 2020 (figur 3.1 a). Vid primär knäprotesoperation har däremot andelen kvinnor minskat med cirka 10% från millenniumskiftet från att då utgöra 65% till 55% 2020 (figur 3.1 b). Vid höftprotesrevision var andelen män högre medan andelen kvinnor var högre vid knäprotesrevision (tabell 3.1).

Ålder

Medelåldern var 72,3 år för alla primära höftproteser och 68,5 år för alla primära knäproteser 2020 (tabell 3.1). Medelåldern för män respektive kvinnor har legat i stort sett oförändrad från början av 2000-talet till 2020 vid elektiv primär höftprotes och minskat med ett respektive två år vid primär knäprotesoperation (figur 3.2 a-b). Det samma gäller för medelåldern vid total knäprotes (TKA) (figur 3.3 a) medan medelåldern vid unikompartmentell knäprotes (UKA) har legat stabilt för män men sjunkit något för kvinnor, från 68 år till 65 år (figur 3.3 b). Medelåldern för primär höftfraktur på grund av fraktur var 73 år för män och 75,4 år för kvinnor 2003–2004. Medelåldern ökade med cirka sex år för både män och kvinnor 2005 och har därefter legat oförändrad (figur 3.4). Anledningen till ökningen är att halvprotes, som är en vanlig

behandling vid fraktur, började registreras 2005. Före 2005 finns endast de frakturer som behandlades med en total höftprotes i registret. Vid höftprotesrevision var medelåldern cirka tre år lägre än vid primär elektiv höftprotesoperation och vid knäprotesrevision drygt ett halvt år högre 2020.

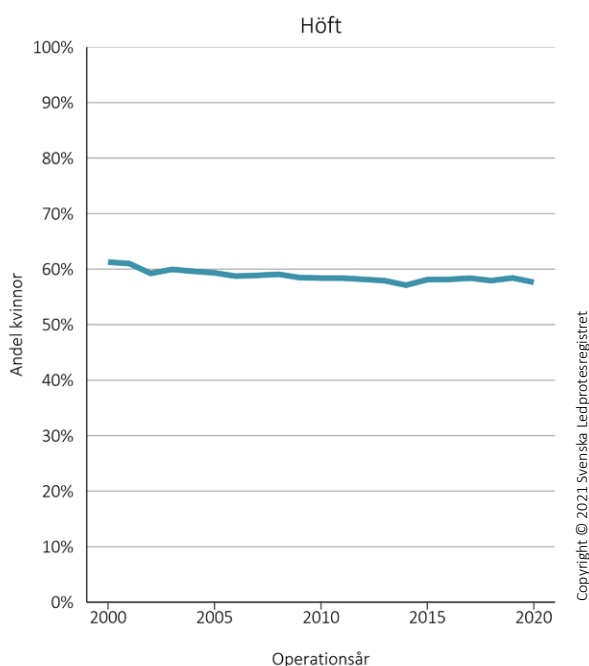
Vid primär elektiv höftprotesoperation har det varit relativt små förändringar i fördelningen i åldersgrupper sedan 2005–2006 fram till 2020. Det har ökat något i åldersgruppen 65–74 år och minskat något i åldersgrupperna 55–64 år och 75–84 år (figur 3.5 a). Vid primär höftprotes vi fraktur är cirka 80% 75 år och äldre. En mindre förändring har skett sedan 2005–2006 i de äldre åldersgrupperna med en ökning i andelen ≥ 85 år och en minskning i åldersgruppen 75–84 år (figur 3.5 b). Vid både primär TKA och UKA har andelen < 65 år ökat 2003–2014 men därefter åter minskat. Perioden 2001–2002 var andelen < 65 år som opererades med en TKA 23% och perioden 2019–2020 29%. Motsvarande siffror för UKA var 44% respektive 43% (figur 3.5 c-d).

BMI

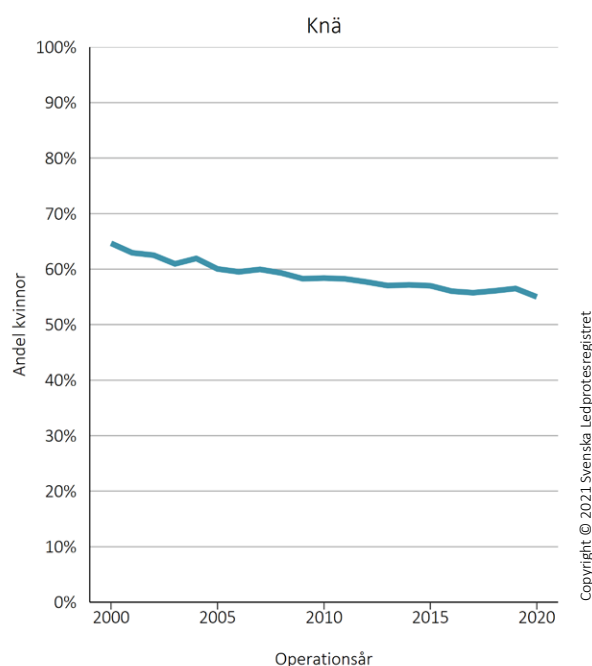
Medel BMI vid primära höftprotesoperationer är lägre (BMI 26,4) jämfört med vid primär knäprotesoperation (BMI 28,8) (tabell 3.1). Andelen som definieras som obesa (BMI ≥ 30) enligt WHO:s klassifikation är betydligt högre vid primär knäprotesoperation (37,2%) än vid primär höftprotesoperation (20,5%) (tabell 3.1). Vid primär höftprotesoperation är kvinnor överrepresenterade i BMI klass 25–29,9 (övervikt) men andelen obesa är ungefär detsamma för kvinnor och män (figur 3.6a). Vid primär knäprotesoperation är däremot män överrepresenterade i BMI klass 25–29,9 (övervikt) medan andelen obesa är högre för kvinnor än män (figur 3.6b).

ASA klass

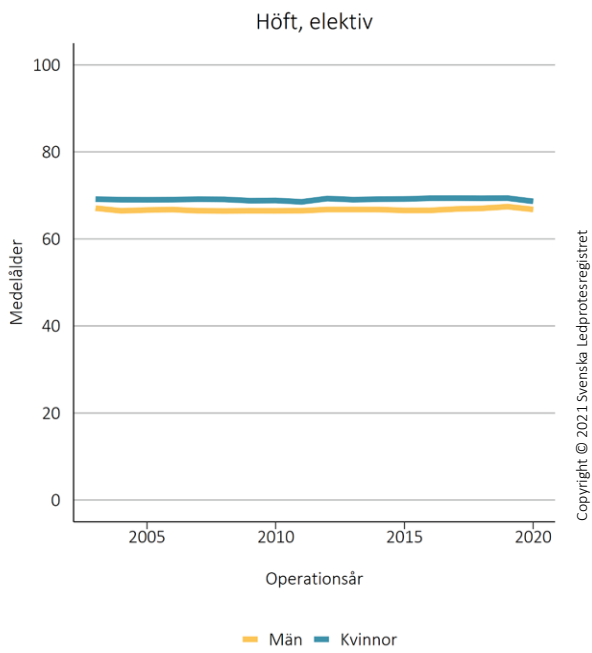
Andelen som klassas som ASA III–IV vid primär höftprotesoperation är nästan dubbelt så hög (31,9%) som vid primär knäprotesoperation (16,2%) (tabell 3.1). Den högre andelen ASA III–IV vid primär höftprotesopera-

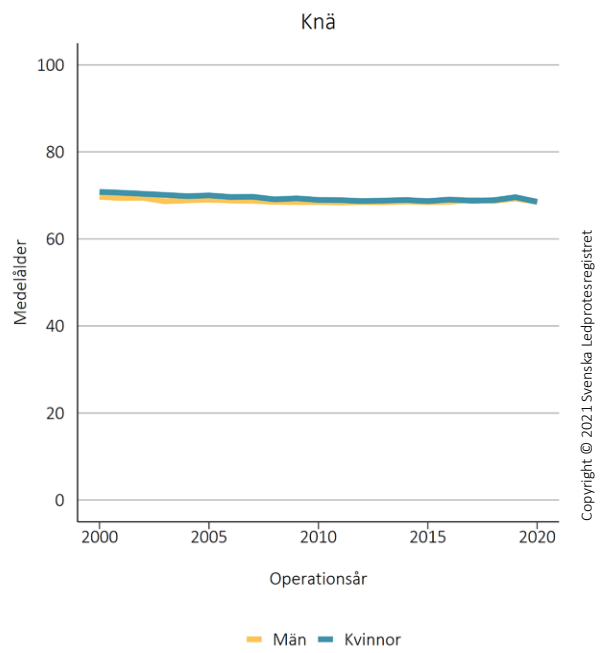
Figur 3.1a. Andel kvinnor med primär höftprotes 2003–2020.

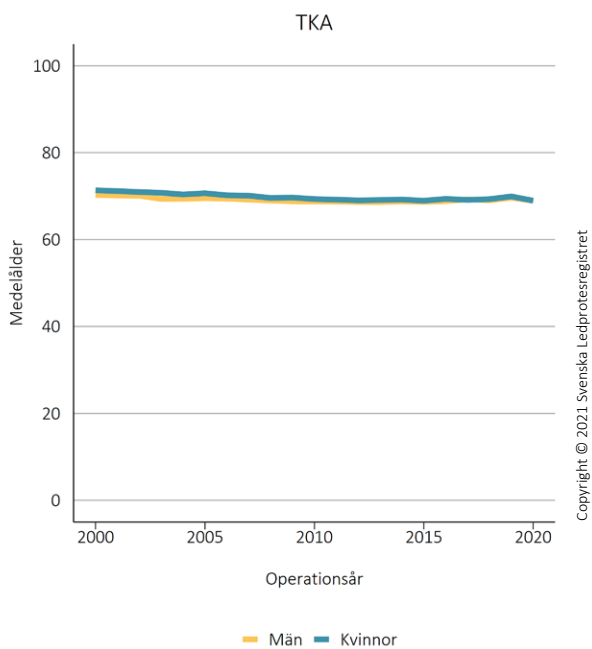
Figur 3.1b. Andel kvinnor med primär knäprotes 2003–2020.

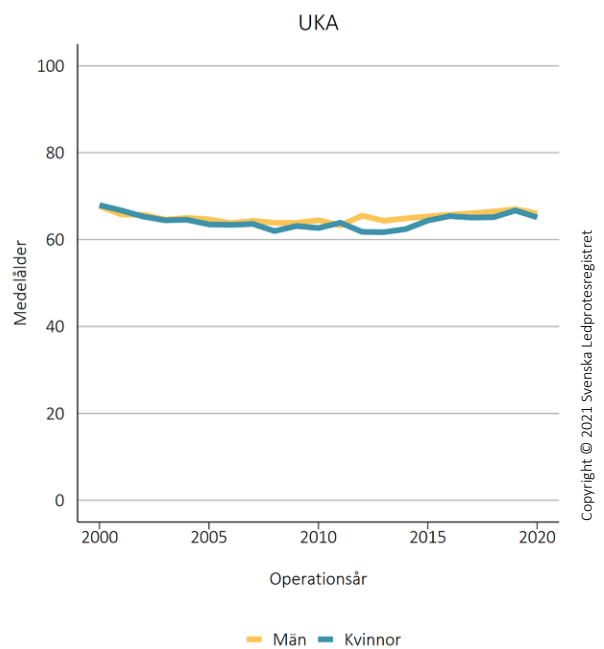
Figur 3.2a. Medelålder vid primär elektiv höftprotes 2003–2020.

Figur 3.2b. Medelålder vid primär knäprotes 2003–2020.

Figur 3.3a. Medelålder vid primär TKA 2003–2020.

Figur 3.3b. Medelålder vid primär UKA 2003–2020.

tion kan förklaras med att höftfrakturpatienterna är inkluderade (se kapitel 5.6). Andelen ASA klass III–IV är en aning högre för män än för kvinnor både vid primär höft- och knäprotesoperation (Figur 3.7 a-b). Vid höftprotesrevision är andelen ASA III–IV ungefär den samma som vid primäroperation medan den är nästan dubbelt så hög vid knäprotesrevision som vid primäroperation (tabell 3.1).

Diagnos

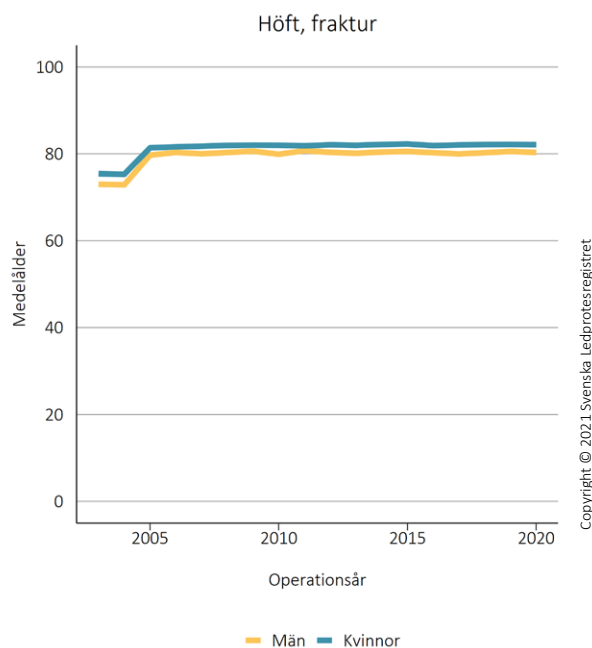
Artros är den absolut vanligaste diagnosen vid primär höft- och knäprotesoperation (61% respektive 97%). Artros som anledning till primäroperation är följt av akut höftfraktur (31%) vid höftprotes och inflammatorisk ledsjukdom (1,2%) vid knäprotes (tabell 3.1).

Andelen som opereras med en primär höftprotes för artros har ökat något sedan 2005–2006 för kvinnor medan legat stabilt för män medan artros har ökat från perioden 2003–2004 till perioden 2019–2020 för både kvinnor och män vid primär knäprotesoperation (figurer 3.8 a-b, 3.9 a-b).

Andelen akut höftfraktur som anledning till primär höftprotes har ökat från 2005–2006, är vanligare hos kvinnor (30,2%) än män (17,4%) och har legat i stort sett oförändrat fram till 2019–2020 för kvinnor (29,8%) men har ökat för män (24,8%) (figurer 3.8 a-b).

Inflammatorisk ledsjukdom som inkluderar reumatoid artrit har minskat som anledning till primär höft- och knäprotesoperation sedan introduktionen av de moderna medicinska behandlingarna vilket reflekteras av den lägre andelen 2019–2020 jämfört med 2003–2004 (figurer 3.8 a-b, 3.9 a-b).

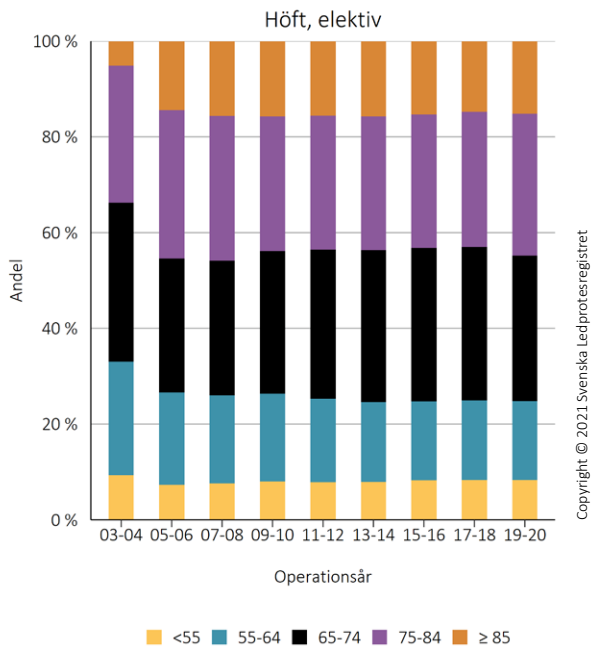
Andelen akut höftfraktur som anledning till primär höftprotes har ökat under de senaste fem åren från 26,5% till 31% medan andelen artros har minskat från 65,2% 2013 till 61,1% 2020 (tabell 3.2). Artros som anledning vid primär knäprotesoperation har i stort sett legat oförändrat de senaste fem åren (tabell 3.3).

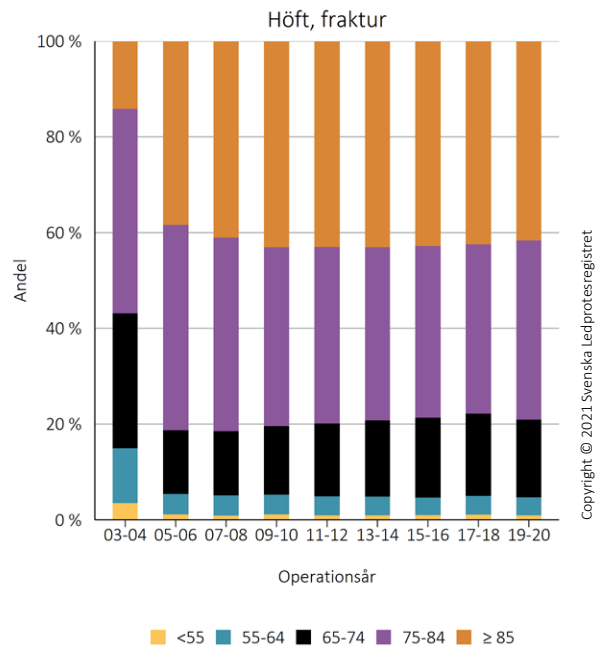
Figur 3.4. Medelålder vid primär höftprotes vid fraktur 2003–2020.

Artros som anledning till primär höftprotesoperation minskar med stigande ålder från 55–64 år. Högst andel är i åldersgruppen 55–64 år (86,3%) och lägst i åldersgruppen ≥ 85 år (17,1%). Följdillstånd efter barnsjukdom är vanligast i den yngsta åldersgruppen, < 55 år. Vid akut höftfraktur är förhållandet tvärtom med högre andel med stigande ålder, lägst andel i åldersgruppen < 55 år (1,7%) och med högst andel i åldersgruppen ≥ 85 år (77,3%) (tabell 3.4).

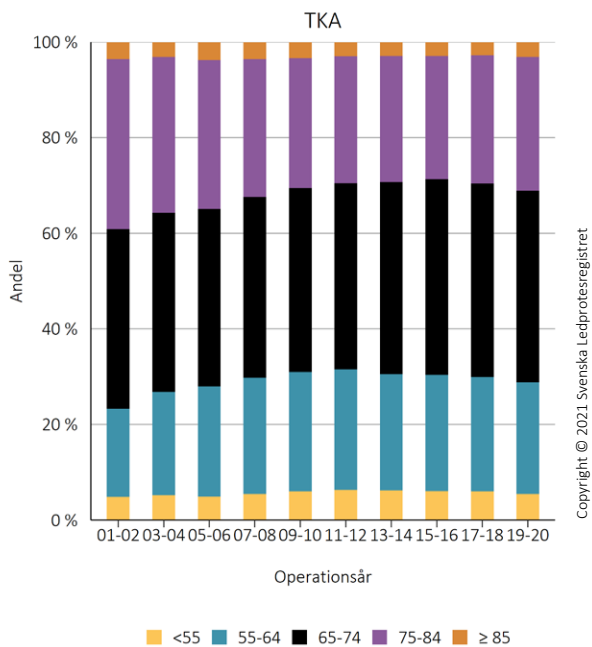
För primär knäprotesoperation ökar andelen artros som anledning operationen med stigande ålder medan andelen inflammatorisk ledsjukdom och sekvele fraktur/trauma minskar med stigande ålder. Akut trauma som anledning till primär knäprotes är ovanligt, färre än 60 operationer (0,1%) rapporterade de senaste fem åren (tabell 3.5).

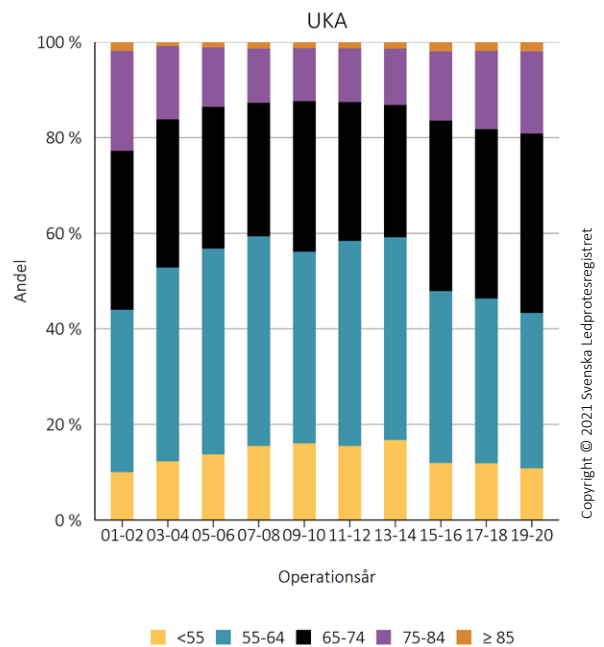
Figur 3.5.a. Fördelningen i åldersgrupper vid primär elektiv höftprotes 2003–2020.

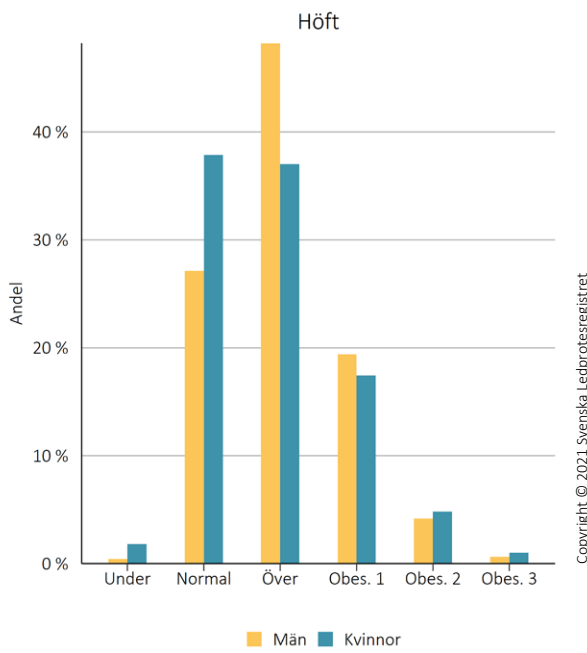
Figur 3.5.b. Fördelningen i åldersgrupper vid primär höftprotes vid fraktur 2003–2020.

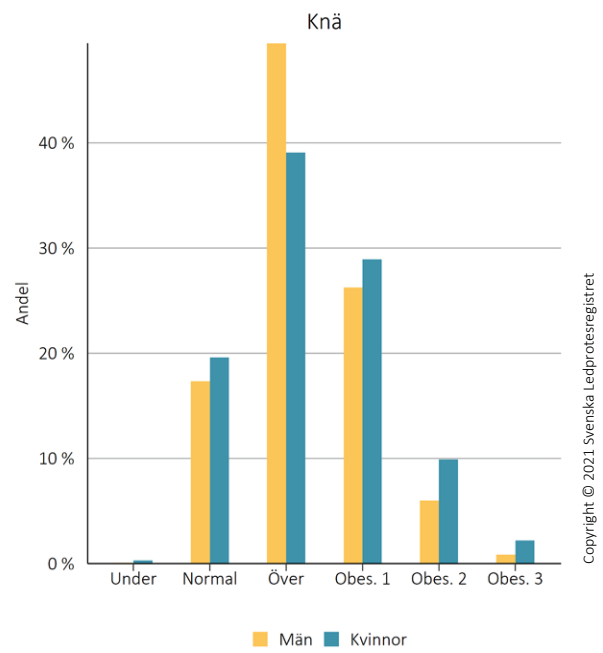
Figur 3.5.c. Fördelningen i åldersgrupper vid primär TKA 2003–2020.

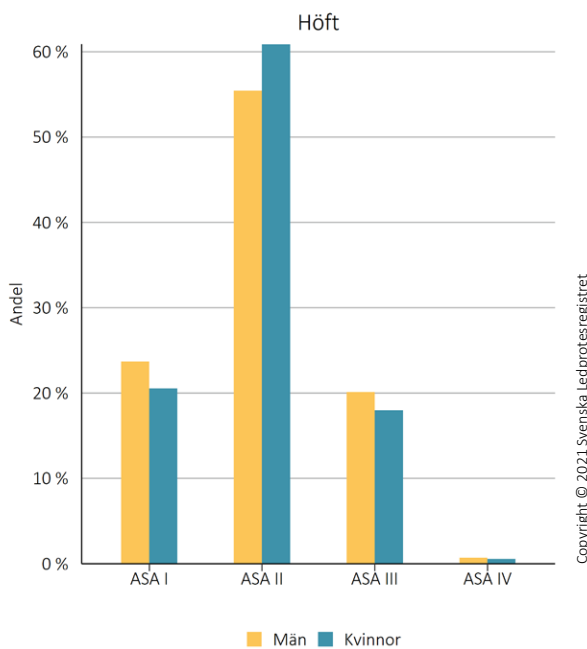
Figur 3.5.d. Fördelningen i åldersgrupper vid primär UKA 2003–2020.

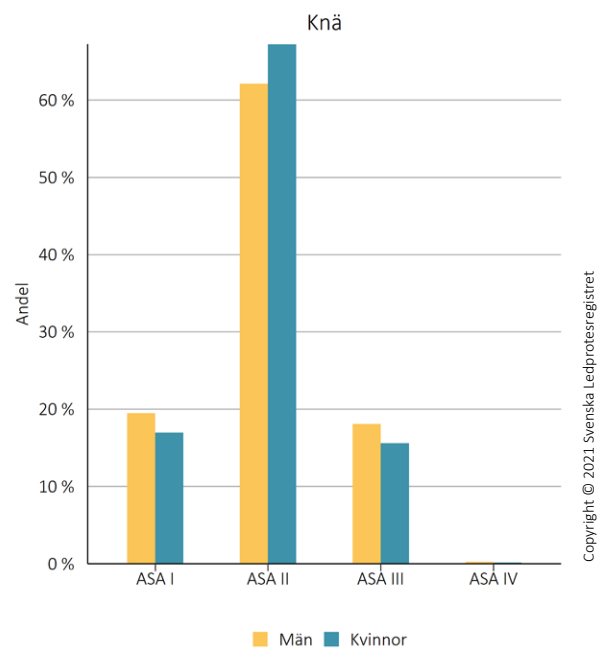
Figur 3.6a. Fördelningen i BMI klass och kön vid primär höftprotes.

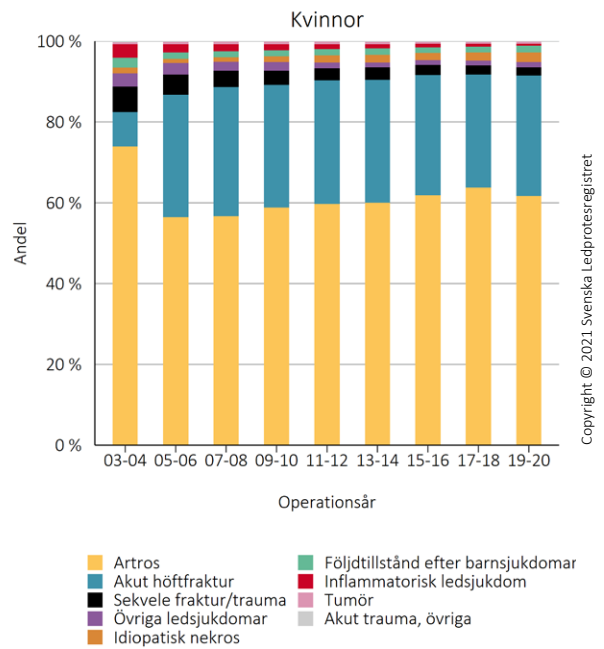
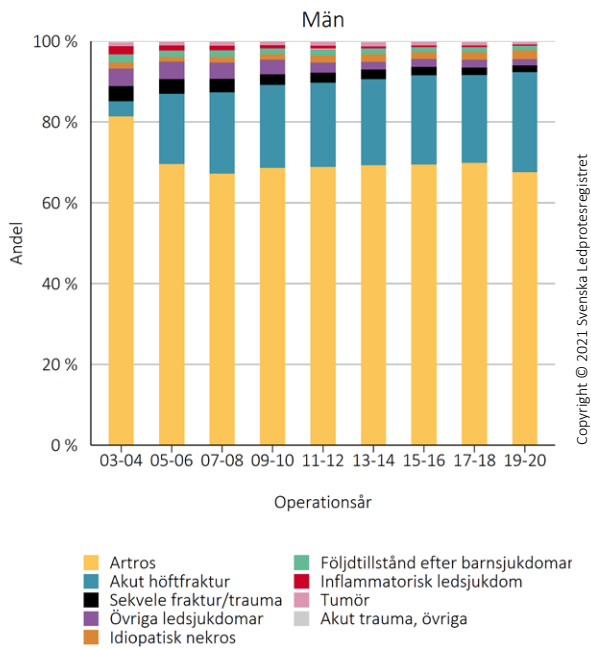
Figur 3.6b. Fördelningen i BMI klass och kön vid primär knäprotes.

Figur 3.7a. Fördelningen i ASA klass och kön vid primär höftprotes.

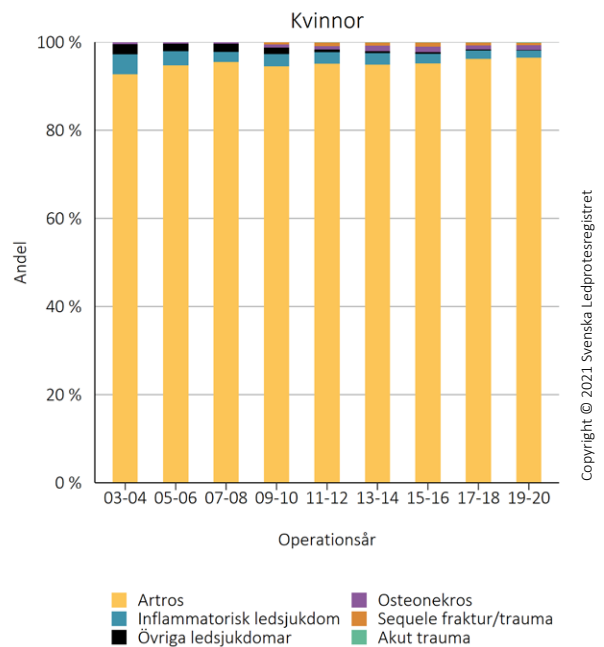
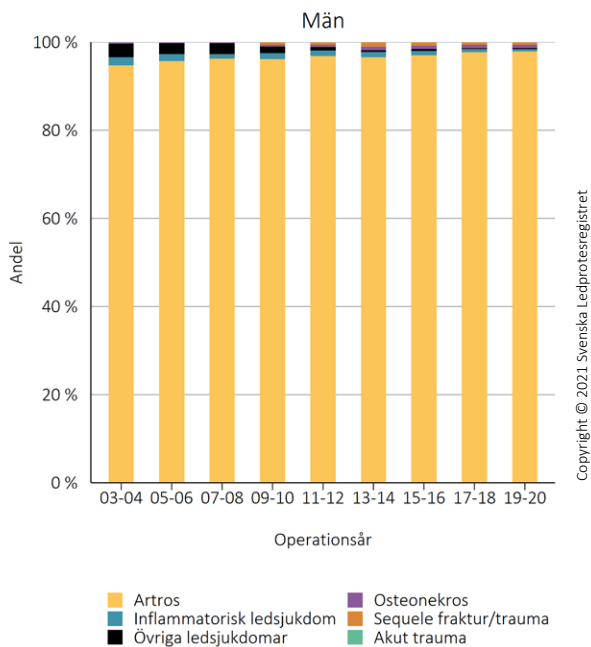

Figur 3.7b. Fördelningen i ASA klass och kön vid primär knäprotes.

Figur 3.8a. Fördelningen av diagnos vid primär höftprotes – män.

Figur 3.8b. Fördelningen av diagnos vid primär höftprotes – kvinnor.

Figur 3.9a. Fördelningen av diagnos vid primär knäprotes – män.

Figur 3.9b. Fördelningen av diagnos vid primär knäprotes – kvinnor.

Demografi vid höft- och knäprotesoperationer 2020

	Primär höft	Revision höft	Primär knä	Revision knä
Antal	19 718	1 749	11 06	798
Kvinnor (%)	11 590 (58,8)	854 (48,8)	6 492 (55,0)	417 (52,3)
Medelålder (SD)	72,31 (12,20)	63,98 (13,41)	68,54 (9,14)	69,06 (9,49)
Åldersgrupp (%)				
<55	1 652 (8,4)	385 (22,0)	809 (6,9)	56 (7,0)
55–64	3 352 (17,0)	530 (30,3)	3 116 (26,4)	198 (24,8)
65–74	5 731 (29,1)	463 (26,5)	4 529 (38,4)	300 (37,6)
75–84	5 808 (29,5)	254 (14,5)	3 037 (25,7)	213 (26,7)
≥ 85	3 175 (16,1)	117 (6,7)	315 (2,7)	31 (3,9)
BMI Medel (SD)	26,38 (4,56)	27,51 (5,18)	28,81 (4,29)	29,39 (4,67)
BMI (%)				
<18,5	438 (2,4)	23 (2,1)	20 (0,2)	2 (0,3)
18,5–24,9	7 040 (38,7)	339 (31,6)	2 227 (18,9)	119 (15,5)
25–29,9	6 952 (38,3)	389 (36,3)	5 151 (43,7)	327 (42,5)
30–34,9	2 949 (16,2)	229 (21,3)	3 393 (28,8)	231 (30,0)
35–39,9	692 (3,8)	76 (7,1)	873 (7,4)	75 (9,8)
≥40	98 (0,5)	17 (1,6)	123 (1,0)	15 (2,0)
ASA-klass (%)				
ASA I	3 056 (15,8)	214 (19,0)	2 053 (17,4)	72 (9,3)
ASA II	10 139 (52,3)	570 (50,5)	7 822 (66,3)	450 (58,0)
ASA III	5 696 (29,4)	333 (29,5)	1 901 (16,1)	245 (31,6)
ASA IV	481 (2,5)	11 (1,0)	15 (0,1)	9 (1,2)
Diagnos (%)				
Artros	12 049 (61,1)		11 451 (97,0)	
Akut höftfraktur	6 103 (31,0)			
Sekvele fraktur/trauma	373 (1,9)		62 (0,5)	
Idiopatisk nekros	488 (2,5)		110 (0,9)	
Följdillstånd efter barnsjukdomar	256 (1,3)			
Inflammatorisk ledsjukdom	73 (0,4)		142 (1,2)	
Tumör	103 (0,5)		7 (0,1)	
Akut trauma, övriga	37 (0,2)		15 (0,1)	
Övriga ledsjukdomar	234 (1,2)		19 (0,2)	

Tabell 3.1. Demografi vid höft- och knäprotesoperationer 2020.

Diagnos vid primär höftprotesoperation

	2016	2017	2018	2019	2020	Total
Diagnos, antal (%)						
Artros	14 011 (65,2)	14 773 (66,6)	15 115 (65,9)	16 087 (66,5)	12 049 (61,1)	72 035 (65,2)
Akut höftfraktur	5 701 (26,5)	5 522 (24,9)	5 952 (25,9)	6 073 (25,1)	6 103 (31,0)	29 351 (26,6)
Sekvele fraktur/trauma	471 (2,2)	521 (2,3)	442 (1,9)	460 (1,9)	373 (1,9)	2 267 (2,1)
Idiopatisk nekros	392 (1,8)	425 (1,9)	450 (2,0)	539 (2,2)	488 (2,5)	2 294 (2,1)
Följdillstånd efter barnsjukdomar	281 (1,3)	290 (1,3)	328 (1,4)	376 (1,6)	256 (1,3)	1 531 (1,4)
Inflammatorisk ledsjukdom	132 (0,6)	129 (0,6)	119 (0,5)	110 (0,5)	73 (0,4)	563 (0,5)
Tumör	131 (0,6)	136 (0,6)	146 (0,6)	128 (0,5)	103 (0,5)	644 (0,6)
Akut trauma, övriga	41 (0,2)	49 (0,2)	54 (0,2)	49 (0,2)	37 (0,2)	230 (0,2)
Övriga ledsjukdomar	313 (1,5)	338 (1,5)	332 (1,4)	360 (1,5)	234 (1,2)	1 577 (1,4)
Totalt antal	21 493	22 188	22 939	24 184	19 718	110 522

Tabell 3.2. Diagnos vid primär höftprotesoperation 2016–2020.

Diagnos vid primär knäprotesoperation

	2016	2017	2018	2019	2020	Total
Diagnos, antal (%)						
Artros	13 525 (96,1)	14 523 (97,0)	14 991 (96,7)	16 491 (97,1)	11 451 (97,0)	70 981 (96,8)
Inflammatorisk ledsjukdom	229 (1,6)	195 (1,3)	237 (1,5)	192 (1,1)	142 (1,2)	995 (1,4)
Idiopatisk nekros	133 (0,9)	133 (0,9)	136 (0,9)	148 (0,9)	110 (0,9)	660 (0,9)
Sekvele fraktur/trauma	120 (0,9)	89 (0,6)	106 (0,7)	107 (0,6)	62 (0,5)	484 (0,7)
Tumör	14 (0,1)	3 (0,0)	5 (0,0)	4 (0,0)	7 (0,1)	33 (0,0)
Akut trauma, övriga	16 (0,1)	6 (0,0)	9 (0,1)	11 (0,1)	15 (0,1)	57 (0,1)
Övriga ledsjukdomar	37 (0,3)	29 (0,2)	14 (0,1)	24 (0,1)	19 (0,2)	123 (0,2)
Totalt antal	14 074	14 978	15 498	16 977	11 806	73 333

Tabell 3.3. Diagnos vid primär knäprotesoperation 2016–2020.

Diagnoser i åldersgrupper vid primär höftprotesoperation

	<55	55–64	65–74	75–84	≥85	Total
Diagnos, antal (%)						
Artros	6 879 (74,7)	15 770 (86,3)	27 679 (79,6)	18 888 (59,5)	2 819 (17,1)	72 035 (65,2)
Akut höftfraktur	152 (1,7)	882 (4,8)	4 773 (13,7)	10 772 (34,0)	12 772 (77,3)	29 351 (26,6)
Sekvele fraktur/trauma	175 (1,9)	307 (1,7)	554 (1,6)	707 (2,2)	524 (3,2)	2 267 (2,1)
Idiopatisk nekros	369 (4,0)	420 (2,3)	674 (1,9)	641 (2,0)	190 (1,1)	2 294 (2,1)
Följdillstånd efter barnsjukdomar	874 (9,5)	342 (1,9)	224 (0,6)	76 (0,2)	15 (0,1)	1 531 (1,4)
Inflammatorisk ledsjukdom	135 (1,5)	130 (0,7)	198 (0,6)	88 (0,3)	12 (0,1)	563 (0,5)
Tumör	86 (0,9)	95 (0,5)	240 (0,7)	161 (0,5)	62 (0,4)	644 (0,6)
Akut trauma, övriga	10 (0,1)	26 (0,1)	52 (0,1)	88 (0,3)	54 (0,3)	230 (0,2)
Övriga ledsjukdomar	526 (5,7)	291 (1,6)	380 (1,1)	300 (0,9)	80 (0,5)	1 577 (1,4)
Totalt antal	9 210	18 269	34 784	31 725	16 534	110 522

Tabell 3.4. Fördelning av diagnoser per åldersgrupper vid primär höftprotesoperation 2016–2020.

Diagnoser i åldersgrupper vid primär knäprotesoperation

	<55	55–64	65–74	75–84	≥85	Total
Diagnos, antal (%)						
Artros	4 394 (93,5)	17 554 (96,8)	28 413 (97,1)	18 601 (97,1)	2 019 (96,1)	70 981 (96,8)
Inflammatorisk ledsjukdom	145 (3,1)	228 (1,3)	358 (1,2)	248 (1,3)	16 (0,8)	995 (1,4)
Idiopatisk nekros	43 (0,9)	167 (0,9)	243 (0,8)	174 (0,9)	33 (1,6)	660 (0,9)
Sekvele fraktur/trauma	71 (1,5)	136 (0,8)	169 (0,6)	92 (0,5)	16 (0,8)	484 (0,7)
Tumör	20 (0,4)	4 (0,0)	4 (0,0)	5 (0,0)	0 (0,0)	33 (0,0)
Akut trauma, övriga	2 (0,0)	9 (0,0)	15 (0,1)	16 (0,1)	15 (0,7)	57 (0,1)
Övriga ledsjukdomar	23 (0,5)	28 (0,2)	54 (0,2)	17 (0,1)	1 (0,0)	123 (0,2)
Totalt antal	4 698	18 126	29 256	19 153	2 100	73 333

Tabell 3.5. Fördelning av diagnoser per åldersgrupper vid primär knäprotesoperation 2016–2020.

I hela den svenska befolkningen
har 1,8% genomgått minst
en höftprotesoperation och
1,4% en knäprotesoperation

4. Epidemiologi

Författare: Annette W-Dahl och Ola Rolfson

4.1 Höft och knäproteskirurgi i Sverige

Prevalens

När andelen personer som har en höft- eller knäprotes inopererad sätts i relation till antalet personer i landet betecknas det som prevalensen av personer med en höft eller knäprotes.

Beräkningen av prevalens fordrar information om eventuellt dödsdatum. De personer som opererats med total höftprotes efter 1991 har inkluderats, då registret började registrera proteser på individnivå 1992. För knäproteser som har registrerats på individnivå sedan starten av registret 1975 inkluderas alla. Tabell 4.1 visar antalet personer i respektive åldersgrupp samt män och kvinnor i respektive åldersgrupp med total höftprotes eller knäprotes, unilateralt eller bilateralt opererade. Motsvarande siffror, men för personer med bilateral total höftprotes eller knäprotes visas i tabell 4.2. Tabellerna visar också prevalensen per 100 000 invånare ≥ 45 år vid utgången av respektive år 2005–2020 med 5-års intervall.

Vid utgången av 2020 hade 190 815 personer minst en total höftprotes och 149 043 personer en knäprotes. Det

innebär att 1,8% av befolkningen har minst en total höftprotes och 1,4% minst en knäprotes. 28% av personer med total höftprotes var bilateralt opererade och 33% av dem med knäprotes.

Prevalensen är högst i åldrarna 65–84 år för både total höft och knäprotes och prevalensen är högre för kvinnor än män.

Incidens

När antalet primära proteser som inopereras under ett år sätts i relation till antalet invånare i landet betecknas det som rikets incidens för ingreppet. Notera att incidensen av knäprotes beräknas baserat på antalet proteser medan prevalensen handlar om antalet personer. Under 2020 registrerades 12 049 primära totala höftproteser och 11 808 primära knäproteser som ger incidensen 146 för totala höftproteser och 114 för knäproteser. Med anledning av pandemiåret 2020 har antalet totala höftproteser och knäproteser minskat med 25% respektive 30% sedan 2019 och därmed är också incidensen lägre.

Incidensen har ökat över åren för både höft och knäproteser. Den kraftiga ökningen av knäproteser i slutet på 1980-talet har mattats av något efter 2009. För höftproteser har ökningen också mattats av och incidensen har legat i stort sett oförändrad. Eftersom höft och knäproteser huvudsakligen används för de äldre beror en mindre del av ökningen över tid på den åldrande befolkningen.

Eftersom incidensen är åldersberoende och åldersstrukturen i olika regioner eller länder kan variera så är det svårt att göra jämförelser utan någon form av åldersstandardisering. Den så kallade ”European Standard population” har används för att göra jämförelser möjliga. Denna standardisering beskriver hur incidensen hade varit för en viss region/land om alla regioner/länder hade haft samma åldersfördelning.

I en internationell jämförelse har Sverige en högre incidens av höftproteser än USA, Australien och Storbritannien men lägre än Danmark, Norge, Finland och Tyskland. För knäproteser har Sverige en högre incidens än Norge men lägre än Danmark, Finland, USA, Australien, Storbritannien och Tyskland (OECD Health Statistics 2019).

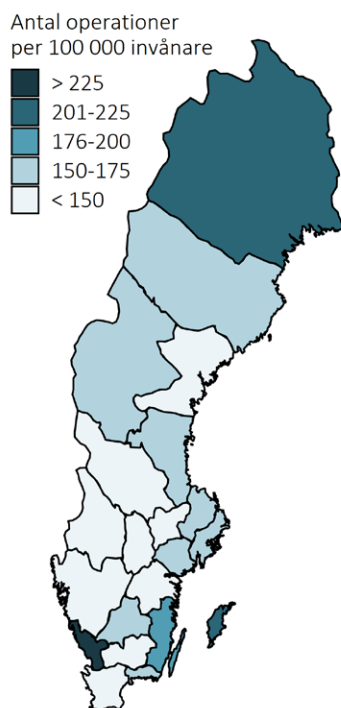
Regionala skillnader

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) är målet med hälso- och sjukvården ”...en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.”

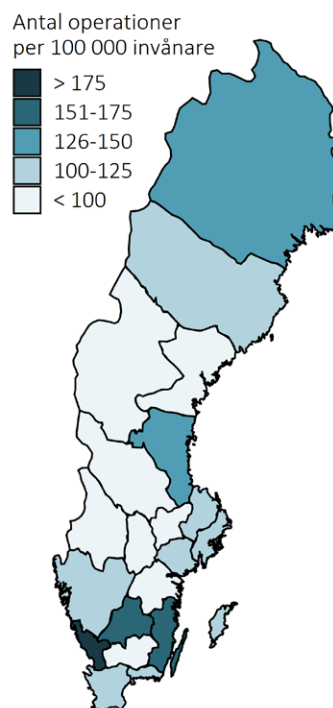
En viktig aspekt av jämlikhet är geografiska skillnader i hur sjukvård bedrivs och tillhandahålls inom landet. Jämlikhet kan i en vid bemärkelse vara relaterad till var en patient bor i landet. De 21 regionerna har självbestämmande över sina sjukvårdsinsatser men har att följa hälso- och sjukvårdslagen.

Produktion och konsumtion

Produktion och konsumtion baseras på data från Ledprotesregistret, Statistiska Centralbyråns befolkningsstatistik och Skatteverkets adressregister. Produktion avser antalet totala höftproteser och knäprotesoperationer oavsett var den som opererats bor, dvs. regionens produktion och pre-

Figur 4.1a. Produktion total höftprotes.

Figur 4.1.b. Produktion knäprotes.

senteras per 100 000 invånare. Konsumtion avser antalet totala höftproteser och knäprotesoperationer oavsett var operationen utförts och presenteras per 100 000 invånare. Konsumtion innebar alltså att regionernas invånare har tillgång till höft- och knäproteskirurgi oberoende om ingreppet utförs i hemregionen eller någon annanstans inom landet. Beräkningarna för konsumtion baserar sig på uppgifter från Skatteverket om länsstillhörighet vid operationstillfället.

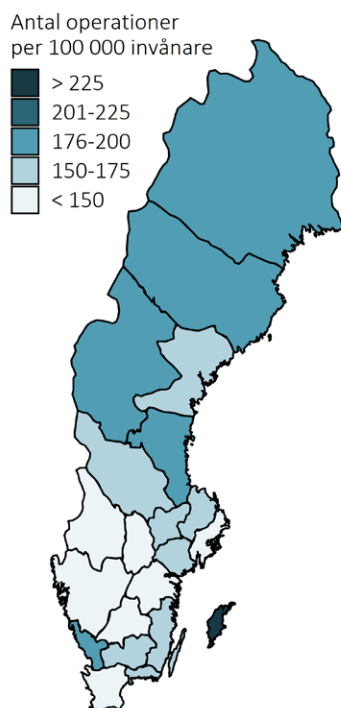
Sverigekartorna visar fördelningen av produktion respektive konsumtion för totala höftproteser (4.1a och 4.2a) och knäproteser (4.1b och 4.2b) per 100 000 invånare i de 21 regionerna. I tabellerna 4.3 och 4.4 visar produktion respektive konsumtion med incidens och ålderstandardiserad incidens (European Standard population) för totala höftproteser och knäproteser i regionerna.

Avseende produktion varierar den ålderstandardiserade incidensen från 90 till 224 för totala höftproteser och från 40 till 219 för knäproteser. Halland har den högsta produktionsincidensen för både höft och knäprotesoperationer medan Dalarna har den lägsta för höft och

Västmanland för knä. Produktionen är mer än dubbelt så hög i Halland än i Dalarna avseende total höftproteskirurgi och mer än fem gånger så hög i Halland än i Västmanland för knäproteskirurgi.

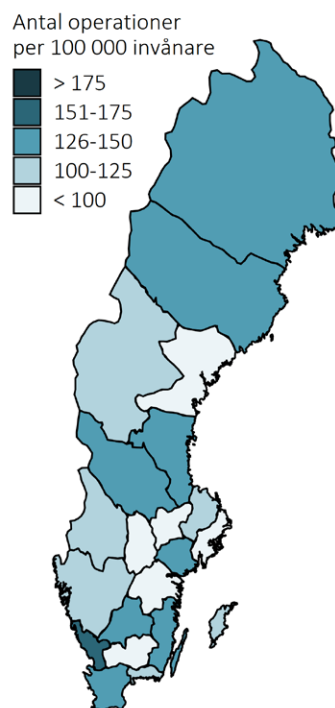
Skillnaderna i ålderstandardiserad incidens för konsumtion varierar från 117 till 191 för totala höftproteser och från 76 till 152 för knäproteser. För totala höftproteser har Västmanland lägst konsumtion, mindre än hälften av incidensen jämfört med Gotland som har den högsta konsumtionen. För knäproteser har Halland, med högst incidens, dubbelt så hög konsumtion än Västmanland som har lägst.

Skillnaderna i konsumtion är väsentliga med tanke på målet med hälso- och sjukvården och löfte om en jämlik vård. Olika påverkan av pandemin i regionerna under 2020 kan sannolikt ha påverkat både produktion och konsumtion. Den ålderstandardiserade konsumtionen har dock varierat relativt stort mellan regioner och i regionerna mellan olika år.

Figur 4.2a. Konsumtion total höftprotes.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 4.2b. Konsumtion knäprotes.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Antal personer med total höftprotes eller knäprotes

Antal per åldersgrupp	Höft				Knä			
	2005	2010	2015	2020	2005	2010	2015	2020
<45	1 568	1 919	1 872	1 793	287	352	397	335
45–54	4 073	5 516	6 858	7 614	1 634	2 556	3 160	3 425
55–64	16 072	18 887	19 942	23 266	8 802	13 697	16 335	19 148
65–74	28 962	40 619	51 522	53 701	17 841	28 324	39 544	46 816
75–84	36 464	44 660	54 812	70 813	25 196	31 750	40 108	54 775
85 +	15 499	22 711	28 381	33 628	10 066	14 949	19 086	24 544
Total	102 638	134 312	163 387	190 815	63 826	91 628	118 630	149 043
Prevalens per 100 000 >=45	2 570	3 190	3 677	4 078	1 616	2 199	2 691	3 209
Män								
<45	714	922	947	888	110	148	178	155
45–54	2 070	2 936	3 713	4 006	590	990	1 272	1 400
55–64	7 562	9 120	9 983	11 835	3 605	5 783	6 829	8 106
65–74	12 453	17 768	22 990	24 323	7 096	11 965	17 445	21 008
75–84	13 140	16 777	21 190	28 140	8 170	11 301	15 631	23 000
85 +	4 254	6 436	8 316	10 206	2 375	3 916	5 355	7 737
Total	40 193	53 959	67 139	79 398	21 946	34 103	46 710	61 406
Prevalens per 100 000 >=45	2 109	2 658	3 107	3 472	1 166	1 702	2 184	2 709
Kvinnor								
<45	854	997	925	905	177	204	219	180
45–54	2 003	2 580	3 145	3 608	1 044	1 566	1 888	2 025
55–64	8 510	9 767	9 959	11 431	5 197	7 914	9 506	11 042
65–74	16 509	22 851	28 532	29 378	10 745	16 359	22 099	25 808
75–84	23 324	27 883	33 622	42 673	17 026	20 449	24 477	31 775
85 +	11 245	16 275	20 065	23 422	7 691	11 033	13 731	16 807
Total	62 445	80 353	96 248	111 417	41 880	57 525	71 920	87 637
Prevalens per 100 000 >=45	2 989	3 683	4 213	4 656	2 024	2 660	3 169	3 685

Tabell 4.1. Antalet personer i respektive åldersgrupp samt män och kvinnor i respektive åldersgrupp med total höftprotes eller knäprotes, unilateralt eller bilateralt opererade.

Antal personer med total höftprotes eller knäprotes, bilateralt opererade

Antal per åldersgrupp	Höft				Knä			
	2005	2010	2015	2020	2005	2010	2015	2020
<45	332	400	396	335	72	64	61	43
45–54	716	1 085	1 468	1 676	309	495	618	665
55–64	3 230	4 216	4 686	5 870	2 016	3 383	4400	5 259
65–74	6 112	10 099	13 661	14 632	4 787	8 156	12 263	15 594
75–84	6 342	10 293	15 116	20 755	7 187	9 929	13 741	19 314
85 +	2 056	4 247	6 555	9 419	2 767	4 499	6 289	8 559
Total	18 788	30 340	41 882	52 687	17 138	26 526	37 372	49 434
Prevalens per 100 000 >=45	469	721	944	1 130	434	638	849	1 066

Tabell 4.2. Antalet personer i respektive åldersgrupp samt män och kvinnor i respektive åldersgrupp med total höftprotes eller knäprotes, bilateralt opererade.

Produktion i regionerna

Län	Höft		Knä	
	Incidens	Ålderstandardiserad incidens	Incidens	Ålderstandardiserad incidens
Riket	146	146	114	114
Stockholms län	151	176	120	141
Uppsala län	150	160	100	108
Södermanlands län	155	141	119	109
Östergötlands län	120	118	92	90
Jönköpings län	151	149	159	158
Kronobergs län	130	127	66	64
Kalmar län	193	163	155	129
Gotlands län	223	180	106	86
Blekinge län	160	141	109	95
Skåne län	117	119	116	120
Hallands län	239	224	233	219
Västra Götalands län	136	139	102	105
Värmlands län	112	97	91	78
Örebro län	141	135	89	84
Västmanlands län	141	127	43	40
Dalarnas län	108	90	78	66
Gävleborgs län	171	146	128	113
Västernorrlands län	140	122	89	76
Jämtlands län	166	146	71	63
Västerbottens län	175	169	124	121
Norrbottens län	205	175	137	117

Tabell 4.3. Produktion med incidens och ålderstandardiserad incidens (European Standard population) för totala höftproteser och knäproteser i regionerna.

Konsumtion i regionerna

Län	Höft		Knä	
	Incidens	Ålderstandardiserad incidens	Incidens	Ålderstandardiserad incidens
Riket	146	146	114	114
Stockholms län	124	144	97	114
Uppsala län	153	164	107	114
Södermanlands län	167	154	130	119
Östergötlands län	124	123	98	97
Jönköpings län	142	139	131	129
Kronobergs län	152	149	94	92
Kalmar län	167	141	148	124
Gotlands län	235	191	125	103
Blekinge län	167	148	114	101
Skåne län	126	129	128	132
Hallands län	178	167	163	152
Västra Götalands län	133	136	105	108
Värmlands län	133	117	110	96
Örebro län	144	138	95	91
Västmanlands län	175	160	80	76
Dalarnas län	170	146	137	118
Gävleborgs län	183	158	139	122
Västernorrlands län	151	133	95	82
Jämtlands län	191	168	111	98
Västerbottens län	183	178	133	130
Norrbottens län	200	171	138	118

Tabell 4.4. Konsumtion med incidens och ålderstandardiserad incidens (European Standard population) för totala höftproteser och knäproteser i regionerna.

Sedan starten 1979 fram till december 2020 har 569 070 primära höftprotesoperationer registrerats och 55 809 reoperationer på 400 708 individer.

5. Höftproteskirurgi

5.1 Alla höftproteser på grund av artros

Författare: Maziar Mohaddes

Informationen i aktuella kapitlet omfattar, enbart totalproteser som opereras på grund av artros. Antalet registrerade primärproteser har under 2020 minskat med 25%. År 2020 rapporterades 12 049 primärproteser på grund av artros, motsvarande antal 2019 var 16 088 (tabell 5.1.1). Vidare noteras att flera privata aktörer rapporterar en betydande ökning av antalet operationer under 2020 jämfört med 2019 (tabell 5.1.2). Mellan åren 2016 och 2019 ökade medelåldern för patienter opererade på grund av artros. År 2019 var den 69,1 år, men sjönk under 2020 till 68,3 (tabell 5.1.1). Under de senaste fem åren

har andelen patienter i olika BMI kategorier varit relativt konstant (tabell 5.1.1).

Beträffande ASA-klass fortsatte andelen som bedömts som friska (klass I) sjunka samtidigt som andelen patienter i framför allt klass III–V (allvarlig eller livshotande sjukdom) ökade fram till 2019 (tabell 5.1.1). Den tidigare trenden till stigande ASA-klass bröts under 2020. Tabell 5.1.3 ger en sammanfattande bild av utvalda demografiska data för olika urval av patienter opererade vid respektive enhet.

Sammanfattning

Sannolikt finns det ett samband mellan minskat antal inrapporterade totalproteser, sjunkande medelålder, sjunkande ASA klass och större andel opererade patienter på privatsjukhus. Den pågående pandemin kan vara en viktig orsak till förhållanden.

Snitt

Bakre samt direkt lateralt snitt i rygg- eller sidoläge har sedan år 2005 varit helt dominerande i Sverige. Under 2020 användes någon av dessa tillgångar till höftleden i tillsammans 99,4% av de operationer som utfördes detta år. Det bakre snittet är fortfarande vanligast (59%). Direkt lateralt snitt i sidoläge användes i 32% och direkt lateralt snitt i ryggläge i 8,4% av alla operationer. Minisnitt, WatsonJones-snitt samt direkt lateralt/bakre snitt i kombination med trokanterosteotomi användes endast sporadiskt. Fördelningen mellan de tre mest använda snitten uppvisar inte någon större variation mellan könen och ej heller över tid (figur 5.1.1 samt 5.1.2).

Fixation

Helt cementerad fixation rapporteras oftare vid operation av kvinnor och helt ocementerad fixation oftare vid operation av män (figur 5.1.3). Figuren bör tolkas mot bakgrund av att andra faktorer, som ålder och benkvalitet hos den opererade kan ha bidragit till val av fixation. Dåliga resultat med ocementerad fixation under 1990-talet resulterade i att helt cementerad fixation ökade upp till en toppnivå på 93% kring millennieskiftet. Härefter har cementerad fixation minskat för varje år (figur 5.1.4). Under 2020 var andelen cementerade proteser 50%. Helt ocementerad fixation har istället blivit allt vanligare under de senaste 20 åren. År 2000 utgjorde de helt ocementerade

Demografi 2016–2020

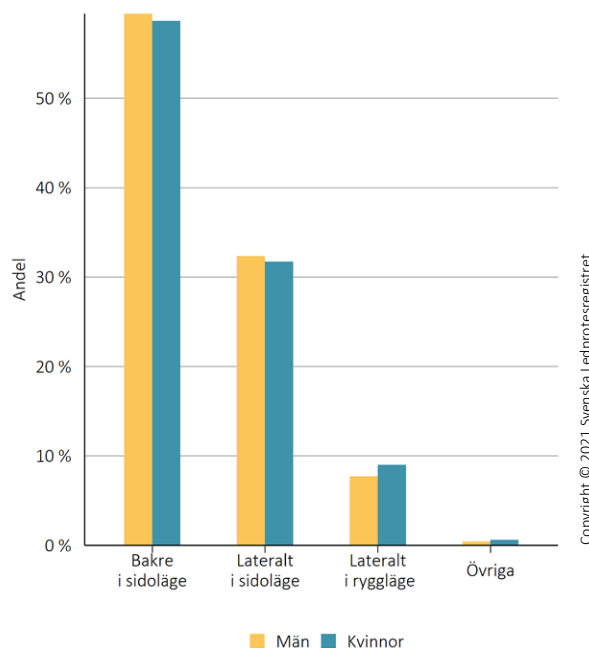
	2016	2017	2018	2019	2020
Antal	14 011	14 773	15 115	16 088	12 049
Medelålder (SD)	68,6 (10)	68,9 (9,9)	68,9 (9,95)	69,12 (9,90)	68,25 (10,19)
Åldersgrupp (%)					
<45	174 (1,2)	152 (1,0)	142 (0,9)	143 (0,9)	136 (1,1)
45–54	1 156 (8,3)	1 220 (8,3)	1 275 (8,4)	1 341 (8,3)	1 140 (9,5)
55–64	3 079 (22,0)	3 190 (21,6)	3 264 (21,6)	3 364 (20,9)	2 873 (23,8)
65–74	5 536 (39,5)	5 785 (39,2)	5 855 (38,7)	6 161 (38,3)	4 342 (36,0)
75–84	3 521 (25,1)	3 845 (26,0)	3 951 (26,1)	4 429 (27,5)	3 143 (26,1)
≥ 85	545 (3,9)	581 (3,9)	628 (4,2)	650 (4,0)	415 (3,4)
Kvinnor (%)	7 981 (57,0)	8 500 (57,5)	8 628 (57,1)	9 223 (57,3)	6 805 (56,5)
BMI (%)					
<18,5	85 (0,6)	77 (0,5)	91 (0,6)	101 (0,6)	67 (0,6)
18,5–24,9	4 258 (30,8)	4 398 (30,1)	4 527 (30,4)	4 826 (30,2)	3 704 (31,1)
25–29,9	5 926 (42,8)	6 321 (43,3)	6 389 (42,9)	6 817 (42,6)	5 078 (42,6)
30–34,9	2 787 (20,1)	2 963 (20,3)	3 034 (20,4)	3 369 (21,1)	2 421 (20,3)
35–39,9	675 (4,9)	716 (4,9)	729 (4,9)	781 (4,9)	582 (4,9)
≥40	113 (0,8)	122 (0,8)	116 (0,8)	102 (0,6)	67 (0,6)
ASA-klass (%)					
ASA I	3 122 (22,4)	3 153 (21,5)	3 239 (21,7)	3 164 (19,7)	2 701 (22,6)
ASA II	8 391 (60,3)	8 968 (61,1)	9 091 (60,8)	9 980 (62,3)	7 375 (61,8)
ASA III	2 346 (16,9)	2 513 (17,1)	2 558 (17,1)	2 830 (17,7)	1 840 (15,4)
ASA IV	48 (0,3)	48 (0,3)	53 (0,4)	51 (0,3)	22 (0,2)

Tabell 5.1.1. Demografi 2016–2020.

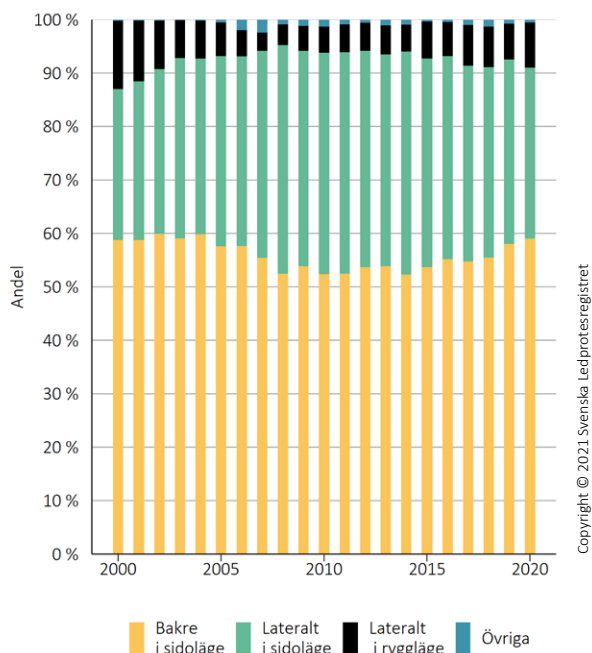
proteserna 2,4% av samtliga inrapporterade operationer. Motsvarande andel 2020 var drygt 30%. Ökningen av ocementerad fixation har huvudsakligen skett i åldersgrupperna under 65 år och även i åldersgruppen 65–74 år men inte i de två åldersgrupperna däröver (figur 5.1.4). Tabell 5.1.4 visar antal operationer per fixationstyp och ålder 2020. Sedan år 2012 har andelen omvända hybrider (cementerad cup, ocementerad stam) minskat. Andelen hybridproteser (ocementerad cup, cementserad stam) har under den senaste tioårsperioden varit liten och uppgick under åren 2007–2010 till cirka 1,5%, härefter har det skett en ökning till 7,1% under 2020. Ytersättningsprotes användes under 2020 vid ett tillfälle. Orsaken till dessa skillnader har inte detaljgranskats.

Sammanfattning

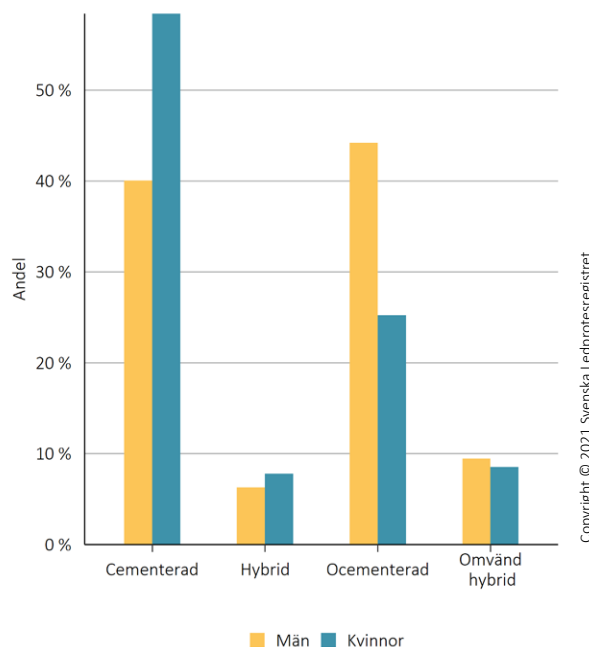
Den ökande användningen av ocementerad fixation hos äldre patienter är något förvånande då befintlig evidens talar för användning av cementserad fixation hos patienter över 70 år.

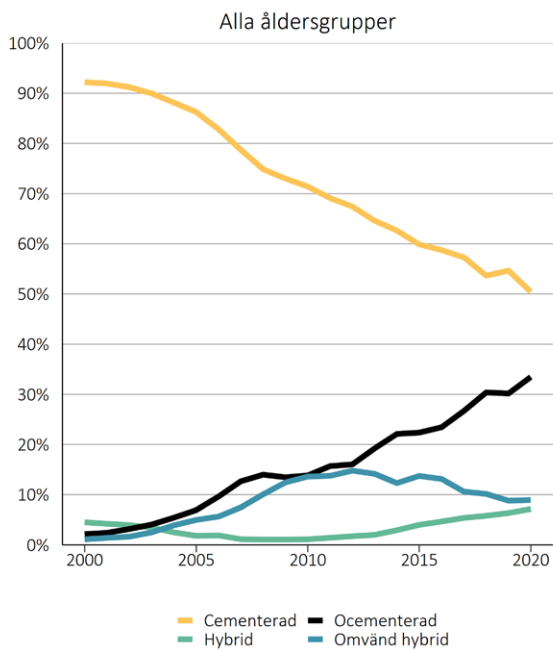
Figur 5.1.1. Procentuell fördelningen av snitt, kön.

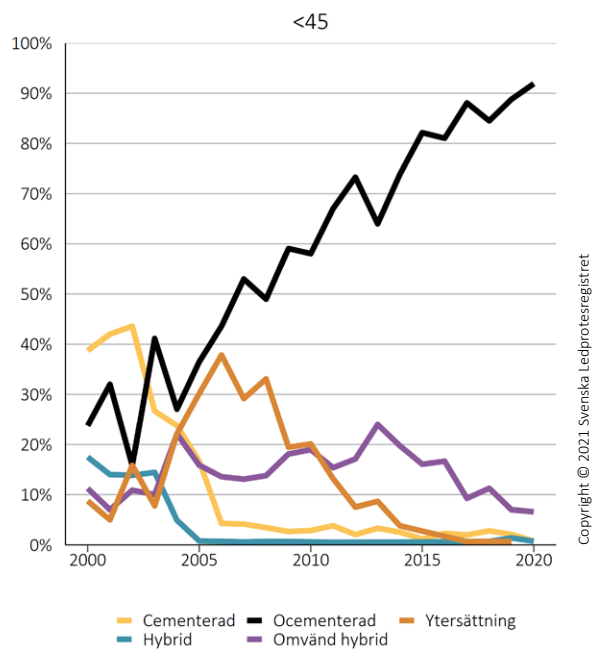
Figur 5.1.2. Tidstrend för snitt.

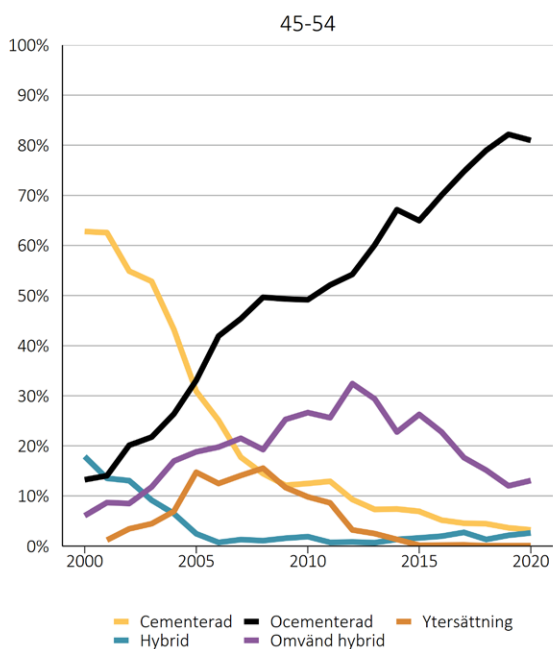
Figur 5.1.3. Procentuell fördelningen av fixationstyp, kön.

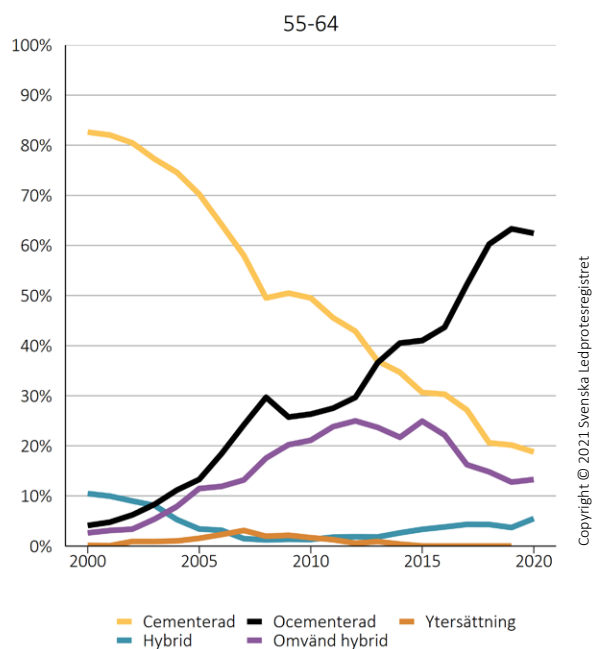
Figur 5.1.4a. Tidstrend för fixationsmetod.

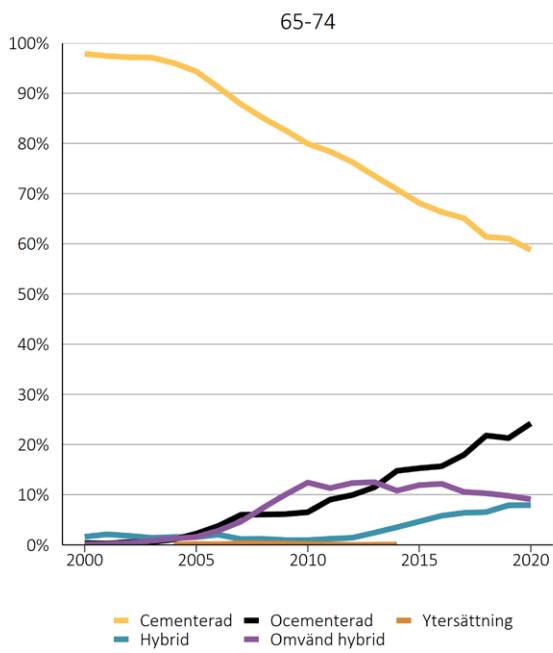
Figur 5.1.4b. Tidstrend för fixationsmetod.

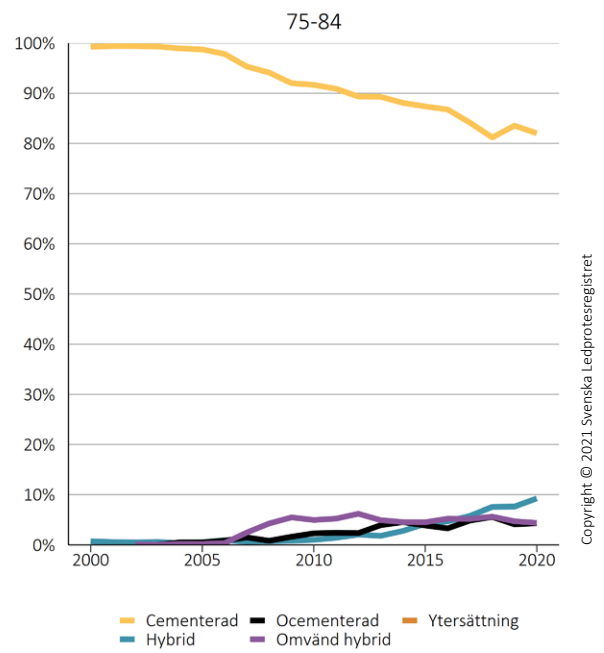
Figur 5.1.4c. Tidstrend för fixationsmetod.

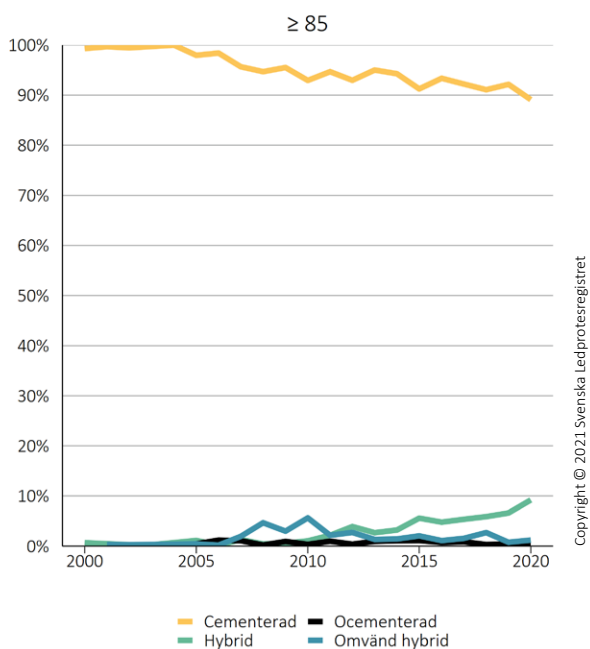
Figur 5.1.4d. Tidstrend för fixationsmetod.

Figur 5.1.4e. Tidstrend för fixationsmetod.

Figur 5.1.4f. Tidstrend för fixationsmetod.

Figur 5.1.4g. Tidstrend för fixationsmetod.

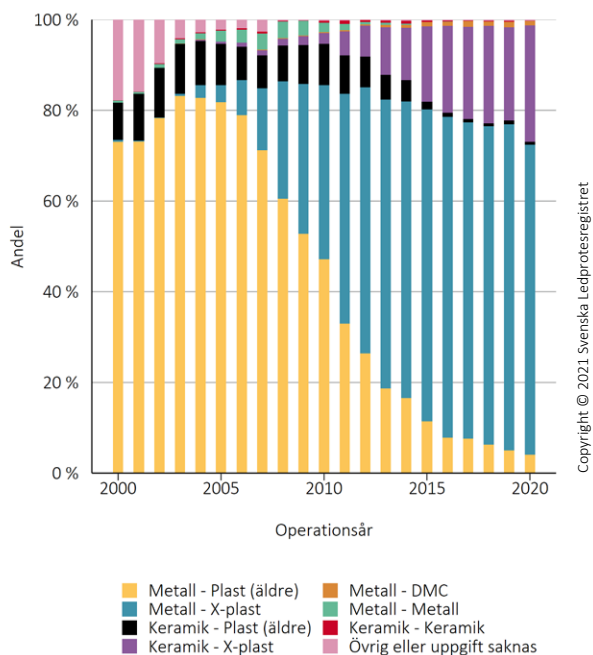
Protesval

De vanligaste proteserna presenteras i tabellerna 5.1.5–5.1.11. De fem mest använda cementerade cuparna utgjorde 2020 94% av det totala antalet cupar av sitt slag. På stamsidan dominerar Lubinus SP II, Exeter samt MS30. Tillsammans står de för 99% av samtliga cementerade stammar. Sedan 2018 har registret samlat in data på cementtyp. Refobacin och Palacos har under de senaste tre åren använts vid majoriteten av cementerade proteser inrapporterade till registret. Under 2020 hade någon av dessa två cementsorter använts vid 87% av de inrapporterade fallen. Detaljerade uppgifter om cementtyp redovisas i tabell 5.1.12 (a-d).

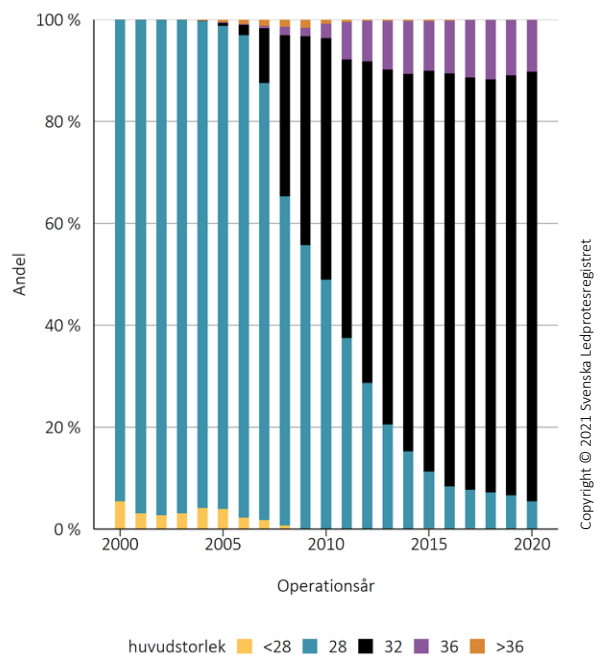
Vid val av ocementerad cup förefaller skillnader i protesval vara något större, de fem mest använda cuparna svarar för 77% av samtliga. Det noteras en avmattning när det gäller användning av trabekulära cupar. Med anledning av den osäkerhet som uppstått då man i enstaka studier noterat utveckling av radiologiska zoner runt vissa cupar med trabekulär titanbeläggning samt ökad risk för luxation för trabekulära tantalumcupar vill vi från registrets

sida än en gång uppmana till viss försiktighet vad gäller deras användning i avvaktan på rapporter från studier med längre tids uppföljning. Beträffande ocementerade stammar är diversifieringen mindre uttalad än på cupsidan. Sedan 2009 har Corailstammen varit den vanligaste ocementerade stammen. Corailstammen står för 34% av samtliga ocementerade stammar inrapporterade till registret under 2020.

Andelen cupar med extra korsbunden plast fortsätter att öka. Vid insättning av ocementerad cup under används nästan uteslutande plastinlägg gjord av högmolekylär korsbunden plast (99% av alla insättningar 2020). Motsvarande andel vid cementerad cup var 91% under samma år och oavsett val av fixation 94%. Andelen keramik-plast artikulation ökade, från 21% under 2019 till 26% under 2020. Ledhuvud med diameter 32 mm fortsätter att öka medan användning av 36 millimeters ledhuvud har uppvisat en marginell reduktion under de senaste två åren. Under 2020 uppgick den till 10%. Tidstrender beträffande val av artikulation och ledhuvudstorlek visualiseras i figur 5.1.5 samt 5.1.6.

Figur 5.1.5. Tidstrend för artikulation.

Figur 5.1.6. Tidstrend för ledhuvudstorlek.

Antal primäroperationer per enhet och år

Enhet	2000–2015	2016	2017	2018	2019	2020
Akademiska sjukhuset	2 114	127	116	69	66	48
Aleris Specialistvård Bollnäs	1 076	268	267	326	265	
Aleris Specialistvård Motala	2 786	571	599	576	127	
Aleris Specialistvård Nacka	1 046	244	233	241	262	302
Aleris Specialistvård Ängelholm	218	90	59	62	220	311
Alingsås	2 685	182	186	173	175	122
Art Clinic Göteborg	25	45	75	109	94	212
Art Clinic Jönköping	49	36	71	136	190	172
Arvika	1 793	193	204	213	227	129
Bollnäs	2 597				57	230
Borås	1 798	89	74	98	115	34
Capio Arthro Clinic	0		248	340	372	493
Capio Movement	1 979	334	324	364	326	427
Capio Ortopedi Motala	0				319	292
Capio Ortopediska Huset	5 115	451	592	615	667	598
Capio S:t Görän	5 909	526	538	506	533	307
Carlanderska	1 318	170	204	253	383	493
Danderyd	4 308	220	216	169	149	88
Eksjö	2 802	215	178	212	223	146
Enköping	3 324	342	407	432	413	382
Eskilstuna	797	51	68	67	45	52
Falköping	2 193				104	42
Falun	3 839	221	215	132	116	49
Frölundaortopedien	0	4	8	13	12	10
GHP Ortho Center Göteborg	928	158	168	217	283	263
GHP Ortho Center Stockholm	4 467	519	613	707	769	719
Gällivare	1 196	77	69	99	86	71
Gävle	1 847	123	87	68	90	70
Halmstad	2 647	159	157	151	183	140
Helsingborg	1 103	69	37	14	18	33
Hermelinen	22	9	22	20	24	21
Hudiksvall	1 589	91	67	57	74	39
Hässleholm	9 726	725	693	689	766	520
Jönköping	2 456	87	152	198	134	43
Kalmar	2 010	125	133	130	119	55
Karlshamn	2 731	215	210	258	286	191

Antal primäroperationer per enhet och år, forts.

Enhet	2000–2015	2016	2017	2018	2019	2020
Karlskoga	1 917	119	22	2		
Karlskrona	185	7	4	7	6	10
Karlstad	2 309	105	91	96	78	31
Kristianstad	18	1		1		1
KS/Huddinge	2 225	97	108	101	141	98
KS/Solna	1 818	41	34	26	13	12
Kullbergsska sjukhuset	3 188	188	241	245	319	217
Kungälv	2 478	176	167	153	189	64
Lidköping	2 297	281	272	160	214	145
Lindesberg	2 350	391	540	581	497	287
Linköping	861	26	21	44	59	61
Ljungby	1 784	127	160	169	153	88
Lycksele	3 743	310	309	296	230	284
Mora	2 525	258	231	230	229	207
Norrköping	2 259	186	181	166	168	113
Norrtälje	1 371	131	133	134	172	102
Nyköping	1 770	86	133	114	127	75
NÄL	2	1	4			3
Oskarshamn	2 854	297	285	284	378	275
Piteå	3 889	342	355	414	475	299
Skellefteå	1 441	101	118	113	98	92
Skene	1 428	101	143	159	153	105
Skövde	1 730	147	103	51	19	10
Sollefteå	1 712	181	296	293	298	181
Sophiahemmet	1 733	220	264	266	265	212
Specialistcenter Scandinavia	0				5	9
SU/Mölnadal	2 786	406	390	397	409	174
Sunderby sjukhus	573			1		3
Sundsvall	2 107	8	3	4	23	3
SUS/Lund	515	56	30	25	22	22
SUS/Malmö	411	1	1	3		
Södersjukhuset	3 444	268	228	157	193	73
Södertälje	1 595	100	131	133	125	85
Torsby	1 279	115	122	108	109	71
Trelleborg	6 599	649	598	605	579	234
Uddevalla	3 744	359	331	332	325	173

Antal primäroperationer per enhet och år, forts.

Enhet	2000–2015	2016	2017	2018	2019	2020
Umeå	686	18	19	21	64	28
Varberg	2 894	232	210	250	215	171
Visby	1 401	107	110	102	130	106
Värnamo	1 730	151	92	127	138	98
Västervik	1 471	111	117	139	135	86
Västerås	2 701	231	324	281	371	174
Växjö	1 578	96	83	94	147	103
Ängelholm	1 412	55	141	157	180	124
Örebro	1 807	19	13	22	4	
Örnsköldsvik	2 090	170	136	114	132	81
Östersund	2 601	203	189	224	209	155

Tabell 5.1.2. Antal primäroperationer per enhet och år, enheter med färre än 20 primäroperationer är exkluderade.

Case-mix per enhet 2020

Enhet	Antal	Kvinnor, %	<55 år, %	Charnley C, %	BMI ≥35, %	ASA ≥III
Akademiska sjukhuset	48	56,2	14,6	35,4	14,6	54,2
Aleris Specialistvård Nacka	302	46,7	15,9	29,5	1,7	2
Aleris Specialistvård Ängelholm	311	42,8	15,1	29,3	6,8	8,4
Alingsås	122	38,5	6,6	34,4	1,6	21,3
Art Clinic Göteborg	212	38,7	9,4	25	0	1,4
Art Clinic Jönköping	172	47,1	18	33,7	5,8	0
Arvika	129	36,4	3,1	15,5	2,3	7
Bollnäs	230	47	7	26,1	2,2	14,8
Borås	34	32,4	0	35,3	11,8	47,1
Capio Artro Clinic	493	41,2	17	22,5	2,4	0,4
Capio Movement	427	42,9	9,1	25,3	7,3	18,3
Capio Ortopedi Motala	292	44,2	8,2	23,3	4,2	22,9
Capio Ortopediska Huset	598	36,6	13,9	24,9	2,5	0
Capio S:t Görän	307	41,4	4,2	24,1	3,9	40,1
Carlanderska	493	52,5	15,6	14	7,5	3,9
Danderyd	88	40,9	3,4	18,2	6,8	44,8
Eksjö	146	50,7	8,9	35,6	1,4	21,2
Enköping	382	41,1	10,7	22,8	4,5	11,5
Eskilstuna	52	42,3	5,8	34,6	3,8	36,5
Falköping	42	31	9,5	38,1	0	5

Case-mix per enhet 2020, forts.

Enhet	Antal	Kvinnor, %	<55 år, %	Charnley C, %	BMI ≥35, %	ASA ≥III
Falun	49	38,8	2	28,6	21,3	44,9
Frölundaortopedien	10	50	40	10	0	0
GHP Ortho Center Göteborg	263	50,2	20,9	16,7	0,8	3,4
GHP Ortho Center Stockholm	719	42,6	13,4	26,4	2,5	0,6
Gällivare	71	38	7	25,4	11,3	25,4
Gävle	70	47,1	11,4	42,9	20	30
Halmstad	140	45,7	3,6	22,1	4,4	15,1
Helsingborg	33	45,5	0	33,3	12,1	75
Hermelinen	21	61,9	28,6	28,6	9,5	0
Hudiksvall	39	51,3	5,1	35,9	10,3	20,5
Hässleholm	520	43,3	8,8	37,5	3,3	15,3
Jönköping	43	46,5	16,3	32,6	9,3	27,9
Kalmar	55	43,6	7,3	41,8	0	25,5
Karlshamn	191	48,7	11,5	27,2	6,3	15,7
Karlskrona	10	20	20	20	30	30
Karlstad	31	51,6	16,1	32,3	3,2	32,3
Kristianstad	1					
KS/Huddinge	98	44,9	8,2	1	11,2	52
KS/Solna	12	50	8,3	41,7	0	54,5
Kullbergsska sjukhuset	217	40,6	12,4	30,4	8,3	6
Kungälv	64	32,8	7,8	39,1	9,4	12,5
Lidköping	145	43,4	5,5	29,7	9	24,8
Lindesberg	287	46,7	10,1	25,8	8	21,3
Linköping	61	42,6	18	6,6	4,3	8,9
Ljungby	88	38,6	8	37,5	6,9	18,4
Lycksele	284	37,7	10,2	33,8	12	13,1
Mora	207	46,9	5,3	16,4	6,3	23,2
Norrköping	113	47,8	9,7	18,6	2,7	16,8
Norrtälje	102	37,3	6,9	29,4	9,8	34,3
Nyköping	75	38,7	6,7	30,7	6,7	20
NÄL	3	33,3	0	66,7	0	66,7
Oskarshamn	275	48	5,1	31,3	4	12,4
Piteå	299	45,8	8,7	29,4	6,4	20,1
Skellefteå	92	44,6	5,4	13	6,6	22
Skene	105	38,1	5,7	28,6	4,8	3,8
Skövde	10	20	0	10	30	0

Case-mix per enhet 2020, forts.

Enhet	Antal	Kvinnor, %	<55 år, %	Charnley C, %	BMI ≥35, %	ASA ≥III
Sollefteå	181	36,5	6,6	33,1	3,3	16,1
Sophiahemmet	212	65,6	24,1	20,3	8,6	5,3
Specialistcenter Scandinavia	9	66,7	44,4	33,3	0	0
SU/Möln dal	174	42,5	8,6	22,4	6,3	24,1
Sunderby sjukhus	3	0	0	33,3	0	66,7
Sundsvall	3	66,7	0	0	0	100
SUS/Lund	22	59,1	0	45,5	22,7	72,7
Södersjukhuset	73	39,7	8,2	6,8	6,8	64,4
Södertälje	85	32,9	2,4	34,1	5,9	47,1
Torsby	71	31	15,5	32,4	8,5	12,7
Trelleborg	234	34,2	8,1	32,5	5,6	19,2
Uddevalla	173	46,2	7,5	31,8	9,4	32,4
Umeå	28	53,6	10,7	35,7	14,3	57,1
Varberg	171	43,9	7	20,5	7,8	12,4
Visby	106	45,3	10,4	34	7,5	15,1
Värnamo	98	46,9	8,2	32,7	3,1	34,7
Västervik	86	39,5	11,6	29,1	7	9,4
Västerås	174	41,4	3,4	24,7	7,6	32,6
Växjö	103	38,8	13,6	30,1	8,7	24,3
Ängelholm	124	51,6	11,3	35,5	4,8	21
Örnsköldsvik	81	43,2	7,4	38,3	3,7	25
Östersund	155	43,9	10,3	26,5	3,4	23,5

Tabell 5.1.3. Case-mix per enhet 2020. Enheter med färre operationer än 20 redovisas inte men är inkluderade i riket. Observera att procentangivelser för enheter med få operationer kan vara missvisande.

Antal operationer per fixationstyp och ålder 2020

Åldersgrupp	<45	45–54	55–64	65–74	75–84	≥85
Antal (%)	136	1 140	2 873	4 342	3 143	415
Fixationstyp						
Cementerad	1 (0,7)	37 (3,2)	539 (18,8)	2 551 (58,8)	2 574 (82,0)	368 (89,1)
Hybrid	1 (0,7)	30 (2,6)	158 (5,5)	344 (7,9)	290 (9,2)	38 (9,2)
Ocementerad	125 (91,9)	923 (81,0)	1 792 (62,4)	1 051 (24,2)	136 (4,3)	2 (0,5)
Omvänd hybrid	9 (6,6)	149 (13,1)	381 (13,3)	394 (9,1)	138 (4,4)	5 (1,2)
Ytersättning	0 (0,0)	1 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.4. Antal operationer per fixationstyp och ålder 2020.

Vanligaste implantaten

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	255 830	118 031	109 662	16 088	12 049
Implantat (%)					
Övriga	90 599 (35,4)	37 370 (31,7)	41 845 (38,2)	6 309 (39,2)	5 075 (42,1)
Lubinus (SPII standard)	58 870 (23,0)	43 579 (36,9)	14 067 (12,8)	753 (4,7)	471 (3,9)
Lubinus x-link (SPII standard)	28 493 (11,1)	22 (0,0)	21 489 (19,6)	4 160 (25,9)	2 822 (23,4)
Exeter Rim-fit (Exeter standard)	11 351 (4,4)	92 (0,1)	9 022 (8,2)	1 377 (8,6)	860 (7,1)
Exeter (Exeter standard)	9 086 (3,6)	9 027 (7,6)	59 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Marathon (Exeter standard)	8 824 (3,4)	1 335 (1,1)	6 469 (5,9)	645 (4,0)	375 (3,1)
ZCA XLPE (MS-30 polerad)	8 542 (3,3)	3 199 (2,7)	4 980 (4,5)	176 (1,1)	187 (1,6)
Contemporary Hoded Duration (Exeter standard)	5 712 (2,2)	3 826 (3,2)	1 879 (1,7)	7 (0,0)	0 (0,0)
Elite Ogee (Exeter standard)	5 537 (2,2)	5 522 (4,7)	14 (0,0)	1 (0,0)	0 (0,0)
Pinnacle W/Cripton 100 (Corail standard)	5 054 (2,0)	0 (0,0)	3 023 (2,8)	1 119 (7,0)	912 (7,6)
FAL (SPII standard)	5 026 (2,0)	4 533 (3,8)	493 (0,4)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trilogy (CLS)	4 802 (1,9)	2 074 (1,8)	1 998 (1,8)	350 (2,2)	380 (3,2)
Reflection all-poly (Spectron EF Primary)	4 300 (1,7)	4 297 (3,6)	3 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Exeter Rim-fit (MS-30 polerad)	3 612 (1,4)	19 (0,0)	2 294 (2,1)	636 (4,0)	663 (5,5)
Contemporary (Exeter standard)	3 176 (1,2)	3 078 (2,6)	98 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trident hemi (Exeter standard)	2 846 (1,1)	58 (0,0)	1 929 (1,8)	555 (3,4)	304 (2,5)

Tabell 5.1.5. Vanligaste implantaten 2000–2020.

Vanligaste cementerade implantaten

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	178 327	96 529	66 940	8 788	6 070
Implantat (%)					
Lubinus (SPII standard)	58 865 (33,0)	43 578 (45,1)	14 067 (21,0)	751 (8,5)	469 (7,7)
Lubinus x-link (SPII standard)	28 445 (16,0)	22 (0,0)	21 449 (32,0)	4 156 (47,3)	2 818 (46,4)
Övriga	20 379 (11,4)	13 386 (13,9)	5 251 (7,8)	1 039 (11,8)	703 (11,6)
Exeter Rim-fit (Exeter standard)	11 336 (6,4)	92 (0,1)	9 012 (13,5)	1 377 (15,7)	855 (14,1)
Exeter (Exeter standard)	9 085 (5,1)	9 026 (9,4)	59 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Marathon (Exeter standard)	8 780 (4,9)	1 335 (1,4)	6 425 (9,6)	645 (7,3)	375 (6,2)
ZCA XLPE (MS-30 polerad)	8 542 (4,8)	3 199 (3,3)	4 980 (7,4)	176 (2,0)	187 (3,1)
Contemporary Hoded Duration (Exeter standard)	5 711 (3,2)	3 826 (4,0)	1 878 (2,8)	7 (0,1)	0 (0,0)
Elite Ogee (Exeter standard)	5 537 (3,1)	5 522 (5,7)	14 (0,0)	1 (0,0)	0 (0,0)
FAL (SPII standard)	5 024 (2,8)	4 531 (4,7)	493 (0,7)	0 (0,0)	0 (0,0)
Reflection all-poly (Spectron EF Primary)	4 300 (2,4)	4 297 (4,5)	3 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Exeter Rim-fit (MS-30 polerad)	3 611 (2,0)	19 (0,0)	2 294 (3,4)	636 (7,2)	662 (10,9)
Contemporary (Exeter standard)	3 176 (1,8)	3 078 (3,2)	98 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Charnley LPW (Charnley)	1 868 (1,0)	1 868 (1,9)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
ZCA XLPE (SPII standard)	1 856 (1,0)	938 (1,0)	917 (1,4)	0 (0,0)	1 (0,0)
Charnley OGEE (Charnley)	1 812 (1,0)	1 812 (1,9)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.6. Vanligaste cementerade implantaten.

Vanligaste ocementerade implantaten

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	43 014	9 864	24 69	4 852	4 029
Implantat (%)					
Övriga	17 056 (39,7)	5 151 (52,2)	9 063 (37,3)	1 537 (31,7)	1 305 (32,4)
Pinnacle W/Cripton 100 (Corail standard)	5 053 (11,7)	0 (0,0)	3 022 (12,5)	1 119 (23,1)	912 (22,6)
Trilogy (CLS)	4 801 (11,2)	2 074 (21,0)	1 998 (8,2)	349 (7,2)	380 (9,4)
Pinnacle 100 (Corail standard)	2 106 (4,9)	179 (1,8)	1 452 (6,0)	264 (5,4)	211 (5,2)
Pinnacle W/Cripton 100 (Corail high offset)	2 078 (4,8)	0 (0,0)	1 143 (4,7)	580 (12,0)	355 (8,8)
Allofit (CLS)	1 839 (4,3)	1 217 (12,3)	503 (2,1)	58 (1,2)	61 (1,5)
Continuum (CLS)	1 544 (3,6)	28 (0,3)	1 451 (6,0)	45 (0,9)	20 (0,5)
Exceed ABT Ringlock (Bi-Metric X por HA NC)	1 451 (3,4)	2 (0,0)	1 449 (6,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trident hemi (Accolade II)	1 368 (3,2)	0 (0,0)	908 (3,7)	217 (4,5)	243 (6,0)
Pinnacle W/Cripton 100 (Corail coxa vara)	1 136 (2,6)	0 (0,0)	565 (2,3)	308 (6,3)	263 (6,5)
CLS (CLS)	870 (2,0)	806 (8,2)	64 (0,3)	0 (0,0)	0 (0,0)
Continuum (M/L Taper)	824 (1,9)	0 (0,0)	495 (2,0)	193 (4,0)	136 (3,4)
Trilogy IT (Bi-Metric X por HA NC)	796 (1,9)	1 (0,0)	777 (3,2)	18 (0,4)	0 (0,0)
Pinnacle 100 (Corail coxa vara)	752 (1,7)	35 (0,4)	411 (1,7)	163 (3,4)	143 (3,5)
Regenerex (Bi-Metric X por HA NC)	685 (1,6)	109 (1,1)	575 (2,4)	1 (0,0)	0 (0,0)
Trilogy (Corail standard)	655 (1,5)	262 (2,7)	393 (1,6)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.7. Vanligaste ocementerade implantaten.

Vanligaste hybridimplantaten

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	8 476	2 680	3 912	1 023	861
Implantat (%)					
Trident hemi (Exeter standard)	2 846 (33,6)	58 (2,2)	1 929 (49,3)	555 (54,3)	304 (35,3)
Övriga	1 955 (23,1)	877 (32,7)	726 (18,6)	186 (18,2)	166 (19,3)
Trilogy (SPII standard)	1 012 (11,9)	754 (28,1)	258 (6,6)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trilogy (Spectron EF Primary)	736 (8,7)	736 (27,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Pinnacle W/Cripton 100 (MS-30 polerad)	290 (3,4)	0 (0,0)	29 (0,7)	43 (4,2)	218 (25,3)
Pinnacle sector (SPII standard)	252 (3,0)	2 (0,1)	169 (4,3)	56 (5,5)	25 (2,9)
Tritanium (Exeter standard)	204 (2,4)	0 (0,0)	162 (4,1)	32 (3,1)	10 (1,2)
Trident AD LW (Exeter standard)	173 (2,0)	1 (0,0)	131 (3,3)	21 (2,1)	20 (2,3)
Pinnacle W/Gription Sector (MS-30 polerad)	155 (1,8)	0 (0,0)	68 (1,7)	48 (4,7)	39 (4,5)
Trilogy IT (SPII standard)	139 (1,6)	0 (0,0)	92 (2,4)	25 (2,4)	22 (2,6)
Pinnacle W/Gription Sector (Exeter standard)	137 (1,6)	0 (0,0)	75 (1,9)	37 (3,6)	25 (2,9)
TOP pressfit (SPII standard)	130 (1,5)	126 (4,7)	4 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Continuum (MS-30 polerad)	129 (1,5)	0 (0,0)	128 (3,3)	1 (0,1)	0 (0,0)
Trilogy (MS-30 polerad)	114 (1,3)	56 (2,1)	27 (0,7)	8 (0,8)	23 (2,7)
Ranawat/Burstein (SPII standard)	103 (1,2)	70 (2,6)	33 (0,8)	0 (0,0)	0 (0,0)
Continuum (SPII standard)	101 (1,2)	0 (0,0)	81 (2,1)	11 (1,1)	9 (1,0)

Tabell 5.1.8. Vanligaste hybridimplantaten.

Vanligaste omvända hybridimplantaten

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	23 795	7 411	13 893	1 415	1 076
Implantat (%)					
Övriga	9 098 (38,2)	4 631 (62,5)	3 524 (25,4)	393 (27,8)	550 (51,1)
Exeter Rim-fit (Corail standard)	2 215 (9,3)	6 (0,1)	1 601 (11,5)	401 (28,3)	207 (19,2)
Marathon (Corail standard)	1 978 (8,3)	316 (4,3)	1 594 (11,5)	44 (3,1)	24 (2,2)
Lubinus (Corail standard)	1 794 (7,5)	550 (7,4)	1 129 (8,1)	83 (5,9)	32 (3,0)
Lubinus x-link (Corail standard)	1 479 (6,2)	0 (0,0)	1 055 (7,6)	241 (17,0)	183 (17,0)
Marathon (Corail high offset)	1 056 (4,4)	225 (3,0)	812 (5,8)	16 (1,1)	3 (0,3)
Marathon (ABG II HA)	983 (4,1)	92 (1,2)	891 (6,4)	0 (0,0)	0 (0,0)
Marathon (Bi-Metric X por HA NC)	844 (3,5)	145 (2,0)	698 (5,0)	1 (0,1)	0 (0,0)
Exeter Rim-fit (Corail high offset)	691 (2,9)	1 (0,0)	506 (3,6)	151 (10,7)	33 (3,1)
Lubinus (Corail coxa vara)	609 (2,6)	219 (3,0)	376 (2,7)	7 (0,5)	7 (0,7)
Lubinus x-link (Corail coxa vara)	573 (2,4)	0 (0,0)	468 (3,4)	71 (5,0)	34 (3,2)
Lubinus (CLS)	532 (2,2)	326 (4,4)	206 (1,5)	0 (0,0)	0 (0,0)
Lubinus x-link (Bi-Metric X por HA NC)	513 (2,2)	0 (0,0)	506 (3,6)	7 (0,5)	0 (0,0)
Lubinus (Bi-Metric X por HA NC)	503 (2,1)	357 (4,8)	146 (1,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
ZCA XLPE (Corail standard)	480 (2,0)	120 (1,6)	357 (2,6)	0 (0,0)	3 (0,3)
ZCA XLPE (Bi-Metric X por HA NC)	447 (1,9)	423 (5,7)	24 (0,2)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.9. Vanligaste omvända hybridimplantaten.

Vanligaste cupkomponenterna

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	255 830	118 031	109 662	16 088	12 049
Implantat (%)					
Lubinus	63 242 (24,7)	45 463 (38,5)	16 349 (14,9)	896 (5,6)	534 (4,4)
Övriga	44 759 (17,5)	26 429 (22,4)	14 000 (12,8)	2 540 (15,8)	1 790 (14,9)
Lubinus x-link	32 631 (12,8)	22 (0,0)	24 717 (22,5)	4 715 (29,3)	3 177 (26,4)
Exeter Rim-fit	18 816 (7,4)	119 (0,1)	13 844 (12,6)	2 688 (16,7)	2 165 (18,0)
Marathon	15 515 (6,1)	2 380 (2,0)	11 751 (10,7)	886 (5,5)	498 (4,1)
ZCA XLPE	13 199 (5,2)	5 556 (4,7)	7 267 (6,6)	178 (1,1)	198 (1,6)
Exeter	9 767 (3,8)	9 703 (8,2)	64 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Trilogy	9 392 (3,7)	5 287 (4,5)	3 342 (3,0)	358 (2,2)	405 (3,4)
Pinnacle W/Cripton 100	8 986 (3,5)	0 (0,0)	4 886 (4,5)	2 115 (13,1)	1 985 (16,5)
Elite Ogee	8 604 (3,4)	8 353 (7,1)	250 (0,2)	1 (0,0)	0 (0,0)
Contemporary Hoded Duration	7 076 (2,8)	4 612 (3,9)	2 457 (2,2)	7 (0,0)	0 (0,0)
Trident hemi	5 786 (2,3)	604 (0,5)	3 727 (3,4)	856 (5,3)	599 (5,0)
FAL	5 225 (2,0)	4 694 (4,0)	531 (0,5)	0 (0,0)	0 (0,0)
Continuum	4 648 (1,8)	48 (0,0)	4 040 (3,7)	330 (2,1)	230 (1,9)
Reflection all-poly	4 432 (1,7)	4 423 (3,7)	9 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Pinnacle 100	3 650 (1,4)	302 (0,3)	2 380 (2,2)	514 (3,2)	454 (3,8)

Tabell 5.1.10. Vanligaste cupkomponenterna.

Vanligaste stamkomponenterna

	2000–2020	2000–2010	2011–2019	2019	2020
Antal	255 830	118 031	109 662	16 088	12 049
Implantat (%)					
SPII standard	101 890 (39.8)	52 068 (44.1)	40 602 (37.0)	5 542 (34.4)	3 678 (30.5)
Exeter standard	51 343 (20.1)	25 603 (21.7)	21 203 (19.3)	2 834 (17.6)	1 703 (14.1)
Corail standard	19 522 (7.6)	1 980 (1.7)	13 344 (12.2)	2 472 (15.4)	1 726 (14.3)
MS-30 polerad	15 531 (6.1)	4 171 (3.5)	8 547 (7.8)	1 325 (8.2)	1 488 (12.3)
Övriga	14 008 (5.5)	9 645 (8.2)	3 054 (2.8)	744 (4.6)	565 (4.7)
CLS	12 204 (4.8)	5 865 (5.0)	5 257 (4.8)	560 (3.5)	522 (4.3)
Bi-Metric X por HA NC	7 555 (3.0)	2 569 (2.2)	4 952 (4.5)	34 (0.2)	0 (0.0)
Spectron EF Primary	7 058 (2.8)	6 948 (5.9)	106 (0.1)	3 (0.0)	1 (0.0)
Corail high offset	6 292 (2.5)	698 (0.6)	4 101 (3.7)	943 (5.9)	550 (4.6)
Corail coxa vara	4 935 (1.9)	441 (0.4)	3 188 (2.9)	746 (4.6)	560 (4.6)
Charnley	3 692 (1.4)	3 692 (3.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
ABG II HA	3 112 (1.2)	1 713 (1.5)	1 397 (1.3)	2 (0.0)	0 (0.0)
Accolade II	2 854 (1.1)	0 (0.0)	1 829 (1.7)	546 (3.4)	479 (4.0)
M/L Taper	2 225 (0.9)	0 (0.0)	1 212 (1.1)	277 (1.7)	736 (6.1)
CPT	2 173 (0.8)	1 812 (1.5)	263 (0.2)	57 (0.4)	41 (0.3)
Accolade straight	1 376 (0.5)	805 (0.7)	568 (0.5)	3 (0.0)	0 (0.0)

Tabell 5.1.11. Vanligaste stamkomponenterna.

Antal och andel operationer per typ av stamcement

	2018–2020	2018	2019	2020
Antal	25 719	8 984	9 804	6 931
Stamcement antal (%)				
Optipac Refobacin	7 878 (30,6)	1 (0,0)	4 642 (47,3)	3 235 (46,7)
Refobacin Bone Cement (genta)	6 309 (24,5)	4 947 (55,1)	1 008 (10,3)	354 (5,1)
Palacos R+G (genta)	5 605 (21,8)	3 616 (40,2)	1 388 (14,2)	601 (8,7)
Palacos R+G Pro	4 598 (17,9)	5 (0,1)	2 323 (23,7)	2 270 (32,8)
CMV	920 (3,6)	269 (3,0)	268 (2,7)	383 (5,5)
Övriga	322 (1,3)	122 (1,4)	135 (1,4)	65 (0,9)
Copal (genta + clinda)	43 (0,2)	10 (0,1)	15 (0,2)	18 (0,3)
Refobacin Revision Cement (genta + clinda)	23 (0,1)	6 (0,1)	14 (0,1)	3 (0,0)
Copal (genta + vanco)	16 (0,1)	7 (0,1)	7 (0,1)	2 (0,0)
Smartset GHV (genta)	5 (0,0)	1 (0,0)	4 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.12a. Antal och andel operationer per typ av stamcement och år 2018–2020.

Antal och andel operationer per typ av cupcement

	2018–2020	2018	2019	2020
Antal	26 972	9 634	10 197	7 141
Cupcement antal (%)				
Optipac Refobacin	7 599 (28,2)	1 (0,0)	4 551 (44,6)	3 047 (42,7)
Refobacin Bone Cement (genta)	6 321 (23,4)	4 939 (51,3)	1 016 (10,0)	366 (5,1)
Palacos R+G (genta)	5 901 (21,9)	4 170 (43,3)	1 250 (12,3)	481 (6,7)
Palacos R+G Pro	4 707 (17,5)	4 (0,0)	2 326 (22,8)	2 377 (33,3)
CMV	2 321 (8,6)	485 (5,0)	998 (9,8)	838 (11,7)
Copal (genta + clinda)	44 (0,2)	11 (0,1)	14 (0,1)	19 (0,3)
Refobacin Revision Cement (genta + clinda)	27 (0,1)	6 (0,1)	15 (0,1)	6 (0,1)
Smartset GHV (genta)	20 (0,1)	2 (0,0)	14 (0,1)	4 (0,1)
Övriga	19 (0,1)	11 (0,1)	8 (0,1)	0 (0,0)
Copal (genta + vanco)	13 (0,0)	5 (0,1)	5 (0,0)	3 (0,0)

Tabell 5.1.12b. Antal och andel operationer per typ av cupcement och år 2018–2020.

Antal och andel operationer per typ av kombination av stam- och cupcement

	2018–2020	2018	2019	2020
Antal	29 752	10 519	11 226	8 007
Kombination av stam och cup antal (%)				
Optipac Refobacin	8 493 (28,5)	2 (0,0)	5 062 (45,1)	3 429 (42,8)
Refobacin Bone Cement (genta)	6 910 (23,2)	5 485 (52,1)	1 086 (9,7)	339 (4,2)
Palacos R+G (genta)	6 256 (21,0)	4 374 (41,6)	1 361 (12,1)	521 (6,5)
Palacos R+G Pro	5 046 (17,0)	5 (0,0)	2 390 (21,3)	2 651 (33,1)
CMV	1 635 (5,5)	384 (3,7)	591 (5,3)	660 (8,2)
Olika cement cup/stam	1 005 (3,4)	127 (1,2)	563 (5,0)	315 (3,9)
Övriga	318 (1,1)	119 (1,1)	134 (1,2)	65 (0,8)
Copal (genta + clinda)	42 (0,1)	10 (0,1)	13 (0,1)	19 (0,2)
Copal (genta + vanco)	16 (0,1)	7 (0,1)	6 (0,1)	3 (0,0)
Refobacin Revision Cement (genta + clinda)	15 (0,1)	3 (0,0)	9 (0,1)	3 (0,0)
Smartset GHV (genta)	10 (0,0)	1 (0,0)	7 (0,1)	2 (0,0)
Cementfritt	2 (0,0)	1 (0,0)	1 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.12c. Antal och andel operationer per typ av kombination av stam och cup och år 2018–2020.

Antal och andel operationer per typ av kombination av stam och cup och fixationstyp

	2018–2020	Cementerad 2018	Hybrid 2018	Omvänd hybrid 2018	Cementerad 2019	Hybrid 2019	Omvänd hybrid 2019	Cementerad 2020	Hybrid 2020	Omvänd hybrid 2020
Antal	29 752	8 107	879	1 533	8 788	1 023	1 415	6 070	861	1 076
Kombination av stam och cup antal (%)										
Optipac Refobacin	8 493 (28,5)	0 (0,0)	1 (0,1)	1 (0,1)	4 057 (46,2)	539 (52,7)	466 (32,9)	2 740 (45,1)	428 (49,7)	261 (24,3)
Refobacin Bone Cement (genta)	6 910 (23,2)	4 383 (54,1)	560 (63,7)	542 (35,4)	882 (10,0)	105 (10,3)	99 (7,0)	274 (4,5)	31 (3,6)	34 (3,2)
Palacos R+G (genta)	6 256 (21,0)	3 300 (40,7)	205 (23,3)	869 (56,7)	1 106 (12,6)	120 (11,7)	135 (9,5)	452 (7,4)	42 (4,9)	27 (2,5)
Palacos R+G Pro	5 046 (17,0)	4 (0,0)	1 (0,1)	0 (0,0)	1 886 (21,5)	125 (12,2)	379 (26,8)	1 897 (31,3)	291 (33,8)	463 (43,0)
CMV	1 635 (5,5)	267 (3,3)	0 (0,0)	117 (7,6)	263 (3,0)	1 (0,1)	327 (23,1)	372 (6,1)	1 (0,1)	287 (26,7)
Olika cement cup/stam	1 005 (3,4)	127 (1,6)	0 (0,0)	0 (0,0)	563 (6,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	315 (5,2)	0 (0,0)	0 (0,0)
Övriga	318 (1,1)	10 (0,1)	109 (12,4)	0 (0,0)	8 (0,1)	126 (12,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	65 (7,5)	0 (0,0)
Copal (genta + clinda)	42 (0,1)	10 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	13 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	16 (0,3)	2 (0,2)	1 (0,1)
Copal (genta + vanco)	16 (0,1)	4 (0,0)	2 (0,2)	1 (0,1)	5 (0,1)	1 (0,1)	0 (0,0)	2 (0,0)	0 (0,0)	1 (0,1)
Refobacin Revision Cement (genta + clinda)	15 (0,1)	1 (0,0)	1 (0,1)	1 (0,1)	1 (0,0)	5 (0,5)	3 (0,2)	2 (0,0)	1 (0,1)	0 (0,0)
Smartset GHV (genta)	10 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (0,1)	1 (0,0)	0 (0,0)	6 (0,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (0,2)
Cementfritt	2 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (0,1)	0 (0,0)	1 (0,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.1.12d. Antal och andel operationer per typ av kombination av stam och cup och fixationstyp 2018–2020.

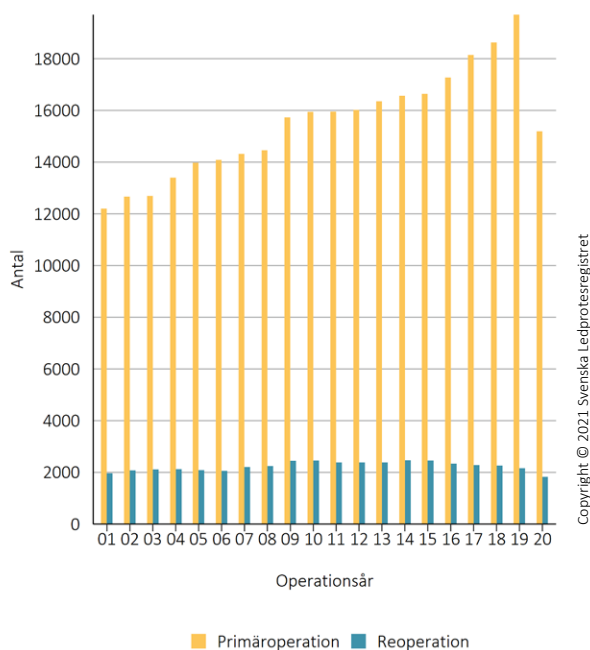
5.2 Reoperation höftprotes

Författare: Johan Kärrholm

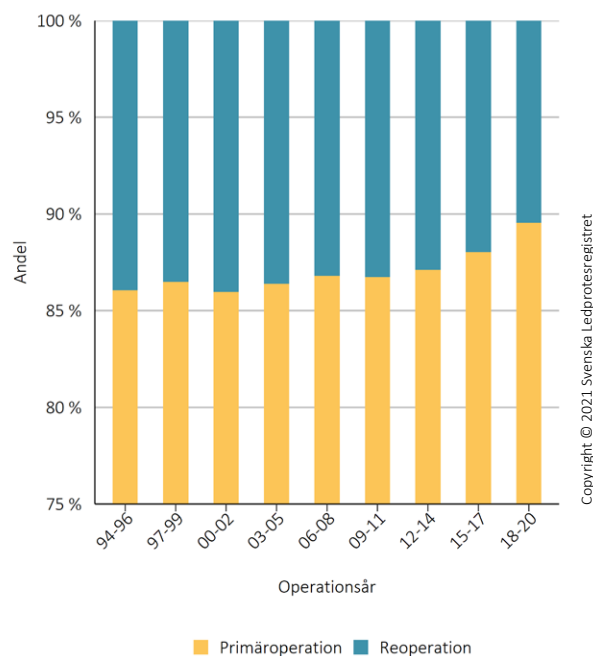
Reoperation omfattar alla typer av kirurgiska ingrepp som direkt kan relateras till en tidigare insatt höftprotes, oavsett om protesen eller någon av dess delar byts ut, extraheras eller lämnas orörd. Sedan 2001 har det absoluta antalet reoperationer successivt ökat till mellan 2 380 och 2 474 under åren 2009 till 2015 för att därefter minska. Under 2019 hade antalet reducerats till 2 156 och under pandemiåret 2020 till 1 830 (figur 5.2.1). Mellan perioderna 1994–1996 och 2018–2020 har den procentuella andelen av reoperationer relaterat till den totala produktionen av höftprotesrelaterade operationer (primärproteser och reoperationer) reducerats med cirka 4% (figur 5.2.2). Orsaken till denna minskning är inte känd, men kan delvis bero på att antalet reoperationer på grund av lossning, luxation och periprotessfraktur minskat eller ökat marginellt relaterat till en jämförelsevis stor ökning av antalet primärproteser. Förändringen är sannolikt reell men skulle delvis också kunna vara orsakad av en underrapportering speciellt av reoperationer utan byte eller

extraktion av minst en protesdel. Sådana ingrepp omfattar bland annat spolning och synovektomi eller plattfixation av periprotessfraktur. Vi tror inte att rapporteringen av dessa operationer försämrats utan snarare förbättrats mot bakgrund av de studier som utförts för att kartlägga underreporteringens storlek och orsaker.

Relationen mellan reoperationer och primäroperationer ger en viss uppfattning om i vilken utsträckning reoperationer belastar sjukvårdens resurser för höftproteskirurgi i ett land eller inom ett område. Det är dock inte ett lämpligt mått för andra ändamål på grund av dess känslighet för svängningar i antalet utförda primära operationer. Kvoten påverkas också av många andra faktorer som patientflöden mellan sjukvårdsområden, läkarprofessionens attityd till att utföra reoperationer samt av den tidsperiod som höftproteskirurgi praktiserats inom ett sjukvårdsområde. Som angetts ovan är rapporteringen av reoperationer sämre än för primäroperationer. Detta gäller speciellt reoperationer där implantatet lämnas orörd. Orsaken kan vara att denna typ av operation inte så sällan utförs av ortopedier utan speciell profilering mot proteskirurgi. Bristande kunskap om att reoperationer också skall rapporteras till registret,

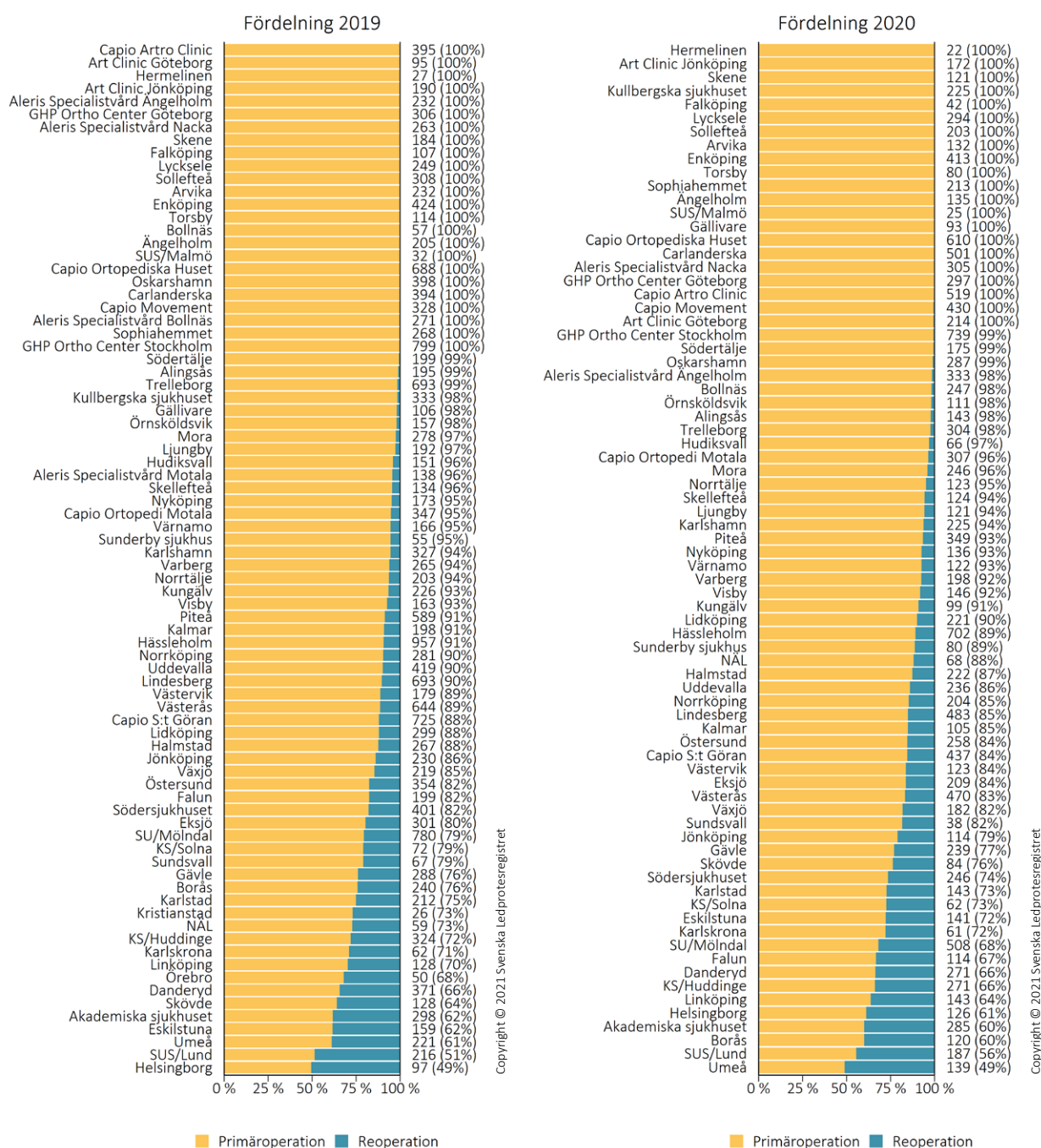
Figur 5.2.1. Antal primär- och reoperationer årsvis under perioden 2001–2020.

Figur 5.2.2. Fördelning mellan reoperationer (revision+övrig reoperation) och primära höftprotesoperationer under perioden 1994–2020 uppdelat i treårsperioder. Y-axelns skala är justerad och börjar vid 75%. Andelen reoperationer av det totala antalet höftprotesrelaterade ingrepp har successivt reducerats och är cirka 4% lägre under den sista jämfört med den första treårsperioden.

trots att inte själva protesen bytts ut eller har tagits bort, är en annan anledning. Bristande genomslag av från registerledningen lämnad information kan också ha bidragit. Vi hoppas dock att medvetenheten inom professionen beträffande vikten av att rapportera även dessa åtgärder successivt ökar. Samkörning mot Patientregistret är en

möjlighet att ändå fånga upp dessa fall men försvåras av att använda åtgärds-koder ibland är för ospecifika. Vi vill gärna uppmärksamma på detta problem för att understryka vikten av att använda korrekt kod både för diagnos och för åtgärd.

Figur 5.2.3 och 5.2.4. Fördelning av primära operationer och reoperationer bland landets opererande sjukhus 2019 (5.2.3) samt 2020 (5.2.4). 30 av de kliniker som utförde 25 eller färre reoperationer rapporterade också 25 eller färre reoperationer 2019. Tre rapporterade fler än 25 för år 2019 och fyra inga alls. I kolumnen till höger anges antal (%) primäraoperationer.

Demografi vid reoperation från utvalda perioder 2008–2020.
Primäroperationer utförda 2018–2020 visas för jämförelse.

	Reoperation: 2008–2010	Reoperation: 2012–2014	Reoperation: 2018–2020	Primäroperation: 2018–2020
Antal	7 154	7 240	6 248	53 534
Medelålder (SD)	71,88 (11,36)	71,47 (11,37)	72,30 (11,14)	69,01 (10,78)
Åldersgrupp (%)				
<55	529 (7,4)	565 (7,8)	441 (7,1)	5 548 (10,4)
55–64	1 135 (15,9)	1 110 (15,3)	919 (14,7)	10 873 (20,3)
65–74	2 220 (31,0)	2 509 (34,7)	2 043 (32,7)	19 536 (36,5)
75–84	2 429 (34,0)	2 253 (31,1)	2 093 (33,5)	14 859 (27,8)
≥ 85	841 (11,8)	803 (11,1)	752 (12,0)	2 718 (5,1)
Kvinnor (%)	3 814 (53,7)	3 629 (50,2)	3 103 (49,7)	31 060 (58,0)
BMI (%)				
<18,5	100 (2,0)	110 (1,8)	84 (1,4)	623 (1,2)
18,5–24,9	1 741 (34,1)	2 002 (32,0)	1 845 (31,6)	17 241 (33,2)
25–29,9	2 024 (39,7)	2 618 (41,8)	2 335 (40,0)	21 436 (41,2)
30–34,9	924 (18,1)	1 070 (17,1)	1 115 (19,1)	9 962 (19,2)
35–39,9	235 (4,6)	358 (5,7)	343 (5,9)	2 378 (4,6)
≥40	75 (1,5)	105 (1,7)	116 (2,0)	368 (0,7)
ASA-klass (%)				
ASA I	795 (13,2)	743 (11,0)	445 (7,3)	10 405 (19,7)
ASA II	3 169 (52,8)	3 451 (50,9)	3 087 (50,8)	31 562 (59,7)
ASA III	1 914 (31,9)	2 442 (36,0)	2 387 (39,3)	10 619 (20,1)
ASA IV	125 (2,1)	145 (2,1)	161 (2,6)	314 (0,6)

Tabell 5.2.1. Fördelning av kön, ålder, BMI och ASA-klass vid alla typer av reoperation under tre utvalda perioder 2008–2020. Data för primäroperationer 2018–2020 visas för jämförelse.

Fördelning av reoperationer mellan sjukhus

Under 2020 (data för 2019 inom parentes) utfördes 33,5% (29,4%) av reoperationerna av totalproteser på universitets- eller regionsjukhus, 49,0% (52,2%) på Länsjukhus, 13,6% (13,0%) på länsdelssjukhus och 4,9% (4,5%) på privatsjukhus. Under år 2020 utförde 12 (2019: 14) av dessa enheter mellan 11 och 25 och 25 (21) enheter 10 eller färre reoperationer (figur 5.2.3 och 5.2.4). Antalet kliniker som utför tio eller färre reoperationer per år är anmärkningsvärt många (se också kapitel 5.3. för en mer detaljerad analys baserat på utförda revisioner).

Demografi

I årets rapport jämförs tre perioder (2008–2010, 2012–2014, 2018–2020). Dessutom visas demografiska data för primärproteser opererade under den senaste treårsperioden. I tabell 5.2.1 framgår att medelåldern vid reoperation under den senaste perioden fortsatt tenderar att öka och ligger drygt tre år över medelåldern vid primär höftledsprotos. Andelen män som reopereras är högre än den andel som opereras med primärprotes eftersom män generellt sett reopereras oftare än kvinnor. Även denna skillnad tenderar att öka över tid. Under perioden 2008 till 2010 utfördes 46,3% av reoperationerna på män.

Detaljerad huvudorsak till reoperation under de två senaste tioårsperioderna

Orsak	2001–2010				2011–2020			
	Första reoperation		Minst en tidigare reoperation		Första reoperation		Minst en tidigare reoperation	
	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %
Total	14 434	100	6 253	100	14 925	100	6 872	100
Lossning (oavsett tid efter op)	7 411	51,3	1 943	31,1	6 385	42,8	1 570	22,8
Fraktur femur	2 106	14,6	719	11,5	2 297	15,4	660	9,6
Luxation, instabilitet, subluxation	1 779	12,3	1 049	16,8	1 775	11,9	855	12,4
Infektion	1 418	9,8	1 901	30,4	2 865	19,2	3 231	47
Osteolys acetabulum o/e femur	714	4,9	116	1,9	343	2,3	39	0,6
Cup- eller linerslitage	418	2,9	54	0,9	278	1,9	37	0,5
Implantatbrott (inkl platta)	177	1,2	90	1,4	151	1	82	1,2
Oklar smärta	97	0,7	56	0,9	186	1,2	81	1,2
Felaktigt insatt implantat (t ex penetration)	42	0,3	18	0,3	41	0,3	10	0,1
Trokanterbesvär, hälta, gluteus mediusruptur	40	0,3	24	0,4	111	0,7	16	0,2
Heterotop bennybildning	30	0,2	11	0,2	42	0,3	18	0,3
Lös implantatdel	30	0,2	18	0,3	10	0,1	8	0,1
Övrig orsak (även teknisk)	27	0,2	10	0,2	43	0,3	15	0,2
Blödning/hematom	24	0,2	36	0,6	42	0,3	49	0,7
Annat kvarlämnat material	23	0,2	54	0,9	14	0,1	14	0,2
Cementproblem (lös bit, bristande cementering m m)	22	0,2	9	0,1	30	0,2	6	0,1
Sårkomplikation (sårruptur, sårgranulom m m)	20	0,1	12	0,2	21	0,1	21	0,3
Benlängdsskillnad	18	0,1	5	0,1	16	0,1	8	0,1
Fördröjd frakturläkning	9	0,1	85	1,4	11	0,1	63	0,9
Malign eller benign tumör	7	0	1	0	8	0,1	4	0,1
Förhöjda metalljoner/korrosion	6	0	1	0	68	0,5	9	0,1
ALVAL/pseudotumör	5	0	2	0	126	0,8	21	0,3
Fraktur under ytersättningsprotes	5	0			24	0,2	2	0
Cysta/bursa	3	0	1	0	12	0,1	2	0
Fraktur acetabulum	2	0	1	0	18	0,1	11	0,2
Ingen uppgift	1	0	1	0	1	0		
Allergi (misstänkt eller känd)			1	0	2	0	2	0
Luxerad/frakturerad spacer			35	0,6	1	0	34	0,5
Nervskada eller kärlskada					2	0	1	0
Peroperativ fraktur vid föregående operation					2	0	3	0

Tabell 5.2.2. Fördelning av orsaker till reoperation på detaljnivå under de senaste 20 åren uppdelat på tioårsperioder vid första reoperation samt för höfter som reopererats minst en gång tidigare.

Under perioden 2018 till 2020 hade denna andel stigit till 50,3% samtidigt som andel män som opererades med primärprotes uppgick till 42,0%.

Andelen patienter i de högsta BMI klasserna tenderar att öka bland de reopererade. Skillnaden mot fördelningen vid primärprotes under de sista tre åren är dock inte så stor och kan möjligen förklaras av att det mer sällan går att skjuta upp en reoperation än en primäroperation på grund av högt BMI. Ökad andel av patienter med olika grad av fetma innebär ökad risk för att drabbas av protesrelaterade komplikationer. Dessutom har patienter som reopereras generellt sett högre ASA-klass, vilket också är en indikator för hög komplikationsrisk. Under de perioder som redovisas har andelen reopererade i ASA-klass III och IV successivt ökat.

Sammanfattningsvis kan sägas att män drabbas i större utsträckning av reoperation än förväntat baserat på könsfördelningen vid primäroperation. Patienter som genomgår reoperation tenderar också att vara något äldre, ha något högre BMI och högre grad av samsjuklighet jämfört med situationen vid primäroperation. Dessutom tenderar framför allt graden av samsjuklighet och i mindre utsträckning rapporterad BMI och ålder att successivt ha ökat för denna patientgrupp under det senaste decenniet.

Orsak till reoperation

I ledprotesregistret höftdatabas registreras orsaken eller orsakerna till en reoperation med två variabler, vilket innebär att två olika orsaker kan matas in. För totalproteser finns det 35 olika fördefinierade orsaker som vid redovisning ofta kondenseras till huvudgrupper. Som exempel kan nämnas att tre olika orsaker, lossning, osteolys och slitage ofta redovisas under huvudrubrik lossning. I tabell 5.2.2 presenteras orsak till reoperation i detalj för 2000-talets första två decennier uppdelat på förstagångsreoperationer och reoperationer som föregåtts av minst en tidigare reoperation. Eftersom databasen fram till 2015 hade betydligt fler orsaker har dessa data i görligaste mån klassificerats om enligt den nya indelningen. Även i tabell 5.2.2 har det skett en viss förenkling. Så har till exempel alla osteolys slagits samman i en grupp oavsett lokalisering. Tabell 5.2.2 kan användas för att i grova drag studera tidstrender. Den

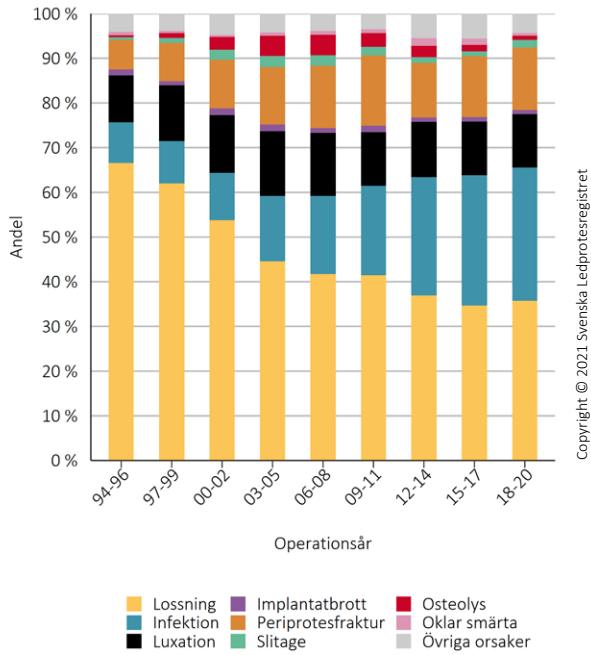
kan också vara till hjälp för att överblicka möjligheterna att utföra djupare analyser av mindre vanliga orsaker till reoperation.

I figur 5.2.5 presenteras de vanligaste orsakerna till reoperation. Sedan perioden 1994–2020 har andelen reoperationer på grund av lossning successivt reducerats och andelen reoperationer på grund av infektion har ökat. Andelen luxation har varierat mellan 10,5 och 14,5% men legat relativt stabilt på cirka 12% under de senaste nio åren. Andelen peripotesfrakturer har successivt ökat fram till perioden 2012–2014, en ökning som häfter förefaller ha stagnerat med reservation för viss underrapportering av frakturer som inte behandlas med protesbyte.

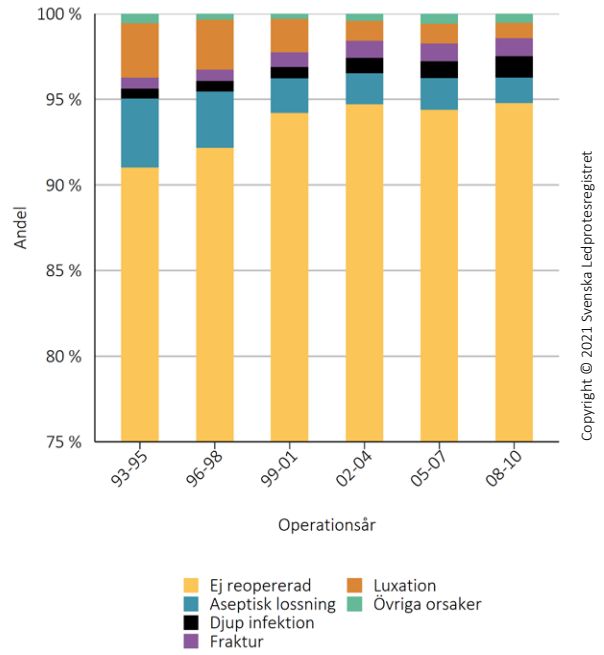
Fördelningen av orsaker till reoperation ger framför allt en uppfattning om fördelningen av de protesrelaterade problem som leder till reoperation men ger en begränsad uppfattning av hur kvaliteten av de primärproteser som utförs eventuellt förändras över tid mätt som andel som slutar med en reoperation. För att belysa detta redovisar vi i figur 5.2.6 andel reopererade inom tio år för primärproteser insatta under treårsperioder från och med 1993 till 2010 så att alla i gruppen ingående primäroperation har observerats i tio år. Dessutom finns information om orsaksfördelning i huvudgrupper. Även om mortaliteten sannolikt minskat över tid anser vi att detta endast påverkar utfallet marginellt. Vi finner då att andelen reopererade inom tio år minskade från 9% under den första perioden till en relativt stabil nivå på strax över 5% för perioden mellan 2002 och 2004 och framåt. (Data i föregående rapport visade en liknande trend men var inte korrekta på grund av felaktigt datauttag, vilket vi beklagar).

Reoperation utan byte/extraktion av implantat

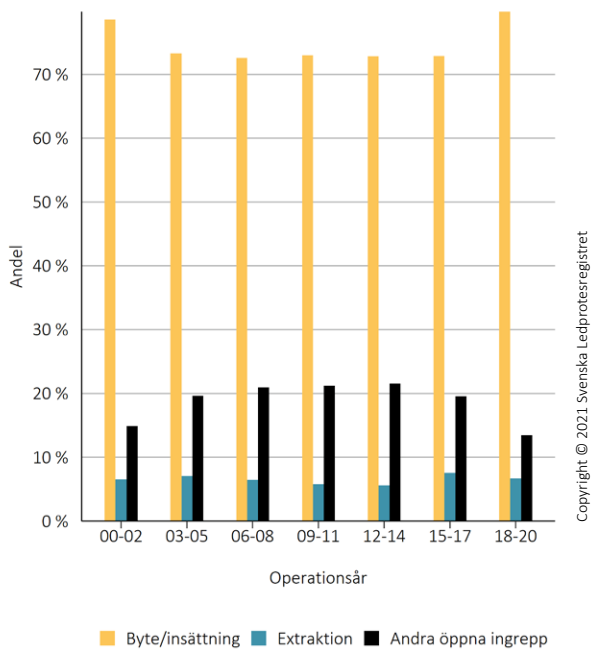
Reoperationer utan byte eller extraktion av implantatdelar görs oftast på grund av infektion eller fraktur. I början av 2000-talet var även luxation en av de dominerande orsakerna men har minskat i frekvens, sannolikt på grund av att det har blivit allt ovanligare att bara utföra en öppen reposition utan att byta ut till exempel liner och caput eller genomföra ett mer omfattande ingrepp som cup och eventuell stamrevision.

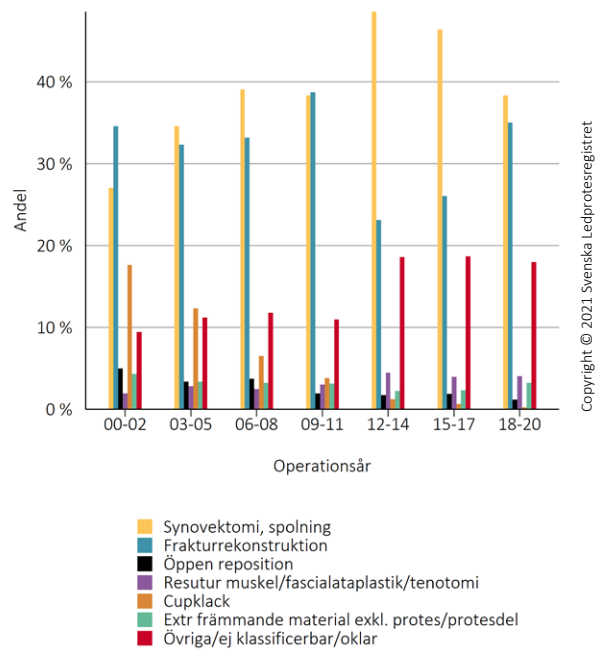
Figur 5.2.5. De åtta vanligaste orsakerna till reoperation under treårsperioder 1994–2020.

Figur 5.2.6. Orsaksfördelning av reoperationer inom tio år efter primär-operation med total höftprotres under treårsperioder 1993–2010. För samtliga sex perioder har reoperationer efter tio år exkluderats för att underlätta jämförelse.

Figur 5.2.7. Fördelning av huvudåtgärderna byte/insättning, extraktion och andra öppna ingrepp där implantatdelar inte bytts ut eller tagits bort under treårsperioder 2000–2020.

Figur 5.2.8. Fördelning av åtgärder vid "andra öppna ingrepp" enligt figur 5.2.7 under treårsperioder 2000–2020.

Andelen reoperationer utan implantatbyte eller extraktion (andra öppna ingrepp i figur 5.2.7) ökade fram till perioden 2006 till 2008 beroende på ett ökat antal ingrepp av typ synovektomi/spolning samt frakturrekonstruktion. Under den senaste perioden har denna andel minskat. Generellt sett domineras dock de åtgärder där implantatet lämnas orört av synovektomi/spolning speciellt under 20-årsperiodens senare hälft (figur 5.2.8). Analys i tidigare årsrapporter pekar på att denna åtgärd resulterar i sämre grad av utläkning jämfört med samtidigt byte av caput och eventuell liner. Den relativa reduktionen av denna åtgärd under den senaste treårsperioden kan möjligen ses som en effekt av detta påpekande. Utvärdering av antalet utförda ingrepp av typ synovektomi/spolning utan komponentbyte eller extraktion talar för att så är fallet. Antalet synovektomi/spolningsingrepp har successivt reducerats från 630 under 2017 till 242 under 2020.

I figuren framgår också en relativt stor variation av andelen frakturrekonstruktioner utan protesbyte eller extraktion. Här har det absoluta antalet ökat från 213 år 2000 till 401 år 2009 för att successivt reduceras till 170 under 2019 och ytterligare reduceras till 120 under 2020. Här rör det sig huvudsakligen om frakturer nedom stamspetsen (typ C) och i viss utsträckning frakturer i proteshöjd (typ B), företrädesvis fall där stammen bedöms fixerad (typ B1). Operation med cupklack har (liksom öppen reposition, vilket påpekats ovan) minskat kraftigt och nästan försvunnit i slutet av perioden. Denna utveckling är motiverad mot bakgrund av att andra åtgärder som cuprevision är betydligt bättre på att motverka recidivluxation som kräver kirurgisk åtgärd.

Sammanfattning

Andelen reoperationer sett till det totala antalet höftprotesrelaterade operationer har under de senaste två decennierna minskat från knappt 15% till cirka 11% under perioden 2018–2020, framför allt beroende på att reoperation på grund av lossning har minskat.

Reoperation på grund av infektion har ökat. Det är oklart om detta beror på en mer aktiv attityd till kirurgisk behandling av infekterad höftprotes eller en reell ökning av antalet infektioner, men sannolikt har båda dessa faktorer bidragit till denna utveckling.

Män drabbas i större utsträckning av reoperation än förväntat baserat på könsfördelningen vid primäroperation.

Patienter som genomgår reoperation är äldre, har högre BMI och högre grad av samsjuklighet än de patienter som genomgår primäroperation.

Under det senaste decenniet har graden av samsjuklighet och i viss omfattning observerad BMI och ålder ökat bland patienter som reopereras.

Var noga med att rapportera alla reoperationer även de där man inte byter någon protesdel. Frekvensen av reoperation är en av våra allra viktigaste kvalitetsparametrar.

5.3 Reoperation inom två år

Författare: Johan Kärrholm

Reoperationer som inträffar under de första två åren efter en primäroperation används som kvalitetsindikator. Anledningen är att de vanligaste orsakerna till tidig reoperation, infektion, luxation, fraktur och tidig lossning är påverkbara och avspeglar bland annat befintliga rutiner, hur de efterlevs, kirurgisk teknik och även klinikens patientsammansättning.

Reoperation inom två år omfattar all form av ytterligare kirurgi efter operation med total höftprotes. Detta resultatmått återspeglar i huvudsak tidiga och allvarliga komplikationer. Indikatorn är därför snabbt tillgänglig och lättare att använda för kliniskt förbättringsarbete jämfört med kumulativ revisionsrisk vid 10 år, som också är ett viktigt men långsamt och i viss mån historiskt resultatmått. Reoperation inom två år är av SKR och Socialstyrelsen utvald som en nationell kvalitetsindikator och ingår i ”Värden i siffror”¹. Indikatorn får anses som ett av de viktigaste och mest påverkbara resultatmått som Svenska Ledprotesregistret rapporterar. Andelen reoperationer under det tredje året ingår inte i denna kvalitetsindikator men visas ändå för ökad transparens.

Till skillnad från i tidigare årsrapporter fokuserar detta kapitel huvudsakligen på patientgruppen med primär artros. Under perioden 2003 till 2020 var detta den vanligaste diagnosen, motsvarande 80% av alla opererade totalproteser. Höftfrakturdiagnos (akut eller resttillstånd efter fraktur) svarade för 11,1% och tumördiagnos förelåg i 0,5% av fallen. I den kvarvarande gruppen (8,9%, 23 473 primära höftoperationer) utgör diagnoserna idiopatisk nekros, följd tillstånd efter barnsjukdom i höftleden, samt inflammatorisk ledsjukdom knappt två tredjedelar. Resterande del i gruppen utgörs av övrigt höfttrauma (förutom höftfraktur) samt övriga mer ovanliga diagnoser.

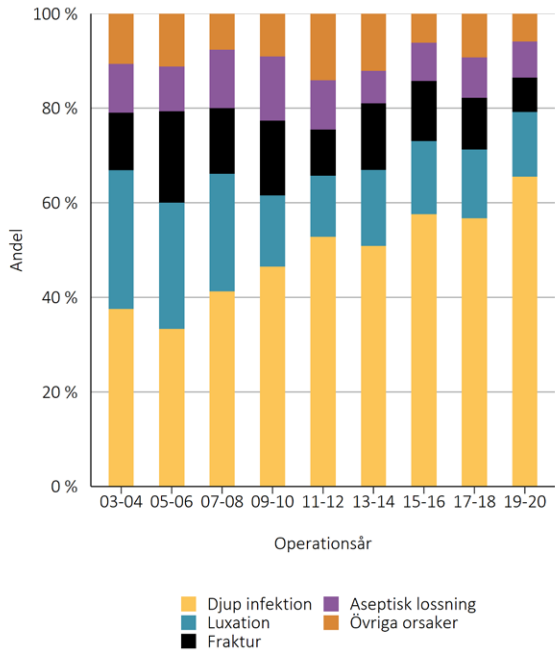
I gruppen med primär artros har andelen reoperationer inom två år ökat från 1,6% under perioden 2003–2004 till en relativt konstant nivå på 1,9 till 2% från perioden

2009–2010 till och med perioden 2017–2018. Perioden 2019–2020 är uppföljd kortare än två år och kan därför inte bedömas på samma sätt. I gruppen med ”kvarvarande diagnoser” (8,9%) enligt ovan var förekomsten av tidiga reoperationer nästan dubbelt så hög som i artrosgruppen och pendlar mellan 3,2 och 4,6% utan något tydligt mönster. Beträffande tidig reoperation efter höftfraktur hänvisas till separat avsnitt i årsrapporten.

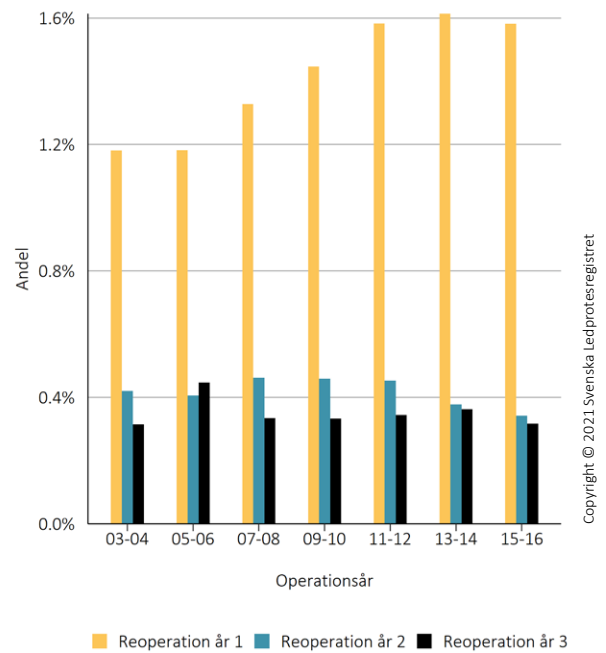
I artrosgruppen har andelen tidiga reoperationer på grund av infektion successivt ökat och uppgick under perioden 2019 till 65,5% vilket nästan är en fördubbling jämfört med perioden 2005–2006 (figur 5.3.1). Samtidigt har andelen reoperationer på grund av luxation mer än halverats (från 29,3 till 13,6%). Även andelarna i orsaksgруппerna fraktur, lossning och ”övriga” har reducerats men mer marginellt. Den relativt stora ökningen av andelen infektioner beror sannolikt på flera faktorer. Högst sannolikt speglar detta förhållande en mer aktiv attityd till kirurgisk behandling vid misstanke om infektion. Den observerade ökningen kan också bero på en reell ökning med selektion av fler antibiotikaresistenta stammar över tid och/eller en ökad medvetenhet kring att reoperationer utan implantatbyte också skall registreras. Förmodligen bidrar samtliga av dessa faktorer i varierande grad.

Sannolikheten att man drabbas av reoperation under de tre första åren efter en primär operation är störst under det första året (figur 5.3.2). Från och med perioden 2007 till 2008 ökade andelen reopererade under år ett från knappt 1,2% under tidigare perioder till cirka 1,6% från år 2011 och framåt. Detta kan sannolikt förklaras av att reoperation på grund av infektion dominerar som orsak under det första året. Mellan 2003 och 2020 utfördes 56,7% av alla reoperationer under år ett på grund av infektion. Under år två och tre reducerades denna andel till cirka 23%. I stället ökar den relativa andelen av lossning och övriga orsaker. Andelen reopererade på grund av luxation är störst år två och fraktur som orsak till reoperation ligger relativt konstant under de tre första åren efter primäroperation.

¹ <https://vardenisiffror.se>

Figur 5.3.1. Fördelningen av orsakerna till reoperation inom två år efter primäroperation uppdelat i nio tidsperioder mellan 2003 och 2020. 41 av totalt 6 206 reoperationer (0,7%) utförda 2003 till 2020 utan angiven orsak har exkluderats.

Figur 5.3.2. Andelen reoperationer under första till tredje året efter primäroperation relaterat till primäroperationsår. Primäroperationsår där observationstiden ännu inte nått utsatt tid har exkluderats.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros 2017–2020

Enhet	Primär- op.	Revi- sioner	Reoperationer		Djup infektion		Luxation		Fraktur		Övriga	
	Antal	Antal	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %
Universitetssjukhus												
Akademiska sjukhuset	299	10	10	3,5%	9	3,1%	0	0%	0	0%	1	0,5%
KS/Huddinge	448	10	10	2,4%	6	1,3%	2	0,6%	1	0,2%	1	0,3%
KS/Solna	85	3	4	4,9%	3	3,5%	0	0%	0	0%	1	1,4%
Linköping	185	4	4	2,2%	2	1,1%	2	1,1%	0	0%	0	0%
SU/Mölnadal	1 370	29	32	2,5%	21	1,6%	5	0,4%	3	0,2%	3	0,2%
SUS/Lund	99	2	2	2%	2	2%	0	0%	0	0%	0	0%
Umeå	131	4	4	3,1%	3	2,3%	1	0,8%	0	0%	0	0%
Örebro	39	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Länssjukhus												
Borås	321	4	4	1,4%	2	0,6%	1	0,3%	1	0,4%	0	0%
Danderyd	622	20	21	3,6%	10	1,7%	4	0,7%	7	1,2%	0	0%
Eksjö	759	24	25	3,5%	22	3%	1	0,1%	1	0,2%	1	0,2%
Eskilstuna	232	5	7	3,2%	6	2,7%	0	0%	0	0%	1	0,5%
Falun	512	9	22	4,5%	8	1,6%	0	0%	0	0%	14	2,9%
Gävle	315	5	5	1,7%	3	1%	2	0,7%	0	0%	0	0%
Halmstad	631	12	13	2,1%	10	1,6%	0	0%	1	0,2%	0	0%
Helsingborg	102	5	5	5,8%	4	4,7%	0	0%	1	1,1%	0	0%
Hässleholm	2 667	29	32	1,3%	25	1%	1	0%	4	0,2%	2	0,1%
Jönköping	527	9	12	2,4%	7	1,3%	0	0%	0	0%	5	1%
Kalmar	437	4	5	1,2%	3	0,7%	1	0,2%	1	0,2%	0	0%
Karlskrona	27	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Karlstad	296	14	14	4,9%	13	4,4%	0	0%	1	0,4%	0	0%
Norrköping	628	4	4	0,7%	4	0,7%	0	0%	0	0%	0	0%
Skövde	183	8	9	5%	7	3,8%	1	0,6%	1	0,5%	0	0%
Sundsvall	33	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Södersjukhuset	650	13	15	2,4%	8	1,2%	4	0,6%	2	0,4%	1	0,2%
Uddevalla	1 161	25	25	2,3%	23	2,1%	1	0,1%	0	0%	1	0,1%
Varberg	846	6	9	1,2%	5	0,7%	0	0%	2	0,3%	2	0,2%
Västerås	1 150	37	38	3,5%	26	2,3%	4	0,3%	2	0,2%	5	0,5%
Växjö	427	18	18	4,5%	13	3,1%	4	1,2%	0	0%	1	0,2%
Östersund	777	22	22	3,1%	11	1,5%	4	0,5%	4	0,5%	3	0,4%

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros 2017–2020, forts.

Enhet	Primär- op.	Revi- sioner	Reoperationer		Djup infektion		Luxation		Fraktur		Övriga	
	Antal	Antal	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %
Länsdelssjukhus												
Alingsås	656	5	12	2%	10	1,6%	2	0,4%	0	0%	0	0%
Arvika	773	33	34	4,8%	25	3,3%	0	0%	4	0,6%	5	0,9%
Bollnäs	287	3	3	1,1%	2	0,8%	0	0%	0	0%	1	0,3%
Enköping	1634	34	34	2,4%	13	0,8%	7	0,5%	2	0,1%	12	1%
Falköping	146	3	3	2,1%	3	2,1%	0	0%	0	0%	0	0%
Gällivare	325	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Hudiksvall	236	1	1	0,4%	1	0,4%	0	0%	0	0%	0	0%
Karlshamn	945	20	21	2,5%	6	0,7%	10	1,2%	3	0,4%	2	0,2%
Karlskoga	23	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Kullbergskas sjukhuset	1022	28	34	3,6%	20	2%	5	0,5%	1	0,1%	8	1%
Kungälv	573	19	19	3,5%	16	2,9%	0	0%	0	0%	3	0,5%
Lidköping	790	14	14	1,9%	4	0,5%	4	0,6%	2	0,3%	4	0,5%
Lindesberg	1905	18	21	1,2%	12	0,7%	2	0,1%	3	0,2%	3	0,2%
Ljungby	569	7	7	1,4%	3	0,5%	2	0,4%	1	0,2%	1	0,3%
Lycksele	1118	11	13	1,4%	4	0,4%	2	0,3%	3	0,3%	4	0,5%
Mora	896	9	12	1,5%	10	1,3%	2	0,2%	0	0%	0	0%
Norrtälje	541	15	15	3,1%	9	1,8%	2	0,4%	1	0,2%	3	0,7%
Nyköping	449	12	13	2,9%	10	2,3%	0	0%	0	0%	2	0,5%
Oskarshamn	1222	16	17	1,6%	15	1,4%	2	0,2%	0	0%	0	0%
Piteå	1543	12	12	0,9%	0	0%	6	0,4%	1	0,1%	3	0,3%
Skellefteå	421	4	4	1,2%	1	0,2%	0	0%	0	0%	3	0,9%
Skene	559	8	10	1,9%	7	1,3%	1	0,2%	0	0%	2	0,4%
Sollefteå	1068	10	11	1,1%	8	0,8%	0	0%	2	0,2%	1	0,1%
Södertälje	474	5	7	1,6%	3	0,6%	0	0%	2	0,4%	2	0,5%
Torsby	410	14	14	3,6%	9	2,3%	4	1,1%	0	0%	0	0%
Trelleborg	2016	25	25	1,3%	13	0,7%	5	0,3%	5	0,3%	1	0,1%
Visby	448	4	6	1,5%	2	0,4%	0	0%	2	0,4%	2	0,6%
Värnamo	454	10	11	2,5%	10	2,3%	1	0,2%	0	0%	0	0%
Västervik	477	8	8	1,7%	5	1,1%	2	0,4%	1	0,2%	0	0%
Ängelholm	602	8	8	1,4%	5	0,8%	1	0,2%	1	0,2%	1	0,2%
Örnsköldsvik	463	6	6	1,6%	4	1%	1	0,3%	0	0%	1	0,3%

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros 2017–2020, forts.

Enhet	Primär- op.	Revi- sioner	Reoperationer		Djup infektion		Luxation		Fraktur		Övriga	
	Antal	Antal	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %	Antal	Andel, %
Privatsjukhus												
Aleris Specialistvård Bollnäs	858	9	10	1,2%	5	0,6%	3	0,4%	0	0%	2	0,3%
Aleris Specialistvård Motala	1302	17	19	1,5%	10	0,8%	3	0,2%	0	0%	6	0,5%
Aleris Specialistvård Nacka	1038	11	11	1,1%	3	0,3%	3	0,3%	2	0,2%	3	0,3%
Aleris Specialistvård Ängelholm	652	15	15	2,8%	7	1,1%	6	1,1%	0	0%	2	0,6%
Art Clinic Göteborg	490	4	4	0,9%	0	0%	1	0,3%	2	0,4%	0	0%
Art Clinic Jönköping	569	2	2	0,5%	1	0,3%	1	0,3%	0	0%	0	0%
Capio Artro Clinic	1453	28	32	2,7%	20	1,8%	3	0,2%	2	0,1%	5	0,4%
Capio Movement	1441	19	21	1,8%	8	0,6%	4	0,4%	3	0,2%	6	0,5%
Capio Ortopedi Motala	611	10	11	1,9%	10	1,6%	0	0%	0	0%	1	0,3%
Capio Ortopediska Huset	2472	25	30	1,5%	14	0,6%	0	0%	2	0,1%	14	0,8%
Capio S:t Görän	1882	24	32	1,8%	9	0,5%	5	0,3%	8	0,5%	9	0,6%
Carlanderska	1333	11	11	1,1%	7	0,8%	1	0,1%	0	0%	2	0,2%
Frölundaortopedien	43	1	1	2,7%	1	2,7%	0	0%	0	0%	0	0%
GHP Ortho Center Göteborg	931	13	13	1,6%	11	1,3%	0	0%	1	0,1%	1	0,2%
GHP Ortho Center Stockholm	2808	39	40	1,6%	17	0,7%	12	0,5%	6	0,2%	5	0,2%
Hermelinen	87	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Sophiahemmet	1007	14	17	1,7%	8	0,8%	3	0,3%	4	0,4%	2	0,2%
Riket	58 012	939	1 035	2%	617	1,1%	144	0,3%	96	0,2%	164	0,3%

Tabell 5.3.1. Reoperationer inom två år per enhet baserat på primära totalproteser utförda på grund av primär artros 2017–2020. Kliniker med färre än 20 primäroperationer under aktuell period är exkluderande.

1) Avser antal patienter med korttidskomplikation, vilket kan skilja sig från summan av antalet komplikationer då varje patient kan ha fler än en typ av komplikation.

2) Samtliga andelar är uträknade med hjälp av competing risk analys vid två års uppföljning.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros – trend 2014–2020

Enhet	2014–2017 Andel, %	2015–2018 Andel, %	2016–2019 Andel, %	2017–2020 Andel, %
Universitets- eller regionssjukhus				
Akademiska sjukhuset	3,2%	2,6%	3%	3,5%
KS/Huddinge	1,4%	2%	2,1%	2,4%
KS/Solna	2,2%	2,9%	4,4%	4,9%
Linköping	0%	1,6%	2%	2,2%
SU/Mölnadal	2,2%	2,2%	2,7%	2,5%
SUS/Lund	0,9%	2,3%	1,5%	2%
Umeå	2,1%	4,9%	3,3%	3,1%
Örebro	3%	3,3%	0%	0%
Länssjukhus				
Borås	2,2%	2%	1,6%	1,4%
Danderyd	3,7%	3,9%	3,6%	3,6%
Eksjö	2,9%	3,9%	3,6%	3,5%
Eskilstuna	2,5%	2,2%	3,5%	3,2%
Falun	2,6%	3,5%	4,1%	4,5%
Gävle	1,7%	2,2%	2%	1,7%
Halmstad	2,2%	2,3%	2%	2,1%
Helsingborg	1%	1,9%	3%	5,8%
Hässleholm	1,7%	1,4%	1,4%	1,3%
Jönköping	2,1%	2,9%	2,7%	2,4%
Kalmar	1%	0,9%	1,2%	1,2%
Karlskrona	*	8,3%	4,2%	0%
Karlstad	3%	3,9%	4,6%	4,9%
Norrköping	1,3%	1%	1,4%	0,7%
Skövde	3,5%	4,3%	4,4%	5%
Sundsvall	2,5%	1,8%	0%	0%
Södersjukhuset	2,6%	2,5%	2,4%	2,4%
Uddevalla	2,7%	2,6%	2,3%	2,3%
Varberg	1,3%	1,3%	1,4%	1,2%
Västerås	2,5%	2,6%	3%	3,5%
Växjö	2,2%	4,9%	4,8%	4,5%
Östersund	2,2%	2,3%	3%	3,1%

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros – trend 2014–2020, forts.

Enhet	2014–2017 Andel, %	2015–2018 Andel, %	2016–2019 Andel, %	2017–2020 Andel, %
Länsdelssjukhus				
Alingsås	1,5%	1,7%	1,8%	2%
Arvika	4,2%	4,9%	4,7%	4,8%
Bollnäs	-	-	3,5%	1,1%
Enköping	2%	2%	2,1%	2,4%
Falköping	-	-	1,9%	2,1%
Gällivare	0,4%	0,3%	0,3%	0%
Hudiksvall	2,4%	2%	1%	0,4%
Karlshamn	2,5%	2,3%	2,5%	2,5%
Karlskoga	3,1%	3,2%	4,3%	0%
Kullbergssjukhuset	3,5%	3,9%	4,1%	3,6%
Kungälv	2,5%	2,7%	3,3%	3,5%
Lidköping	2,1%	2,2%	2,1%	1,9%
Lindesberg	1%	1,1%	1,3%	1,2%
Ljungby	2,8%	2,3%	1,9%	1,4%
Lycksele	1,8%	1,8%	1,9%	1,4%
Mora	1,2%	1,2%	1,4%	1,5%
Norrtälje	3,1%	2,6%	2,5%	3,1%
Nyköping	2,9%	2,6%	2,8%	2,9%
Oskarshamn	0,9%	1%	1,4%	1,6%
Piteå	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%
Skellefteå	2,2%	1,6%	1,2%	1,2%
Skene	1%	1,3%	1,3%	1,9%
Sollefteå	2,1%	1,9%	1,6%	1,1%
Södertälje	3,9%	3,3%	2,7%	1,6%
Torsby	3,3%	3,8%	3,5%	3,6%
Trelleborg	1,3%	1,4%	1,5%	1,3%
Visby	2,2%	2,1%	1,8%	1,5%
Värnamo	1,2%	1%	1,4%	2,5%
Västervik	1,5%	1,1%	1,6%	1,7%
Ängelholm	1,4%	0,8%	1,3%	1,4%
Örnsköldsvik	1%	1,2%	1,4%	1,6%

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Reoperationer inom två år per enhet, primäroperation på grund av artros – trend 2014–2020, forts.

Enhet	2014–2017 Andel, %	2015–2018 Andel, %	2016–2019 Andel, %	2017–2020 Andel, %
Privatsjukhus				
Aleris Specialistvård Bollnäs	1,5%	1,5%	1,1%	1,2%
Aleris Specialistvård Motala	1,8%	1,7%	1,7%	1,5%
Aleris Specialistvård Nacka	2%	1,8%	1,6%	1,1%
Aleris Specialistvård Ängelholm	0,9%	0,9%	2,4%	2,8%
Art Clinic Göteborg	2,1%	1,2%	0,9%	0,9%
Art Clinic Jönköping	0%	0,8%	0,5%	0,5%
Capio Arthro Clinic	2,4%	2,4%	2,9%	2,7%
Capio Movement	3,1%	2,1%	2%	1,8%
Capio Ortopedi Motala	-	-	2,8%	1,9%
Capio Ortopediska Huset	0,9%	1,1%	1,3%	1,5%
Capio S:t Göran	2%	1,9%	1,8%	1,8%
Carlanderska	1,1%	1%	1,2%	1,1%
Frölundaortopedien	*	4%	2,7%	2,7%
GHP Ortho Center Göteborg	0,7%	1,1%	1,3%	1,6%
GHP Ortho Center Stockholm	1,5%	1,6%	1,5%	1,6%
Hermelinen	0%	0%	0%	0%
Sophiahemmet	2,2%	2%	2,1%	1,7%
Riket	1,9%	2%	2%	2%

Tabell 5.3.2. Reoperationer inom två år per enhet baserat på primära totalproteser utförda på grund av primär artros 2017–2020. Förändringar mellan 2014 och 2020.

1) Samtliga andelar är uträknade med hjälp av competing risk analys vid två års uppföljning.

*) Färre än 20 operationer denna period

-) Inga primäroperationer rapporterade

5.4 Revision

Författare: Johan Kärrholm

Revision av en höftprotes innebär att en höftprotesopererad patient på grund av komplikation måste operera samma höft igen då hela eller delar av protesens byts ut eller tas bort (extraheras). Vid två-seans- eller två-stegsförfarande registreras dessa två ingrepp (om inte annat anges) som en åtgärd. Om till exempel en primärprotes revideras i två seanser kommer extraktionsdatum bli tidpunkt för revision av primärprotesoperationen, medan insättningstillfället blir startpunkt för fortsatt observation av en förstagångsrevision. Extraheras protesens för gott (ingen protesinsättning finns registrerad vid sista observationsdatum, i årets rapport den 31.12.2020) klassificeras extraktionen som permanent. Avsaknad av inrapporterad protesinsättning efter föregående extraktion blir alltså avgörande om extraktionen skall räknas som permanent eller inte. Detta innebär att vissa extraktioner under senare delen av 2020 där insättning under 2021 är planerad felaktigt kan ha klassificerats som permanenta.

Sedan 1979 har revisioner (och övriga reoperationer) rapporterats på individnivå, vilket innebär att mer omfattande data kan inhämtas mer än 40 år tillbaka i tiden. Primärproteser däremot klassificerades på aggregerad klinisknivå fram till 1991 och först 1992 påbörjades en individbaserad registrering kopplad till personnummer. 1999 tillkom en mer detaljerad registrering av insatta implantatkomponenter som omfattade såväl primära protesoperationer som revisioner.

Över tid kommer en ökande andel av de primärproteser som opererats under ett år att revideras samtidigt som andelen patienter fortfarande vid liv decimeras. Den stora majoriteten av patienter kommer dock inte att revideras under sin kvarvarande livstid. I figur 5.4.1 ser vi att av de patienter som opererades under 1994 hade 76,8% kvar sin protes livet ut, 8,8% lever fortfarande med sin primärprotes och 12,4% har reviderats minst en gång varav 6,4% fortfarande är vid liv. Ju närmare nutid man förflyttar sig i diagrammet dess fler patienter lever och har kvar sin primärprotes. För de patienter som opererades 2011, det vill säga för cirka 10 år sedan, är motsvarande fördelning 24,2% avlidna med primärprotes, 72,1% som lever med primärprotes, 0,8% avlidna efter minst en revision och 2,9% som lever efter minst en revision.

Sedan år 2000 har såväl antalet primäroperationer som revisioner ökat, men ökningen av primäroperationer har varit större. Under perioden 2000–2002 rapporterades 12 062 primära höftprotesoperationer per år. Antalet revisioner uppgick till 1 595 per år under samma period (11,7%). Majoriteten av dessa (9,1%) var förstagångsrevisioner och övriga (2,6%) utgjordes av flergångsrevisioner. Cirka 20 år senare (2018–2020) uppgick motsvarande antal primära höftprotesoperationer till 17 845 (91,2% av samtliga primäroperationer + revisioner) och antalet revisioner till 1 720 per år (8,8%) varav 6,8% var förstagångsåtgärder och 2,0% flergångsrevisioner (figur 5.4.2 och 5.4.3).

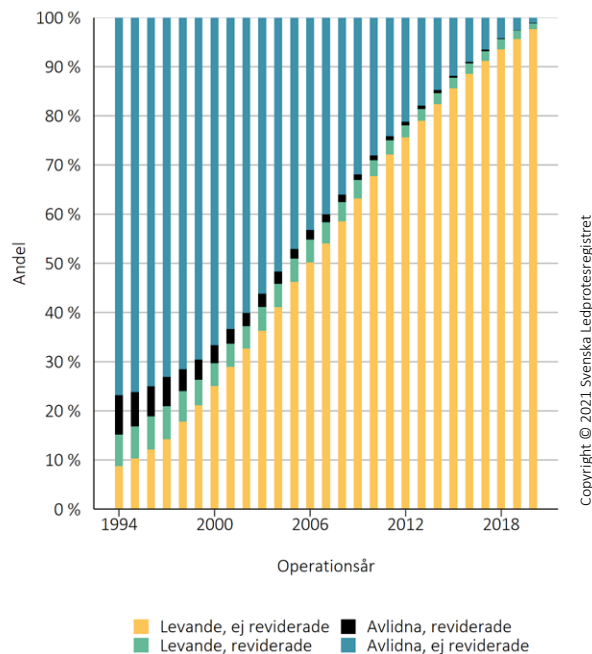
Mot bakgrund av att andelen äldre och antalet personer med inopererad höftprotes ökar i befolkningen skulle man kunna förvänta sig att antalet höfter som reviderats flera gånger också ökar. Sedan 2000 har flergångsrevisionerna i snitt utgjort 21,8% av samtliga revisioner med en variation mellan cirka 19,0% (år 2006) och 23,4% (år 2020) utan någon tydlig trend över tid. Antalet revisioner för första gången har ökat från 1 226 under år 2000 till 1 628 under 2019. Under pandemiåret 2020 minskade antalet förstagångsrevisioner till 1 336 medan antalet rapporterade flergångsrevisioner minskade högst marginellt, från 415 till 409. Sammanfattningsvis ökade antalet revisioner från strax under 1 600 per år under år 2000 till omkring 2 000 år 2009, häfter har antalet pendlat omkring 2 000 fram till 2019 för att reduceras till 1 745 under 2020, främst då beroende på ett minskat antal förstagångsrevisioner.

Patienter som genomgår revision skiljer sig (liksom de som genomgår reoperation) demografiskt från de patienter som opereras med primärprotes. Generellt sett är de äldre, oftare av manligt kön, samt har en högre grad av samsjuklighet (tabell 5.4.1). Diagnosen primär artros är mindre vanlig vid revisionsoperation och särskilt vid flergångsrevision. Den relativa andelen höfter med akut höftfraktur är också lägre i revisions- än i primärgruppen och blir ännu mindre vid flergångsrevision. Hög samsjuklighet och mortalitet i denna grupp är bidragande faktorer. De patienter som har minst en revision bakom sig och tvingas genomgå ytterligare en revision har generellt sett också högre grad av samsjuklighet, här mätt som ASA-klass och en ännu större andel av dem har initialt opererats på grund av sekundär artros. Medelvärde för BMI är relativt lika mellan grupperna, dock med en tendens till högre andel av patienter med BMI 30 och över vid revision.

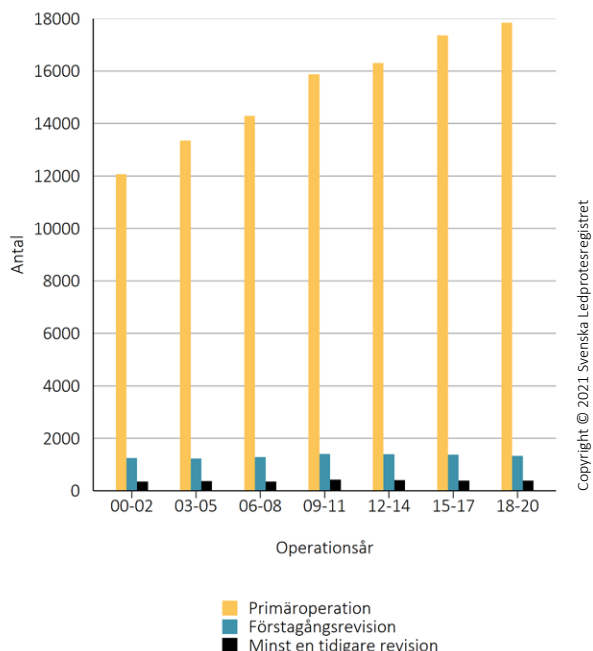
Revisionsvolym per sjukhus

Vi har under flera år följt fördelningen av operationsvolym och noterat att vissa sjukhus endast utför ett fåtal fall per år. I analysen nedan har vi också tagit med revision av halvprotes för att ge en så rättvisande bild som möjligt. Under 2020 opererades primära höftproteser på 82 olika enheter. På 63 av dem gjorde man också revisioner och på 44 av dem även flergångsrevisioner. På åtta av dessa kliniker som även utförde flergångsrevisioner gjordes det sammanlagt 10 eller färre revisioner under 2020.

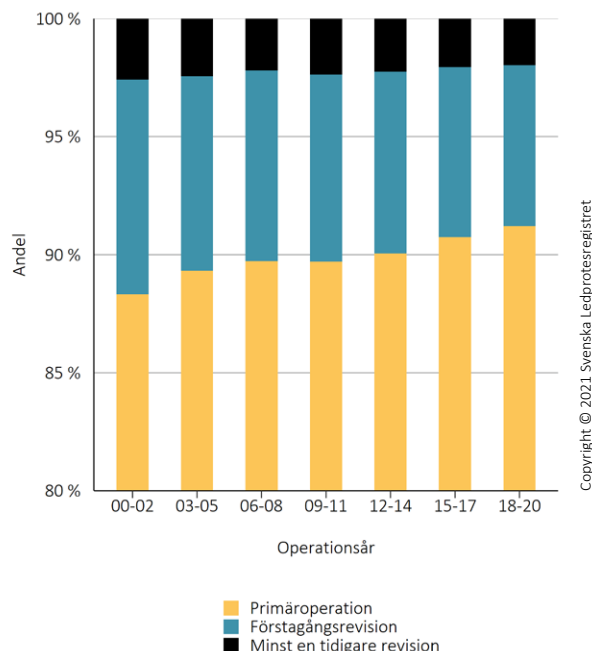
Jämfört med året innan är förändringen beträffande antalet kliniker med låg volym av revisioner oförändrad. Under såväl 2019 som 2020 var det 39 kliniker som hade en revisionsvolym på 25 ingrepp eller färre och 22 respektive 23 av dessa rapporterade en volym på 10 ingrepp eller färre. Antalet kliniker som utförde fler än 50 revisioner reducerades från 17 till 12 mellan 2019 och 2020 och antalet som utförde 100 eller fler från 4 (Danderyd, SUS/Lund, Akademiska Sjukhuset Uppsala, SU/Mölndal) till 2 (Akademiska Sjukhuset Uppsala, SU/Mölndal).

Figur 5.4.1. Fördelning av patienter med primär och revisionsprotes opererade 1993 till 2020 uppdelat på de som var vid liv samt de som avlidit den 31 december 2020.

Figur 5.4.2. Antal primära höftprotesoperationer respektive förstagångs- och flergångsrevisioner under åren 2000–2020. I figuren anges antal operationer som medeltal per år beräknat på treårsperioder. Antalet primärprotesoperationer har ökat betydligt mer än antalet revisioner.

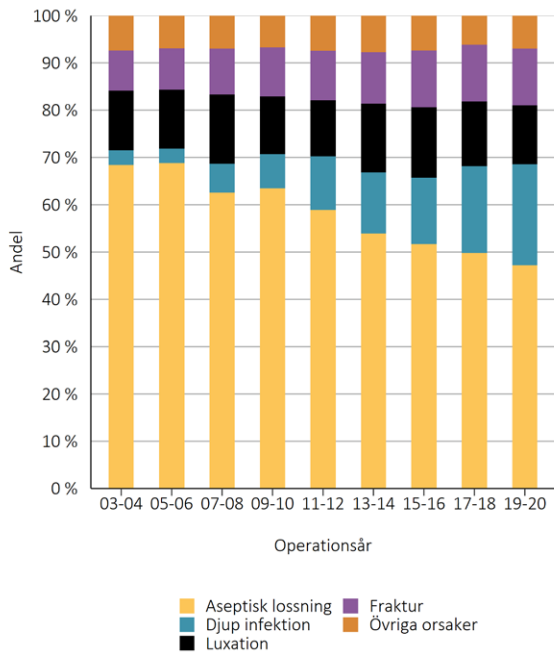
Figur 5.4.3. Procentuell fördelning av primära höftprotesoperationer samt förstagångs- och flergångsrevisioner under åren 2000–2020. Andelen revisioner minskade mellan perioderna 2000–2002 och 2018–2020 från 11,7% till 8,8%.

Demografi vid första-, andra- och flergångsrevision samt vid primäroperation 2011–2020*

	Tidigare revisioner: Ingen 2011–2020	Tidigare revisioner: 1 2011–2020	Tidigare revisioner: >=2 2011–2020	Primäroperation 2011–2020
Antal	13 672	2 882	1 100	170 478
Medelålder (SD)	71,79 (11,04)	71,95 (10,77)	71,41 (10,92)	68,82 (10,74)
Åldersgrupp (%)				
<45	250 (1,8)	42 (1,5)	13 (1,2)	3 447 (2,0)
45–54	748 (5,5)	153 (5,3)	77 (7,0)	13 874 (8,1)
55–64	2 068 (15,1)	418 (14,5)	163 (14,8)	35 359 (20,7)
65–74	4 658 (34,1)	1 002 (34,8)	388 (35,3)	63 916 (37,5)
75–84	4 503 (32,9)	959 (33,3)	347 (31,5)	45 237 (26,5)
≥ 85	1 445 (10,6)	308 (10,7)	112 (10,2)	8 645 (5,1)
Kvinnor (%)	7 031 (51,5)	1 376 (47,9)	557 (51,1)	98 917 (58,0)
BMI (%)				
Under (<18,5)	154 (1,2)	38 (1,4)	22 (2,2)	1 984 (1,2)
Normal (18,5–24,9)	4 143 (32,6)	865 (32,8)	323 (32,3)	54 364 (33,2)
Över (25–29,9)	5 215 (41,0)	1 063 (40,3)	374 (37,4)	68 087 (41,6)
Obes. 1 (30–34,9)	2 316 (18,2)	473 (17,9)	190 (19,0)	30 336 (18,5)
Obes. 2 (35–39,9)	683 (5,4)	142 (5,4)	66 (6,6)	7 549 (4,6)
Obes. 3 (≥ 40)	195 (1,5)	56 (2,1)	24 (2,4)	1 371 (0,8)
ASA-klass (%)				
ASA I	1 409 (10,6)	230 (8,3)	58 (5,5)	35 339 (21,1)
ASA II	7 044 (53,1)	1 373 (49,3)	475 (45,1)	98 680 (58,8)
ASA III	4 570 (34,4)	1 109 (39,8)	498 (47,2)	32 596 (19,4)
ASA IV	248 (1,9)	72 (2,6)	23 (2,2)	1 097 (0,7)
Diagnos (%)				
Primär artros	10 490 (78,1)	2 052 (73,3)	694 (65,3)	137 749 (80,9)
Inflammatorisk ledsjukdom	547 (4,1)	206 (7,4)	104 (9,8)	1 466 (0,9)
Akut trauma, höftfraktur	639 (4,8)	116 (4,1)	45 (4,2)	15 285 (9,0)
Följdtilstånd efter barnsjukdom i höftleden	446 (3,3)	148 (5,3)	66 (6,2)	3 099 (1,8)
Idiopatisk nekros	302 (2,2)	55 (2,0)	22 (2,1)	4 112 (2,4)
Komplikation eller följdtilstånd efter fraktur el annat trauma	479 (3,6)	112 (4,0)	72 (6,8)	4 176 (2,5)
Tumör	45 (0,3)	11 (0,4)	6 (0,6)	829 (0,5)
Annan sekundär artros	381 (2,8)	62 (2,2)	29 (2,7)	3 130 (1,8)
Akut trauma, övriga	52 (0,4)	17 (0,6)	10 (0,9)	374 (0,2)
Övrigt	54 (0,4)	19 (0,7)	14 (1,3)	143 (0,1)

Tabell 5.4.1. Demografiska data, BMI och ASA klass vid första-, andra- och flergångsrevision från och med år 2011. Data för primäropererade visas för jämförelse.

*2-steps förfarande räknas här som en revision.

Figur 5.4.4. Orsaksfördelning vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder mellan 2000 och 2020 oavsett kön.

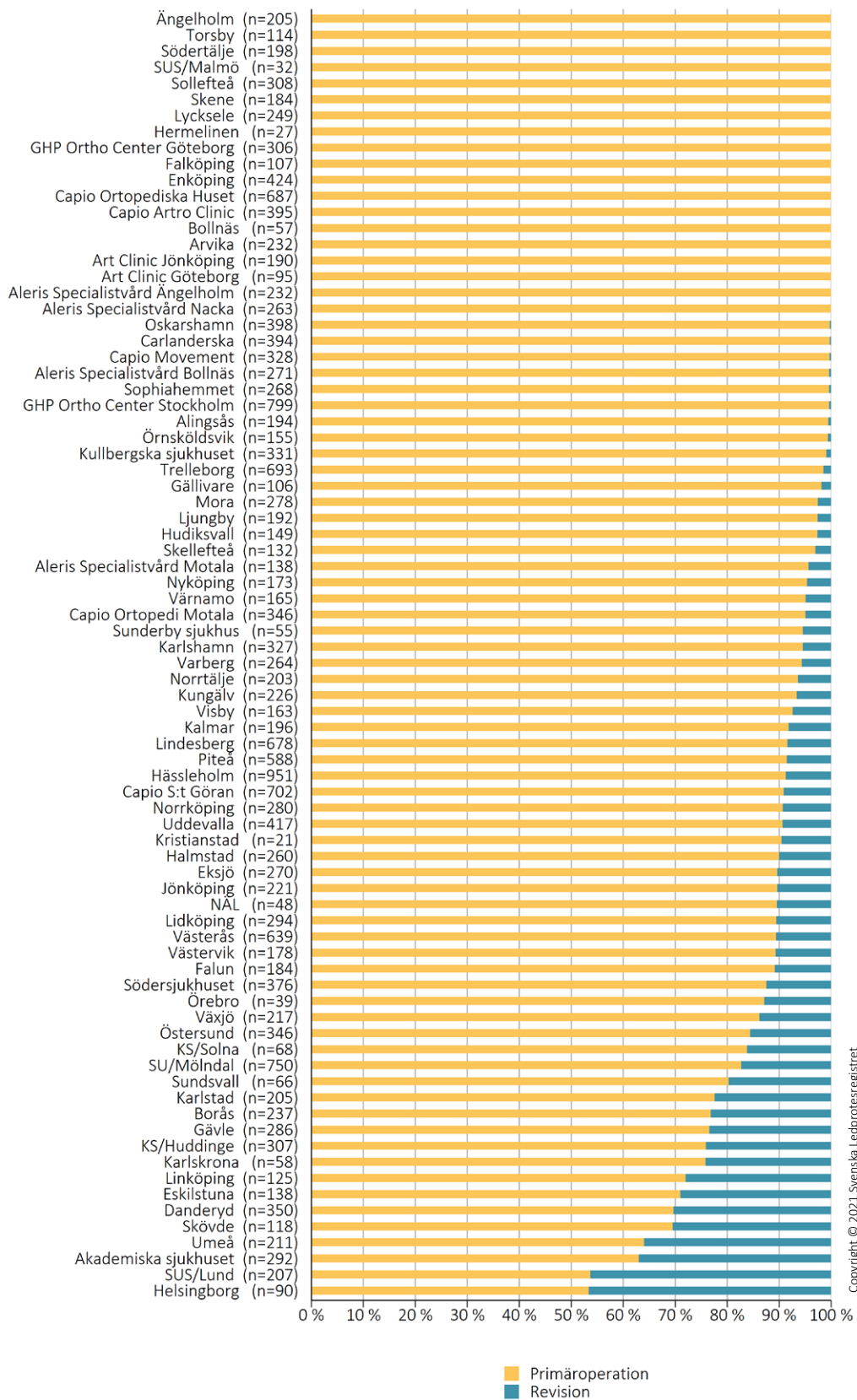
Enstaka av de enheter som rapporterar 10 eller färre revisioner per år kan ha problem med dålig rapportering, men i majoriteten av fall torde rapporterat antal vara korrekt. Sammanlagt har dessa sjukhus utfört 128 revisioner under 2020, i de flesta fall på grund av infektion (n=48), luxation (n=43) eller lossning (n=22). Byte av caput, cup och/eller liner var de vanligaste åtgärderna (n=109). I de övriga fallen byttes eller extraherades stammen med eller utan byte/extraktion av cupen.

Sammanfattningsvis har antalet sjukhus med små revisionsvolymer per år varit relativt konstant. Vi anser att det är en fördel att upprätthålla en viss volym av revisioner inte minst då indikationsställning och val av teknik kan vara svår och då förekomst av peroperativa komplikationer och oväntade fynd och händelser vid revisionskirurgi inte är ovanligt. I dessa fall bör man ha en erfaren och för ändamålet utbildad personal samt tillgång till specialinstrument, benbank och ett tillräckligt stort sortiment av implantat.

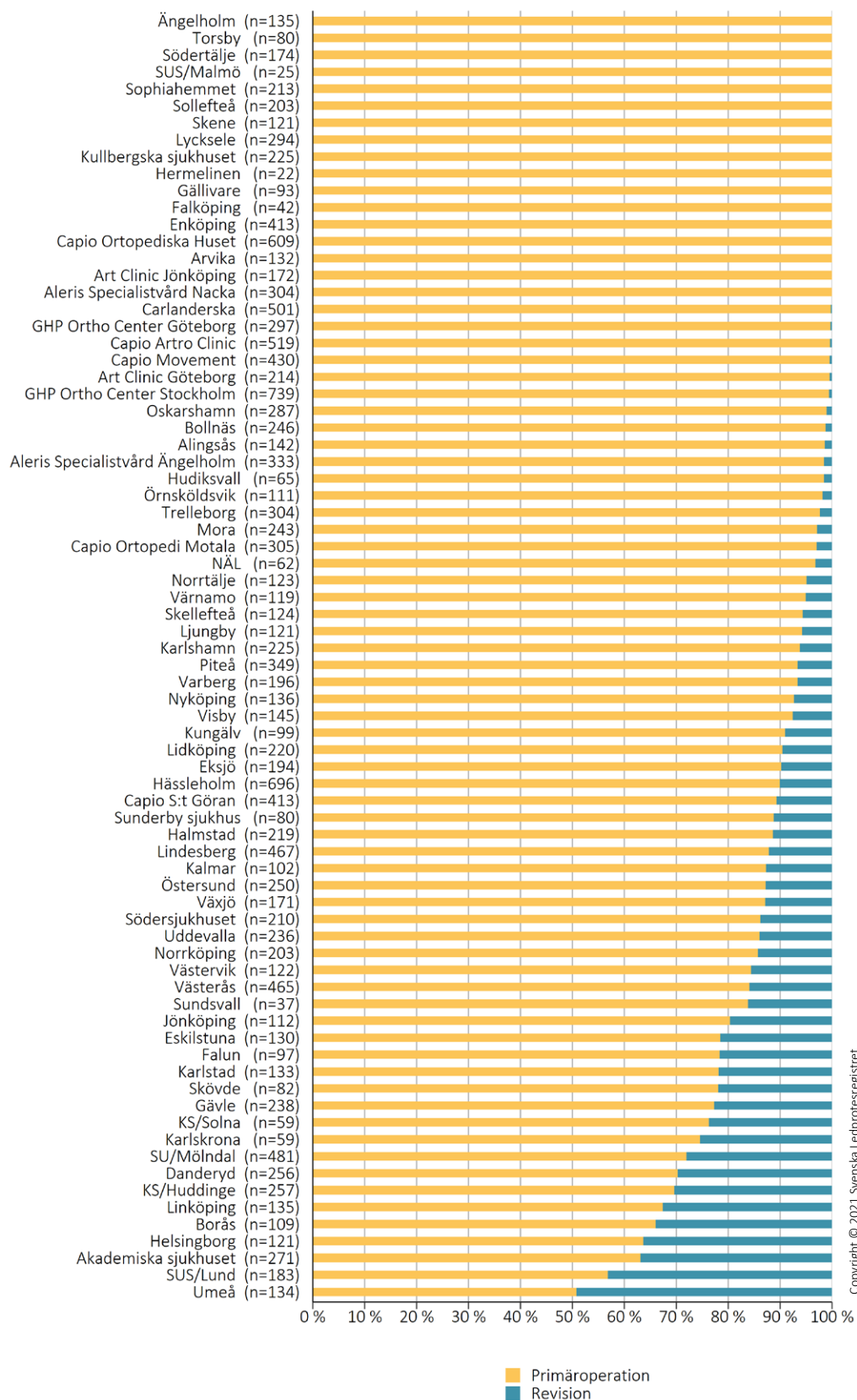
I figur 5.4.5 och 5.4.6 anges fördelningen av primärprotes- och revisionsoperationer per klinik i gruppen totalproteser under 2019 samt 2020. Det totala antalet av dessa operationer anges också för att kunna bedöma den procentuella fördelningens relevans.

Orsak till revision

Mellan år 2003 och 2020 har aseptisk lossning (55,5%), luxation (15,0%), infektion (12,7%) och periprotessfraktur (10,2%) varit de vanligaste orsakerna till revision oavsett förekomst av tidigare revision eller inte. Över tid har dock orsaksfördelningen ändrats (figur 5.4.4 a och b). Vid förstagsrevision var 68,4% av operationerna utförda år 2003–2004 orsakade av lossning, osteolys och/eller slitage som också ingår i denna grupp. Luxation kom på andra plats (12,5%) följt av periprotessfraktur (8,5%) och infektion (3,1%). Vid flergångsrevision under samma period är framför allt andelen revision på grund av infektion och luxation högre på bekostnad av ett minskande antal revisioner på grund av lossning (lossning: 57,9%, luxation: 20,8%, infektion: 6,5%, periprotessfraktur: 7,9%). Fram till perioden 2019–2020 ändras denna fördelning successivt i båda grupperna. Vid förstagsrevision dominerar lossning fortfarande, men har reducerats till 47,2%, följt av infektion (21,3%), luxation (12,4%) och periprotessfraktur (12,1%). Djup infektion var under perioden 2019–2020 den vanligaste orsaken vid flergångsrevision (36,0%) följt av lossning (33,5%), luxation (17,8%) och periprotessfraktur (8,7%). Det totala antalet revisioner oavsett om det rör sig om en- eller flergångsrevision har beträffande orsaken lossning minskat

Figur 5.4.5. Fördelning av primära totalproteser och revision av totalprotes per opererande enhet under 2019. Totala antalet primära samt revisionsoperationer anges till höger.

Figur 5.4.6. Fördelning av primära totalproteser och revision av totalprotes per opererande enhet under 2020. Under de senaste sju åren har antalet kliniker som endast gör ett fåtal revisioner av totalproteser varit relativt oförändrat. Om man lägger till revision av halvproteser förändras denna fördelning marginellt. Totala antalet primära samt revisionsoperationer anges till höger.

från mellan 948 och 1 022 under åren 2003 till 2006 till mellan 605 och 795 per år under perioden 2017 till 2019. Under motsvarande perioder ses en högst påtaglig ökning av revisioner på grund av infektion från 49 till 67 under den första perioden till mellan 330 och 391 per år under den senaste. För orsaken luxation är förändringen marginell med ett intervall på 182 till 248 per år under den tidiga perioden till mellan 191 och 267 under de senaste fyra åren. För peripotesfraktur ses en tendens till ökning i antal, från 117 till 134 i det tidiga till mellan 173 och 188 under det senaste tidsintervallet.

Generellt sett skiljer sig alltså fördelningen av de fyra vanligast förekommande orsaksgруппerna lossning/osteolys/slitage, infektion, luxation och peripotesfraktur mellan förstagångs- och flergångsrevisioner. Det föreligger också en könsrelaterad skillnad. Under de senaste fem åren har den relativa andelen män som reviderats på grund av djup infektion och peripotesfraktur (26,5 respektive 12,4%) varit större än motsvarande andel för kvinnor (17,0 respektive 10,0%). Istället har kvinnor oftare reviderats på grund av lossning, luxation och övriga orsaker (kvinnor/män: 48,4/43,6%, 17,5/11,9%, 7,1/5,5%, oavsett om någon tidigare revision utförts eller inte).

I gruppen övriga orsaker till revision döljer sig flera olika diagnoser och åtgärder. Flera av dem behandlas också kirurgiskt utan implantatbyte eller extraktion varför kapitel 5.2 (tabell 5.2.2) samt kapitlet ”Ovanliga orsaker till reoperation” i årsrapport 2018 ger en bättre överblick.

Stamfraktur

Stamfraktur är en ovanlig komplikation. I ledprotesregistret anges dock inte stamfraktur som specifik orsak utan implantatbrott. Exakta uppgifter saknas alltså beträffande vilken eller vilka komponenter som drabbats. I tabell 5.4.2 har vi definierat de operationer där en primäroperation reviderats eller en revision re-reviderats med stamrevision på grund av implantatbrott.

I tabellen anges totala antalet inrapporterade stammar av en specifik design, antal rapporterade som reviderats på grund av implantatbrott uppdelat på primär och revisionsfall och andel med fraktur i procent av totalantalet. I kolumnen längst till höger har vi försökt att definiera hur många av implantatbrotten som drabbas den minsta stamstorleken som finns registrerad i ledprotesregistret. I vissa fall saknas dock information för en del (till exempel SP dysplasi) eller för samtliga implantat varför denna uppgift utelämnats eller angetts som minsta säkra andel.

Sex stammar uppvisar en frakturfrekvens kring en procent eller över. Tre av dem (MP custom-made, Reef och ZMR) har endast använts i ett fåtal fall, varför det inte går att dra några slutsatser. Beträffande de kvarvarande tre så är det observerade antalet för SP II dysplasi lågt (n=59) medan Exeters korta revisionsstam använts vid 901 och Revitan vid 1 084 primär- eller revisionsoperationer. I dessa fall är förekomsten av implantatbrott minst 10 gånger högre än för den cementerade respektive ocementerade gruppen som helhet. Om man förmodar att de 27 stammar som drabbats av fraktur men där information om stamdesign saknas fördelar sig mellan cementerad och ocementerad fixation på samma sätt som i gruppen med identifierade implantat och dessutom adderar de implantattyper där det inte finns någon stamfraktur rapporterad över huvud taget till det totala antalet observationer förändras förekomsten av stamfraktur marginellt. För cementerade stammar stiger den från 0,09% till 0,10% och för ocementerade sjunker den från 0,06% till 0,05%. Den lägre förekomsten vid ocementerad fixation kan bero på att cementerade stammar är tunnare för att ge plats för cement, längre observationstid samt vissa designspecifika problem till exempel beträffande storlek 01 av SP II stammen.

SP II stammen uppvisar en incidens på 0,08%, vilket innebär att antalet implantatbrott motsvarar genomsnittet. Om man istället relaterar resultatet till stamstorlek visar det sig att 94 av de 114 implantatbrottsfallen var av storlek 01, 11 hade storlek ett, sju storlek två och de övriga två drabbade ännu grövre implantat. Detta innebär att för storlek 01 är incidensen 8–9 gånger högre än medeltalet, för storlek 1 är den mindre än hälften av medeltalet och för storlek 2 fyra gånger lägre.

Generellt sett bör man undvika att använda smala stammar av vissa modeller till yngre aktiva patienter med smal mårghåla. Vi hoppas att denna genomgång till viss del kan vara av hjälp, åtminstone beträffande design som man om möjligt bör undvika. Beträffande bästa val går det inte att ge specifika rekommendationer förutom att man bör använda väldokumenterade stammar av storlek och modell som visar lägst frekvens i tabell 5.4.2 eller som inte finns där över huvud taget. Det bör dock påpekas att en stamfraktur inte alltid är en helt undvikbar komplikation och ju oftare en stam används desto större är sannolikheten att åtminstone ett fåtal stamfrakturer uppträder. Vid bedömning av stammar som inte finns i listan måste alltså antalet använda stammar och observationstid för aktuell stammodell beaktas.

Stammar insatta 2000–2020 och som reviderats på grund av implantatbrott (n=286)

	Antal insatta 2000–2020 ¹	Fraktur av primär-/revisionsprotes	Andel med implantat fraktur procent [#]	Minsta storlek/övriga stamstorlekar* antal med fraktur
Cementerad				
Charnley	4 681	3/0	0,06	-
CPT	3 787	1/4	0,13	0/5
Durom	381	1/0	0,26	-
Elite Plus	922	1/0	0,11	0/1
Exter kort revisionsstam	901	1/9	1,11	-
Exeter long	1 497	1/3	0,27	0/4
Exeter standard	69 879	48/12	0,09	23/37
MP custom-made	2	0/1	50	-
MS-30 polerad	17 920	7/2	0,05	2/7
Müller rak	907	1/0	0,11	-
Spectron EF Primary	9 408	11/0	0,12	8/3
SP II Dysplasi	59	2/1	5,08	≥1/≤2
SP II standard	134 674	99/15	0,08	94/20
Ocementerad				
Bi-Metric X por HA NC	9 424	5/0	0,05	0/5
CFP	464	1/0	0,22	1/1
CLS	14 485	6/0	0,04	0/6
Corail high offset	6 878	1/0	0,01	-
Corail Revision	249	0/1	0,40	≥0/≤1
Corail standard	22 418	6/1	0,03	0/7
MP	3 441	0/3	0,09	≥1/≤3
Reef	24	0/1	4	1/1
Restoration	1 574	0/1	0,06	0/1
Revitan	1 084	0/7	0,65	1/6
Wagner Cone	2 372	2/0	0,08	0/2
ZMR Taper	10	0/1	10	0/1
Uppgift saknas	-	0/27	-	-
Samtliga cementerad/ocementerad	245 018/62 422	223/36	0,09/0,06	-

Tabell 5.4.2. Stammar som reviderats på grund av implantatfraktur efter primäroperation eller revision (oavsett antal tidigare revisioner) 2000–2020.

*Minsta av SLR registrerade storlek eller diameter. # Primära samt revisionsproteser.

- Uppgift om stamstorlek saknas helt eller delvis eller är inte relevant. Flera av grupperna inkluderar olika stamlängder.

Orsak till re-revision relaterat till föregående revisionsorsak

Orsaken till att en patient revideras en första gång påverkar orsaksprofilen vid en eventuell andragångsrevision (tabell 5.4.3). En patient som genomgår en första revision på grund av lossning/osteolys, infektion eller luxation har hög sannolikhet att vid en eventuell andra revision revideras av samma orsak. Detsamma gäller för patienter som drabbas av en andragångsrevision. Ett undantag är patienter som vid förstagångsrevision opereras på grund av peripotesfraktur. I dessa fall är den vanligaste orsaken till en eventuell efterföljande revision luxation följt av lossning och infektion, både efter första- och andragångsrevisioner. I år redovisas primär- och revisionsoperationer utförda mellan 2002 och 2020. Liksom i föregående årsrapport

redovisas kompletta och partiella protesextraktioner där ett andra ingrepp (seans 2) inte har registrerats. I dessa fall kan man baserat på datum för genomförd protesextraktion förmoda att majoriteten av patienter som genomgått protesextraktion under de tre till sex sista månaderna under 2020 planeras genomgå protesförsörjning under början av 2021. Av de 956 ”definitiva” partiella eller totala protesextraktioner som finns rapporterade från och med 2002 utfördes 52 (5,4%) under perioden juli till och med december 2019. Majoriteten av dessa kommer med övervägande sannolikhet att genomgå steg två under 2021 och kan betraktas som felklassificerade i tabell 5.4.3. De utgör en relativt liten andel av samtliga extraktioner och alla kommer sannolikt inte att protesförsörjas. Inte dess mindre bör andelen ”definitiva” extraktioner i tabellen nedjusteras något.

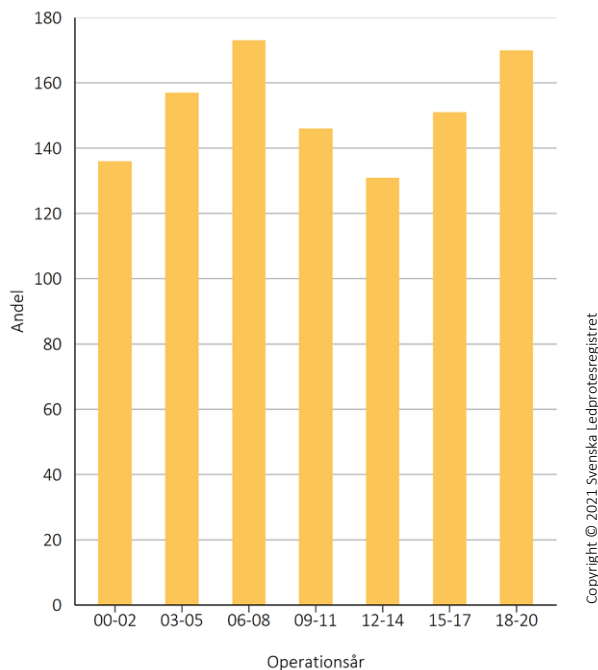
Orsak grupperat efter föregående orsak

	Lossning	Infektion	Peripotesfraktur	Luxation	Övriga/uppgift saknas
Primäroperation 2002–2020 n = 297746					
Första revision, %	1,5	1	0,5	0,8	0,3
Ingen revision	95,9				
Första revision 2002–2020 n = 25100					
Ingen registrerad insättning	1,2	7,7	1,4	3,2	2,7
Lossning	5,7	1,1	2,8	1,9	3,9
Infektion	1	8,7	1,9	3,1	3,1
Peripotesfraktur	1,1	0,4	0,9	0,8	1,1
Luxation	2,2	1,2	3,4	6,8	3,6
Övriga/uppgift saknas	0,7	0,5	0,8	0,5	1,4
Ingen re-revision	88,1	80,5	88,8	83,6	84,2
Andra revision 2002–2020 n = 5305					
Ingen registrerad insättning	1,8	10,5	1,8	4,2	3,7
Lossning	7	0,9	5,2	2,9	3,7
Infektion	1,4	8,8	2	2,9	4,7
Peripotesfraktur	1,1	0,4	0,9	1,4	0,5
Luxation	3,3	2	6,5	9	5,7
Övriga/uppgift saknas	0,9	0,6	1,1	1,1	1,4
Ingen re-revision	84,5	76,8	82,5	78,6	80,4

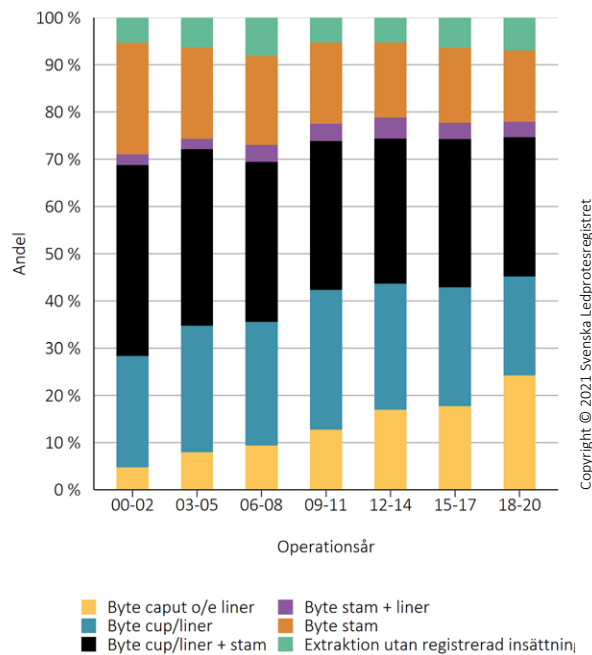
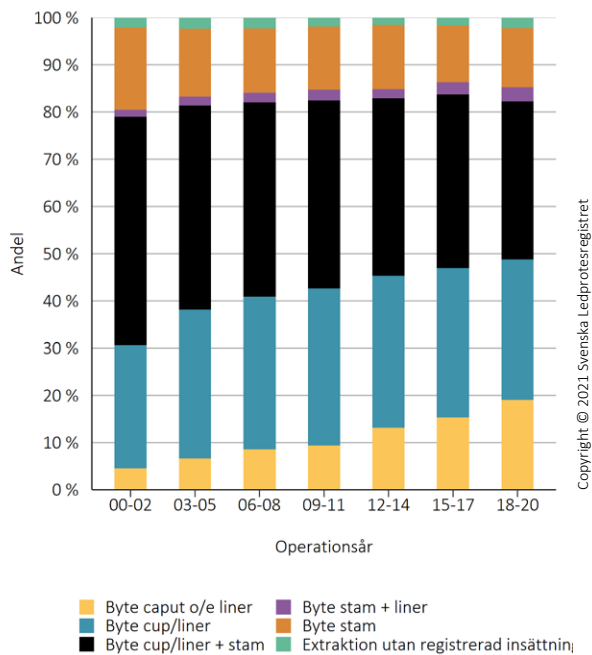
Tabell 5.4.3. Fördelning av orsak till andragångs- respektive tredjegångsrevision i procent grupperat efter orsak till närmast föregående revision. Patienter som primäropererats eller reviderats under perioden 2002–2020 ingår. I gruppen lossning ingår osteolys och slitage. Vid två-seansoperation anges orsak som var aktuell vid seans ett (extraktion). Protesextraktion som inte efterföljts av insättning anges som egen grupp. För en mindre del av dessa kan insättning av protes vara planerad under 2021. Procentsats som anger vanligaste orsak till re-revision i fet stil.

Protesextraktion utan efterföljande insättning av ny protes

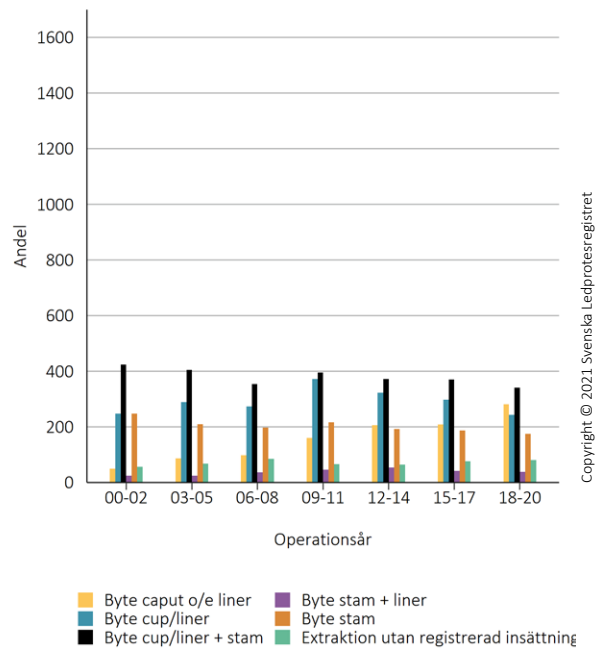
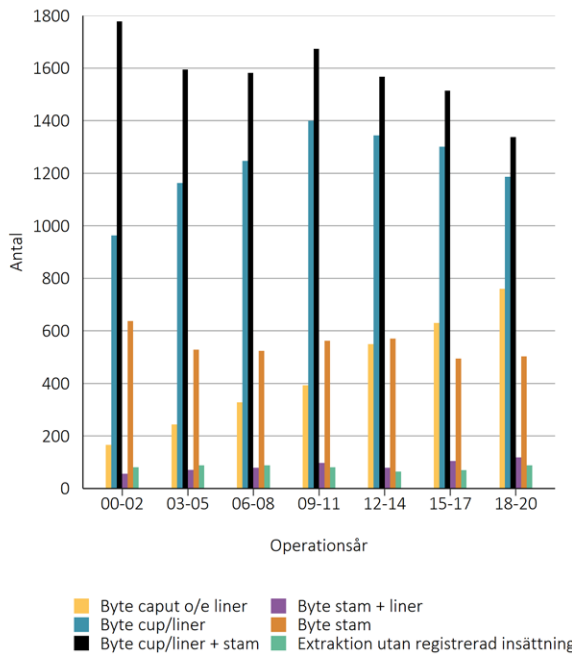
Mellan år 2000 och 2019 uppgick andelen revisioner som innebar definitivt komplett eller partiell protesextraktion till 1,9% (medelvärde: 26 per år) vid förstagångsrevision och 5,9% (23 per år) vid flergångsrevision. Per treårsperiod har det totala antalet varierat mellan 129 och 172 (figur 5.4.7). Den vanligaste orsaken under perioden 2000 till 2020 var djup infektion (förstagångs-/flergångsrevision: 54,1/65,9%) följt av luxation (22,8/21,2%) och lossning (12,4/8,7%). Under perioden inträffade en successiv ökning av definitiva extraktioner på grund av infektion samtidigt som orsaksgrupperna lossning och i än högre grad luxation reducerades. År 2019 till 2020 utgjorde infektionsorsak 74,1% av alla extraktioner vid förstagångsrevision. Motsvarande andel vid flergångsrevision var större (81,4%). Samma period svarade orsakerna lossning och luxation för mellan 5,1 och 8,6% oavsett antalet tidigare revisioner. Kvarvarande andel (8,6/6,8%) orsakades av periprotessfraktur. Mortaliteten bland dessa patienter är hög, vilket är att förvänta mot bakgrund av att de huvudsakligen utgörs av fall med svårbehandlad infektion, periprotessfraktur eller luxation och dessutom har en hög samsjuklighet. Hälften av de patienter som opererats från 2000 och framåt lever utan höftprotes i knappt tre år (median 2,7 år) och strax över 9% i 10 år eller längre.

Figur 5.4.7. Antal totala eller partiella protesextraktioner per treårsperiod där det saknas rapport om efterföljande insättning av ny protes eller protesdel(ar).

Figur 5.4.8. Relativ fördelning av åtgärd vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder 2000 till 2020.

Figur 5.4.9. Antal rapporterade åtgärder vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder 2000 till 2020.

Åtgärd vid revision

Byte av både cup och eller liner och stam har varit den vanligaste åtgärden vid både första- samt flergångsrevision sedan år 2000 (figur 5.4.8a och b). Denna åtgärd har dock tenderat att minska vid förstagångsrevision och också vid flergångsrevision. Byte av caput och eller liner har ökat över hela perioden sannolikt som en effekt av ett ökande antal DAIR (Debridement Antibiotics Implant Retention). Det är inte heller oväntat är att andelen extraktion utan registrerad insättning utgör en betydligt större andel av flergångsrevisionerna än av förstagångsrevisionerna. Det görs dock något fler permanenta protesextraktioner mätt i absoluta tal vid förstagångs- än vid flergångsrevision (figur 5.4.9a och b).

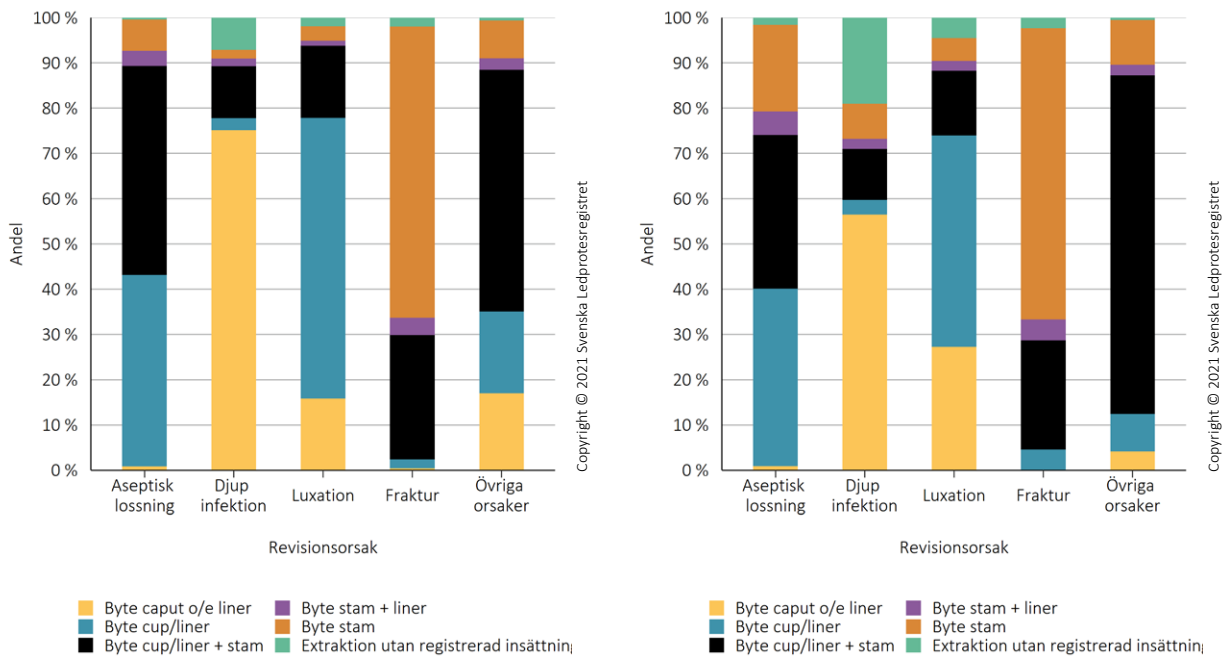
Val av åtgärd relaterat till revisionsorsak

Typ av åtgärd varierar beroende på orsaken till revision. Här liksom på övriga ställen i detta avsnitt innebär rubriken byte/insättning att patienten kan ha genomgått en två-seansoperation. Extraktioner som följs av registrerad protesinsättning har alltså exkluderats. I figur 5.4.10a och b illustreras den relativa fördelningen av åtgärder relaterat till revisionsorsak för första- och flergångsrevisioner utförda 2015 till 2020. Vid aseptisk lossning och förstagångsrevision dominerar cup/liner kombinerat med stam-

byte tätt följt av cup/linerbyten. Vid flergångsrevision blir det relativt sett vanligare att man bara reviderar en av komponenterna. Vid djup infektion dominerar caput och/eller linerbyten vid såväl första- som flergångsrevision, och som väntat ökar den relativa andelen av definitiva extraktioner betydligt om höftprotesen är reviderad minst en gång tidigare. Majoriteten av peripotesfrakturer revideras som väntat med stambyte. Samtidigt cup/liner byte utförs i knappt vart fjärde fall. Den vanligaste åtgärden vid förstagångsrevision på grund av luxation är cup/liner byte med eller utan byte av stam (78,0%, varav 19% endast är byte av liner). Vid flergångsrevision sjunker denna andel till 60,9% (varav 30% utgör linerbyte) då man i fler fall endast byter caput och liner.

Val av fixation

Liksom vid primärprotesoperation ökar antalet operationer med ocementerad cup vid revision. Ökningen av andelen ocementerade cupar var påtaglig fram till och med perioden 2009 till 2011 (figur 5.4.11a och b). Härefter har användningen av ocementerad cup varit relativt konstant medan den fortsatt att minska för cementerad fixation och särskilt vid förstagångsrevision. På stamsidan ser man ett liknande mönster fast här nås till synes en plattform efter perioden 2009 till 2011 vid förstagångsrevision och redan

Figur 5.4.10. Relativ fördelning av åtgärder grupperat beroende på revisionsorsak vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder 2000 till 2020.

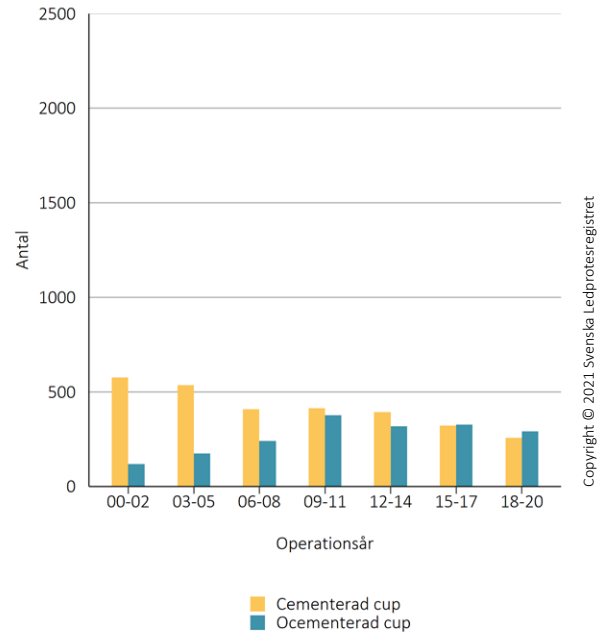
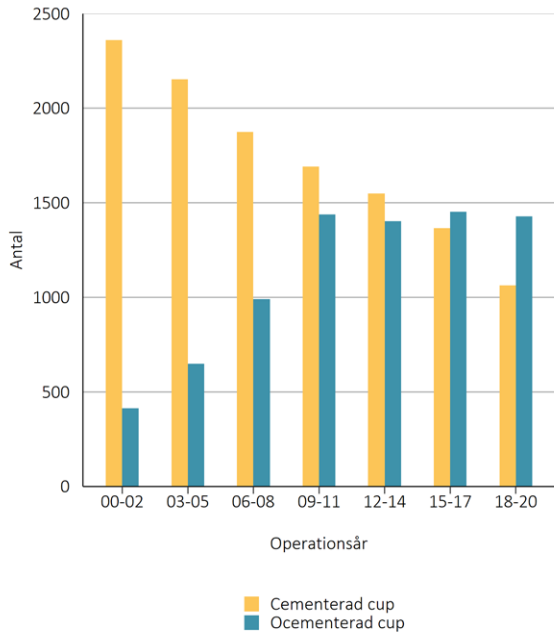
efter perioden 2003 till 2005 vid flergångsrevision varefter antalet stammar som fixeras med cement ligger relativt konstant fram till perioden 2018 till 2020 (figur 5.4.12 a och b). Vid förstagsrevision minskar antalet insatta ocementerade stammar från och med perioden 2012 till 2014 och framåt vilket speglar trenden över hela perioden. Under perioden 2000 till 2002 sattes det in totalt 4 736 cementerade och ocementerade stammar vid förstagsrevision och 1 287 vid flergångsrevision, Under den sista perioden 2018 till 2020 var motsvarande antal 2 850 respektive 813, möjligen beroende på ett minskande behov av stambyte på grund av lossning.

Vid revisionskirurgi blir begreppen helt cementserad, helt ocementserad, hybrid och omvänd hybrid svårhanterliga, eftersom man ofta bara byter ut delar av protesens. Detta innebär till exempel att en protes som efter revision klassas som hybrid kan ha kvar en till flera ”originaldelar” alternativt utgöra en helt igenom ny protes om samtliga delar bytts ut. Under perioden 2000 till 2020 byttes samtliga komponenter vid 39,7% av alla första- och 31,0% av alla flergångsrevisioner inkluderande insättning vid seans två vid 2-stegsoperationer (figur 5.4.13 a och b). Mellan åren 2000 och 2003 cementserades båda komponenterna i majoriteten av fall. Härfter sker en successiv ökning av kombinationer där minst en ocementserad kom-

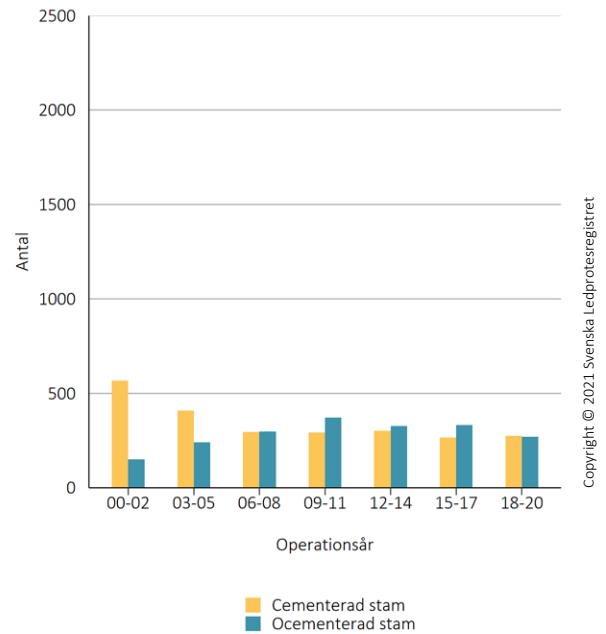
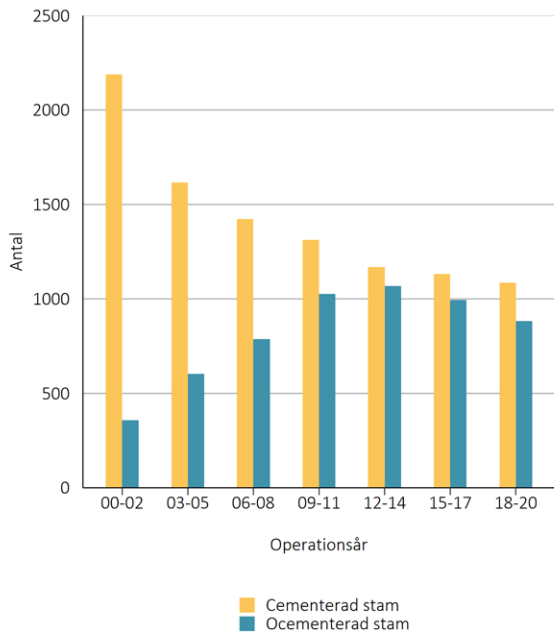
ponent ingår och speciellt av helt ocementserad fixation, förutom under den senaste treårsperioden då hybridfixation blir vanligast vid förstagsrevision, medan helt ocementserad kvarstår som vanligaste metod vid flergångsrevision.

Val av cup och liner

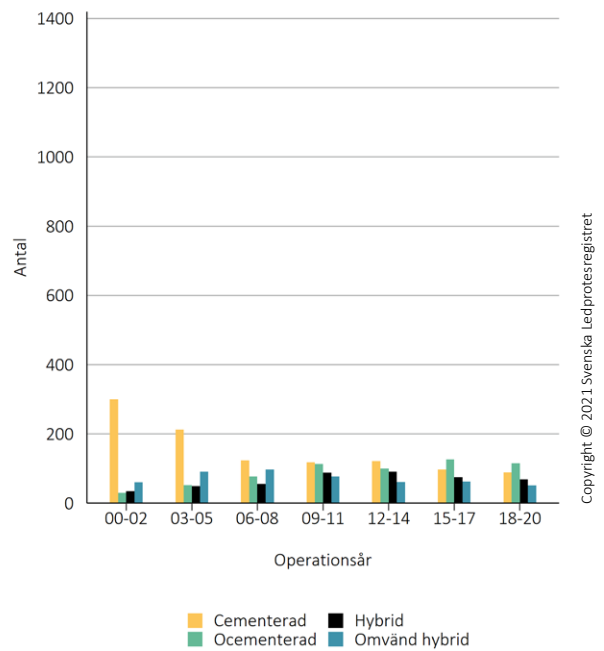
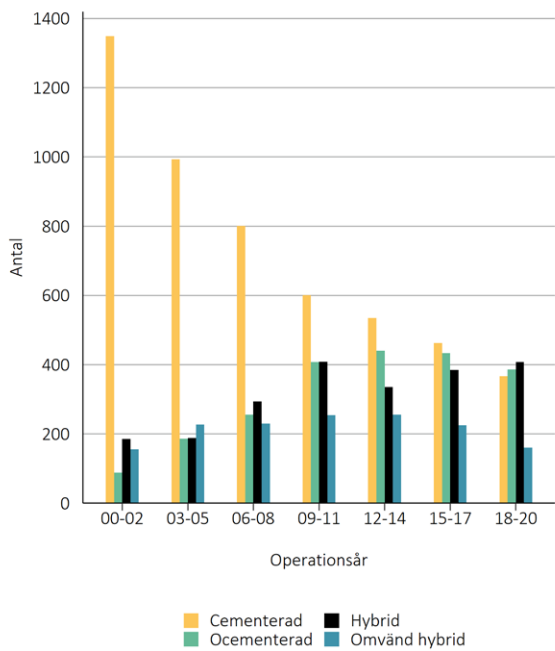
Under de senaste två decennierna har användning cup- eller linerkonstruktioner som avser att minska risken för luxation blivit allt vanligare (figur 5.4.14 a och b). Inicialt rörde det sig huvudsakligen om liner med klack eller partiellt förhöjd kant, ökad inklination eller liknande modifikation. Ett annat alternativ är plastinlägg som låser fast ledhuvudet, ”constrained liner” som endast nyttjats i ett begränsat antal fall, kanske beroende på i litteraturen varierande kliniska resultat. Dubbelartikulerande cup (DAC) rapporterades första gången år 2002 (ett fall) och har sedan dess använts i ökande antal. Under perioden 2018 till 2020 användes DAC vid nästan var tredje cuprevision för första gången (32,5%) och i knappt hälften (46,5%) av alla flergångsrevisioner med cupbyte eller vid insättning efter tidigare extraktion. Majoriteten av dessa fixerades med cement (77,6% oavsett tidigare antal revisioner).

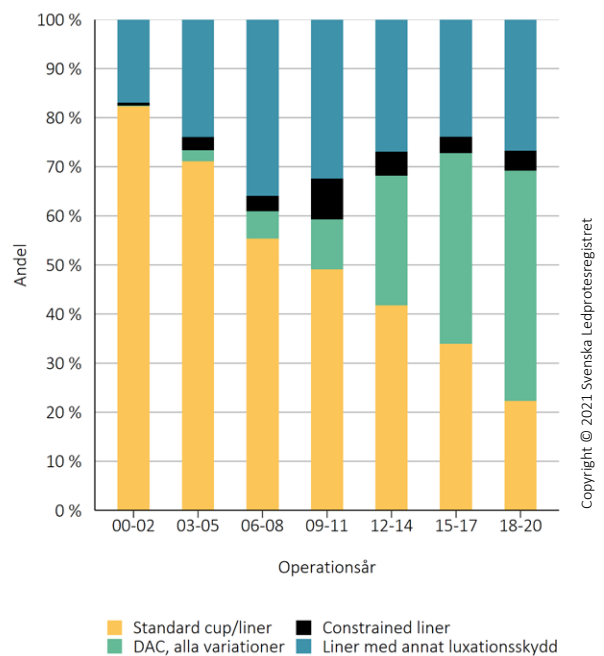
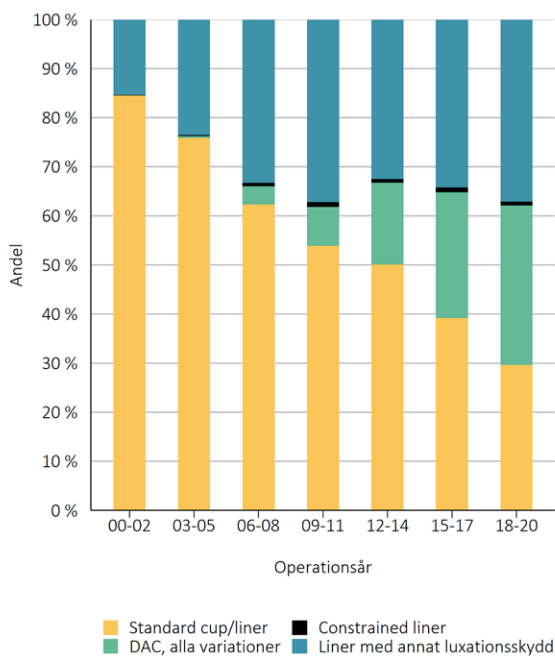
Figur 5.4.11. Fördelning av cementerad respektive ocementerad fixation av cupen vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder 2000 till 2020.

Figur 5.4.12. Fördelning av cementerad respektive ocementerad fixation av stammen vid första- (a) samt flergångsrevision (b) i treårsperioder 2000 till 2020.

Figur 5.4.13. Fördelning av helt cementerad, helt ocementerad, hybrid och omvänd hybridfixation för de fall där samtliga protesdelar byttes ut vid första- (a) samt flergångsrevision (b) 2000 till 2020.

Figur 5.4.14. Användning av cup- eller linerkonstruktioner vid första- (a) samt flergångsrevision (b) 2000 till 2020 med avsikt att stabilisera ledhuvudet för att undvika luxation.

Val av caput

Ledhuvud byts standardmässigt vid så gott som alla revisioner. Från och med 2000 finns uppgift om insatt ledhuvud vid 89,2% av alla första- och 86,3% av alla flergångsrevisioner. I övriga fall har ledhuvudet inte bytts ut eller så har ett eventuellt byte inte rapporterats. Om man dessutom exkluderar DA cuparna där storleken på det inre ledhuvudet inte på samma sätt påverkar ledens stabilitet kvarstår 88,8% vid förstagångsrevision (n=22 353) och 85,0% (5 932) av flergångsrevisionerna. I figur 5.4.15 a och b illustreras hur val av caputstorlek förändrats sedan perioden 2000 till 2002 vid förstagångsrevision samt vid flergångsrevision. Över tid sker det en övergång till 32 och 36 mm som en effekt av införandet av slitageresistent plast med extra korsbindningar och en önskan om att reducera risken för luxation. Under de senaste treårsperioderna har den relativa andelen av 36 mm huvud stabiliserats och användning av ledhuvuden med större diameter än 36 mm har nästan upphört. (För översikt se Tsikan-dylakis et al. EFORT Open Rev. 2018 May 21;3(5):225-231. doi: 10.1302/2058-5241.3.170061. samt EFORT Open Rev. 2020 Oct 26;5(10):763-775. doi: 10.1302/2058-5241.5.200002.)

Val av stam

Mellan perioden 2000 till 2002 och perioden 2018 till 2020 har som angetts ovan antalet operationer med byte/insättning av stam successivt minskat. Under den första perioden rörde det sig om 824 respektive 232 operationer per år. Under den senaste perioden hade antalen reducerats till 652 respektive 185 per år.

Vid förstagångsrevision har cementserad fixation dominerat, men successivt minskat fram till perioden 2012 till 2014 för att därefter öka marginellt. Vid flergångsrevision ses samma mönster dock med skillnaden att ökningen först kommer under den senaste perioden, 2018 till 2020.

Vid cementserad fixation dominerar stammar av standardtyp och vid ocementserad fixation stammar med separat distal- och proximaldel, tvådelad stam. Under perioden 2018 till 2020 har användningen av denna stamtyp minskat något till fördel för cementserad fixation vid såväl första- som flergångsrevision (figur 5.4.16 a och b). Transplantation med ben från benbank finns angivet i 30,2% av fallen vid cementserad fixation oavsett första- eller flergångsrevision med en tendens till minskning mellan 2000 till 2002 och 2018 till 2020 (från 35,2 till 21,2%

av fallen). Dessa data är behäftade med en viss osäkerhet men talar emot att benpackningsmetoden ökat i användning. Snarare rör det sig om ett ökat antal opererade med standardcementsering och möjligen också av recementsering av stam med bibehållande av äldre cementmantel, cement-i-cement teknik.

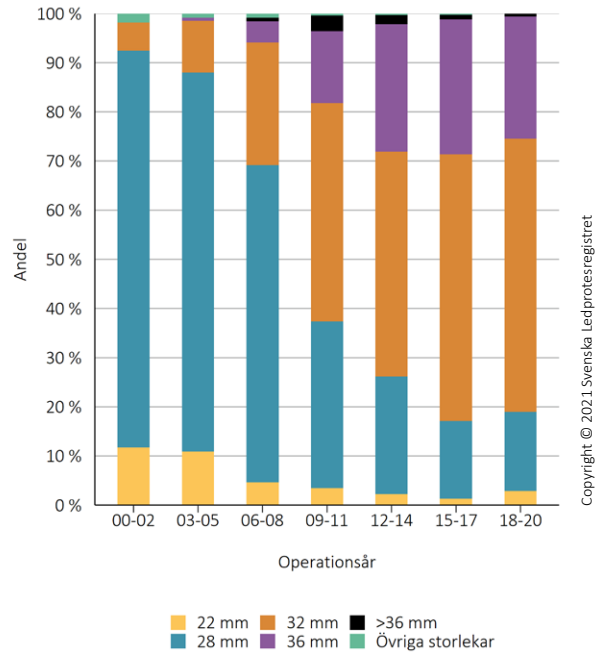
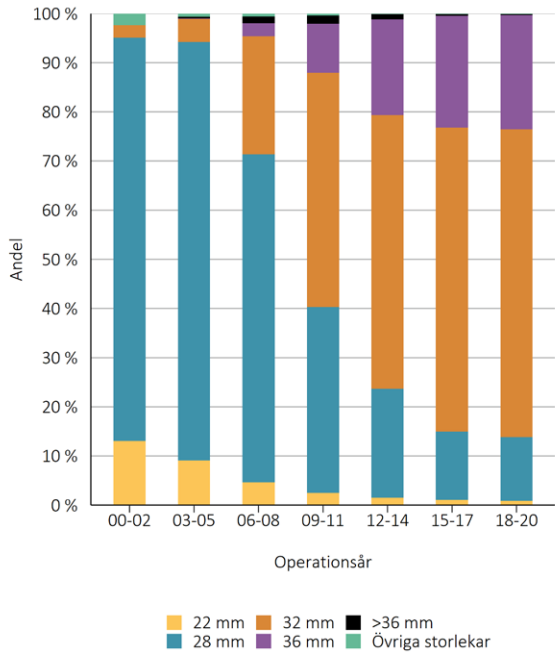
Val av specifikt implantat

I tabell 5.4.4 redovisas de mest använda cementserade och ocementserade cuparna och stammarna under 2020, för året innan och för 2010. Detta är ett rullande schema som uppdateras årsvis. Eftersom informationen om stamlängd inte är helt komplett, så har alla SP II stammar och Exeterstammar i standardutförande sammanförts i var sin grupp. Exeter kort revisionsstam redovisas separat eftersom dess resultat beträffande risk för stamfraktur skiljer sig från övriga stammar inom samma familj.

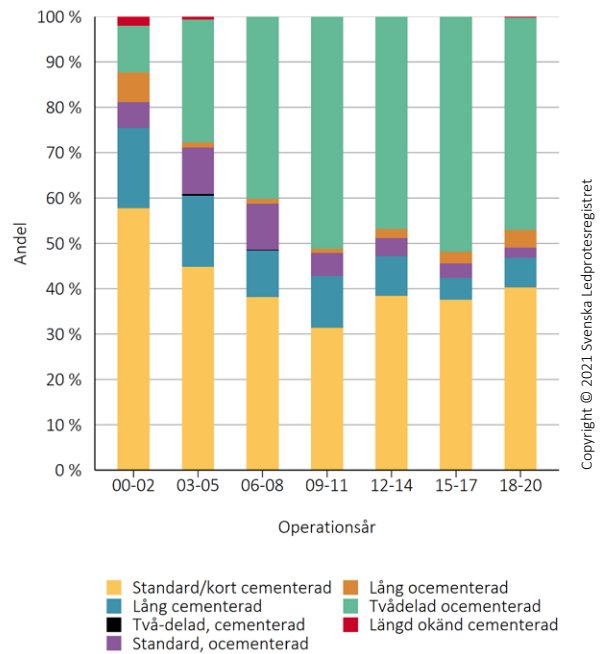
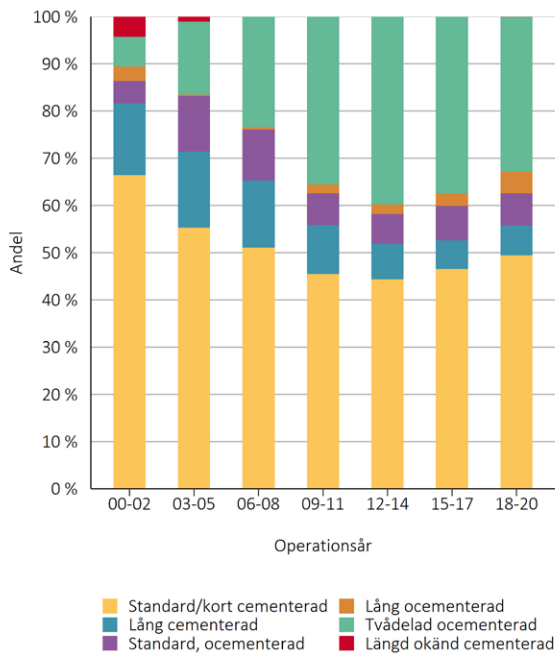
Cementserad dubbelartikulerande cup har under de senaste åren varit frekvent använt vid revisioner. Under 2020 svarade DA cupar av olika fabrikat för 43,1% av det totala antalet cementserade revisionscupar. Dessutom rapporterades 69 operationer där en DA cup cementserats in i ett ocementserat skal (huvudsakligen TMT revision) förutom 21 DA cupar avsedda för ocementserad fixation. Hur dessa tre sätt att fixera en DA cup fördelar sig över tid framgår i figur 5.4.17. Den i särklass mest använda DA cupen är Advantage även vid incementsering i ocementserat cupskal.

De två mest använda ocementserade cuparna (TMT revision, Tritanium revision) har haft samma platser under 2019 och 2020. Placeringen av efterföljande fabrikat har förändrats men eftersom det rör sig om relativt litet antal behövs det inte stora förändringar för att placeringen skall ändras. Det är ändå en intressant observation att Pinnacle 100 under 2020 hamnade på tredje plats (8,4%, n=43) från att året innan endast ha använts i 5 revisionsfall, inte minst då det saknas evidens för att ocementserade cupar med trabekulär metallyta skulle innebära några fördelar.

Olika variationer av Exeter- och Lubinus SP II stam dominerar vid val av cementserad fixation under hela perioden. Jämfört med de två tidigare redovisade åren 2010 och 2019 så har CPT stammen bytts ut mot MS30. Antalet rapporterade MS30 stammar är dock begränsat (n=12) och något lägre än CPT (n=14) om man slår ihop antalet standard och långa revisionsstammar till en grupp. Under 2020 utfördes 148 cement-i-cement revisioner (38,6% av alla revisioner med cementserad stam). I 54,9% av

Figur 5.4.15. Val av caputstorlek vid första- (a) samt flergångsrevision (b) 2000 till 2020

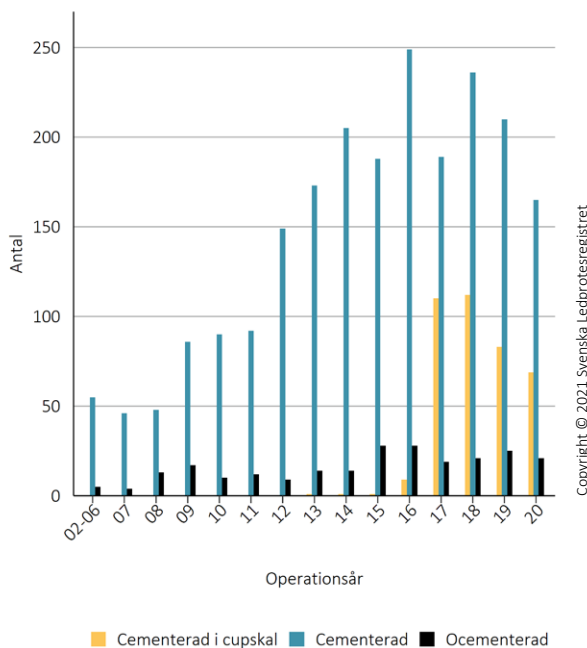

Figur 5.4.16. Fördelning av cementerade respektive ocementerade stamtyper vid första- (a) samt flergångsrevision (b) 2000 till 2020. Stammen har klassats som lång om dess längd överstiger 150 mm.

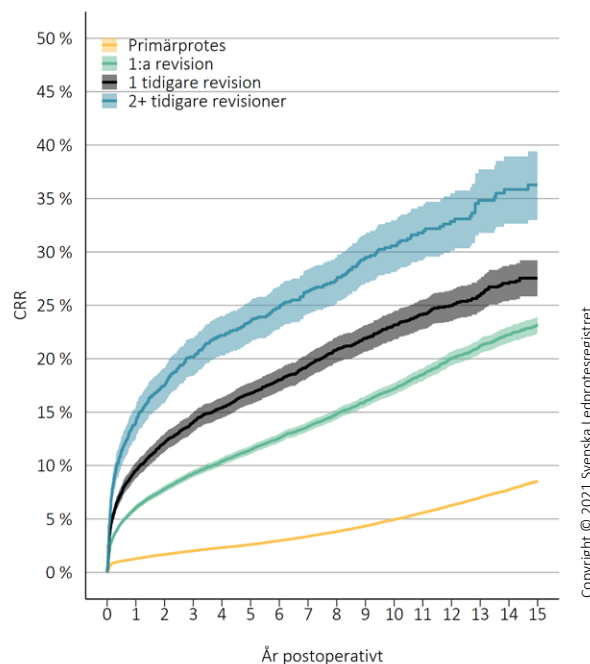
Mest använda stam och cup

2010		2019		2020	
Namn	Procent	Namn	Procent	Namn	Procent
Cup, Cementerad, antal	703		446		383
Lubinus	16,8	Avantage	36,8	Avantage	32,1
Marathon	14,4	Exeter Rim-fit	20,0	Exeter Rim-fit	20,4
Avantage	11,4	Lubinus x-link	15,5	Lubinus x-link	19,3
Contemporary Hoded Duration	11,0	Marathon	13,2	Marathon	10,4
ZCA XLPE	10,5	Polarcup cementerad	6,7	Polarcup cementerad	9,1
Övriga	35,9	Övriga	7,8	Övriga	8,7
Cup, Ocementerad, antal	607		602		504
Trilogy	31,0	TMT revision	27,7	TMT revision	25,6
TMT modular	18,9	Tritanium revision (trident)	18,3	Tritanium revision (trident)	20,1
TMT revision	18,3	Continuum	11,6	Pinnacle 100	8,4
Continuum	7,7	Pinnacle W/Gription 100	8,1	Continuum	7,6
Trident AD LW	5,9	Trilogy IT	5,3	Pinnacle W/Gription Sector	6,4
Övriga	18,2	Övriga	29,0	Övriga	31,9
Stam, Cementerad, antal	482		448		383
Exeter standard	27,2	Exeter standard	41,7	Exeter standard	38,6
SPII standard	25,1	SPII standard	32,1	SPII standard	35,5
Exeter kort rev stam	14,3	Exeter kort rev stam	8,3	Exeter kort rev stam	7,3
CPT long rev	7,7	Exeter long	6,9	Exeter long	7,0
Exeter long	7,7	CPT	4,2	MS30	3,1
Övriga	18,0	Övriga	6,8	Övriga	8,5
Stam, Ocementerad, antal	499		419		354
MP	47,3	MP	37,2	Restoration	31,9
Restoration	21,4	Restoration	28,2	MP	31,4
Revitan cylinder	10,2	Arcos	8,4	Corail revision	11,0
Wagner SL Revision	4,4	Corail revision	8,1	Arcos	6,5
Corail standard	2,8	Revitan cylinder	6,2	Revitan cylinder	5,9
Övriga	13,9	Övriga	11,9	Övriga	13,3

Tabell 5.4.4. De fem mest använda cementerade och ocementerade cup- och stammarna vid revisionskirurgi angett i procent av det totala antalet rapporterade under 2010, 2019 och 2020. Både första- och flergångsrevisioner ingår.

Figur 5.4.17. Antal rapporterade dubbelartikulerande cupar insatta med cement, utan cement eller incementerade i ett cupskal oavsett om det rör sig om första- eller flergångsrevision.

Figur 5.4.18. Kumulativ revisionsrisk upp till 15 år oavsett kön och baserat på utfall revision oavsett orsak och åtgärd för primära totala höftprotesoperationer, första- och andragångsrevisioner samt för revisioner av höftproteser som tidigare genomgått minst två tidigare revisioner. Revisioner utförda från och med 2000 är inkluderade.

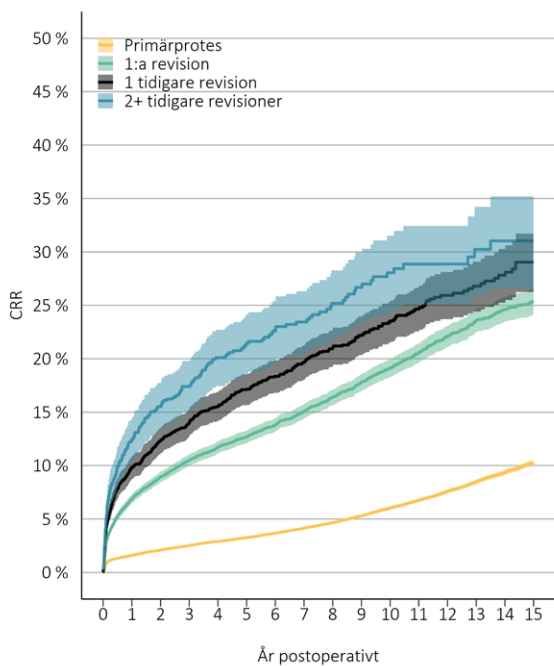
fallen användes en Exeter stam, i 22,1% respektive 6,1% Lubinus SPII eller MS30 och i övriga CPT eller Spectron EF Primary.

Bland ocementerade revisionsstammar kvarstår samma implantat som år 2019 var de fem mest använda även om den inbördes ordning delvis har förändrats. Restoration har blivit populärare och var år 2020 den mest använda. Även Corail revision har ökat och avancerat från fjärde till tredje plats. I registrets noteras om ben från benbank använts vid stamrevision. Dock noteras det inte på vilket sätt, då denna information är svår att få fram från operationsjournalen. Vid 69 cementerade och 22 ocementerade stamrevisioner (18% respektive 6,3%) användes benbanksben och sannolikt innebär detta åtminstone i majoriteten av de cementerade fallen att en regelrät benpackning genomförts. I dessa fall användes någon typ av Exeterstam (n=39), Lubinus SPII (n=27) eller CPT (n=3). I den ocementerade gruppen var det huvudsakligen Corail revision (n=7) eller Restoration (n=7) som användes. De övriga åtta fallen fördelades på sex olika ocementerade cementtyper.

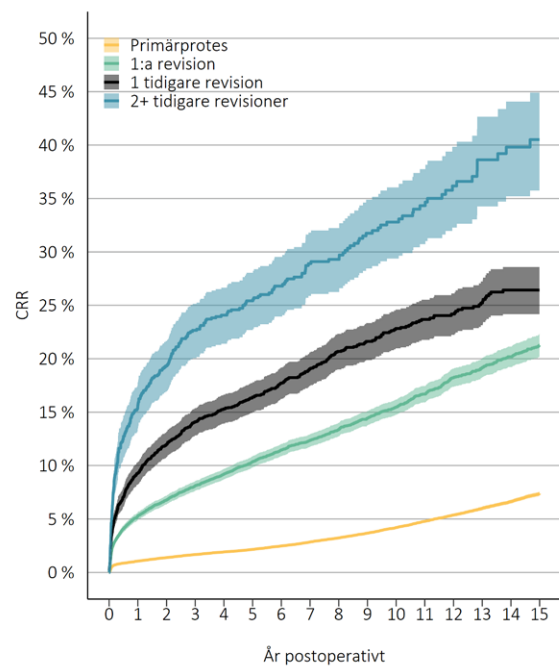
Precis som vid primär kirurgi är likriktningen i Sverige beträffande val av implantat störst vid val av cementerad fixation. Storleken på gruppen ”övriga” för respektive fixationsgrupp ger en viss om än begränsad uppfattning om hur diversifierat valet av implantat är, eftersom sättet att klassificera implantat i viss mån påverkar hur stor gruppen ”övriga” blir. Under 2020 var andelen ”övriga” cementerade revisionscupar 8,7%, medan 31,9% av de ocementerade cuparna hamnade i gruppen ”övriga” ocementerade cupar. På stamsidan var skillnaden mindre uttalad, 8,5% för cementerad stam och 13,3% för ocementerad stam.

Resultat

Risken för revision ökar successivt ju fler gånger en höftprotes har blivit reviderad. Den kumulativa risken för revision efter 15 år för primära totala höftproteser opererade från år 2000 och framåt är $8,6 \pm 0,2\%$ (34 539 observationer vid 15 år), för förstagångsrevisioner $24,5 \pm 0,9\%$ (2 248 observationer), för andragångsrevisioner $27,5 \pm 1,8\%$ (446 observationer) samt för höfter som reviderats tidigare minst två gånger $36,7 \pm 3,5\%$ (126 observationer)

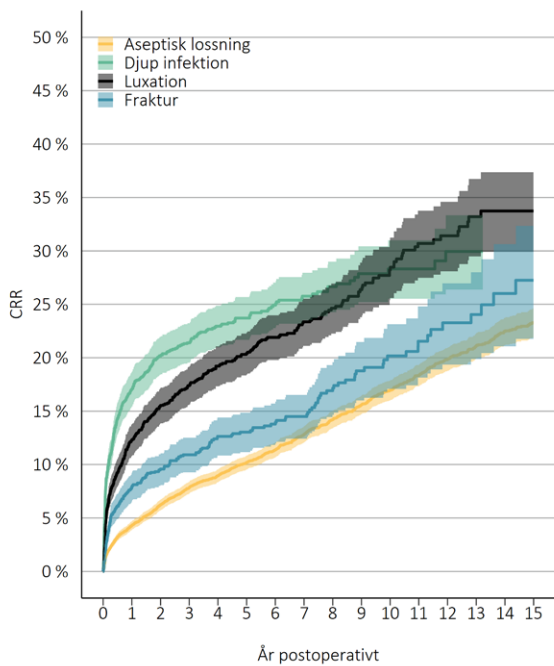

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

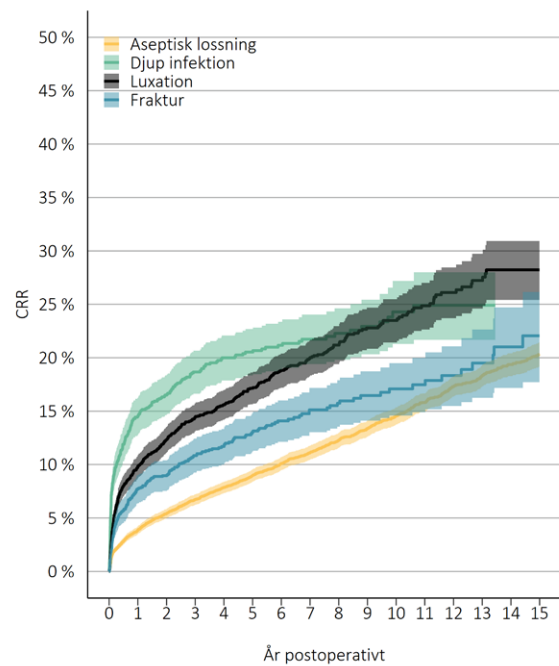

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 5.4.19. Kumulativ revisionsrisk upp till 15 år för män (a) och kvinnor (b) baserat på utfall revision oavsett orsak och åtgärd för primära totala höftprotesoperationer, första- och andragångsrevisioner samt för revisioner av höftproteser som tidigare genomgått minst två tidigare revisioner. Revisioner utförda från och med 2000 är inkluderade.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 5.4.20. Kumulativ revisionsrisk för män (a) och kvinnor (b) uppdelat på orsak till revision och baserat på utfall revision oavsett orsak och åtgärd och oavsett antal tidigare revisioner. Revisioner utförda från och med 2000 är inkluderade.

(figur 5.4.18). I figur 5.4.19 a och b visas kumulativ revisionsrisk för män respektive kvinnor under samma period och med samma gruppering. Under de sista observationsåren är data dock osäkrare eftersom det bara kvarstår 53 (höftproteser hos män) respektive 73 observationer (kvinnor) vid 15 år i den minsta gruppen (två eller fler tidigare revisioner). Grupperingen är i övrigt samma som i figur 5.4.18. Den kumulativ revisionsrisken för män är högre i tre av grupperingarna (primär, första samt andragångsrevision).

Prognosen mätt som risk för re-revision blir alltså sämre för varje genomförd revision. Utvärdering efter 15 år med användning av Cox regressionsanalys och med justering för ålder vid indexoperation, kön, primärdiagnos och operationsår visar att den kumulativa risken för (re)revision är 3,9 gånger (95% konfidensintervall: 3,7–4,0) större efter förstagångsrevision jämfört med primäroperation, 5,4 (5,1–5,8) gånger större om patienten revideras för andra gången och 7,9 (7,2–8,6) om höften reviderats minst två gånger tidigare. Generellt sett har män cirka 30% ökad risk för revision eller re-revision (1,33; 1,30–1,37).

Orsaken till att patienten revideras påverkar risken att drabbas av ytterligare revisioner vilket illustrerats tidigare i detta avsnitt (tabell 5.4.3). Analys av kumulativ revisionsrisk uppdelat på orsak till revision visar att risken för re-revision är störst om orsaken är infektion eller luxation. Den kumulativa revisionsrisken stiger tidigt efter indexoperationen vilket innebär att dessa revisioner inträffar tidigt (figur 5.4.20 a och b). Efter fyra till fem år försvinner kurvornas parallellitet mellan de olika revisionsorsakerna framför allt beroende på att risken för re-revision på grund av infektion avtar och speciellt i gruppen som tidigare reviderats flest gånger. Mortaliteten i denna grupp är hög och dessutom kommer ett stigande antal höfter reviderade på grund av infektion att ha opererats med protesextraktion.

Sammanfattning

Revision av en höftprotes innebär att en tidigare höftprotesopererad patient genomgår ytterligare en operation där hela protesen eller delar av den byts ut eller extraheras.

Sedan år 2000 har revisionernas andel av det totala antalet primär- och revisionsoperationer minskat från 12,2% till 8,4% år 2019. Under pandemiåret 2020 ökade andelen till 9,1%. Det absoluta antalet revisioner ökade dock, från 1 573 år 2000 till 1 802 år 2019 men reducerades till 1 522 under 2020.

Sedan år 2000 har lossning varit den dominerande orsaken vid första- och flergångsrevision men dess relativa andel har successivt minskat. Istället har framför allt andelen revisioner på grund av infektion ökat. Under 2020 var infektion den vanligaste revisionsorsaken i de fall som reviderats minst en gång tidigare.

Patienter som revideras är generellt sett äldre, oftare män, har oftare sekundär artros samt en högre grad av samsjuklighet än de som opereras med primärprotes.

Antalet lågvolymkliniker har i Sverige varit relativt konstant under de senaste tio åren. Under 2020 utförde 38 opererande enheter mindre än 25 revisioner. Om endast totalproteser räknas påverkas antalen marginellt (36 mindre än 25, 22 mindre än 10 revisioner).

Risken att drabbas av ytterligare revisioner ökar med ökande antal redan genomgångna revisioner. Prognosen är sämst vid revision på grund av infektion följt av revision på grund av luxation. Vikten av att optimera resultatet vid primäroperationen kan därför inte nog betonas.

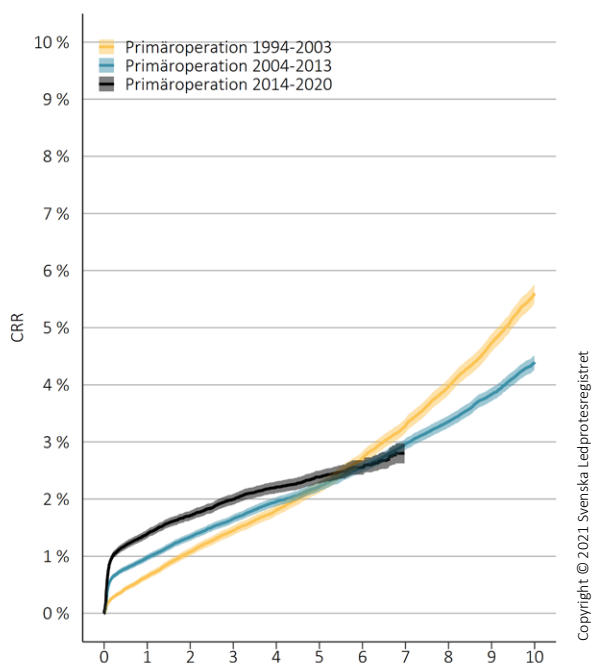
5.5 Utvärdering av implantat och implantatkombinationer

Författare: Johan Kärrholm

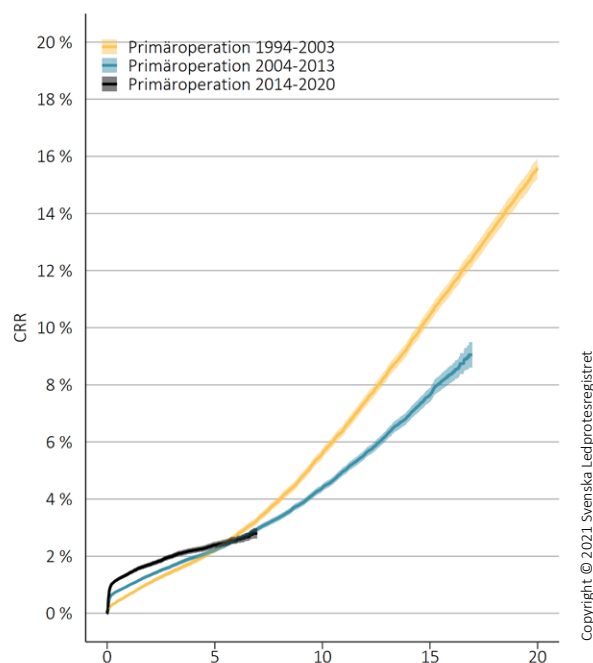
Under de senaste 25–30 åren har resultaten efter höftproteskirurgi mätt som risk för revision successivt förändrats. Risken för tidig revision har ökat (figur 5.5.1), men på längre sikt har resultatet blivit bättre (figur 5.5.2). Ökningen av de tidiga revisionerna kan delvis förklaras av ett ökande antal revisioner på grund av infektion (figur 5.5.3–5), vilket belyses närmare i kapitlet 5.2 till 5.4. Ökad användning av ocementerade stammar med förhöjd risk för tidig periprotessfraktur kan också ha spelat roll. Orsakerna bakom en lägre risk för revision efter cirka två till fyra år då kurvorna i figur 5.5.1 och 5.5.2 börjar konvergera för att senare korsa varandra och herefter divergera är oklar. I kapitel 5.3. (revision) kunde vi dock konstatera att antalet revisioner på grund av lossning successivt reducerats under de senaste två decennierna. Konvertering från äldre plasttyper till mer slitageresistent plast med extra korsbindningar har säkert bidragit till att problemen med slitage, osteolys och lossning reducerats.

Ökad användning av ocementerad fixation med mindre risk för lossning i det längre perspektivet kan möjligen också ha spelat in.

Knäprotesregistret har sedan flera år presenterat en så kallad rankinglista för att kunna bedöma om risken för revision efter operation på en specifik enhet ligger på förväntad nivå eller inte. I år presenterar Ledprotesregistret en motsvarande analys för primära höftproteser utförda på grund av primär artros med fem (figur 5.5.5) respektive 10 års (figur 5.5.6) uppföljning. Den kumulativa risken för revision har justerats för olikheter i ålders- och könsfördelning. Skillnader utöver det förväntade kan bero på flera faktorer som är påverkbara till exempel omfattning och kvalitet vid preoperativ planering och patientoptimering, kirurgisk process och teknik samt val av implantat. Andra faktorer som till exempel patienternas grad av samsjuklighet kan bara påverkas partiellt genom preoperativ optimering. Bilden störs också av att patienter med hög samsjuklighet och avvikande höftanatomier centraliseras till vissa sjukhus. Tröskeln till att genomföra en revision kan också variera mellan olika enheter. Inte desto mindre kan den utförda analysen stimulera till en orsaksanalys och vid behov initiera ett förbättringsarbete.

Figur 5.5.1 Kumulativ risk för revision oavsett orsak upp till 10 år efter primäroperation. Höftproteser som opererats med totalprotes under tre efterföljande perioder 1994 till 2020 ingår samt endast patienter med diagnos artros.

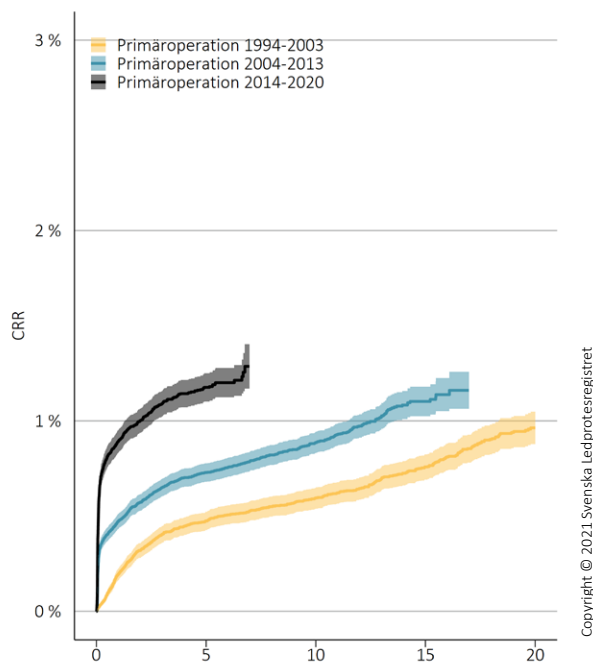

Figur 5.5.2 Kumulativ risk för revision oavsett orsak upp till 20 år efter primäroperation. Höftproteser som opererats med totalprotes under tre efterföljande perioder 1994 till 2020 ingår samt endast patienter med diagnos artros.

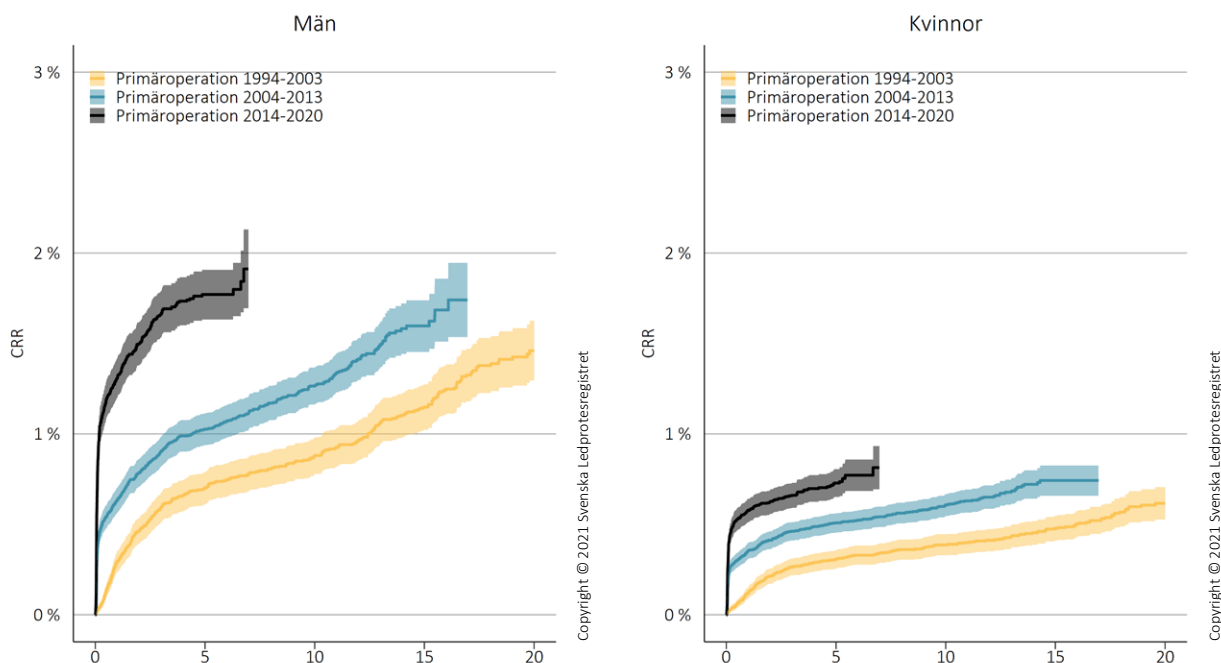
I Sverige har de i Ledprotesregistret sammanslagna registren en lång historik, den längsta i världen. Kontinuerlig återföring av resultat har inneburit att i stort endast väldokumenterade implantat används rutinmässigt. Inte desto mindre förekommer det skillnader i kumulativ revisionsrisk mellan de implantatkombinationer som används. För att illustrera detta visas kumulativ revisionsrisk för de 15 mest använda implantatkombinationerna sedan 2001 (figur 5.5.7). Eftersom revisionsrisken är låg för de flesta av dem är det viktigt att påpeka att många faktorer som inte är direkt implantatrelaterade kan ha påverkat resultatet och speciellt för de implantatkombinationer som har lägst antal observationer.

Nytt regelverk för introduktion av implantat

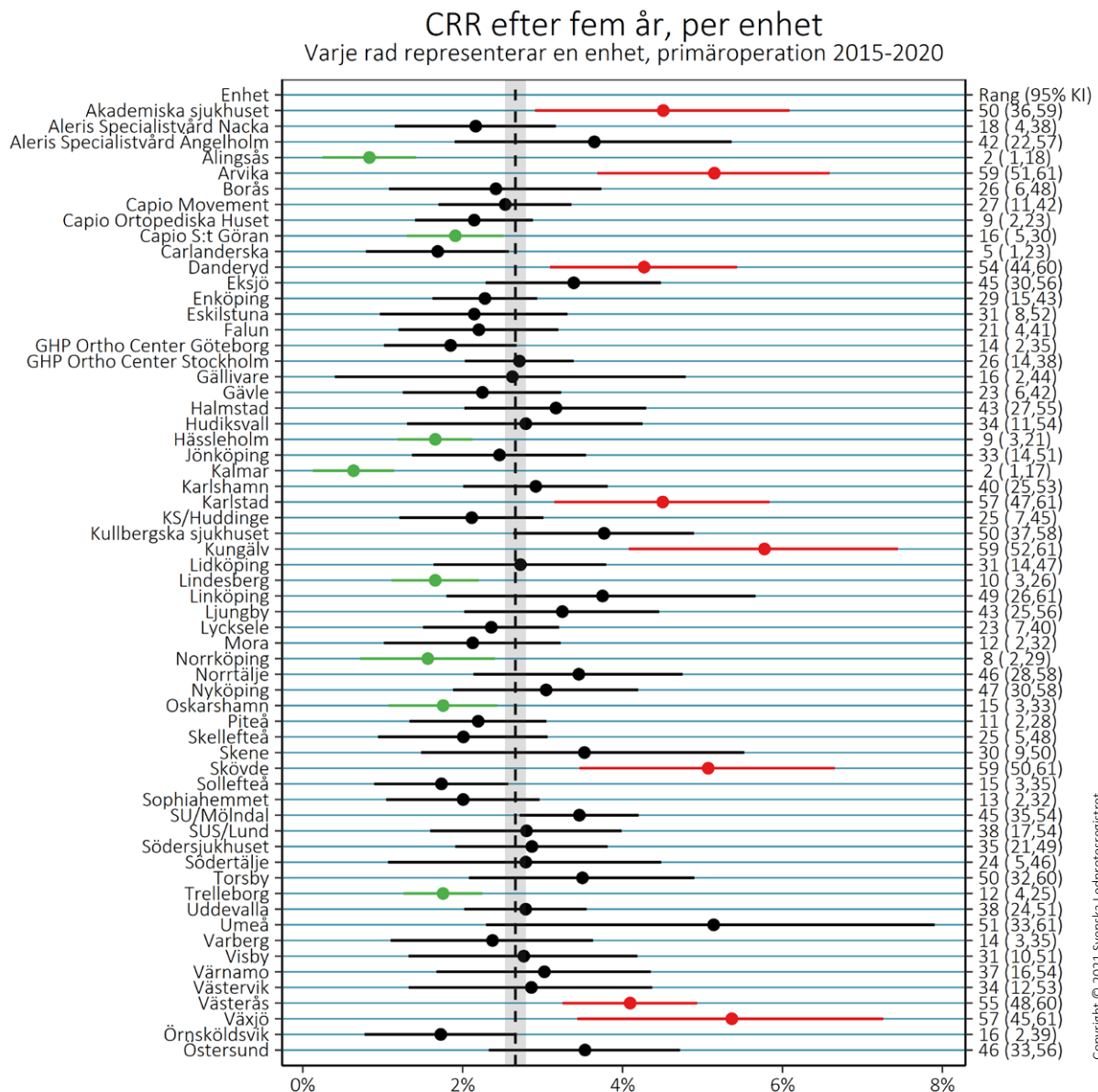
Europeiska unionens nya regelverk för bland annat ortopediska implantat (Medical Device Regulation, MDR) trädde i kraft i slutet av maj 2021. Regelverket är omfattande och betonar vikten av kliniskt påvisbar nytta relaterat till grad av risker, unik identifikation av implantat och marknadsövervakning efter försäljning. Regelverket omfattar inte bara helt nya implantat utan kan även om-

Figur 5.5.3. Kumulativ risk för revision på grund av infektion upp till 20 år efter primäroperation. Höftproteser som opererats med totalprotes under tre efterföljande perioder 1994 till 2020 ingår samt endast patienter med diagnos artros.

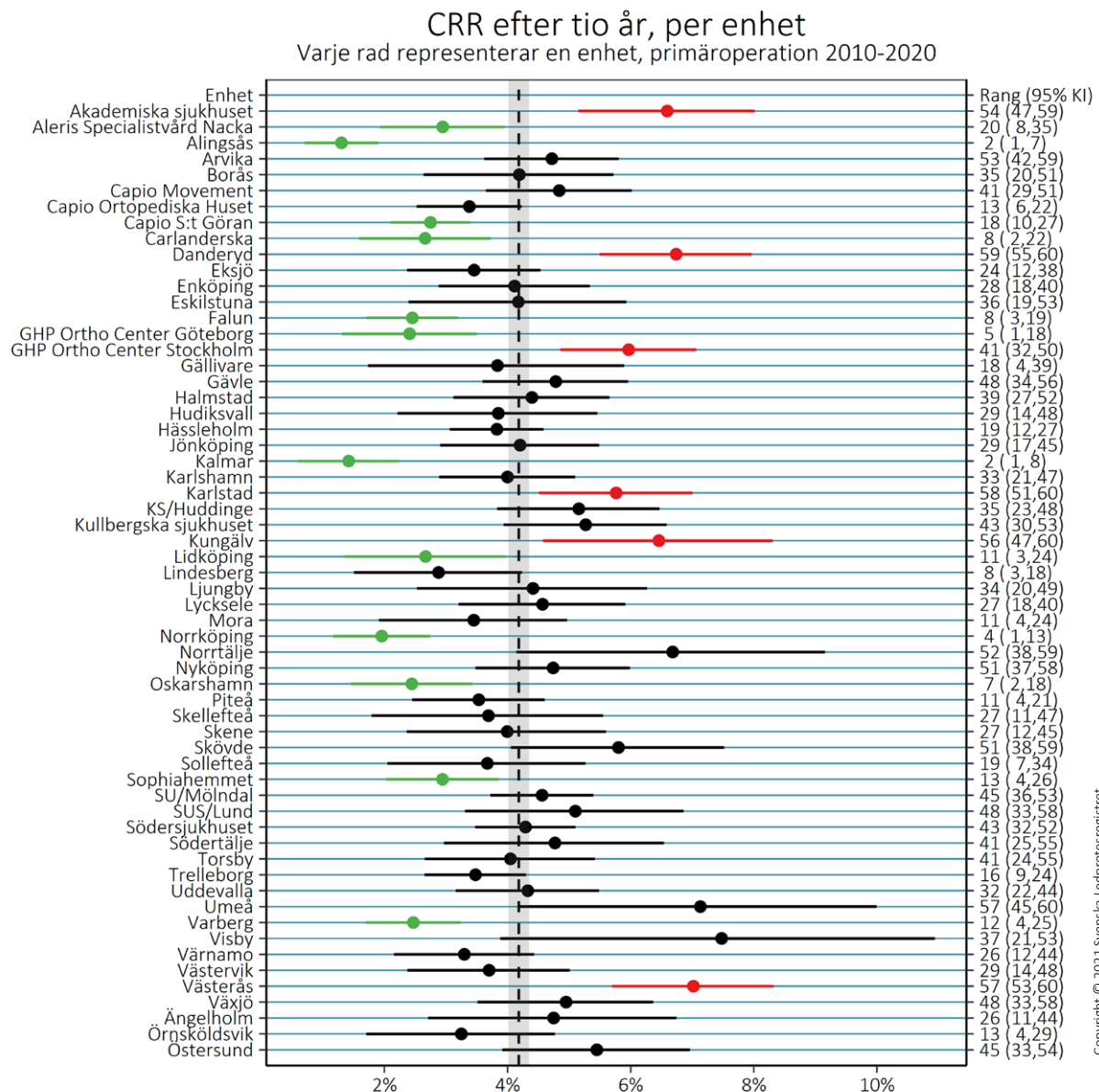
Figur 5.5.4. Kumulativ risk för revision på grund av infektion upp till 20 år efter primäroperation för män (a) samt för kvinnor (b). Höftproteser som opererats med totalprotes under tre efterföljande perioder 1994 till 2020 ingår samt endast patienter med diagnos artros.

Figur 5.5.5. Jämförelse av kumulativ revisionsrisk oavsett orsak upp till 5 år för höftproteser opererade 2015–2020. Risk anges i procent med 95% konfidensintervall. Grön respektive röd färg anger om kliniken ligger lägre eller högre än rikets medelvärde.

fatta en ny storlek av en befintlig protes. Viktigt i det nya regelverket är krav på att tillverkaren visar att den nya protesen innebär en klar klinisk patientnytta kombinerat med låg risk för komplikationer. I praktiken innebär detta att klinisk användning utan begränsningar inte kan tillåtas förrän en tillräckligt stor patientpopulation följts upp under tillräckligt lång tid. Dessutom måste det kliniska resultatet baserat på patientrapporterade data leva upp till dagens standard samtidigt som komplikationsrisken ska vara låg. Hur det detaljerade regelverket kommer att implementeras kommer sannolikt inte bli klart förrän under 2024 då

övergångsperioden till det nya regelverket skall vara avslutad. I konceptet ingår också konstruktion av en databank (European Databank on Medical Devices, EUDAMED) där all information om en aktuell protes ska samlas och till vilken komplikationer kan rapporteras. Detta nya regelverk är välkommet då patientnyttan är stor genom att säkerhetsnivån blir högre och risken för framtida implantatrelaterade problem reduceras. Regelverket innebär också att det blir mer komplicerat, tidsödande och sannolikt också dyrare att införa nya implantat och innovationer. Å andra sidan kommer också behovet av väldesignade

Figur 5.5.6. Jämförelse av kumulativ revisionsrisk oavsett orsak upp till 10 år för höftproteser opererade 2010–2020. Risk anges i procent med 95% konfidensintervall. Grön respektive röd färg anger om kliniken ligger lägre eller högre än rikets medelvärde.

kliniska studier att öka. Rimligen kommer också priserna påverkas men i vilken utsträckning så sker är än så länge oklart. För detaljer se även: ec.europa.eu/health/sites/default/files/md_newregulations/docs/timeline_mdr_en.pdf och eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/745/2017-05-05.

Situationen i Sverige

I Sverige har vi under lång tid haft en restriktiv hållning till byte av standardimplantat. Denna inställning har varit framgångsrik eftersom de kliniska resultaten för majorite-

ten av de nya implantat som introduceras på marknaden i bästa fall ligger i paritet med redan befintliga och flera av dem är sämre. I enstaka fall kan denna försiktiga attityd innebära att implantat med bättre egenskaper än aktuell standard introduceras sent inom svensk sjukvård. Denna nackdel väger relativt lätt mot bakgrund av de goda resultat som noterats för de i Sverige mest använda protes-typerna samt de ibland katastrofala konsekvenser som kan bli följden när ett nytt och okänt implantat opereras in på ett stort antal patienter.

Idag finns det inga prekliniska tester som på ett säkert sätt kan avgöra om en ny protes fungerar bättre eller sämre än befintliga. Eftersom de idag använda proteserna i Sverige har en mycket hög standard är det huvudsakligen i selekterade patientgrupper som man kan förvänta sig att ytterligare implantatutveckling kan innebära en skillnad. Byte av standardimplantat innebär också ett visst risktagande eftersom nya rutiner måste läras in. Mot denna bakgrund ter det sig självklart att byte av implantat endast bör göras i de fall där det föreligger ett kliniskt behov och ersättningsimplantatet har dokumenterade fördelar. Service och prisbild spelar också roll, även om oftast priset utgör en ringa del av den totala kostnaden.

Årets implantatutvärdering

I tidigare årsrapporter har vi kort sammanfattat hur några andra protesregister utvärderar implantat för att illustrera att proceduren kring implantatutvärdering inte är helt enkel och självklar. De flesta register använder utfallet revision, oavsett anledning och oavsett vilken komponent som revideras. Vissa register multiplicerar antalet observerade komponenter med antalet observations år, vilket innebär att man inte tar hänsyn till att orsakerna till revision varierar över tid. I den mån jämförelse med andra proteser utförs, kan jämförelsegruppen motsvaras av alla andra implantat, alla andra implantat i samma produktkategori, en selekterad referensgrupp eller ett referensimplantat. Ibland används en fast gräns motsvarande till exempel 5% kumulativ revisionsrisk efter 10 år. Hittills har det inte funnits någon etablerad standard. En sådan standard är inte heller helt lätt att åstadkomma eftersom förutsättningar varierar stort mellan olika register med avseende på totala antalet observationer, antalet olika implantat som används inom registrets täckningsområde, uppföljningstidens längd och omfattningen av det enskilda registrets datafångst. Dessutom är exakta gränsvärden för kvalitet en konstruerad gräns baserat på vad som anses acceptabelt vid en viss tidpunkt. Vad som är dagens acceptabla standard behöver inte nödvändigtvis vara densamma 10 till 20 år senare.

Kontrollgrupp – val av utfall

I de senaste fem årsrapporterna har vi använt en referensgrupp bestående av implantat med minst 95% komponentöverlevnad efter tio år och där minst 50 proteskomponenter följts under denna tid. Utfallet har vid bedömning av cupar har varit icke-infektiös cuprevision inklusive linerrevision för ocementerade modullära cupar. För stammar

är motsvarande utfall icke-infektiös stamrevision. I båda fallen omfattas revisioner där även andra komponenter bytts ut eller extraherats.

I Ledprotesregistrets första årsrapport har vi valt att i möjligaste grad synkronisera utvärderingen av höft- och knäproteser. Detta innebär att istället för en referensgrupp så jämförs använda cupar och stammar mot ett referensimplantat. Urvalskriterierna för referensimplantatet baseras på hög och kontinuerlig användning under analyserad period utan användning av helt strikta vetenskapliga kriterier. Fördelen med ett referensimplantat är att data kan bli lättare att tolka. En möjlig nackdel är att det kan behöva bytas till ett annat om det modifieras eller dess relativa användning minskar eller upphör. Liksom vid utvärdering av knäproteser baseras analysen på komponenter insatta 2010–2019 med uppföljning till 31 december 2020. Vidare ingår endast patienter som opererats på grund av primär artros. Vid analys av cupar ingår höftproteser med såväl cementserade som ocementserade stammar. På samma sätt ingår fall med både cementserade och ocementserade cupar vid analys av stammar. Detta förfarande är inte självklart eftersom till exempel risken för cuprevision kan tänkas styras av val av stamfixation. Ocementserade stammar drabbas oftare av tidig peripotesfraktur då man vid revision kanske också byter cup för att undvika luxation. Vi tror dock att denna bias är relativt liten och baserar vårt val på en önskan om att behålla en hög extern validitet.

I gruppen cementserade cupar har Marathon använts som referens. Denna cup introducerades 2008 och har använts i Sverige vid över 1 000 primäroperationer sedan 2009. Platen är strålbehandlad med 5 Mrad. I tabell 5.5.1 finner vi att ingen av de övriga cuparna som använts mellan 2010 och 2019 har en signifikant lägre risk för icke-infektiöst orsakad cuprevision i Sverige. Två cupar med högmolekylär plast ZCA XLPE samt Reflection XLPE har en ökad risk för revision. I det första fallet är den vanligaste orsaken till revision luxation (52,8%) följt av lossning (34%). Luxationsproblematiken associerad med ZCA cupen har vi påpekat i tidigare årsrapporter och kan sannolikt delvis förklaras av cupen är relativt grund. Beträffande Reflection XLPE är antalet observationer begränsade (10 cuprevisioner varav nio på grund av lossning) varför det inte går att säkert avgöra om problemet är reellt och om det i så fall kan relateras till cupens konstruktion. Flera cupar gjorda av äldre typer av plast uppvisar ökad risk för cuprevision (Lubinus, Contemporary Hooded Duration, ZCA, FAL, Exeter). I fyra av fallen är lossning den vanligaste orsaken till revision medan en av dem (FAL) oftast

Hazard ratio för cuprevision vid cementerad fixation med Marathoncupen som referens

	n	Uppföljningstid*	HR	95% KI		p-värde
				Nedre	Övre	
Lubinus x-link	29 454	9	1,09	0,82	1,43	0.55
Lubinus	22 133	10	1,93	1,51	2,46	<0.01
Exeter Rim-fit	16 651	10	0,90	0,65	1,25	0.53
Marathon	14 084	10	referens			
ZCA XLPE	9 204	10	1,92	1,46	2,53	<0.01
Contemporary Hoded Duration	3 600	10	3,53	2,63	4,72	<0.01
IP Link	1 331	7	0,87	0,32	2,39	0.79
ZCA	974	6	2,07	1,13	3,81	0.02
FAL	903	10	2,75	1,69	4,50	<0.01
Avantage	762	8	1,45	0,53	3,96	0.47
Exceed ABT E-poly utan fläns (cem)	753	9	0,92	0,34	2,51	0.87
Contemporary	496	10	1,76	0,81	3,83	0.15
Elite Ogee	366	10	1,04	0,33	3,3	0.95
Reflection XLPE	318	10	3,91	2,02	7,56	<0.01
Exeter	212	10	4,07	1,88	8,85	<0.01
<i>FAL x-link</i>	203	9				
Low profile cup	139	6	2,27	0,56	9,22	0.25
Polarcup cementerad	124	6	2,27	0,32	16,35	0.41
Elite plus	109	10	2,10	0,51	8,55	0.30
Övriga	231	10	5,25	2,43	11,34	<0.01
Operationsår			1,04	1,01	1,08	0.01
Ålder			0,97	0,96	0,98	<0.01
Kön			1,04	0,91	1,19	0.55

Tabell 5.5.1. Risk (Hazard ratio ± 95% konfidensintervall) för att drabbas av cuprevision vid användning av cementerad fixation. Marathoncupen utgör referens. För att ingå i analysen krävs minst 10 observationer. Implantat utan någon rapporterad cuprevision anges i kursiv stil. De redovisade hazardkvoterna är justerade för ålder, kön och operationsår. Uppföljningstid redovisas tills 20 observationer kvarstår.

* År då antal kvar i risk är minst 20.

Hazard ratio för cuprevision vid ocementerad fixation med Trilogycupen som referens

	n	Uppföljningstid*	HR	95% KI		p-värde
				Nedre	Övre	
Pinnacle W/Gription 100	7 001	8	2,97	1,8	4,9	<0.01
Trident hemi	4 756	10	0,82	0,44	1,54	0.54
Trilogy	4 428	10	referens			
Continuum	4 417	10	3,49	2,22	5,5	<0.01
Pinnacle 100	3 058	10	2,63	1,59	4,36	<0.01
Exceed ABT Ringlock	1 860	9	1,71	0,9	3,24	0.1
Trilogy IT	1 492	8	5,92	3,52	9,95	<0.01
Pinnacle sector	1 067	10	1,66	0,72	3,84	0.24
Pinnacle W/Gription Sector	1 056	6	1,71	0,64	4,55	0.29
Trident AD LW	827	10	1,82	0,75	4,42	0.19
Allofit	751	10	0,75	0,23	2,49	0.64
Trident AD WHA	740	10	1,74	0,76	4	0.19
Regenerex	724	10	1,02	0,36	2,93	0.97
Tritanium	696	10	1,67	0,69	4,06	0.25
G7 PPS	654	4	2,21	0,65	7,52	0.2
Delta-TT	543	7	3,46	1,49	8,04	<0.01
BHR	440	10	4,85	2,54	9,28	<0.01
TMT revision	270	10	5,83	2,74	12,4	<0.01
TMT modular	238	10	0,53	0,07	3,87	0.53
Ranawat/Burstein	154	10	1,43	0,34	6,04	0.62
Delta Motion	129	9	1,27	0,17	9,37	0.81
Allofit Alloclassic	128	9	4,47	1,56	12,8	<0.01
Övriga	1041	10	4,12	2,41	7,04	<0.01
Operationsår			0,92	0,88	0,97	<0.01
Ålder			1,01	1	1,02	0.13
Kön			1,18	0,95	1,45	0.13

Tabell 5.5.2. Risk (Hazard ratio \pm 95% konfidensintervall) för att drabbas av cuprevision vid användning av ocementerad fixation. Trilogycupen utgör referens. För att ingå i analysen krävs minst 100 observationer. De redovisade hazardkvoterna är justerade för ålder, kön och operationsår. Uppföljningstid redovisas tills 20 observationer kvarstår.

* År då antal kvar i risk är minst 20.

Hazard ratio för stamrevision vid cementerad fixation med SPII standard 150 stam som referens

	n	Uppföljningstid*	HR	95% KI		p-värde
				Nedre	Övre	
SPII standard 150	49 347	10	referens			
Exeter standard	26 604	10	1,81	1,47	2,22	<0.01
MS-30 polerad	10 959	10	2,06	1,6	2,66	<0.01
SPII standard 130	1 883	6	2,83	1,52	5,26	<0.01
CPT	374	9	8,69	4,43	17,04	<0.01
Spectron EF Primary	347	10	4,91	2,49	9,66	<0.01
BHR	219	10	3,86	1,95	7,64	<0.01
BHR upgrade	178	10	2,45	0,98	6,14	0.06
Exeter kort rev stam	115	7	16,59	6,13	44,9	<0.01
Övriga	366	10	3,13	1,45	6,75	<0.01
Operationsår			1,03	0,99	1,08	0.1
Ålder			0,99	0,98	1	0.05
Kön			0,44	0,36	0,52	<0.01

Tabell 5.5.3. Risk (Hazard ratio \pm 95% konfidensintervall) för att drabbas av stamrevision vid användning av cementerad fixation. SPII stammen utgör referens. För att ingå i analysen krävs minst 100 observationer. De redovisade hazardkvoterna är justerade för ålder, kön och operationsår. Uppföljningstid redovisas tills 20 observationer kvarstår.

* År då antal kvar i risk är minst 20.

har reviderats på grund av luxation. Även om de goda resultaten för cupar gjorda av plast med extra korsbindningar talar till deras fördel så är generellt sett uppföljningstiden för cupar med äldre plast i medeltal cirka två år längre vilket kan ha påverkat resultatet. Majoriteten av de cupar som tillverkats av plast med extra korsbindningar uppvisar inga säkra skillnader trots att plastens kvalitet inte är identisk. Möjligen kan denna bild komma att förändras med längre uppföljning.

Trilogy-cupen i originalutförande utgör referens för ocementerade cupar. Den har använts sedan mitten av 1990-talet i Sverige och så gott som uteslutande med den nya typen av plast sedan 2007. I tabell 5.5.2 är det ingen av de andra ocementerade cuparna som signifikant skiljer sig med en lägre risk för cup- och/eller linerrevision. Åtta cup design skiljer sig till det sämre med ökad risk. Beträffande tre av dem (Continuum, Trilogy-IT, TMT revision) har vi tidigare uppmärksammat detta. I samtliga tre fall var den vanligaste orsaken till revision luxation, vilket till viss del skulle kunna förklaras av cupens design samt att de mer

sällan användes tillsammans med en liner som har någon form av inbyggt skydd mot luxation. Två av de kvarstående i årets analys (Pinnacle W/Gription 100 och Pinnacle 100) har satts in i stort antal under den aktuella perioden. Pinnacle W/Gription 100 har mellan 2010 och 2019 varit den mest använda cupen och rapporterats vid 7 001 primära höftprotesoperationer med ocementerad cup. I 50% av fallen har orsaken till revision varit luxation följt av lossning (19,7%). I 83% av fallen har man använt en standardliner utan någon form av klack eller motsvarande skydd mot luxation. Beträffande Pinnacle 100 är bilden mer svårtolkad. Revision på grund av luxation har gjorts i 34,6% och på grund av lossning i 31,4% av fallen härefter följer ett stort antal olika orsaker där flera av dem sannolikt inte direkt kan relateras till cupen (femurfraktur, stamfraktur, felaktig insättning). 19 cup-revisioner finns rapporterade för BHR cupen, varav sex vardera på grund av lossning respektive collum eller femurfraktur längre distalt. För Delta-TT cupen finns åtta revisioner rapporterade, tre vardera på grund av lossning respektive smärta och två på grund av luxation. Beträf-

Hazard ratio för stamrevision vid ocementerad fixation med Corail stam som referens

	n	Uppföljningstid*	HR	95% KI		p-värde
				Nedre	Övre	
Corail	26157	10	referens			
CLS	6595	10	0,85	0,63	1,14	0.27
Bi-Metric X por HA NC	5470	10	1,17	0,9	1,53	0.24
Accolade II	2374	8	0,54	0,28	1,01	0.05
ABG II HA	1740	10	2,56	1,89	3,47	<0.01
M/L Taper	1489	8	0,51	0,23	1,14	0.1
Wagner Cone	854	10	2,6	1,65	4,12	<0.01
Accolade straight	743	10	1,13	0,63	2,03	0.68
Echo Bi-Metric (FPP)	617	5	1,43	0,58	3,49	0.44
Fitmore	256	9	2,31	1,08	4,91	0.03
CFP	233	10	3,14	1,6	6,15	<0.01
Bi-Metric por HA	222	5	0,58	0,08	4,14	0.59
<i>SP-CL</i>	208	4				
Echo Bi-Metric (RPP)	161	6	1,07	0,15	7,68	0.94
<i>Symax</i>	160	10				
Bi-metric HA FMRL	157	3	0,93	0,13	6,65	0.94
Synergy	108	10	0,6	0,08	4,28	0.61
Övriga	534	10	2,05	1,17	3,61	0.01
Operationsår			0,97	0,93	1	0.06
Ålder			1,02	1,01	1,03	<0.01
Kön			0,74	0,62	0,88	<0.01

Tabell 5.5.4. Risk (Hazard ratio ± 95% konfidensintervall) för att drabbas av stamrevision vid användning av ocementerad fixation. Corailstam (standard ± krage, coxa vara eller high offset) utgör referens. För att ingå i analysen krävs minst 100 observationer. Implantat utan någon rapporterad stamrevision anges i kursiv stil. De redovisade hazardkvoterna är justerade för ålder, kön och operationsår. Uppföljningstid redovisas tills 20 observationer kvarstår.

* År då antal kvar i risk är minst 20.

fande Allofit Alloclastic rör det sig om fyra revisioner varav tre på grund av luxation baserat på ett begränsat antal observationer (n= 128).

SP stammen har använts i Sverige sedan tidigt 1980-tal. Under andra hälften av detta decennium introducerades en modifikation med modullärt ledhuvud och stammen bytte namn från SPI till SPII. SPII är den mest använda protesstammen i landet och har valts som referensstam. I tabell 5.5.3 ser vi att samtliga stammar, förutom BHR Upgrade (ytersättningsprotes) uppvisar signifikant ökad risk att drabbas av revision jämfört med SPII. Denna observation bör tolkas mot bakgrund av att tre av grupperna (inklusive referensgruppen) omfattar 10 000 operationer eller fler och att antalet reviderade stammar i dessa grupper är lågt (0,5% eller lägre). Tre av stammarna med relativt få observationer (Spectron EF Primary, BHR, BHR Upgrade) används inte längre på grund av dåliga resultat och/eller allvarliga komplikationer.

Beträffande Exeter standard kan det sämre utfallet sannolikt helt förklaras av ökad risk för periprotessfraktur. Andelen som revideras på grund av lossning och luxation är numerärt något lägre än för SPII. MS30 revideras oftare än SPII på grund av luxation och periprotessfraktur men liksom för Exeter är andelen revision på grund av lossning lägre. CPT har också större andel revisioner på grund av periprotessfraktur. Detta gäller också Exeter kort revisionsstam som dessutom har större andel revisioner på grund av implantatbrott och lossning. Slutligen bör det påpekas att de skillnader som tas upp här endast är observationer och kräver djupare analys för att statistiskt kunna säkerställas eller förkastas.

Corailstammen är för närvarande den vanligaste ocementerade stammen i Sverige. Insättningar finns rapporterad i enstaka fall fram till 2005 varefter antalet det inrapporterade antalet ökade och passerade 1 000 (n=1 364) år 2010. Corailstammen finns i tre huvudvarianter varav två huvudsakligen eller enbart använts med (coxa vara) eller utan krage (high offset). Som referensprotes har vi här valt att slå ihop alla dessa variationer i en grupp mot bakgrund att de andra ocementerade stammarna behandlas på samma sätt.

Bland de ocementerade stammarna är det fyra design som skiljer sig till det sämre jämfört med referensgruppen. För tre av dem (ABG, CFP, Fitmore) finns det bara en eller två rapporterade proteser under 2019 och ingen registrerad insättning för någon av dem under 2020. Den fjärde, Wagner Cone rapporterades i 65 fall under 2019 och 40 fall under 2020. I samtliga fyra fall finns det en överrepresentation för andelen reviderade på grund av lossning jämfört med Corailstammen. För alla utom Fitmore föreligger det också en något större andel revisioner på grund av luxation. ABG har en överrepresentation av revisioner på grund av periprotessfraktur och Fitmore på grund av tekniska problem (felaktigt insatt implantat). Speciellt Wagner Cone stammen används ofta vid anatomiska avvikelser, till exempel om man behöver justera för avvikelser av lårbenshalsens version. Det avvikande resultatet för denna stam skulle därför åtminstone delvis kunna förklaras av att mer komplicerade fall opereras med detta implantat.

Sammanfattning

Under de senaste 25–30 åren har risken för revision inom två år ökat. Långtidsresultatet mätt som risken för revision efter 10 till 20 år har blivit bättre, sannolikt på grund av minskande problem med slitage, osteolys och lossning.

Europeiska unionens nya regelverk för ortopediska implantat trädde i kraft i slutet av maj 2021. Det nya regelverket innebär att klinisk patientnytta kombinerat med låg risk för komplikationer måste påvisas innan ett implantat kan marknadsföras. Detta innebär att klinisk användning utan begränsningar inte kan tillåtas förrän en tillräckligt stor patientpopulation följts upp under tillräckligt lång tid. Fram till 2024 gäller övergångsregler.

Svenska Ledprotesregistret introducerar i år ett nytt sätt att utvärdera cupar och stammar med användning av referensimplantat liknande det som tidigare praktiserats av det tidigare knäprotesregistret. Ingen av de proteskomponenter som utvärderas på detta sätt visar en statistiskt säkerställd lägre risk för revision jämfört med referensimplantatet.

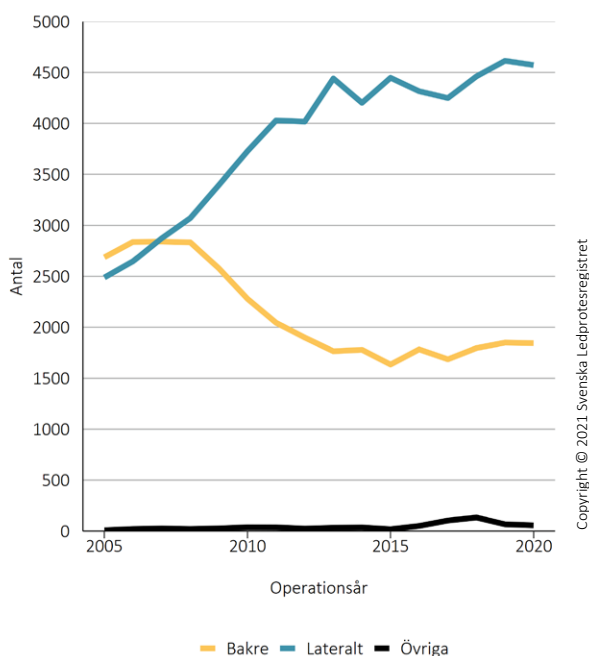
5.6 Höftfrakturbehandling med total- eller halvprotes

Författare: Cecilia Rogmark

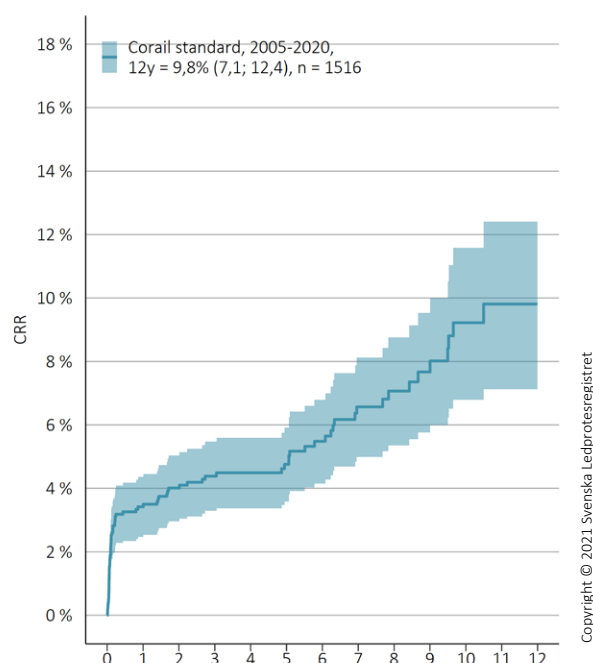
I en tid då grenarna i kvalitetsregistrens familjetråd tvinnar ihop sig till nya formationer söker även höftfraktur-kvisten sina artfränder. Årets kapitel om höftprotes som frakturbehandling blir kort. Dels ska Ledprotesregistret finna sin form för den nya årsrapporten, dels sker många analyser parallellt med Svenska Frakturregistret, vars årsrapport för 2020 innehåller mycket data om höftfrakturbehandling. Vi är medvetna om det otympliga i att behöva registrera individer med höftfraktur i flera register. För att minska den arbetsbördan har vi infört direktöverföring av vissa variabler mellan Ledprotesregistret och Frakturregistret (se nedan). Det finns också hopp om framtida samverkan mellan Frakturregistret och Rikshöft. Att diagnosen är vägen in i Frakturregistret respektive Rikshöft, medan implantatvalet är det i Ledprotesregistret gör att varje register har sina unika data och det egentliga överlappet är relativt litet. Ledprotesregistret kan bara beskriva utfallet för dem som får höftprotes, de som behandlas med

annan metod än höftprotes saknas i våra analyser. De yngre med cervikal fraktur, till exempel, opereras ofta med osteosyntes. De kommer bara till Ledprotesregistrets kännedom i de fall frakturen inte läker, och de fått en höftprotes i sent skede som räddningsåtgärd. För en individ med mycket kort förväntad överlevnad kan man ibland, med ett palliativt synsätt, välja det mindre ingreppet osteosyntes istället för höftprotes. I vissa fall avstår man helt att operera. Om klinikerna har varierande riktlinjer för hur osteosyntes, höftprotes och icke-operation ska användas kommer deras resultat också att påverkas av dessa strategier. Ett närmande av de databaser som innehåller höftfrakturdata, och ett underlättande av inrapportering är framtidens väg för mera fullödiga och rättvisande analyser!

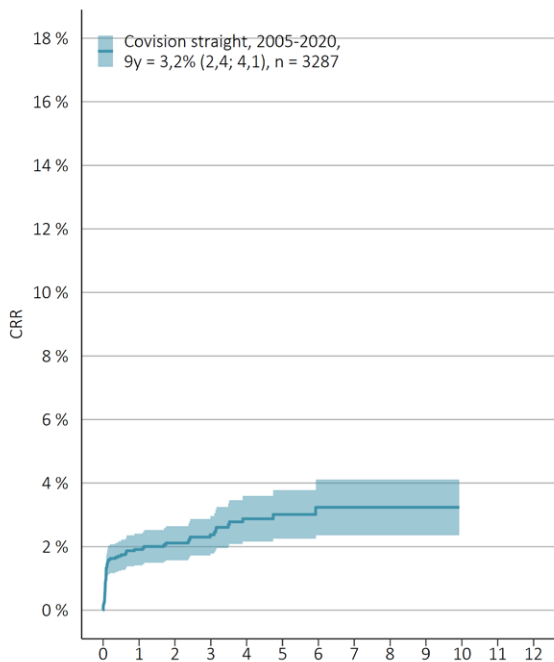
Vad gäller användningen av höftprotes som frakturbehandling är de senaste fem årens resultat förvånansvärt konstanta: Åldersfördelning, andel friska respektive sjuka (ASA-klass), andel under- samt överviktiga, och val av snittförling är oförändrat (tabell 5.6.1, figur 5.6.1). Bara en svag ökning av andelen män ses. Värt att notera är att de obesa är fler än de underviktiga – höftfraktur förknippas annars ofta med skörhet och undernäring. Bland implantaten dominerar som tidigare fyra cementerade stammar

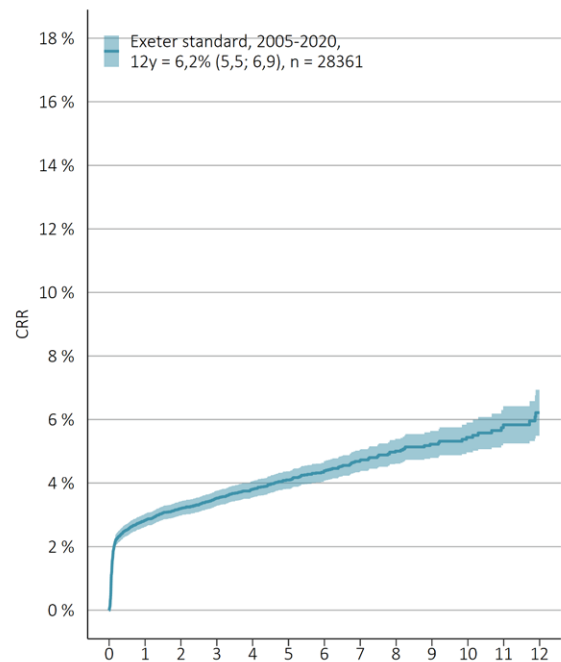
Figur 5.6.1. Snittförling vid frakturrelaterad höftprotes.

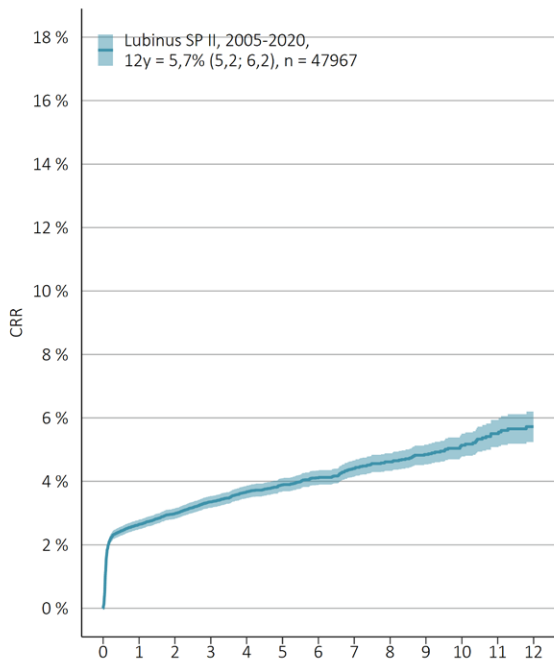
Figur 5.6.2a. Kumulativ risk för revision av den ocementerade Corailstammen.

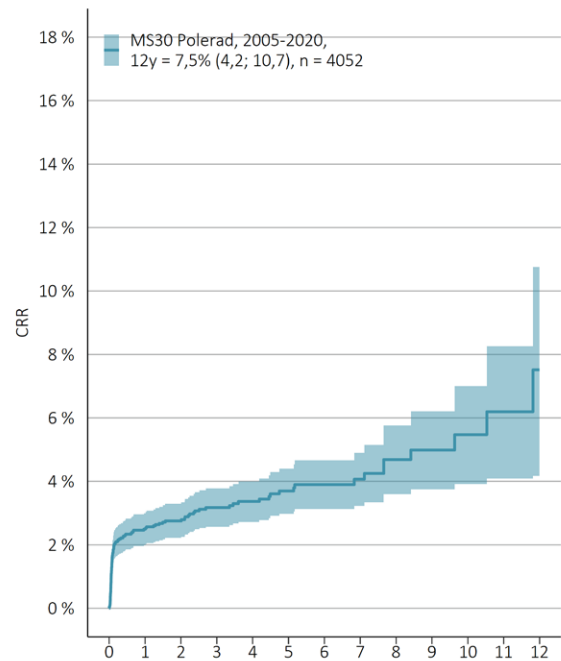
Figur 5.6.2.b.

Figur 5.6.2.c.

Figur 5.6.2.d.

Figur 5.6.2.e.

Figurer 5.6.2 b-e. Kumulativ risk för revision för de fyra vanligaste cementerade stammarna.

(tabell 5.6.2) med en relativt likvärdig förekomst av revisionskirurgi på 3–5% efter 10 år (figur 5.6.2b-e). Att den extremt stora andelen cementerade stammar är ett gott val framgår av den ocementerade Corailstammen revisionsfrekvens på 9% (figur 5.6.2 a). Att det direkt-laterala snittet är vanligast kan också ses som en fördel, i varje fall mätt som lägre revisionsandel under hela 12-årsperioden, jämfört med bakre snitt (figur 5.6.3).

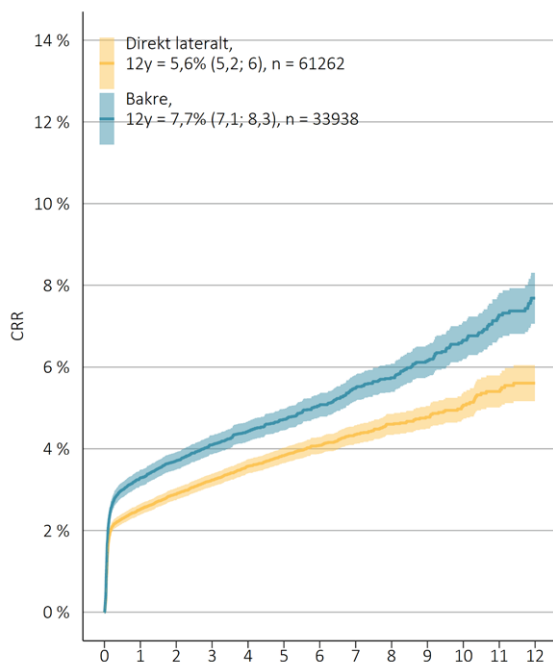
Så är denna stationära bild och ”kloka” användning av operationstekniker ett kvitto på att allt är fulländat och de svenska ortopedklinikernas riktlinjer är kristallklara? Så är troligen inte fallet. En första fråga är om vi bara ska acceptera 5% revisioner efter 10 år för dem som fått sin

höftprotes på grund av fraktur? Siffran är ju betydligt lägre för artrospatienter. Dessutom är ”revisionsmättet” bara toppen av ett isberg; många drabbas av komplikationer som inte leder fram till ett sådant stort ingrepp, men patienternas lidande kan likväl vara stort. Ortopedkollegiet är väl medvetet om detta, och agerar på olika sätt för att förbättra resultatet. Under 10-talet såg många en potentiell kvalitetsförhöjning i att öka antalet totalproteser, på bekostnad av halvproteser. De svenska klinikerna varierar extremt i sin användning av totalprotes (figur 5.6.4), med allt från 6 till 94% totalproteser. Variationerna kan förklaras av tillgång till ledprotespecialister i jourlinjen (totalproteskirurgi är mera krävande av halvprotes), men även av olika tolkningar av tillgänglig evidens. En viss

Demografi vid höftprotes som frakturbehandling

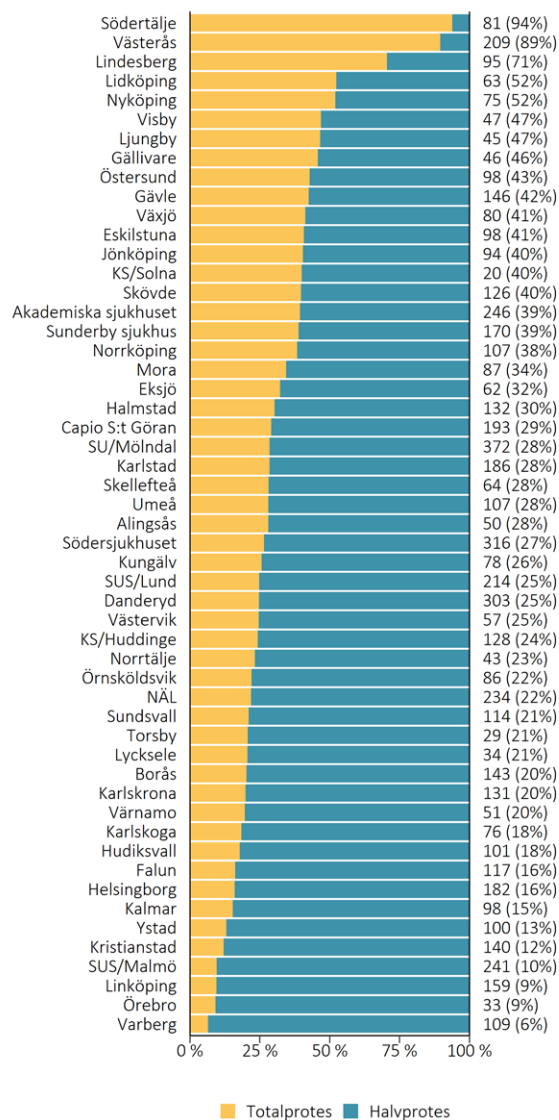
	2016	2017	2018	2019	2020
Antal	6 172	6 043	6 394	6 533	6 476
Medelålder (SD)	81,3 (9,5)	81,3 (9,5)	81,5 (9,6)	81,6 (9,2)	81,4 (9,4)
Åldersgrupp (%)					
<45	19 (0,3)	16 (0,3)	15 (0,2)	11 (0,2)	17 (0,3)
45–54	52 (0,8)	52 (0,9)	51 (0,8)	51 (0,8)	43 (0,7)
55–64	220 (3,6)	255 (4,2)	228 (3,6)	238 (3,6)	248 (3,8)
65–74	1 066 (17,3)	1 013 (16,8)	1 134 (17,7)	1 047 (16,0)	1 067 (16,5)
75–84	2 225 (36,0)	2 141 (35,4)	2 248 (35,2)	2 443 (37,4)	2 422 (37,4)
≥ 85	2 590 (42,0)	2 566 (42,5)	2 718 (42,5)	2 743 (42,0)	2 679 (41,4)
Kvinnor (%)	4 056 (65,7)	3 993 (66,1)	4 139 (64,7)	4 216 (64,5)	4 047 (62,5)
BMI (%)					
<18,5	306 (6,8)	296 (6,7)	317 (6,8)	365 (7,0)	342 (6,7)
18,5–25	2 531 (56,4)	2 506 (56,6)	2 654 (56,6)	2 887 (55,6)	2 914 (57,2)
25–30	1 275 (28,4)	1 247 (28,2)	1 337 (28,5)	1 516 (29,2)	1 432 (28,1)
30–35	310 (6,9)	309 (7,0)	313 (6,7)	362 (7,0)	332 (6,5)
35–40	54 (1,2)	58 (1,3)	61 (1,3)	52 (1,0)	64 (1,3)
≥ 40	14 (0,3)	13 (0,3)	9 (0,2)	14 (0,3)	9 (0,2)
ASA-klass (%)					
ASA I	239 (4,1)	228 (4,0)	251 (4,1)	236 (3,7)	161 (2,6)
ASA II	2 130 (36,3)	2 081 (36,1)	2 189 (36,0)	2 259 (35,7)	2 141 (34,2)
ASA III	3 101 (52,9)	3 127 (54,3)	3 273 (53,8)	3 425 (54,2)	3 535 (56,4)
ASA IV	395 (6,7)	326 (5,7)	373 (6,1)	400 (6,3)	426 (6,8)

Tabell 5.6.1. Demografi vid höftprotes som frakturbehandling 2016–2020.

Figur 5.6.3. Snittförling – kumulativ risk för revision.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 5.6.4. Fördelning av total- respektive halvprosthes vid behandling av höftfraktur med höftprosthes. Till höger om figuren anges antal (andel) totalprosthes.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

antiklimax i denna debatt ses i figur 5.6.5 där ingen skillnad avseende revisionskirurgi ses mellan implantaten. Det korrelerar väl med en aktuell metaanalys av 16 randomiserade kliniska studier, där man inte för något betydelsefullt utfall fann någon skillnad av klinisk relevans mellan total- och halvprosthes (Ekhtiari et al. JBJS, 102(18), 1638-1645 (2020)). Troligen är det inte implantatvalet som avgör patientens framtid så länge vi håller oss till väldokumenterade proteser och kirurgiska tekniker. Ytterligare försök att förbättra resultatet via implantatval är

ökningen av dubbelartikulerande cupar under 10-talet (tabell 5.6.3, figur 5.6.6). Detta alternativ förväntas minska risken för luxation när bakre snitt används, men någon skillnad i förekomsten av revision ses inte i figur 5.6.5. Här är dock på sin plats att betona att just luxationsförekomsten underskattas gravt med revision som utfall. En registerbaserad randomiserad studie (Duality) pågår med målet att analysera just den totala luxationsfrekvensen efter olika typer av cup-alternativ i kombination med olika snittförling.

För typen odислоcerad cervikal fraktur, där osteosyntes varit helt förhärskande, prövar nu Hipsther-studien om höftprotes kan vara ett bättre alternativ. Den registerbaserade randomiserade studien utgår från Frakturregistret, och syftar till att inkludera 1 400 individer. Det innebär att antalet frakturrelaterade höftproteser ökar under studietiden, och beroende på studieresultatet, kanske även i framtiden.

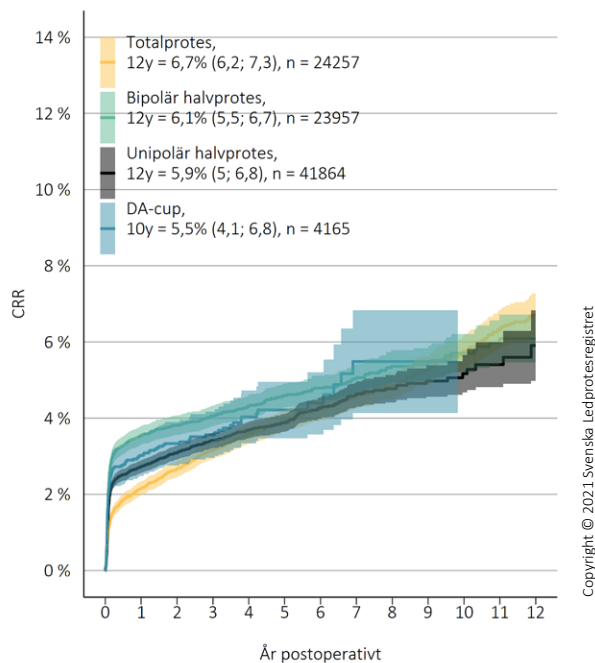
Det sker en överföring av data mellan Ledprotesregistret och Frakturregistret, som till sin första del är automatisk. Om en operation med höftprotes med diagnos höftfraktur återfinns i ett av registren, men inte i det andra, så överförs data till det andra registret. Dock måste registeransvariga i nästa steg manuellt komplettera registreringen. Ett vanligt problem, som måste rättas manuellt, är att

Ledprotesregistret inte innehåller exakt skadedatum. I överföringen antages att höftfrakturen skedde dagen före protesoperationen. Det kan eventuellt finnas en påbörjad registrering i Frakturregistret med korrekt skadedatum. Denna potentiella dubbelregistrering måste justeras manuellt. Men som påminnelse om saknade operationer bedömer vi att funktionen är mera till glädje än besvär. Registerledningarna tar gärna emot synpunkter från användarna! Nästa steg blir att överföra data om protesnära frakturer. Vi är medvetna om en underrapportering till Ledprotesregistret av sådana frakturer, när de enbart fixeras med platta och skruvar. Men även dessa fall – när proteserna inte byts ut – ska registreras i Ledprotesregistret! Protesnära fraktur är en allvarlig komplikation till ledproteskirurgi, förenad med risker för patienten, och viktig att mäta.

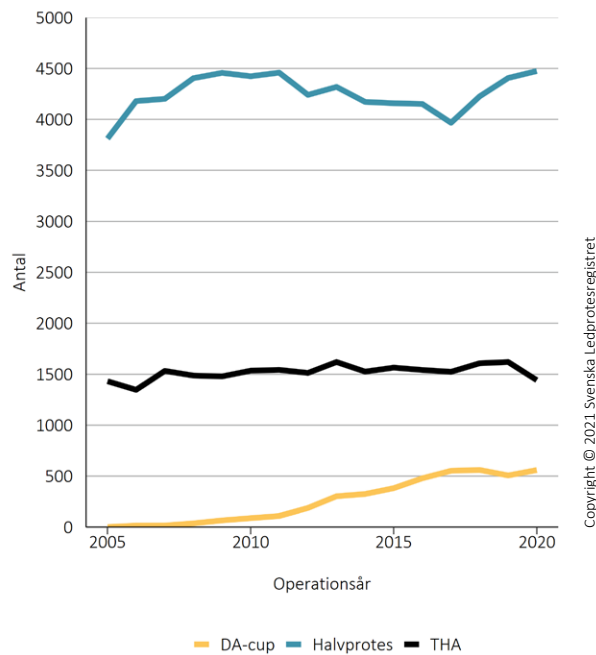
De vanligaste stamkomponenterna för frakturpatienter

	2010–2020	2010	2019	2020
Antal	19 056	6 047	6 533	6 476
Implantat (%)				
SPII standard	10 856 (57,0)	2 654 (43,9)	4 093 (62,7)	4 109 (63,5)
Exeter standard	5 378 (28,2)	1 846 (30,6)	1 842 (28,2)	1 690 (26,1)
MS-30 polerad	953 (5,0)	238 (3,9)	346 (5,3)	369 (5,7)
Covision straight	498 (2,6)	273 (4,5)	54 (0,8)	171 (2,6)
CPT	393 (2,1)	374 (6,2)	8 (0,1)	11 (0,2)
Corail standard	272 (1,4)	223 (3,7)	25 (0,4)	24 (0,4)
Spectron EF Primary	212 (1,1)	209 (3,5)	3 (0,0)	0 (0,0)
Övriga	163 (0,9)	81 (1,3)	49 (0,8)	33 (0,5)
Exeter long	65 (0,3)	20 (0,3)	28 (0,4)	17 (0,3)
Restoration	60 (0,3)	12 (0,2)	23 (0,4)	25 (0,4)
Bi-Metric X por HA NC	58 (0,3)	57 (0,9)	1 (0,0)	0 (0,0)
Corail coxa vara	39 (0,2)	19 (0,3)	13 (0,2)	7 (0,1)
MP proximal standard	32 (0,2)	14 (0,2)	15 (0,2)	3 (0,0)
Corail high offset	24 (0,1)	12 (0,2)	7 (0,1)	5 (0,1)
Oklart	24 (0,1)	0 (0,0)	17 (0,3)	7 (0,1)
Wagner Cone	19 (0,1)	10 (0,2)	6 (0,1)	3 (0,0)

Tabell 5.6.2. De vanligaste stamkomponenterna för frakturpatienter 2010–2020.

Figur 5.6.5. Prostestyp – kumulativ risk för revision.

Figur 5.6.6. Protesval vid frakturelaterad höftprotes.

De vanligaste cup-/huvudkomponenterna

	2010–2020	2010	2019	2020
Antal	19 056	6 047	6 533	6 476
Implantat (%)				
Lubinus x-link	1 349 (23,6)	2 (0,1)	688 (32,4)	659 (33,4)
Lubinus	986 (17,2)	626 (38,6)	188 (8,8)	172 (8,7)
Avantage	785 (13,7)	56 (3,5)	373 (17,5)	356 (18,0)
Marathon	728 (12,7)	309 (19,0)	226 (10,6)	193 (9,8)
Exeter Rim-fit	586 (10,2)	10 (0,6)	320 (15,1)	256 (13,0)
Övriga	331 (5,8)	108 (6,7)	113 (5,3)	110 (5,6)
Polarcup cementerad	253 (4,4)	30 (1,8)	94 (4,4)	129 (6,5)
ZCA XLPE	238 (4,2)	238 (14,7)	0 (0,0)	0 (0,0)
IP Link	138 (2,4)	0 (0,0)	82 (3,9)	56 (2,8)
Contemporary Hoded Duration	68 (1,2)	59 (3,6)	9 (0,4)	0 (0,0)
Trilogy	64 (1,1)	63 (3,9)	0 (0,0)	1 (0,1)
FAL	49 (0,9)	49 (3,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Pinnacle W/Cripton 100	39 (0,7)	0 (0,0)	21 (1,0)	18 (0,9)
Reflection XLPE	38 (0,7)	38 (2,3)	0 (0,0)	0 (0,0)
Avantage Reload	36 (0,6)	0 (0,0)	12 (0,6)	24 (1,2)
Elite Ogee	35 (0,6)	35 (2,2)	0 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 5.6.3. De vanligaste cup-/huvudkomponenterna 2010–2020.

Sedan starten 1975 fram till december 2020 har 314 702 primära knäprotesoperationer och 29 208 reoperationer registrerats på 239 839 individer.

6. Knäproteskirurgi

Författare: Annette W-Dahl och Martin Sundberg

6.1 Alla knäproteser oavsett diagnos

Under 2020 registrerades 11 808 primära knäproteser, 30% färre än under 2019 som en konsekvens av pandemin. Standardbehandlingen vid primär knäprotesoperation är totalprotes (TKA), som 2020 stod för 87,5% av operationerna. Andelen unikompartimentella proteser (UKA) har ökat något och stod för 11,6%. Andra protestyper (patellofemoral protes och partiella proteser) rapporterades i begränsad omfattning eller inte alls. 75 enheter rapporterades till registret under året vilket inkluderar alla de som utför elektiv knäproteskirurgi.

Det skall noteras att antalet protesoperationer kan skilja sig åt något i olika analyser då data har tagits ut vid olika tidpunkter. Tabell 6.1.1 visar demografi för primära knäprotesoperationer uppdelat på TKA och UKA.

Medelåldern för primär knäprotesoperation var något lägre 2020 (68,5 år) jämfört med 2019 (69,4 år). Historiskt sett har medelåldern ökat från drygt 65 år 1975 till drygt 71 år 1994. Anledningen var i huvudsak att den

största ökningen i antalet operationer skedde i de äldre åldersgrupperna. En sannolik förklaring till detta är en förbättrad anesthesiologisk teknik med ökad säkerhet för äldre patienter samt en förändrad åldersstruktur i samhället. Efter 1994 ökade andelen patienter under 65 år något varför medelåldern började sjunka. Denna tendens har dock inte fortsatt de senaste åren med undantag av 2020. Pandemiåret får ses som ett speciellt år. Åldersgruppen 65–74 år utgör den största delen med 38,6% följt av åldersgruppen 55–64 år (27,4%). Drygt en tredjedel (35,2%) av de primära knäprotesoperationerna utfördes på personer under 65 år.

Medelåldern hos dem som opereras med en UKA är drygt 4 år lägre än de som opereras med en TKA (65,6 år respektive 69 år). Knappt en tredjedel (31,4%) av de som opererades med TKA var ≤65 år jämfört med att nästan hälften (46,7%) av de som opererades med en UKA var ≤65 år.

Demografi TKA och UKA 2020

	TKA	UKA
Antal	10 333	1 375
Medelålder (SD)	68,96 (8,97)	65,58 (9,23)
Åldersgrupp (%)		
< 45 år	39 (0,4)	8 (0,6)
45–54 år	579 (5,6)	164 (11,9)
55–64 år	2 625 (25,4)	470 (34,2)
65–74 år	4 013 (38,8)	490 (35,6)
75–84 år	2 792 (27,0)	223 (16,2)
85+ år	285 (2,8)	20 (1,5)
Kvinnor (%)	5 750 (55,6)	670 (48,7)
BMI (%)		
< 18,5	17 (0,2)	0 (0,0)
18,5–24,9	1 912 (18,5)	289 (21,0)
25–29,9	4 463 (43,3)	643 (46,8)
30–34,5	3 030 (29,4)	350 (25,5)
35–39,9	782 (7,6)	84 (6,1)
≥ 40	112 (1,1)	8 (0,6)
ASA-klass (%)		
ASA I	1 722 (16,7)	317 (23,1)
ASA II	6 876 (66,6)	886 (64,6)
ASA III–V	1 723 (16,7)	169 (12,3)
Diagnos (%)		
Akut trauma	10 (0,1)	0 (0,0)
Artros	10 041 (97,2)	1 337 (97,3)
Idioplastisk nekros	69 (0,7)	36 (2,6)
Inflammatorisk ledsjukdom	152 (1,5)	1 (0,1)
Sequele fraktur/trauma	56 (0,5)	0 (0,0)
Tumör	1 (0,0)	0 (0,0)
Övriga ledsjukdomar	2 (0,0)	0 (0,0)

Tabell 6.1.1 Demografi TKA och UKA 2020.

Knäprotesoperation är ett vanligare ingrepp hos kvinnor än hos män. I början av 1980-talet gjordes 70% av operationerna på kvinnor. Sedan dess har andelen operationer hos män ökat långsamt och under 2020 utgjorde de drygt 44%.

Det är en större andel kvinnor som opereras med TKA (55,6%), men det är en större andel män som opereras med UKA (51,3%).

BMI och ASA klass började registreras för knäproteser 2009. Andelen primära knäprotesoperationer på obesa personer (BMI på ≥ 30) är i stort sett densamma 2009/10 (drygt 37%) som 2020. Däremot har andelen med BMI ≥ 35 minskat från 11% till 8,5%.

Andelen primära TKA för obesa personer (BMI ≥ 30) är något högre (38,1%) än för dem som får en UKA (32,2%). Motsvarande andelar för dem med BMI ≥ 35 är 8,7% för TKA och 6,7% för UKA.

Andelen primäroperationer hos personer klassificerades som ASA-klass III-IV är i stort sett den samma 2020 som 2009/10, knappt 18%. Personer som opererades med en TKA klassificerades som ASA III-IV till en något större andel (16,7%) än dem som fick en UKA (12,3%).

Artros är den dominerande anledningen till primär knäprotesoperation (drygt 97%) för både TKA och UKA. Antalet operationer för inflammatorisk ledsjukdom, då främst reumatoid artrit, har däremot minskat, speciellt de senaste åren, möjligen på grund av nytilkommen medicinsk behandling. Idiopatisk nekros (osteonekros) var en vanligare diagnos vid UKA (2,6%) än vid TKA (0,7%).

Det rapporterades 54 stabiliserande proteser, 45 patellofemorala protes men inga partiella proteser under 2020. Medelåldern var 67,2 år för dem som opererades med stabiliserande protes och 63,2 för dem som opererades med patellofemoral protes. Det rapporterades fler kvinnor än män för både dem som opererades med stabiliserande protes (38/54) och patellofemoral protes (35/45).

Tabellerna 6.1.2–5 visar vad enheterna rapporterade för primära knäprotesoperationer under 2020. Överst visas genomsnittet från hela riket och därefter för respektive enhet där enheterna är indelade beroende på om de är universitetsenhet, privatdriven enhet eller i annat fall om antalet rapporterade operationer var färre än 100, 100–300 eller fler än 300. Längst till vänster presenteras det totala antalet operationer som rapporterats och i nästa kolumn hur stor andel av rapporterna som var fullständiga. De övriga uppgifterna baseras endast på de rapporter som är fullständiga. Observera att procentangivelserna för enheter med få operationer kan vara missvisande.

Case-mix

Tabellen 6.1.2 visar för respektive enhet hur stor andel av operationerna som utfördes på grund av artros (OA), var kvinnor, var yngre än 55 år, hade ett BMI på 35 eller däröver samt andelen som klassificerats som ASA III eller högre. Bland universitetsheterna kan vi se att det finns enheter som rapporterar en högre andel andra diagnoser än OA samt ASA-klass \geq III medan andra universitetsheter inte skiljer sig i någon större utsträckning från riket. Universitetsheterna har överlag en större andel yngre än 55 år. De privatdrivna enheterna rapporterar generellt en lägre andel ASA \geq III än riket med undantag för Capio Ortopedi Motala, Capio Movement och S:t Görans sjukhus. De regionsdrivna enheterna som inte kategoriserats som universitetsheter skiljer sig inte i någon större utsträckning från riket, fränsett vissa undantag. T.ex. är andelen med BMI 35 och däröver dubbelt så hög i Lidköping. Danderyd har drygt tre gånger så hög andel patienter med ASA \geq III och Norrtälje och Uddevalla har mer än dubbelt så hög andel med ASA \geq III som riket i genomsnitt medan den är cirka hälften på Kullbergsska sjukhuset, i Lycksele och i Varberg. Variationen mellan enheterna i case-mix är stor och kan inte generaliseras för respektive universitetsheter, privatdriven enhet eller utifrån antalet rapporterade operationer.

Tidigare operation av det aktuella knät (visas inte i tabellen) rapporterades för 20% av operationerna. Meniskoperation är vanligast (7,5%) följt av artroskopi (4,9%), korsbandsoperation (2,6%), osteotomi (1,1%), osteosyntes (0,6%) och övriga operationer (0,8%). För 3% av operationerna angavs fler än en tidigare operation. Det som rapporteras ger ingen utförlig beskrivning av det som gjorts tidigare men ger en bild av vad som är känt vid operationstillfället.

Profylaktisk antibiotika

Valet av variabler för profylaktisk antibiotika (tabell 6.1.3) i kolumnerna baseras på rekommendationerna från PRISS-projektet för året 2020. Med anledning av att patienter som fått profylax med klindamycin i en svensk studie (Robertsson et al. 2017) hade högre risk för revision på grund av infektion än patienter som fått kloxacillin, har rekommendationerna vid penicillinallergi reviderats. Den nya rekommendationen (april 2018) finns tillgänglig på www.patientforsakringen.se. Kolumnerna ”% som får Ekvacillin/Cefotaxim/Dalacin, % som får dos 2g x 3/2g x 2/600 mg x 2” och ”% med AB tid (45–30 min)” visar således andelen operationer där det har getts antibio-

tika enligt de nya PRISS rekommendationerna. Kolumnen ”% med AB-tid (45–15 minuter)” redovisar andelen rapporterade operationer, där den preoperativa dosen är given 45–15 minuter före op-start, vilket var det tidigare rekommenderade tidsintervallet och som har redovisats i tidigare årsrapporter. Alla enheter rapporterar att de använder Ekvacillin eller motsvarande som förstahandspreparat. Dalacin har minskat som profylax mellan 2017 till 2020 från 7,5% till 4,8%. Cefotaxim rapporterades vid 1,6% av operationerna. Eftersom kloxacillin har kort halveringstid är det viktigt att det administreras inom rätt tidsintervall. En studie från registret visade på bristfälliga rutiner vid administrering av profylaktisk antibiotika vid knäproteskirurgi. (Stefánsdóttir A et al. 2009). En successiv förbättring rapporterades ha skett från det att registret började registrera tid för första dosen 2009–2011 då 87% rapporterades vara givet inom tidsintervallet 45–15 min. Under åren 2013–2020 har andelen dock minskat till 79%.

Det rapporteras att vid endast 45% av operationerna 2020 gavs den preoperativa AB-dosen 45–30 min. före opstart. Endast GHP Ortho Center Göteborg, Ljungby och Torsby har lyckats implementera den senaste rekommendationen. Vi dessa enheter rapporteras att 80% eller mer får den preoperativa dosen inom 45–30 min före operationsstart. Vid Akademiska sjukhuset och Aleris Specialistvård Nacka är följsamheten låg till både den tidigare och senare rekommendationen.

Trombosprofylax

Då det inte finns några nationella eller internationella riktlinjer/”best practice” för start, preparat och behandlingstid av trombosprofylax är valet av det som presenteras i tabell 6.1.4 baserat på det som rapporterats som vanligast vid starten av registreringen 2009. Kolumnerna visar respektive andelen rapporterade knäprotesoperationer, där trombosprofylaxen planerades postoperativt, andelen där preparat för injektion (Fragmin, Innohep och Klexane) planerades samt andelen med planerad behandlingstid på 8–14 dagar. Vi kan se i tabellen att det var vanligast att påbörja trombosprofylaxen postoperativt och att enbart ett minde antal enheter rapporterar mer frekvent att de startar preoperativt. Vid 39% av operationerna rapporteras det att trombosprofylaxen planeras som injektion eller som en kombination av injektion och NOAK-preparat (Non vitamin-k Orala AntiKoagulantia) (3,5%) vilket är lägre än under 2019 (43%). Vid majoriteten av operationerna (54,3%) planeras enbart NOAK-preparat som trombosprofylax. Tidigare år har andelen för injektion varierat mellan 63–83%. Hur länge trombosprofylax

Case-mix per enhet 2020

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	OA %	Kvinnor %	< 55 år %	BMI >=35 %	ASA >= III %
Riket	11 808	99,7	97	55	8	8	16
Universitetssjukhus							
Akademiska	54	100	89	57	17	13	31
KS/Huddinge	113	94	92	60	12	21	62
KS/Solna	21	95	67	48	19	19	52
SU/Möln dal	149	100	96	59	6	6	17
SU/Sahlgrenska	1						
SUS/Lund	40	100	70	68	10	18	40
Umeå	127	100	93	57	7	11	24
Privatdrivna enheter							
Aleris Specialistvård Nacka	158	100	98	52	7	6	3
Aleris Specialistvård Ängelholm	365	100	98	55	9	10	11
Art Clinic Göteborg	186	100	100	54	13	4	1
Art Clinic Jönköping	207	100	100	50	14	6	5
Capio Arthro Clinic	564	100	98	51	11	3	1
Capio Movement	488	99	100	54	9	10	19
Capio Ortopedi Motala	352	99	98	61	8	7	22
Capio Ortopediska Huset	572	100	99	60	8	3	0
Capio S:t Göran	248	100	99	58	3	8	46
Carlanderska	300	100	98	54	6	8	4
Carlanderska-SportsMed	155	100	100	25	17	14	3
Frölundaortopedien	16	100	100	19	6	6	6
GHP Ortho Center Göteborg	284	100	97	49	12	3	5
GHP Ortho Center Stockholm	640	100	98	54	8	4	2
Ortopedisk Center Sophiah.	150	99	98	40	17	7	6
Specialistcenter Scandinavia	1						
< 100 operationer/år							
Borås	51	100	98	54	0	22	47
Eskilstuna	44	100	95	55	14	21	32
Falköping	30	100	90	70	10	7	7
Falun	55	100	93	49	2	24	29
Gällivare	63	100	98	54	2	17	37
Gävle	74	100	91	57	3	24	41
Helsingborg	32	100	100	56	3	50	59
Hudiksvall	45	100	98	51	11	7	24
Kalmar	55	100	85	62	0	0	25
Karlstad	25	100	100	56	4	0	32
Ljungby	76	100	99	63	5	11	14
Norrköping	79	100	99	57	5	5	22
Nyköping	76	96	93	55	4	5	17

Case-mix per enhet 2020, forts.

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	OA %	Kvinnor %	< 55 år %	BMI >=35 %	ASA >= III %
Skellefteå	68	99	100	54	4	13	9
Skene	97	100	100	56	5	4	3
Skövde	2	100	100	100	0	50	0
Sunderby sjukhus	3	67	67	67	0	0	67
Sundsvall	14	100	71	57	7	14	50
Södersjukhuset	84	100	95	51	8	21	50
Södertälje	78	100	100	60	5	14	44
Torsby	91	100	100	51	7	3	22
Visby	64	100	95	47	6	19	17
Västervik	74	100	100	62	3	11	7
Växjö	59	98	100	54	3	2	22
Örnsköldsvik	88	100	98	58	15	8	28
Östersund	93	100	98	61	6	9	19
100–300 operationer/år							
Alingsås	115	100	99	57	3	13	17
Arvika	141	100	99	51	1	1	16
Bollnäs	250	100	95	54	8	3	14
Danderyd	120	100	97	53	9	13	57
Eksjö	240	100	97	61	8	5	18
Halmstad	154	98	98	53	5	14	25
Karlshamn	173	100	97	55	6	8	12
Kullbergsska sjukhuset	236	99	99	53	7	12	9
Kungälv	108	100	94	53	9	10	13
Lidköping	130	100	92	58	5	17	25
Lindesberg	272	100	98	56	8	7	17
Lycksele	144	99	94	55	13	13	8
Mora	168	100	99	59	7	15	19
Norrtälje	134	100	98	52	7	14	32
Oskarshamn	253	100	97	52	6	11	17
Piteå	258	100	96	60	8	9	19
Sollefteå	115	100	98	58	2	5	20
Uddevalla	153	100	98	61	1	9	33
Varberg	143	99	97	50	6	8	9
Värnamo	135	100	98	53	1	11	24
Västerås	119	100	90	62	8	4	26
Ängelholm	156	100	97	64	10	12	28
> 300 operationer/år							
Enköping	336	100	98	57	5	9	12
Hässleholm	650	100	93	56	8	6	17
Trelleborg	375	100	97	58	8	11	21

Tabell 6.1.2. Case-mix per enhet.

Profylaktisk antibiotika per enhet 2020

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel som får Ekvacillin, Cefotaxim eller Dalacin %	Andel som får dosering 2g x 3, 2g x 2 eller 600 mg x 2 %	Andel med AB tid (45–15 min) %	Andel med AB tid (45–30 min) %
Riket	11 808	99	99,7	96	79	45
Universitetssjukhus						
Akademiska	54	96	98	78	35	7
KS/Huddinge	113	86	90	78	56	32
KS/Solna	21	100	100	90	81	57
SU/Mölnadal	149	99	100	95	72	47
SU/Sahlgrenska	1					
SUS/Lund	40	100	100	90	65	45
Umeå	127	97	96	93	76	36
Privatdrivna enheter						
Aleris Specialistvård Nacka	158	99	100	95	46	30
Aleris Specialistvård Ängelholm	365	99	100	98	81	9
Art Clinic Göteborg	186	99	100	99	72	6
Art Clinic Jönköping	207	100	100	97	92	22
Capio Arthro Clinic	564	100	100	97	86	55
Capio Movement	488	99	100	91	74	45
Capio Ortopedi Motala	352	100	100	99	89	60
Capio Ortopediska Huset	572	99	100	98	82	31
Capio S:t Görän	248	100	100	98	91	38
Carlanderska	300	97	100	99	83	39
Carlanderska-SportsMed	155	99	100	99	91	44
Frölundaortopedien	16	100	100	94	94	19
GHP Ortho Center Göteborg	284	99	100	96	89	80
GHP Ortho Center Stockholm	640	100	100	99	96	77
Hermelinen	19	100	100	100	68	0
Ortopedisk Center Sophiah.	150	94	100	93	69	47
Specialistcenter Scandinavia	1					
< 100 operationer/år						
Borås	51	100	100	100	63	43
Eskilstuna	44	100	100	98	64	2
Falköping	30	100	100	100	47	43
Falun	55	100	100	96	82	47
Gällivare	63	98	100	95	83	41
Gävle	74	100	100	88	77	35
Helsingborg	32	97	100	75	69	41
Hudiksvall	45	98	100	89	69	31
Kalmar	55	100	100	95	84	49
Karlstad	25	100	100	100	72	60
Ljungby	76	100	100	93	91	88
Norrköping	79	99	99	99	62	51
Nyköping	76	99	100	100	79	55

Profylaktisk antibiotika per enhet 2020, forts.

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel som får Ekvacillin, Cefotaxim eller Dalacin %	Andel som får dosering 2g x 3, 2g x 2 eller 600 mg x 2 %	Andel med AB tid (45–15 min) %	Andel med AB tid (45–30 min) %
Skellefteå	68	99	94	91	78	59
Skene	97	98	100	97	64	48
Skövde	2	100	100	100	50	0
Sunderby sjukhus	3	67	100	67	33	33
Sundsvall	14	100	100	93	100	57
Södersjukhuset	84	99	99	93	58	38
Södertälje	78	95	100	92	68	44
Torsby	91	100	100	100	95	92
Visby	64	98	100	98	84	36
Västervik	74	100	100	99	73	55
Växjö	59	98	100	97	83	27
Örnsköldsvik	88	100	100	100	61	44
Östersund	93	99	100	100	77	41
100–300 operationer/år						
Alingsås	115	99	100	99	63	57
Arvika	141	100	100	99	70	44
Bollnäs	250	100	100	98	90	42
Danderyd	120	98	98	93	66	42
Eksjö	240	100	100	98	88	62
Halmstad	154	99	99	94	73	48
Karlskrona	173	100	100	99	80	43
Kullbergsska sjukhuset	236	99	100	98	78	50
Kungälv	108	99	100	96	69	57
Lidköping	130	100	100	98	91	49
Lindesberg	272	100	100	96	79	49
Lycksele	144	98	100	94	78	51
Mora	168	99	100	93	81	60
Norrtälje	134	99	100	93	74	44
Oskarshamn	253	98	99	94	80	59
Piteå	258	100	100	96	91	48
Sollefteå	115	98	100	100	79	51
Uddevalla	153	100	100	97	71	59
Varberg	143	99	100	89	70	43
Värnamo	135	100	100	98	91	43
Västerås	119	99	100	93	86	51
Ängelholm	156	100	100	98	76	43
> 300 operationer/år						
Enköping	336	100	100	96	89	52
Hässleholm	650	100	100	97	59	12
Trelleborg	375	100	100	98	80	39

Tabell 6.1.3. Profylaktisk antibiotika per enhet.

Trombosprofilax per enhet 2020

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel start postop %	Andel som får injektion %	Andel behandling i 8 – 14 dagar %
Riket	11 808	98,4	90	39	72
Universitetsheter					
Akademiska	54	85	93	6	63
KS/Huddinge	113	85	89	83	50
KS/Solna	21	95	95	95	14
SU/Möndal	149	99	99	5	97
SU/Sahlgrenska	1				
SUS/Lund	40	98	90	98	50
Umeå	127	98	82	23	98
Privatdrivna enheter					
Aleris Specialistvård Nacka	158	99	99	99	93
Aleris Specialistvård Ängelholm	365	98	90	0	94
Art Clinic Göteborg	186	98	99	100	92
Art Clinic Jönköping	207	100	100	0	99
Capio Arthro Clinic	564	99	100	3	96
Capio Movement	488	99	99	99	0
Capio Ortopedi Motala	352	99	52	53	49
Capio Ortopediska Huset	572	100	100	0	97
Capio S:t Göran	248	99	85	94	83
Carlanderska	300	99	95	6	88
Carlanderska-SportsMed	155	99	97	2	98
Frölundaortopedien	16	100	100	0	100
GHP Ortho Center Göteborg	284	100	100	1	96
GHP Ortho Center Stockholm	640	100	100	1	99
Hermelinen	19	100	100	0	0
Ortopedisk Center Sophiah.	150	96	97	99	67
Specialistcenter Scandinavia	1				
< 100 operationer/år					
Borås	51	96	98	0	90
Eskilstuna	44	95	95	2	91
Falköping	30	100	100	3	100
Falun	55	98	100	100	5
Gällivare	63	92	97	5	79
Gävle	74	96	96	21	81
Helsingborg	32	81	97	19	63
Hudiksvall	45	98	98	98	89
Kalmar	55	98	55	58	47
Karlstad	25	100	92	8	88
Ljungby	76	93	97	3	88
Norrköping	79	100	29	38	28
Nyköping	76	99	97	1	92

Trombosprofylax per enhet 2020, forts.

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel start postop %	Andel som får injektion %	Andel behandling i 8 – 14 dagar %
Skellefteå	68	100	100	4	100
Skene	97	100	100	2	97
Skövde	2	100	100	0	100
Sunderby sjukhus	3	100	33	100	100
Sundsvall	14	100	100	14	93
Södersjukhuset	84	99	96	96	87
Södertälje	78	99	92	97	64
Torsby	91	99	100	5	90
Visby	64	95	97	5	70
Västervik	74	100	9	12	7
Växjö	59	98	98	8	93
Örnsköldsvik	88	100	95	11	86
Östersund	93	99	90	89	87
100 – 300 operationer/år					
Alingsås	115	100	92	2	99
Arvika	141	99	100	100	94
Bollnäs	250	98	100	100	94
Danderyd	120	96	89	39	78
Eksjö	240	100	19	21	18
Halmstad	154	100	88	100	1
Karlshamn	173	95	100	95	86
Kullbergsska sjukhuset	236	97	99	3	94
Kungälv	108	100	97	2	91
Lidköping	130	100	100	0	93
Lindesberg	272	100	100	23	67
Lycksele	144	91	4	100	91
Mora	168	99	99	1	96
Norrtälje	134	100	99	99	78
Oskarshamn	253	99	43	46	39
Piteå	258	100	85	100	92
Sollefteå	115	98	98	98	87
Uddevalla	153	98	99	7	92
Varberg	143	99	93	99	84
Värnamo	135	99	44	46	38
Västerås	119	99	97	7	84
Ängelholm	156	97	97	17	93
> 300 operationer/år					
Enköping	336	96	99	2	89
Hässleholm	650	100	98	100	14
Trelleborg	375	100	96	100	6

Tabell 6.1.4. Trombosprofylax per enhet.

Teknik vid operation per enhet

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel Generell anestesi %	Andel Drän %	Andel BTF %	Andel LIA %	Median Op-tid
Riket	11 808	99	35	<0,2	31	97	66
Universitetssjukhus							
Akademiska	54	98	28	0	69	93	85
KS/Huddinge	113	82	20	1	52	91	98
KS/Solna	21	95	19	29	76	71	99
SU/Möndal	149	99	21	0	4	93	84
SU/Sahlgrenska	1						
SUS/Lund	40	90	63	0	13	90	86
Umeå	127	96	21	1	72	91	101
Privatdrivna enheter							
Aleris Specialistvård Nacka	158	98	99	0	1	92	40
Aleris Specialistvård Ängelholm	365	99	98	0	1	98	41
Art Clinic Göteborg	186	99	100	0	5	95	61
Art Clinic Jönköping	207	100	99	0	8	100	65
Capio Arthro Clinic	564	99	86	0	15	95	59
Capio Movement	488	99	1	0	4	100	52
Capio Ortopedi Motala	352	100	6	1	20	99	65
Capio Ortopediska Huset	572	100	5	0	39	99	48
Capio S:t Göran	248	98	11	0	94	96	58
Carlanderska	300	99	10	0	3	98	67
Carlanderska-SportsMed	155	99	6	0	9	99	42
Frölundaortopedien	16	94	100	0	0	94	62
GHP Ortho Center Göteborg	284	99	7	0	0	89	80
GHP Ortho Center Stockholm	640	99	2	0	10	97	60
Hermelinen	19	100	0	0	0	100	60
Ortopedisk Center Sophiah.	150	92	89	4	47	92	65
Specialistcenter Scandinavia	1						
< 100 operationer/år							
Borås	51	100	12	0	78	96	86
Eskilstuna	44	100	7	0	0	100	102
Falköping	30	100	13	0	3	97	87
Falun	55	100	18	4	95	100	68
Gällivare	63	100	3	0	10	100	95
Gävle	74	100	41	0	97	96	73
Helsingborg	32	100	22	0	0	97	75
Hudiksvall	45	96	27	0	7	82	79
Kalmar	55	100	20	0	0	91	85
Karlstad	25	100	28	0	0	100	68
Ljungby	76	99	93	0	33	100	63
Norrköping	79	100	29	0	10	96	92
Nyköping	76	99	7	0	29	100	90

Teknik vid operation per enhet, forts.

Enhet	Antal rapporter	Fullständiga rapporter %	Andel Generell anestesi %	Andel Drän %	Andel BTF %	Andel LIA %	Median Op-tid
Skellefteå	68	100	3	0	100	100	86
Skene	97	100	16	0	86	100	84
Skövde	2	100	0	0	0	50	92
Sunderby sjukhus	3	100	0	0	67	67	88
Sundsvall	14	100	7	0	0	100	116
Södersjukhuset	84	98	8	0	0	79	85
Södertälje	78	99	82	0	1	99	70
Torsby	91	100	11	0	14	100	80
Visby	64	100	17	0	0	100	109
Västervik	74	100	31	0	0	95	71
Växjö	59	97	39	0	8	97	66
Örnsköldsvik	88	99	8	0	95	94	80
Östersund	93	100	22	0	95	100	83
100 – 300 operationer/år							
Alingsås	115	100	14	0	0	95	91
Arvika	141	99	6	0	1	100	66
Bollnäs	250	100	94	0	75	97	56
Danderyd	120	97	15	0	71	97	89
Eksjö	240	100	23	0	20	100	66
Halmstad	154	99	12	0	77	99	87
Karlshamn	173	100	91	0	88	97	73
Kullbergsska sjukhuset	236	100	10	0	29	96	62
Kungälv	108	99	32	0	19	95	81
Lidköping	130	100	12	0	0	99	78
Lindesberg	272	100	99	0	1	98	71
Lycksele	144	94	8	0	94	99	85
Mora	168	99	10	0	99	92	60
Norrtälje	134	100	30	0	74	91	80
Oskarshamn	253	98	14	0	63	92	72
Piteå	258	100	2	0	98	99	55
Sollefteå	115	99	15	0	75	100	75
Uddevalla	153	99	9	0	1	99	89
Varberg	143	100	14	0	6	94	83
Värnamo	135	100	9	0	0	90	86
Västerås	119	100	4	0	0	92	59
Ängelholm	156	100	75	0	0	97	74
> 300 operationer/år							
Enköping	336	99	12	0	82	100	74
Hässleholm	650	100	87	0	1	100	38
Trelleborg	375	99	34	0	41	100	66
Totalt	11 797	99	35	<0,2	31	97	66

Tabell 6.1.5. Teknik vid operation per enhet.

planeras har varit relativt lika under åren sedan variabeln började registreras 2009 (se tidigare rapporter) och cirka 72–79% av operationerna har en planerad profylax i 8–14 dagar. Däremot har andelen av operationerna som har rapporterats ha en kortare profylax (1–7 dagar) minskat något 2019 till 2020, från 19% till 16% medan andelen som inte rapporteras få någon profylax alls har ökat under 2020 jämfört med 2019 från 4% till 6%.

Teknik vid operation

Det finns inte några nationella eller internationella riktlinjer/”best practice” för användning av de ”operationsvariabler” som registreras. Andelen operationer där det används generell anestesi, blodtomt fält, drän och LIA (lokal infiltrationsanestesi) med eller utan kvarliggande kateter anges i procent samt medianoperationstid för respektive enhet i tabell 6.1.5. Spinalanestesi är den vanligaste bedövningsformen (65%) och ökningen av generell anestesi har stagnerat (31,6% 2017 och 34,6% 2020). 13 enheter rapporterade att de utförde över 80% av operationerna i generell anestesi. Användande av drän har minskat från 26% 2011 till <0,2%. Under 2020 rapporterades fler operationer utförda utan blodtomt fält än tidigare. Således har andelen operationer som utförs i blodtomt fält minskat från 90% 2011 till drygt 31%. LIA, med eller utan en kvarliggande kateter, rapporterades som tidigare vid merparten av operationerna. Mediantiden för en primär knäprotesoperation (utan hänsynstagande till fixation) varierade mellan klinikerna från 38 till 116 minuter. I det hela taget var mediantiden för TKA 67 min, för UKA 59 min, för patellofemorala proteser 67 min och för kopplade/stabiliserande proteser 138 min. Sedan 2009 har mediantiden för TKA varierat mellan 67 och

Typ av artrotomi vid UKA

Modell	Standardsnitt	Minisnitt	Oklart
Ibalance	0	10	0
Link	148	9	2
Oxford	419	420	6
Persona-PK	43	4	0
Sigma-PKR	57	1	0
Triathlon Uni	125	6	0
ZUK	99	24	0
Uppgift saknas	2	0	0
Totalt	893	474	8

Tabell 6.1.6. Typ av artrotomi vid UKA.

82 min och för UKA mellan 59 och 80 min. Bentransplantation förekommer sällan vid primäroperationer och då rapporterades nästan uteslutande eget ben. Bentransplantation rapporterades vid <1% av operationerna och var något vanligare i femur (61%) än tibia (54%). Datorunderstödda operationer (CAS) rapporterades vid 2 operationer från en klinik. Inga UKA rapporterades utförda med CAS.

Patientanpassade instrument/sågblock rapporterades vid 8 operationer under 2020 vilket är färre än vad som rapporterades under 2019 (64 op). Tekniken rapporterades från 2 kliniker varav Lindsberg rapporterade 7 av dem.

Artrotomi

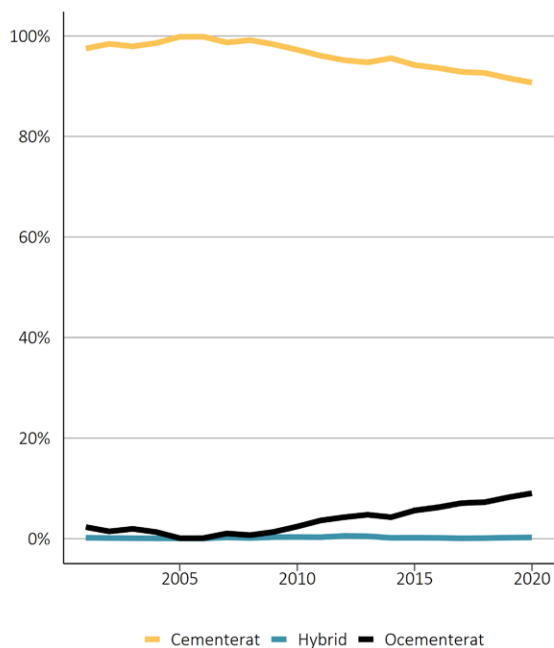
Sedan 1999 registreras huruvida miniartrotomi (MIS) användes vid operation. Vi definierar den som en liten artrotomi (utan specifik gräns på längden) där operationen utförs utan att patella behöver everteras.

Medan användandet av MIS vid TKA är sällsynt så ökade populariteten av MIS vid UKA snabbt under slutet av nittioalet och nådde sitt maximum 2007 när 61% av alla UKA angavs opererade med minisnitt. Vissa protesmodeller, framförallt Oxford, används oftare med minisnitt än andra. Under 2020 rapporterades MIS vid 34,7% av UKA operationerna men enbart vid 0,2% av TKA fallen (tabell 6.1.6).

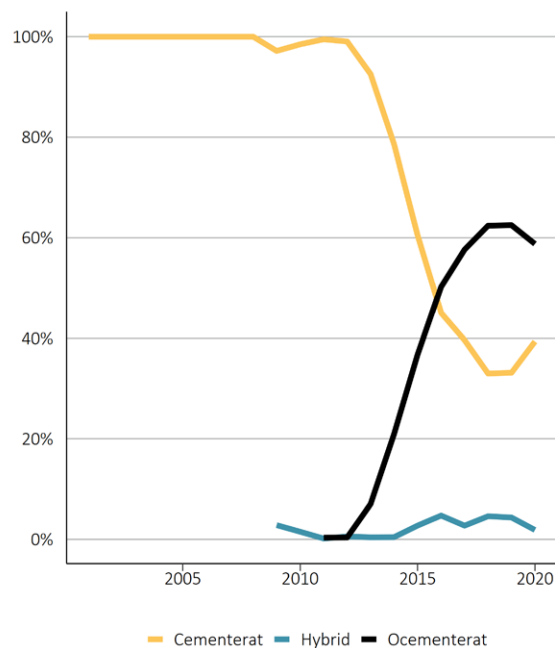
Fixation

Användande av cement är fortsatt den absolut vanligaste metoden för fixering av protesdelarna mot ben. Cementfri fixation fortsätter dock att öka. 2010 rapporterades 2,4% av alla TKA fixerade helt utan cement och under 2020 rapporterades 8,7% som helt cementfria. 2020 var 0,3% av TKA hybrider (figur 6.1.1). Vid UKA har förändringen varit markant de senaste åren. Före 2010 var i princip alla UKA cementerade men sedan 2013 har detta ändrats. Under 2020 sattes 58,5% av UKA utan cement och 1,1% var hybrider (figur 6.1.2). Anledningen till detta är huvudsakligen populariteten för Oxfords cementfria variant vilken användes i 94% av Oxfordfallen.

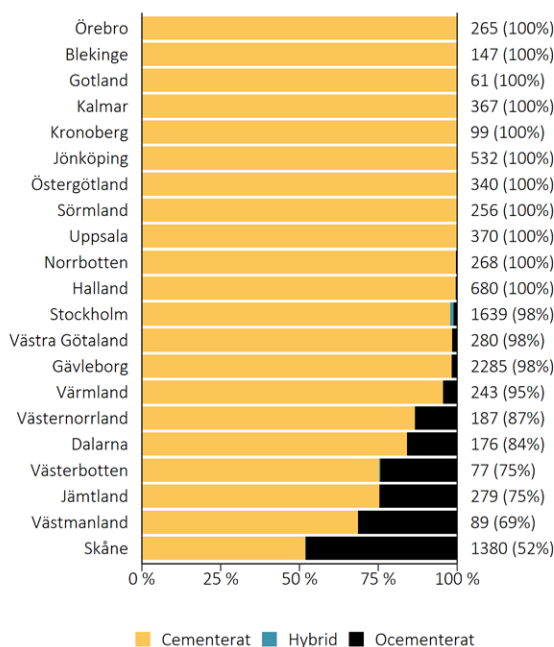
Figur 6.1.3 visar andelen fixationstyp i respektive län för TKA på grund av OA 2020. Skåne rapporterar cementfri fixation vid nästan hälften av alla TKA (48%) medan merparten av länen rapporterar inga eller en liten andel cementfria TKA.

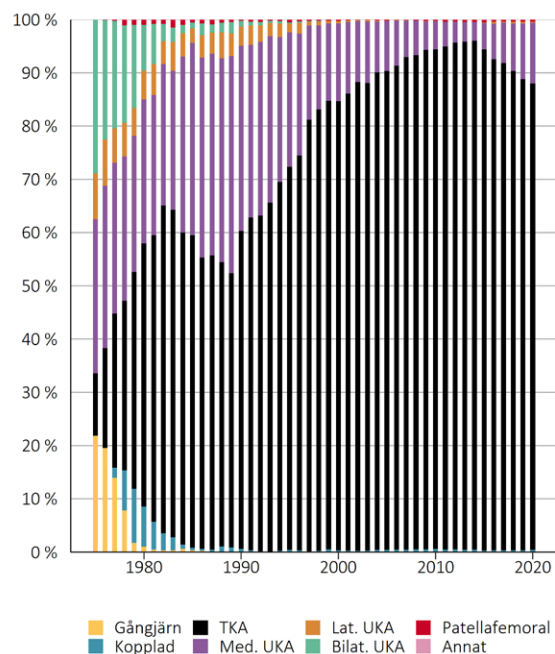
Figur 6.1.1. Tidstrend för fixationsmetod, TKA på grund av artros.

Figur 6.1.2 Tidstrend för fixationsmetod, UKA på grund av artros

Figur 6.1.3. Relativ användning av fixationstyp för totalproteser på grund av artros.

Figur 6.1.4. Fördelning av protestetyp vid primäroperation 1975–2020.

Typ av cement

Cementsort	Antal TKA	Andel TKA %	Antal UKA	Andel UKA %
Cementsort okänd	42	0	5	1
CMW med Gentamicin	0	0	15	3
Copal (genta+clinda)	6	0	1	0
Copal (genta+vanco)	6	0	0	0
Optipac Refobacin	4 164	44	157	27
Palacos R+G (gentamicin)	722	8	112	19
Palacos R+G Pro (prefilled)	3 743	40	201	35
Refobacin Bone Cement (genta)	614	7	70	12
Refobacin Revision Cement (genta+clinda)	6	0	0	0
Smartset GHV (gentamicin)	86	1	16	3
Uppgift saknas	1	0	0	0
Totalt	9 390	100	577	100

Tabell 6.1.7. Typ av cement TKA och UKA 2020.

Cement

Sedan 2007 finns etikett med artikelnummer för cementen till närmast alla operationer där cement har använts, varför cementsorterna säkert kan identifieras (tabell 6.1.7). Då typen av blandningssystem kan tänkas ha en effekt på cementkvaliteten är vi också intresserade av artikelnumren för dessa, det vill säga om separata blandningssystem med egna artikelnummer har använts. Praktiskt tagit all den cement som rapporterades 2020 vid primära operationer innehöll antibiotika av typen gentamicin.

Implantat

TKA utvecklades under 1970-talet då det redan fanns gångjärnsproteser samt UKA. När knäprotesregistret började med sin registrering 1975 hade TKA just introducerats i Sverige och därför användes gångjärnsproteser och UKA för den största delen av primäroperationerna (figur 6.1.4). Det var också vanligt att kombinera två UKA i samma knä (bilateral UKA) i de fall där knäsjukdomen var spridd till mer än ett kompartiment. När användandet av TKA spred sig slutade bilateral UKA att användas. Numera används gångjärnsproteser, kopplade och stabiliserande proteser huvudsakligen för speciellt svåra primärfall, trauma, tumörer och revisioner. För okomplicerade primärfall används mest TKA, men även UKA i en del fall vid unikompartimentell sjukdom. Användandet av UKA minskade konstant mellan 1990 och 2015, men har sen dess ökat successivt igen. Att UKA används på

lateral sidan i knät är sedan i mitten av nittioalet mycket sällsynt. Anledningen till att populariteten för UKA har minskat kan vara att jämfört med TKA har UKA visat sig ha avsevärt högre revisionsfrekvens (se figur 6.4.6). Där emot får det beaktas att vid UKA har delar av knät inte ersatts med protes och kan senare drabbas av sjukdom. Detta innebär att det kan vara lockande att erbjuda revision av UKA till TKA hos patienter med smärta av oklar anledning. Till fördel för UKA talar dock att risken för att behöva revideras för infektion är avsevärt lägre än för TKA (RR 0,5) liksom risken för att revisioner får göras med stabiliserade implantat, artrodes eller amputation (se tabell 6.4.2 a–c).

Protesmodell

Protesmodellen är nog den faktor som genererar mest intresse och som oftast relateras till resultatet efter en knäprotesoperation. Det är dock inte enbart modellen/designen som bestämmer huruvida knäprotesen behöver senare omoperation, utan även den så kallade ”case-mixen”. Ledprotesregistret försöker i sina analyser att minska effekten av case-mix genom att ta hänsyn till faktorer som patienternas grundsjukdom, kön, ålder samt under vilken tidsperiod operationerna gjorts.

En annan viktig faktor som registret inte har möjlighet att ta med i sina beräkningar är den kirurgiska vanan hos de enskilda operatörerna. Det är uppenbart att kirurger

kan vara mera eller mindre skickliga på att operera vilket kan påverka resultaten för enskilda implantat, särskilt när användandet har varit begränsat till ett fåtal kirurger och kliniker. Därför skulle det kunna diskuteras om det är rättvist att redovisa resultat för specifika modeller när det går att hävda att avvikande resultat kan vara påverkade av kirurgens skicklighet. Till detta kan vi enbart säga att revisionsrisken för den enskilda modellen är resultatet av vad användarna har kunnat åstadkomma med just den modellen. Slutresultatet bestäms av protesens design, material, tålighet, medföljande instrument, användarvänlighet, säkerhetsmarginaler (hur modellen beter sig om den inte sätts in i exakt läge) tillsammans med kirurgens skicklighet samt utbildningen i att använda instrumenten/protesen och att välja lämpliga patienter för just denna kirurgi. Producenterna tillsammans med distributörerna har möjlighet att påverka de flesta av dessa faktorer. Därför kan det inte anses vara fel att förknippa modellen med resultaten även om resultaten inte enbart beror på design, material och hållbarhet.

Historiskt sett har de mest använda knäprotesmodellerna i Sverige varit bland de med den lägsta revisionsfrekvensen. Detta kan bero på att kirurgerna lyckats välja de bästa modellerna, men även på att när samma implantat används ofta så blir den kirurgiska vanan stor.

De modeller som visat avsevärt sämre resultat än de andra har oftast försvunnit från den svenska marknaden. Ett undantag var dock Oxford UKA proteserna som initialt hade dåliga resultat men som efter modifieringar och med ökad kirurgisk erfarenhet återhämtade sig.

Tabell 6.1.8 a visar TKA (inklusive revisionsmodeller) och 6.1.8 b UKA implantat använda vid primäroperation 2020. Tabell 6.1.8 a inkluderar inte 53 kopplade proteser som rapporterats vid primäroperation, huvudsakligen rotationsmodeller (Link Endo, MUTARS, NexGen, S-ROM Noiles, Smith & Nephew och Stryker) för behandling av maligniteter, frakturer och andra särskilda fall.

Samma 3 modeller som förra året dominerar. NexGen från Zimmer står för strax över hälften (54,9%) av implantaten medan PFC från DePuy står för knappt 18,5% och Triathlon från Stryker för 16,6%.

Efter att UKA minskat under flera år har användandet ökat sedan 2014. UKA stod under 2020 för 11,6% av de primära protesingreppen (10,3% under 2019). Oxford-modellen användes för 61,5% av ingreppen under 2020 vilket är en något lägre andel än 2019.

Vanligaste TKA implantaten

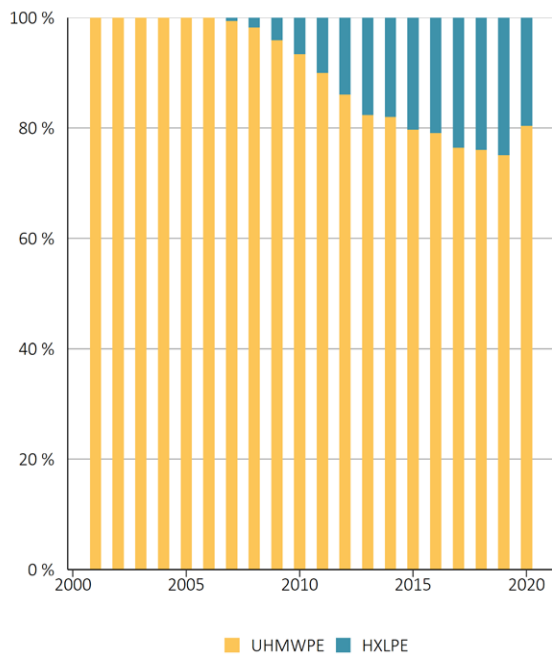
Modell	Antal	Andel %
Attune MB TKA	13	0,13
Duracon Bi/Tri unpec.	3	0,03
Genesis II MBT	254	2,46
Journey TKA	9	0,09
Legion / Genesis II Revision	11	0,11
Legion/Genesis II Pri MBT	293	2,84
NexGen MBT	5 350	51,78
NexGen Revision	45	0,44
NexGen Trabecular Metal	278	2,69
Persona TKA	411	3,98
Persona TKA Trabecular Metal	33	0,32
PFC constrained (rev not TC3)	3	0,03
PFC Sigma TC-3 (revision)	46	0,45
PFC Sigma TKA APT	202	1,95
PFC Sigma TKA MBT	1 656	16,03
PFC Sigma TKA Rotating platform	3	0,03
PFC Sigma TKA unspec	1	0,01
Triathlon MBT	1 606	15,54
Triathlon Total Stabilizer	105	1,02
Uppgift saknas	11	0,11
Totalt	10 333	100,04

Tabell 6.1.8a. Vanligaste TKA implantaten (inklusive revisionsmodeller) vid primäroperation 2020.

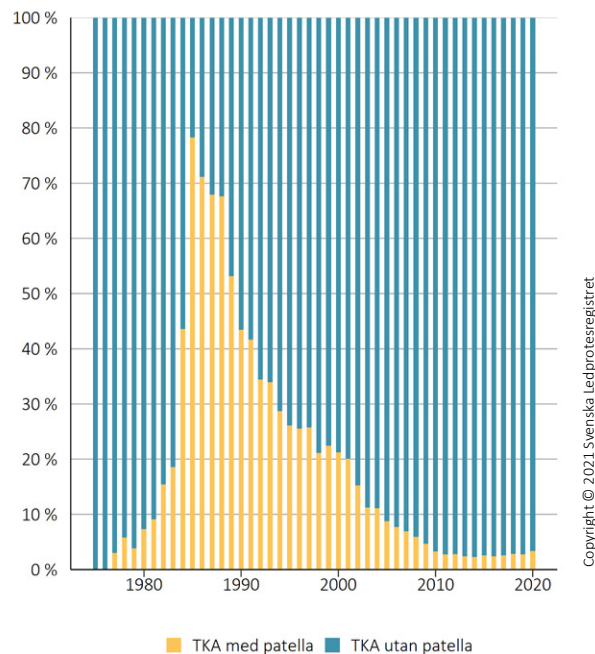
Vanligaste UKA implantaten

Modell grupp	Antal	Andel %
Ibalance	10	1
Link	159	12
Oxford	845	61
Persona-PK	47	3
Sigma-PKR	58	4
Triathlon Uni	131	10
ZUK	123	9
Uppgift saknas	2	0
Totalt	1 375	100

Tabell 6.1.8b. Vanligaste UKA implantaten använda vid primäroperation 2020.

Figur 6.1.5. Fördelningen av den gamla UHMWPE plasten och de nya korslänkade HXLPE plasttyperna.

Figur 6.1.6. Fördelningen av TKA med och utan patellakomponent.

Användande av patellakomponent

Model	Antal TKA utan patella	Andel TKA utan patella %	Antal TKA med patella	Andel TKA med patella %
Attune MB TKA	9	69,2	4	30,8
Genesis II MBT	249	98,0	5	2,0
Journey TKA	9	100	0	0
Legion/Genesis II Pri MBT	260	88,7	33	11,3
NexGen MBT	5 268	98,5	82	1,5
NexGen Revision	44	97,8	1	2,2
NexGen Trabecular Metal	270	97,1	8	2,9
Persona TKA	410	99,8	1	0,23
Persona TKA Trabecular Metal	27	81,8	6	18,2
PFC Sigma TC-3 (revision)	40	86,9	6	13,0
PFC Sigma TKA APT	194	96,0	8	4,0
PFC Sigma TKA MBT	1 548	93,5	108	6,5
PFC Sigma TKA Rotating platform	2	66,7	1	33,3
Triathlon MBT	1 537	95,7	69	4,3
Triathlon Total Stabilizer	95	90,5	10	9,5
Övriga	14	77,8	4	22,2
Totalt	9 976		346	

Tabell 6.1.9. Användande av patellakomponent vid primär TKA 2020.

Typer av plast

Figur 6.1.5 visar att de svenska ortopederna har börjat relativt sent med att ersätta den välprövade UHMWPE plasten med de nyare högkorslänkade typerna (HXLPE). 2006 när de nya plastvarianterna började användas i Sverige användes dessa redan i Australien för en fjärdedel av fallen enligt deras senaste årsrapport (AOANJRR) (<https://aoanjrr.sahmri.com>).

96% av implantaten som använde HXLPE plast i Sverige t.o.m. 2020 har varit Triathlon (X3 plast) eller PFC (XLK plast). Än så länge har vi inte kunnat notera en minskad revisionsfrekvens för de Triathlon eller PFC implantat som använder HXLPE plast. AONJRR har dock tidigare rapporterat lägre revisionsfrekvens för HXLPE plast (Steiger et al. 2015) men det var protesberoende och gällde NexGen och Natural II men däremot inte Triathlon eller Scorpio NRG. Uppgifter om PFC fanns inte med.

Det är viktigt att komma ihåg att metoderna för att öka hållbarheten av de nya plasttyperna genom strålning och/eller tillförsel av antioxidanter är väldigt olika. För många plasttyper återstår det att se effekten på revisionsfrekvensen på längre sikt.

Patellakomponent vid TKA

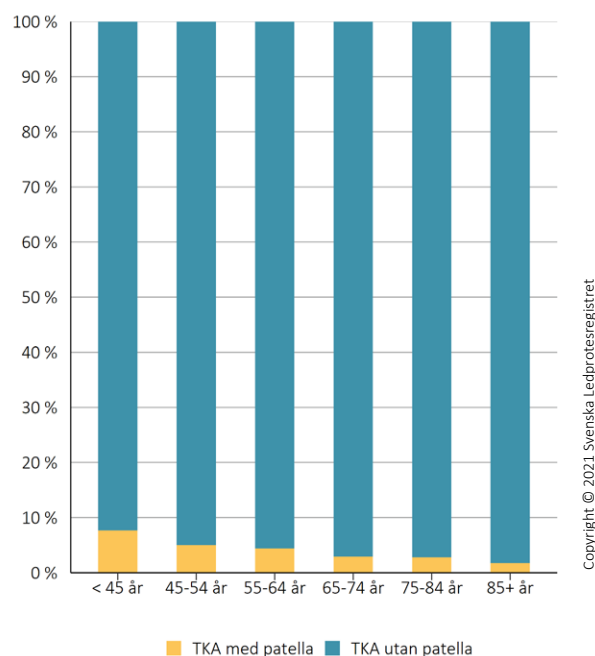
Under 1980-talet, användes patellakomponent till drygt hälften av TKA fallen. Sedan dess har användandet minskat såpass att den 2020 endast användes i drygt 3% av TKA fallen (figur 6.1.6 och tabell 6.1.9.). Användandet har tidigare varit starkt förknippat med vilka protesmodeller som använts. Skillnaderna har minskat samtidigt som bruket av patellakomponent har blivit ovanligare. Under 2020 användes patellakomponent proportionellt oftast tillsammans med Legion/Genesis II och PFC. I Sverige försörjs kvinnor en aning oftare än män med patellakomponent vid TKA Detta har förklarats med att femuropatellära besvär var vanligare hos kvinnor. Under 2020 fick 1,1% av männen patellakomponent jämfört med 2,3% av kvinnorna. Det relativa användandet av patellakomponent i de olika åldersgrupperna under 2020 visar att användandet av patellakomponent är aningen vanligare i de yngsta åldersgrupperna (figur 6.1.7). Proportionerna har dock varierat något beroende på att det finns relativt få unga patienter. Diskussion om det påverkar revisionsfrekvensen, huruvida patellakomponent används eller inte, finns tillsammans med CRR kurvor (figur 6.4.11 och 6.4.12) som visar hur effekten har ändrats över tid.

Korsbands sparande och korsbandsersättande TKA

Det finns korsbandsersättande typer av totala knäproteser som stabiliserar knät oftast med en upphöjning i tibiaplastens centrala del som går in i en box i femurkomponenten mellan de mediala och laterala glidytorerna, dock således att viss rotation medges. Typen kallas ”posterior stabilized” (PS) och förutsätter resektion av det bakre korsbandet. Förespråkarna hävdar att den ger ökad flexionsförmåga och mera normal rörlighet i knät än den minimalt stabiliserande, ”cruciate retaining” (CR), bakre korsbands sparande typen.

Nackdelen med PS är att den ökade stabiliteten ger ökade påfrestningar på plast och benytter vilket teoretiskt ökar risken för slitage och lossning. PS proteser har varit populära i andra länder som t.ex. USA. De har däremot inte använts mycket i Sverige då det har fördragits att använda CR proteser, åtminstone för de knän som är utan större felställning och har intakt bakre korsband.

Med anledning av att valideringen av komponentdatabasen inte är helt klar får vi avvakta med information i detta avsnitt och presentera det i nätversionen av årets rapport.

Figur 6.1.7. Fördelning över användandet av patellaknapp i olika åldersgrupper 2020.

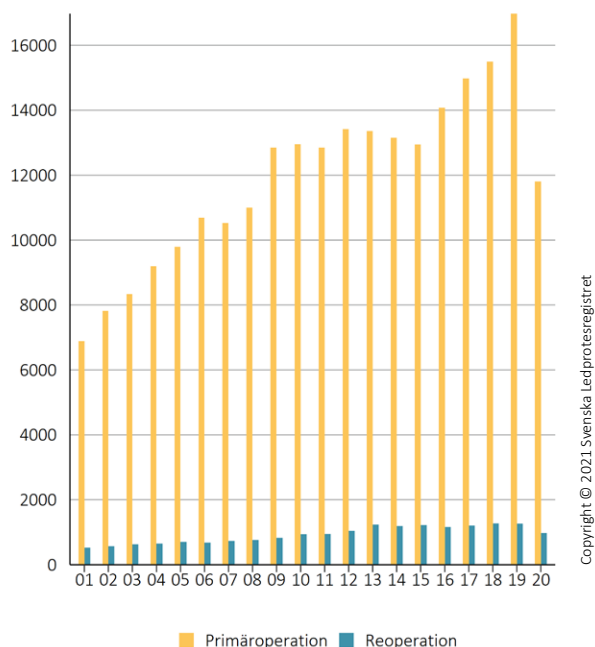
6.2 Reoperation av knäprotesoperationer oavsett diagnos, orsak och tidigare operationer

Författare: Martin Sundberg och Annette W-Dahl

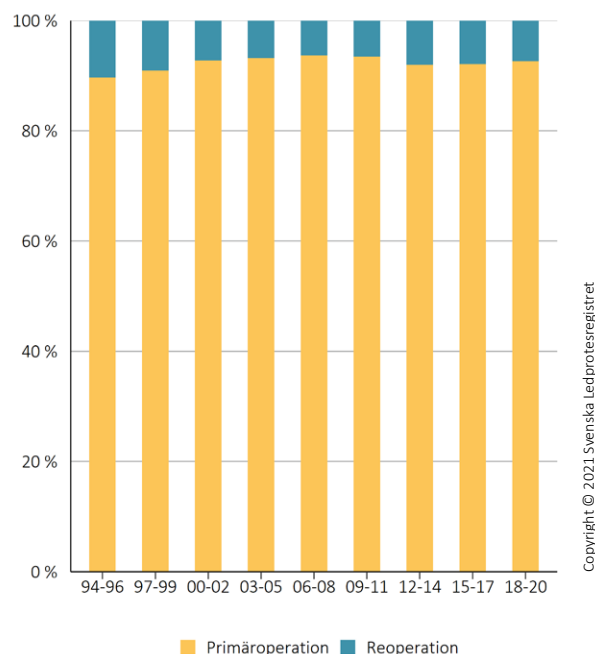
Reoperation omfattar alla typer av ingrepp som kan relateras till en tidigare insatt knäprotes, oavsett om protesdelar sätts in, någon av protesens delar byts ut, extraheras (inklusive artrodes och amputation) eller lämnas orörd. Antalet reoperationer har ökat år från år i takt med att antalet primäroperationer ökat och något mer från 2013 bortsett från pandemiåret 2020 (figur 6.2.1). Anledningen till senare års ökning är sannolikt att innan 2013 har andra ingrepp än de ingrepp som definieras som revision (=protesdelar byts ut, adderas eller tas bort) inte efterfrågats vid rapportering av knäproteskirurgi men registrerats om de har skickats till registret. Operationsåret 2020 är första året variabeln reoperation redovisas. Det bör noteras att andra ingrepp inte är väldefinierade i motsats till revision. Det är svårt att avgöra i vilken utsträckning dessa rapporteras och därmed kan det påverka utfallet och missgynna enheter som är duktiga på att rapportera andra ingrepp.

Den relativa andelen reoperationer har minskat sedan början av 90-talet för att sedan öka igen 2012–2014 (figur 6.2.2). Anledningen är sannolikt den samma som beskrivs ovan, samt att andelen primäroperationer har ökat kraftigt.

Figur 6.2.3 visar fördelningen av primäroperationer och reoperationer som har rapporterats per enhet under 2020. Antal och andel av primäroperationer anges i kolumnen till höger. Enheter med färre än 20 operationer har exkluderats. Andelen reoperationer av enhetens produktion varierar från SUS/Lund där mer än hälften av operationerna rapporteras vara reoperationer till enheter som inte har rapporterat några reoperationer alls. Variationen kan till exempel bero på att primäroperationer utförs på en/ flera enheter i en region medan reoperationer koncentreras till en annan enhet i regionen.

Figur 6.2.1. Antal primär- och reoperationer årsvis under perioden 2001–2020.

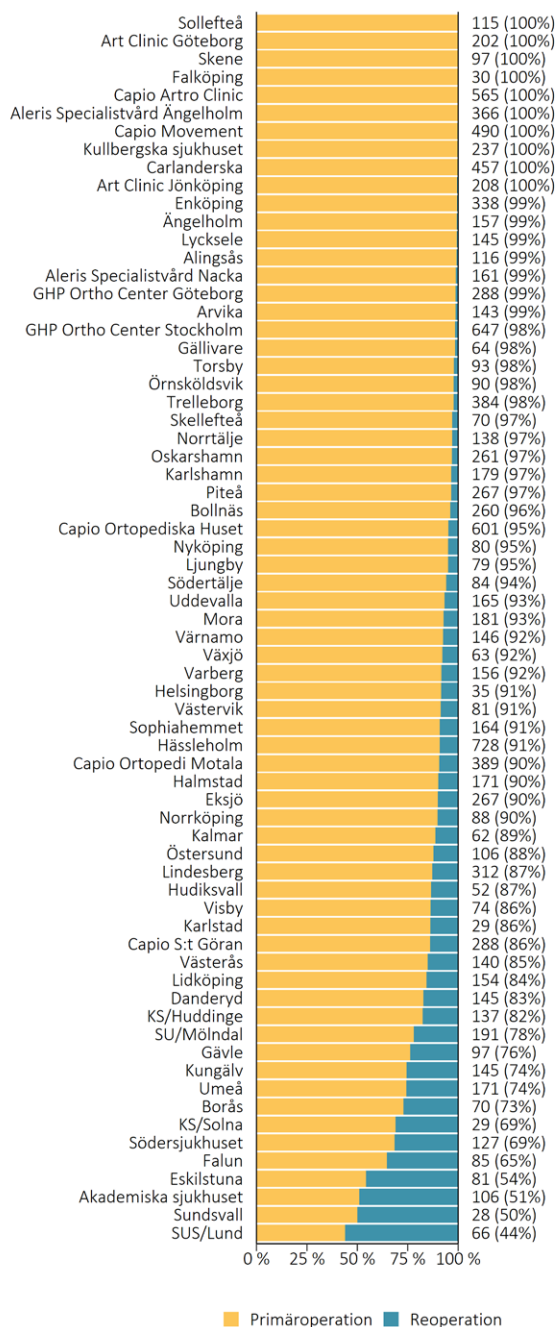

Figur 6.2.2. Fördelning mellan reoperationer (revision+andra ingrepp) och primära knäprotesoperationer under perioden 1995–2020 uppdelat i treårsperioder.

Medelåldern vid reoperation var drygt ett halvt år högre och en något högre andel män än vid primäroperation 2020 (tabell 6.2.1). Åldersgrupperna 65 år och äldre var något högre representerade vid reoperation i jämförelse med primäroperation. Vid reoperation ökar andelen i de BMI klasser som definieras som obesa (≥ 30), i ASA $\geq III$ och andra diagnoser än artros (diagnos från primäroperationen).

De vanligaste orsakerna till reoperation de senaste 10 åren för TKA/OA, TKA/RA och UKA/OA framgår av figur 6.2.4. Vid TKA/OA är infektion nu den vanligare anledningen till reoperation än lossning, som tidigare har dominerat. Reoperationsorsaken ”progress” vid TKA avser i princip femoropatellär artros/artrit. Reoperationsorsaken ”patella” inkluderar allehanda patellära besvär hos proteser insatta såväl med som utan patellakomponent (dock ej lossning eller slitage av patellakomponenten). Notera att fördelningen av reoperationsorsaker inte nödvändigtvis återspeglar risken för att drabbas av dessa komplikationer. Eftersom antalet primärer vid TKA/OA har ökat kraftigt över tid är tidiga reoperationer överrepresenterade, såsom infektioner och ledkontraktur. Reoperationsorsakerna skiljer sig något mellan TKA/OA och TKA/RA med en högre andel frakturer för RA patienter, men en lägre andel reoperationer på grund av ledkontraktur. För UKA/OA är progress av artros den vanligaste orsaken till reoperation och andelen reoperationer för lossning är högre än vid TKA/OA, medan andelen för infektion är lägre.

Figur 6.2.5 visar fördelning av huvudåtgärderna byte/insättning, extraktion och andra ingrepp där implantatet inte påverkas under treårsperioder 2001–2020. Byte/insättning av proteskomponenter har varit den dominerande åtgärden. Under de tre senaste treårsperioderna har andelen däremot minskat med anledning av ökad rapportering av andra ingrepp. De vanligaste rapporterade ingreppen där protesen inte påverkas är infektionsbehandling/utredning och mobilisering i narkos.

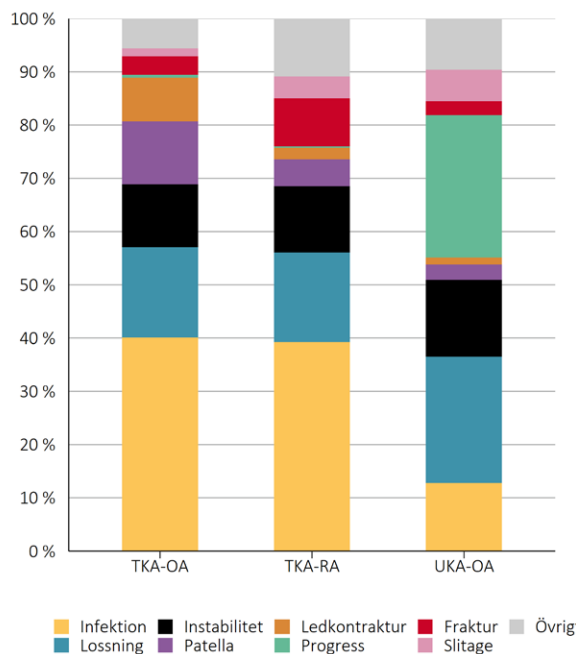
Figur 6.2.3. Fördelning av primär och reoperation under 2020 per enhet. Enheter med färre än 20 operationer exkluderade.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

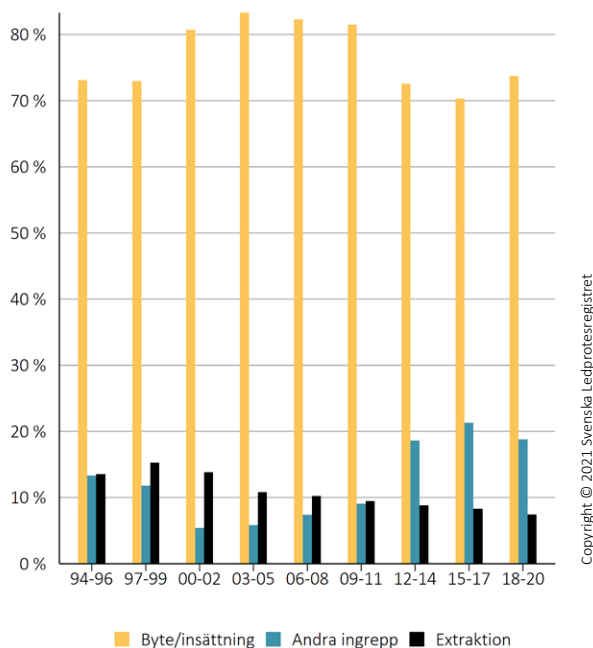
Demografi vid reoperation

	Reoperation	Primäroperation
Antal	983	11 806
Medelålder (SD)	69,2 (9,8)	68,5 (9,1)
Åldersgrupp (%)		
< 45 år	6 (0,6)	55 (0,5)
45–54 år	66 (6,7)	754 (6,4)
55–64 år	239 (24,3)	3116 (26,4)
65–74 år	349 (35,5)	4529 (38,4)
75–84 år	281 (28,6)	3037 (25,7)
≥ 85 år	42 (4,3)	315 (2,7)
Kvinnor (%)	507 (51,6)	6 492 (55,0)
BMI (%)		
< 18,5	2 (0,3)	20 (0,2)
18,5–24,9	123 (15,5)	2 227 (18,9)
25–29,9	336 (42,5)	5 151 (43,7)
30–34,5	237 (30,0)	3 393 (28,8)
35–40	77 (9,7)	873 (7,4)
>40	16 (2,0)	123 (1,0)
ASA-klass (%)		
ASA I	74 (9,3)	2 053 (17,4)
ASA II	462 (57,9)	7 822 (66,3)
ASA III-V	262 (32,8)	1 916 (16,2)
Diagnos (%)		
Akut trauma	3 (0,3)	15 (0,1)
Artros	912 (93,6)	11 451 (97,0)
Idioplastisk nekros	12 (1,2)	110 (0,9)
Inflamatorisk ledsjukdom	31 (3,2)	154 (1,3)
Sequele fraktur/trauma	12 (1,2)	62 (0,5)
Tumör	2 (0,2)	7 (0,1)
Övriga ledsjukdomar	2 (0,2)	2 (0,0)

Tabell 6.2.1. Demografi vid reoperation (med diagnos från tidigare primäroperation). Primäroperationer utförda under 2020 för jämförelse.

Figur 6.2.4. De vanligaste orsakerna till reoperation de senaste 10 åren per operationstyp.

Figur 6.2.5. Fördelning av huvudåtgärderna byte/insättning, extraktion och andra ingrepp där implantatet inte påverkas under treårsperioder 2001–2020.

6.3 Reoperation inom två år för TKA/OA

Författare: Annette W-Dahl och Martin Sundberg

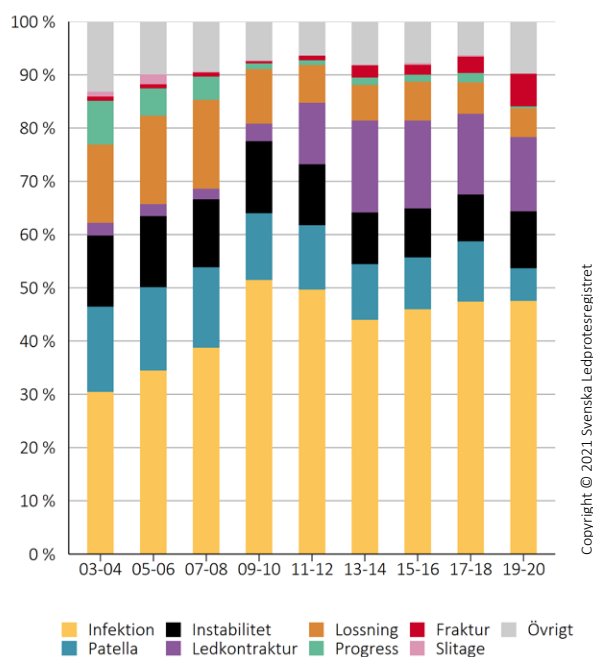
Reoperationer som inträffar under de första två åren efter en primäroperation har använts som kvalitetsindikator vid höftproteskirurgi under flera år och är av SKR och Socialstyrelsen utvald som en nationell kvalitetsindikator och ingår i "Värden i siffror" (<https://vardenisiffror.se>). Reoperation inom två år omfattar alla former av ytterligare kirurgi efter primäroperationen. Detta resultatmått avser att återspegla i huvudsak tidiga och allvarliga komplikationer. Indikatorn anses därför vara viktig, snabbt tillgänglig och lättare att använda för kliniskt förbättringsarbete, jämfört med risk för revision vid tio år. Som tidigare beskrivits i kapitel 6.2 började vi systematiskt efterfråga andra ingrepp än revisioner från enheterna från och med 2013 för knäproteskirurgin. Anledningen till att tvåårsreoperationer inte har redovisats tidigare är dels att tillförlitligheten i inrapportering av andra ingrepp är osäker, dels att det är få reoperationer för respektive enhet per år. Det behövs därför ett flertal års rapportering för att få ett rimligt antal för en meningsfull analys på enhetsnivå. Det är dessutom svårt att avgöra i vilken utsträckning andra ingrepp rapporteras och därmed kan det påverka utfallet och missgynna enheter som är duktiga på att rapportera andra ingrepp.

En indikator förutsätter att rapporteringen är tillförlitlig, vilket vi i dagsläget bedömer att den inte är för knäproteskirurgin.

På grund av detta, som ett led i harmoniseringen i Ledprotesregistret, presenteras tvåårsreoperation efter TKA för OA i en något annan form än för totala höftproteser (se kapitel 5.3 för höft) i årets rapport. Syftet är att visa hur det ser ut för TKA i antalet reoperationer inom två år, samt att uppmantra till att rapportera andra ingrepp än revisioner för att framöver kunna presentera en mer tillförlitlig analys.

För TKA vid artros presenteras tvåårsreoperationer 2017–2020 för respektive enhet (universitetssjukhus, privat-sjukhus och övriga i alfabetisk ordning) och avser händelser (antal och andel) inom två år från primäroperationen (tabell 6.3.1). Med anledning av att det är rapporterat få reoperationer inom två år presenteras endast infektion (misstänkt eller verifierad) som enskild grupp medan övriga orsaker till reoperation är sammanslagna till en grupp, "annan orsak". Antal revisioner är angivet för att ge en uppfattning om respektive enhets rapportering av andra ingrepp än revision. Resultatet av sammanställningen är i dagsläget osäker och ger inte en rättvis bild av andelen reoperationer inom två år på riks- och enhetsnivå.

De vanligaste anledningarna till reoperation inom två år var infektion, patella och lossning fram till 2010 med en ökande andel för infektion 2009–2010 (figur 6.3.1). Denna ökning sammanfaller i tiden med att en kirurgiskt aggressivare behandling vid misstänkta tidiga infektioner anammades. Efter 2013 är infektion fortfarande den vanligaste anledningen till reoperation inom två år men andelen ledstelhet och fraktur som anledning har ökat, sannolikt beroende på ändrade rapporteringsrutiner.

Figur 6.3.1. Fördelningen av anledning till reoperation inom två år efter primäroperation för TKA/OA.

Antal och andel reoperationer inom två år efter primäroperation 2017–2020 per enhet

Enhet	Primärop	Antal reoperationer	Varav revisioner	Infektion antal	Infektion %	Annan orsak antal	Annan orsak %
Universitetssjukhus							
Akademiska sjukhuset	261	16	7	7	2,68	9	3,45
KS/Huddinge	394	4	4	1	0,25	3	0,76
KS/Solna	98	1	1	1	1,02	0	0,00
SU/Möndal	1 191	13	12	10	0,84	3	0,25
SUS/Lund	85	2	2	1	1,18	1	1,18
Umeå	455	12	11	6	1,32	6	1,32
Privatsjukhus							
Aleris Specialistvård Nacka	705	5	6	2	0,28	3	0,43
Aleris Specialistvård Ängelholm	442	3	3	1	0,23	2	0,45
Art Clinic Göteborg	532	3	2	3	0,56	0	0,00
Art Clinic Jönköping	647	2	2	1	0,15	1	0,15
Capio Arthro Clinic	1 470	8	6	5	0,34	3	0,20
Capio Movement	1 731	14	9	7	0,40	7	0,40
Capio Ortopedi Motala	1 438	24	24	8	0,56	16	1,11
Capio Ortopediska Huset	2 519	104	31	8	0,32	96	3,81
Capio S:t Göran	1 298	14	12	5	0,39	9	0,69
Carlanderska	1 364	10	9	6	0,44	4	0,29
GHP Ortho Center Göteborg	836	9	9	3	0,36	6	0,72
GHP Ortho Center Stockholm	2 061	41	22	13	0,63	28	1,36
Hermelinen	69	0		0	0,00	0	0,00
Sophiahemmet	454	8	7	2	0,44	6	1,32
Övriga sjukhus							
Alingsås	700	14	2	7	1,00	7	1,00
Arvika	784	16	13	8	1,02	8	1,02
Bollnäs	1 113	11	9	5	0,45	6	0,54
Borås	317	4	2	1	0,32	3	0,95
Danderyd	330	7	6	5	1,52	2	0,61
Eksjö	974	28	20	12	1,23	16	1,64
Enköping	1 486	54	19	12	0,81	42	2,83
Eskilstuna	237	13	7	1	0,42	12	5,06
Falköping	63	0		0	0,00	0	0,00
Falun	524	16	7	3	0,57	13	2,48
Gällivare	293	1	1	1	0,34	0	0,00
Gävle	309	6	5	5	1,62	1	0,32
Halmstad	563	2	2	1	0,18	1	0,18
Helsingborg	83	3	3	1	1,20	2	2,41
Hudiksvall	210	3	3	2	0,95	1	0,48
Hässleholm	3 090	73	65	27	0,87	46	1,49

Antal och andel reoperationer inom två år efter primäroperation 2017–2020 per enhet, forts.

Enhet	Primärop	Antal reoperationer	Varav revisioner	Infektion antal	Infektion %	Annan orsak antal	Annan orsak %
Kalmar	325	2	1	2	0,62	0	0,00
Karlshamn	905	6	5	1	0,11	5	0,55
Karlskoga	35	2	1	0	0,00	2	5,71
Karlstad	390	5	5	4	1,03	1	0,26
Kullbergska sjukhuset	746	26	20	9	1,21	17	2,28
Kungälv	579	38	13	24	4,15	14	2,42
Lidköping	733	13	10	3	0,41	10	1,36
Lindesberg	1 513	25	18	13	0,86	12	0,79
Ljungby	345	2	2	1	0,29	1	0,29
Lycksele	429	9	9	5	1,17	4	0,93
Mora	705	23	5	5	0,71	18	2,55
Norrköping	502	10	10	4	0,80	6	1,20
Norrtälje	603	9	8	4	0,66	5	0,83
Nyköping	291	4	4	0	0,00	4	1,37
Oskarshamn	1 357	40	19	9	0,66	31	2,28
Piteå	998	14	11	9	0,90	5	0,50
Skellefteå	343	9	7	6	1,75	3	0,87
Skene	469	6	5	3	0,64	3	0,64
Skövde	116	7	7	5	4,31	2	1,72
Sollefteå	677	15	15	8	1,18	7	1,03
Sundsvall	78	5	4	4	5,13	1	1,28
Södersjukhuset	731	13	8	9	1,23	4	0,55
Södertälje	512	3	1	2	0,39	1	0,20
Torsby	395	7	6	6	1,52	1	0,25
Trelleborg	2 662	41	40	26	0,98	15	0,56
Uddevalla	841	5	5	3	0,36	2	0,24
Varberg	584	9	7	7	1,20	2	0,34
Visby	374	8	6	2	0,53	6	1,60
Värnamo	707	8	7	4	0,57	4	0,57
Västervik	350	13	13	7	2,00	6	1,71
Västerås	864	19	18	11	1,27	8	0,93
Växjö	262	7	6	3	1,15	4	1,53
Ängelholm	874	9	9	4	0,46	5	0,57
Örnsköldsvik	441	10	4	3	0,68	7	1,59
Östersund	567	13	13	10	1,76	3	0,53
Riket	51 460	979	665	397	0,77	582	1,13

Tabell 6.3.1. Antal och andel reoperationer (misstänkt eller verifierad infektion eller annan orsak) inom två år efter primäroperation 2017–2020 per enhet. Antal primäroperationer och revisioner är angivna för jämförelse. Enheter med färre än 20 primäroperationer under aktuell period är exkluderade, men ingår i rikets siffror. Det bör noteras att det är svårt att avgöra i vilken utsträckning andra ingrepp än revision rapporteras och därmed kan det påverka utfallet och missgynna enheter som är duktiga på att rapportera andra ingrepp.

6.4 Revision oavsett diagnos, orsak och åtgärd

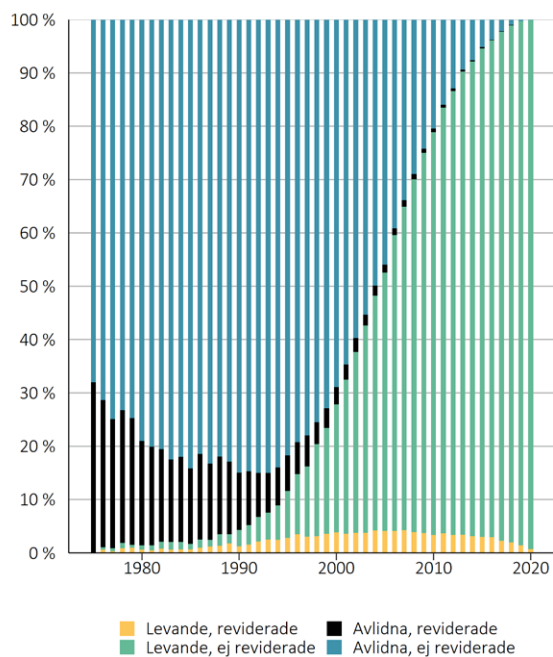
Författare: Martin Sundberg och Annette W-Dahl

Revision definieras som enbart de reoperationer av ett protesknä som innebär att protesdelar sätts in (adderas), bytes eller borttages (inklusive artrodes och amputation). Detta innebär att mjukdelsgrepp som tex artrioskopi och "lateral release" inte registreras som revisioner.

Aktuell status per operationssår för knäprotesoperationer illustreras i figur 6.4.1 (en person kan vara inkluderad med höger och vänster knä). Som framgår figur 6.4.1 har nästan 80% av de patienter som opererades 1980 avlidit utan att ha reviderats. En femtedel av de då opererade har genomgått en revision och av de få som fortfarande är vid liv har fler än hälften reviderats.

Demografi

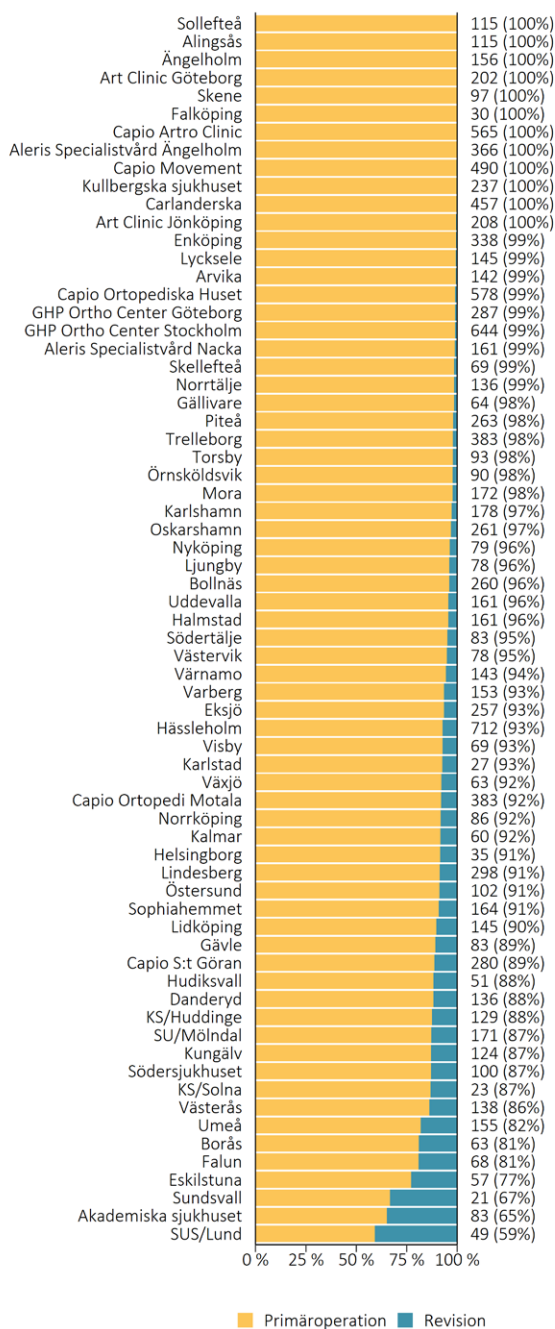
Det var en marginell skillnad i medelålder vid revision av TKA/OA 2020 jämfört med primär TKA 2020 (tabell 6.4.1). Vid revision av UKA/OA var medelåldern drygt tre år högre jämfört med primär UKA. Medan en något lägre andel kvinnor reviderades för TKA i förhållande till

Figur 6.4.1. Aktuell status per operationssår för personer opererade med knäproteser.

andelen kvinnor opererade med primär TKA reviderades UKA hos en högre andel kvinnor än som opererades med primär UKA. Vid revision av både TKA och UKA var andelen obesa (BMI ≥ 30) och klassificerade som ASA $\geq III$ högre än vid primäroperation.

Figur 6.4.2 visar fördelningen av primäroperationer och revisioner som har rapporterats per enhet under 2020. Antal och andel av primäroperationer anges i kolumnen

Figur 6.4.2. Revisioner under 2020 per enhet.

Demografi vid revisioner 2020

	TKA-OA	TKA-RA	UKA-OA	Primäroperation
Antal	429	20	124	11 806
Medelålder (SD)	69,4 (9,7)	69,7 (10,1)	68,7 (9,8)	68,5 (9,1)
Åldersgrupp (%)				
<45 år	2 (0,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	55 (0,5)
45–54 år	26 (6,1)	1 (5,0)	12 (9,7)	754 (6,4)
55–64 år	109 (25,4)	5 (25,0)	30 (24,2)	3 116 (26,4)
65–74 år	151 (35,2)	8 (40,0)	47 (37,9)	4 529 (38,4)
75–84 år	118 (27,5)	4 (20,0)	31 (25,0)	3 037 (25,7)
≥ 85 år	23 (5,4)	2 (10,0)	4 (3,2)	315 (2,7)
Kvinnor (%)	230 (53,6)	17 (85,0)	66 (53,2)	6 492 (55,0)
BMI (%)				
< 18,5	1 (0,2)	0 (0,0)	0 (0,0)	20 (0,2)
18,5–24,9	60 (14,4)	5 (26,3)	16 (13,3)	2 227 (18,9)
25–29,9	173 (41,6)	10 (52,6)	53 (44,2)	5 151 (43,7)
30–34,5	130 (31,2)	3 (15,8)	36 (30,0)	3 393 (28,8)
35–39,9	44 (10,6)	1 (5,3)	13 (10,8)	873 (7,4)
≥ 40	8 (1,9)	0 (0,0)	2 (1,7)	123 (1,0)
ASA-klass (%)				
ASA I	45 (10,7)	1 (5,3)	14 (11,6)	2053 (17,4)
ASA II	246 (58,3)	7 (36,8)	77 (63,6)	7822 (66,3)
ASA III–V	131 (31,0)	11 (57,9)	30 (24,8)	1916 (16,2)

Tabell 6.4.1. Demografi vid revisioner 2020 uppdelat på TKA och UKA med primäroperation 2020 som jämförelse.

till höger. Enheter med färre än 20 operationer har exkluderats. Andelen revisioner av enhetens produktion varierar från SUS/Lund där cirka 40% av operationerna rapporteras vara revisioner till enheter som inte har rapporterat några revisioner alls. Variationen kan till exempel bero på att primäroperationer utförs på en/ flera enheter i en region medan revisioner koncentreras till en annan enhet i regionen.

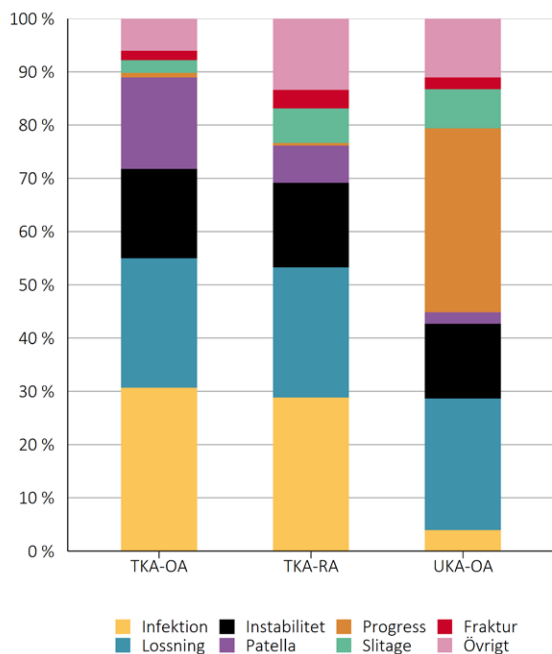
Orsak till revision

De vanligaste orsakerna till revision de senaste tio åren för TKA/OA, TKA/RA och UKA/OA framgår av figur 6.4.3. Vid TKA/OA är infektion nu den vanligaste anledningen till revision jämfört med tidigare då lossning dominerat som orsak. Revisionsorsaken ”progress” vid TKA avser i princip femoropatellär artros/artrit. Revisionsorsaken

”patella” inkluderar allehanda patellära besvär hos proteser insatta såväl med som utan patellakomponent (dock ej lossning eller slitage av patellakomponenten). Notera att fördelningen av revisionsorsaker inte nödvändigtvis återspeglar risken för att drabbas av dessa komplikationer. Eftersom antalet primäroperationer vid TKA/OA har ökat kraftigt över tid är tidiga revisioner överrepresenterade och därmed infektioner. För UKA/OA är progress av artros den vanligaste orsaken till revision medan andelen revisioner för lossning är högre och andelen för infektion lägre än vid TKA/OA.

Åtgärd vid revision

Tabellerna 6.4.2 a–c visar de olika typerna av förstagångsrevisioner som utfördes under 2011–2020, uppdelat på typ av primäroperation (TKA/OA, TKA/RA, UKA/OA).

Figur 6.4.3. Fördelning av orsak för revision 2011–2020.

Det bör noteras att typen av revision är exklusiv (enbart en typ tillåten för varje revision) vilket innebär att vid till exempel patellaingrepp med samtidigt byte av plast/meniskan redovisas endast patellaingreppet.

För TKA/OA och TKA/RA ser vi att revisioner där plast/menisk byts ut har fortsatt att ökat jämfört med tidigare perioder vilket förklaras av den aggressivare behandlingen av tidiga infektioner. Revisioner med stabiliserande protes är dubbelt så vanligt vid RA som vid OA. För UKA är det glädjande att ingen revideras med en helt ny UKA då denna typ av revision har visat sig ha hög re-revisions frekvens.

Faktorer som påverkar revisionsfrekvensen

Implantat

För att redovisa resultaten för relativt moderna protestyper, dock med rimligt lång uppföljningstid har den senaste tioårsperioden som finns tillgänglig för analys valts. En modell redovisas även efter att den slutat att användas så länge det finns rimliga mängder att analysera. Notera att de enskilda protesmodellerna kan representera olika protesvarianter, bl.a. beroende på modularitet och marknadsföring, men inom varje modell brukar det dock vara några få kombinationer som dominerar.

I årets rapport har modeller som rapporterats vid 25 eller fler operationer 2011–2020 inkluderats. Så även revisionsmodeller som används vid primäroperation. Triathlon MBT redovisas uppdelad i cementerad och ocementerad version då Triathlon är den vanligaste rapporterade cementfria proteserna i Sverige. Hazard ratio (HR) är justerad för kön, ålder och operationsår (tabell 6.4.3).

Som tidigare används PFC-Sigma MBT som referens för TKA eftersom den är en relativt väl definierad protes, d.v.s. största delen består av samma typ av femur, tibia-platta och plastinsats.

Legion/Genesis II MBT, Journey och Triathlon MBT ocementerad har signifikant högre HR än referensen PFC-MBT. Journey och Legion/Genesis II MBT introducerades 2008 och 2013 i Sverige och används fortfarande.

I andra ändan är det Genesis II MBT, NexGen APT, NexGen MBT, NexGen TM, PFC-Sigma APT, Triathlon MBT cementerad och Vanguard I-Beam som har lägre HR än referensen. Duracon har försvunnit från listan.

Vi har valt detta år att även ta med revisionsmodeller om de satts i tillräcklig omfattning. Vi är medvetna om att dessa används på primärer med mer avancerad artros/felställningar och på sjukare patienter, men tycker ändå det är av intresse att visa hur det går för dessa grupper. Av revisionsmodellerna visar Triathlon Total Stabilizer ett högre HR än referensen medan de övriga visar ingen signifikant skillnad.

Två olika varianter av Vanguard proteserna redovisas där den ena använder en tibiaplatta med en bjälkad stam (I-Beam) medan den andra använder en platta med en vingad stam (finned), som började användas 2010. I rapporten 2018 hade den vingade versionen signifikant högre risk än referensmodellen PFC-MBT men förra året liksom i år är skillnaden inte signifikant. Vanguard I-Beam visar däremot signifikant lägre HR i årets rapport. Då Vanguard inte används längre i Sverige är detta mest av historiskt intresse.

Kvinnor har signifikant lägre tioårs HR för revision (alla typer) än män vilket huvudsakligen förklaras av mäns högre risk för infektion, som är vanligast tidigt postoperativt. Som tidigare år minskar risken med ökande ålder. Och i år är risken lägre med stigande operationsår vilket kan bero på att antalet revisioner där plastinsatsen byts i samband med behandling av konstaterad eller misstänkt infektion inte ökar i samma takt som tidigare.

Åtgärd vid revision av primär TKA/OA

Åtgärd	Antal	Andel %
Byte tibiaplast/disk/menisk	1 441	29,5
TKA utan patella	1 156	23,6
Komplettering med patella	878	18,0
Stabiliserande (rotating) protes utan patella	418	8,6
TKA med patella	261	5,3
Byte tibia	240	4,9
Protes ut 2-steps	198	4,1
Protes ut NUD	107	2,2
Byte femur	54	1,1
Stabiliserande (rotating) protes med patella	48	1,0
Lårbensamputation	33	0,7
Byte patella	16	0,3
Artrodes NUD	11	0,2
Protes ut + protesspacer (2016)	10	0,2
Extraktion av patellaknapp	8	0,2
Reposition av samma plast (2016)	5	0,1
Byte av kopplingsdel	3	0,1
Gångjärn utan patella	1	0,0
Tillägg av skruv/kopplingsdel	1	0,0
Totalt	4 889	100,0

Tabell 6.4.2a. Åtgärd vid revision av primär TKA/OA 2011–2020.

Som tidigare år är Link referens för UKA (tabell 6.4.4). Vid UKA insatta för OA är det två modeller, Oxford och Link, som står för 78% av operationerna. Ingen av UKA modellerna utom Persona PK har signifikant avvikande HR jämfört med referensprotesen Link. Risken minskar med stigande ålder och stigande operationsår.

Risken för revision är bara ett av flera mått på protesmodellernas resultat. Även typen av revision bör beaktas trots att den inte redovisas här. Ett medvetet sparsamt användande av patellakomponent, med beredskap att sekundärt försörja patella vid behov, höjer således den redovisade revisionsfrekvensen. Vi redovisar därför TKA/OA separat för dem med och utan patellakomponent. I tabellerna redovisas modeller som förekommer både med och utan patella. Alla andra modeller (inklusive revisionsmodeller) räknas som övriga.

Åtgärd vid revision av primär TKA/RA

Åtgärd	Antal	Andel %
Byte tibiaplast/disk/menisk	55	27,4
TKA utan patella	49	24,4
Stabiliserande (rotating) protes utan patella	36	17,9
Komplettering med patella	16	8,0
TKA med patella	10	5,0
Protes ut 2-steps	8	4,0
Protes ut NUD	7	3,5
Lårbensamputation	7	3,5
Byte femur	4	2,0
Stabiliserande (rotating) protes med patella	3	1,5
Byte tibia	3	1,5
Protes ut + protesspacer (2016)	2	1,0
Artrodes NUD	1	0,5
Totalt	201	100,0

Tabell 6.4.2b. Åtgärd vid revision av primär TKA/RA 2011–2020.

Åtgärd vid revision av primär UKA/OA

Åtgärd	Antal	Andel %
TKA utan patella	1 216	82,1
Byte tibiaplast/disk/menisk	120	8,1
TKA med patella	80	5,4
Stabiliserande (rotating) protes utan patella	29	2,0
Protes ut 2-steps	11	0,7
Byte tibia	9	0,6
Protes ut NUD	4	0,3
UKA medial	3	0,2
Byte femur	2	0,1
Patellofemoral protes	2	0,1
Komplettering med patella	2	0,1
Lårbensamputation	2	0,1
Reposition av samma plast (2016)	1	0,1
Totalt	1 481	100,0

Tabell 6.4.2c. Åtgärd vid revision av primär UKA/OA 2011–2020.

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för revision TKA/OA

Protes	Antal	p	HR
PFC Sigma TKA MBT	23 044		(ref.)
AGC Anatomica MBT	183	0,43	1,29 (0,69; 2,41)
Attune MB TKA	136	0,11	1,93 (0,86; 4,32)
Genesis II MBT	2 348	0,03	0,71 (0,51; 0,97)
Journey TKA	160	< 0,01	3,51 (2,14; 5,77)
Legion/Genesis II Pri MBT	1 803	< 0,01	1,60 (1,22; 2,10)
NexGen APT	866	< 0,01	0,32 (0,17; 0,58)
NexGen MBT	59 266	< 0,01	0,80 (0,72; 0,88)
NexGen Revision	393	0,92	0,97 (0,53; 1,76)
NexGen Trabecular Metal	2 197	< 0,01	0,64 (0,48; 0,85)
Persona	1 219	0,11	1,40 (0,92; 2,14)
PFC Sigma TC-3 (revision)	237	0,12	1,67 (0,87; 3,23)
PFC Sigma TKA APT	8 497	< 0,01	0,63 (0,53; 0,75)
PFC Sigma TKA Rotating platform	160	0,55	1,22 (0,63; 2,36)
Profix	462	0,72	0,91 (0,56; 1,50)
Triathlon MBT Cementerad	9 057	0,02	0,83 (0,71; 0,98)
Triathlon MBT Ocementerad	5 442	< 0,01	1,40 (1,19; 1,63)
Triathlon Total Stabilizer	612	< 0,01	2,19 (1,53; 3,12)
Vanguard Finned Stem Modular	1 963	0,12	1,21 (0,95; 1,53)
Vanguard I-Beam Modular	5 094	< 0,01	0,75 (0,63; 0,90)
Övriga	577	0,02	1,58 (1,08; 2,30)
Kön = kvinna		< 0,01	0,90 (0,84; 0,97)
Ålder		< 0,01	0,98 (0,97; 0,98)
År		< 0,01	0,97 (0,95; 0,98)

Tabell 6.4.3. Hazardkvot för revision med 95% konfidensintervall för TKA/OA 2011–2020. Rött innebär signifikant skillnad med högre HR. Grönt innebär signifikant skillnad med lägre HR.

Vi har delat upp TKA/OA i de som används utan patella-komponent (tabell 6.4.5) samt de med patellakomponent (tabell 6.4.6). Detta innebär att antalet implantat som kan analyseras reduceras, speciellt för den grupp där en patellakomponent har använts. Vi har också slagit samman vissa grupper jämfört med tabell 6.4.3 för att kunna analysera jämförbara grupper.

Jämfört med tabellen 6.4.3 där alla TKA, med och utan patellakomponent analyseras, så är det, när ingen patella-komponent används, fortfarande samma modeller som har signifikant högre eller lägre HR än referensen PFC-Sigma MPT.

Där patellakomponent använts är antalet opererade knän litet och det blir svårare att visa och även tolka signifikanta skillnader. Vanguard I-Beam har signifikant bättre resultat än referensen oavsett om patellaknapp använts eller inte. Effekten av kön, ålder och stigande operationsår är oförändrat oavsett om alla TKA inkluderas eller enbart de med eller utan patella knapp.

Som tidigare redovisar vi också separata tabeller (6.4.7 och 6.4.8) där byte av insats för infektion inte definierats att vara en revision. Det har hävdats att vid infektion kan registrets definitioner missgynna olika implantat typer. Anledningen är att nästan hälften av alla revisioner för

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för för revision UKA/OA

Protes	Antal	p	HR
Link	1 388		(ref.)
Oxford	5 806	0,5	1,09 (0,85; 1,40)
Persona-PK	102	0,03	2,58 (1,11; 5,97)
Sigma-PKR	248	0,35	0,71 (0,34; 1,46)
Triathlon Uni	555	0,23	1,29 (0,85; 1,95)
ZUK	984	0,61	0,92 (0,65; 1,29)
Övriga	144	0,55	1,19 (0,67; 2,10)
Kön = kvinna		0,8	0,98 (0,82; 1,17)
Ålder		< 0,01	0,98 (0,97; 0,99)
År		< 0,01	0,92 (0,89; 0,96)

Tabell 6.4.4. Hazardkvot för revision med 95% konfidensintervall för UKA/OA 2011–2020. Rött innebär signifikant skillnad med högre HR. Grönt innebär signifikant skillnad med lägre HR.

infektion är synovektomier där också plastinsatsen byts (vilket gör att de räknas som revisioner). En synovektomi på ett implantat där insatsen inte kan bytas räknas däremot inte som revision, vilket skulle kunna gynna den typen, och därför har det argumenterats för att byte av plastinsats vid infektion inte skall räknas som revision utan mjukdelningrepp. Motsatt kan det dock hävdas att implantat där insatsen inte kan bytas vanligtvis borde behandlas med total revision (därför att fullständig rengöring inte anses möjlig) vilket skulle leda till omvänt bias om byte av insats inte ansågs vara revision. Utan att kunna

definitivt svara på vad som är det mest rimliga att göra har vi valt att här också redovisa risken när byte av insats vid infektion inte räknas som revision. Det får komma ihåg att en sådan exklusion minskar antalet revisioner, som i sin tur minskar sensitiviteten i de statistiska beräkningarna.

För TKA/OA utan hänsynstagande till patellaförsörjning (tabell 6.4.7) syns det, jämfört med tabell 6.4.3, att det är samma proteser som har ökad HR jämfört med referensen och Persona som var varken sämre eller bättre är nu sämre än referensen. Byte av plastinsats är inte möjligt för

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för revision TKA/OA utan patellakomponent

Protes	Antal	p	HR
PFC Sigma TKA MBT	22 200		(ref.)
Legion/Genesis II Pri MBT	1 677	< 0,01	1,55 (1,17; 2,06)
NexGen MBT	58 357	< 0,01	0,80 (0,72; 0,88)
PFC Sigma TKA APT	8 094	< 0,01	0,63 (0,53; 0,75)
Triathlon MBT	14 274	0,42	1,05 (0,93; 1,19)
Vanguard I-Beam Modular	4 792	0,02	0,81 (0,67; 0,97)
Övriga	11 235	0,98	1,00 (0,87; 1,14)
Kön = kvinna		0,02	0,92 (0,85; 0,98)
Ålder		< 0,01	0,98 (0,97; 0,98)
År		< 0,01	0,97 (0,96; 0,99)

Tabell 6.4.5 Hazardkvot för revision med 95% konfidensintervall för TKA/OA utan patellakomponent. Rött innebär signifikant skillnad med högre HR. Grönt innebär signifikant skillnad med lägre HR.

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för revision TKA/OA med patellakomponent

Protes	Antal	p	HR
PFC Sigma TKA MBT	844		(ref.)
Legion/Genesis II Pri MBT	126	0,2	1,90 (0,71; 5,03)
NexGen MBT	909	0,97	0,99 (0,57; 1,72)
PFC Sigma TKA APT	403	0,33	0,68 (0,31; 1,48)
Triathlon MBT	261	0,43	0,65 (0,23; 1,88)
Vanguard I-Beam Modular	302	< 0,01	0,14 (0,03; 0,60)
Övriga	331	0,98	1,01 (0,49; 2,08)
Kön = kvinna		< 0,01	0,41 (0,26; 0,63)
Ålder		0,04	0,98 (0,95; 1,00)
År		0,27	0,95 (0,87; 1,04)

Tabell 6.4.6. Hazardkvot för revision med 95% konfidensintervall för TKA/OA med patellakomponent. Rött innebär signifikant skillnad med högre HR. Grönt innebär signifikant skillnad med lägre HR.

NexGen APT, PFC-Sigma APT, och monoblockvarianten av NexGen TM och dessa kan därför inte dra fördel av att insatsbyten exkluderas. Jämfört med referensen PFC MBT (med plast som kan bytas) har alla dessa också något ofördelaktigare HR när plastbyte inte anses vara en revision men är fortfarande bättre än referensen med undantag av PFC sigma APT som nu varken är sämre eller bättre.

Kvinnor har före exklusionen av byte av insats vid infektion en lägre risk för revision än män men högre risk efter exklusion. Detta kan indikera att deras risk för revision är högre av andra anledningar än verifierad eller misstänkt infektion

Persona PK som hade ett signifikant högre HR när alla revisioner inkluderades men när byte av insats vid infektion exkluderades för UKA/OA var HR inte längre signifikant (tabell 6.4.8).

Sammanfattningsvis kan det konstateras att i årets rapport så verkar det inte som om att det påverkar det övergripande resultaten när byte av insats vid infektion inte räknas som en sann revision såsom det gjort i tidigare årsrapporter. HR sjunker förvisso något för de helt modulära modellerna och för de med icke modulär tibiakomponent ökar HR något vid denna justering. En anledning till denna skillnad kan tänkas vara att ett antal synovektomier utan plastbyten lyckas bota infektioner hos de icke modulära (om de inte hade lyckats skulle re-revisionen sannolikt ha kommit med), men tyvärr kan vi inte redogöra för detta därför att synovektomier rapporteras in-

konsekvent till registret. En annan möjlig förklaring är att kirurgerna är liberalare med att öppna och rensa knän när plastinsatsen kan bytas vilket kan ha lett till att knän reviderats som skulle ha klarat sig utan.

Grundsjukdom

Tidigt insågs det att patienter med olika grundsjukdom t.ex. RA och OA kunde ha olika postoperativt förlopp med skillnad i revisionsfrekvens. Därför har det alltid redovisat separata kurvor för dessa diagnoser. Den moderna medicinska behandlingen vid RA har emellertid gjort att behovet för knäproteser i denna grupp har minskat och det har blivit allt svårare att se statistiskt signifikanta skillnader.

Ålder

Effekten av ålder vid primäroperationen kan illustreras genom att dela upp patienterna i olika åldersgrupper där det visar sig såväl vid TKA som vid UKA att risken för revision är större hos de yngre (figur 6.4.4). Tänkbara förklaringar är att de yngre har högre fysisk aktivitetsnivå, större krav på smärtlindring och/eller att de har ett hälsotillstånd som lättare tillåter revision.

Operationsår

För TKA såg vi en minskning i risken för revision de första tre decennierna vilket inte har varit lika tydlig för UKA (figur 6.4.5). För perioden 2006–2015 ökade antalet tidiga revisioner, en tendens som har fortsatt under den senaste perioden 2016–2020. Detta har huvudsakligen berott på en ökning av antalet tidiga revisioner för infektion (figur 6.4.6).

För UKA var förbättringen över de första tre decennierna inte alls lika markant som för TKA. Men även för UKA ökade den tidiga revisionsfrekvensen under perioden 2006–2015 samt 2016–2020. Förklaringen här är dock huvudsakligen att sedan senare delen av 90-talet har den relativa andelen yngre patienter som fått UKA ökat och de har en högre risk.

När Ledprotesregistret redovisar risken för revision på grund av infekterad knäprotes innebär detta risken för

att någon gång revideras för infektion (första eller någon senare revision) (figur 6.4.6). Denna risk minskade de första årtionden för både för RA och OA. Under perioden 2006–2015 såg vi för TKA en signifikant ökning i infektionsrisken jämfört med tidigare som fortsätter för åren 2016–2020 och nu även för UKA. Ökningen beror huvudsakligen på tidiga plastbyten vid infektioner eller misstänkta infektioner. Troligen beror ökningen på att behandlingen de senare åren har varit mer kirurgiskt aggressiv vid tidigt misstänkta infektioner.

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för revision TKA/OA. Byte av insats vid infektion har inte klassificerats som en revision.

Protes	Antal	p	HR
PFC Sigma TKA MBT	23 044		(ref.)
AGC Anatomica MBT	183	0,1	1,70 (0,90; 3,18)
Attune MB TKA	136	0,6	1,35 (0,43; 4,22)
Genesis II MBT	2 348	< 0,01	0,53 (0,34; 0,82)
Journey TKA	160	< 0,01	4,45 (2,66; 7,44)
Legion/Genesis II Pri MBT	1 803	< 0,01	1,84 (1,35; 2,51)
NexGen APT	866	< 0,01	0,43 (0,23; 0,78)
NexGen MBT	59 266	< 0,01	0,81 (0,72; 0,90)
NexGen Revision	393	0,81	1,09 (0,56; 2,10)
NexGen Trabecular Metal	2 197	0,03	0,72 (0,53; 0,97)
Persona	1 219	0,05	1,66 (1,00; 2,75)
PFC Sigma TC-3 (revision)	237	0,13	1,78 (0,84; 3,76)
PFC Sigma TKA APT	8 497	0,06	0,84 (0,71; 1,01)
PFC Sigma TKA Rotating platform	160	0,79	1,11 (0,52; 2,34)
Profix	462	0,82	0,94 (0,53; 1,66)
Triathlon MBT Cementerad	9 057	< 0,01	0,76 (0,63; 0,92)
Triathlon MBT Ocementerad	5 442	< 0,01	1,48 (1,24; 1,78)
Triathlon Total Stabilizer	612	0,39	1,26 (0,74; 2,15)
Vanguard Finned Stem Modular	1 963	0,06	1,29 (0,99; 1,69)
Vanguard I-Beam Modular	5 094	0,04	0,81 (0,66; 0,99)
Övriga	577	0,05	1,56 (1,01; 2,41)
Kön = kvinna		< 0,01	1,15 (1,05; 1,25)
Ålder		< 0,01	0,96 (0,96; 0,97)
År		< 0,01	0,97 (0,95; 0,99)

Tabell 6.4.7. Hazardkvot för revision med 95 % konfidensintervall för TKA/OA 2011–2020. Byte av insats vid infektion har inte klassificerats som en revision. Rött innebär signifikant skillnad med högre HR. Grönt innebär signifikant skillnad med lägre HR.

Hazardkvot med 95% konfidensintervall för revision UKA/OA

Protes	Antal	p	HR
Link	1 388		(ref.)
Oxford	5 806	0,66	1,06 (0,82; 1,36)
Persona-PK	102	0,09	2,19 (0,88; 5,47)
Sigma-PKR	248	0,36	0,71 (0,34; 1,47)
Triathlon Uni	555	0,21	1,31 (0,86; 1,98)
ZUK	984	0,55	0,90 (0,64; 1,27)
Övriga	144	0,56	1,18 (0,67; 2,09)
Kön = kvinna		0,99	1,00 (0,83; 1,20)
Ålder		< 0,01	0,98 (0,97; 0,99)
År		< 0,01	0,92 (0,88; 0,95)

Tabell 6.4.8. Hazardkvot för revision med 95% konfidensintervall för UKA/OA. Vid UKA är Link referens. Cox regression justerad för kön, operationsår och ålder. Byte av insats vid infektion har inte klassificerats som en revision.

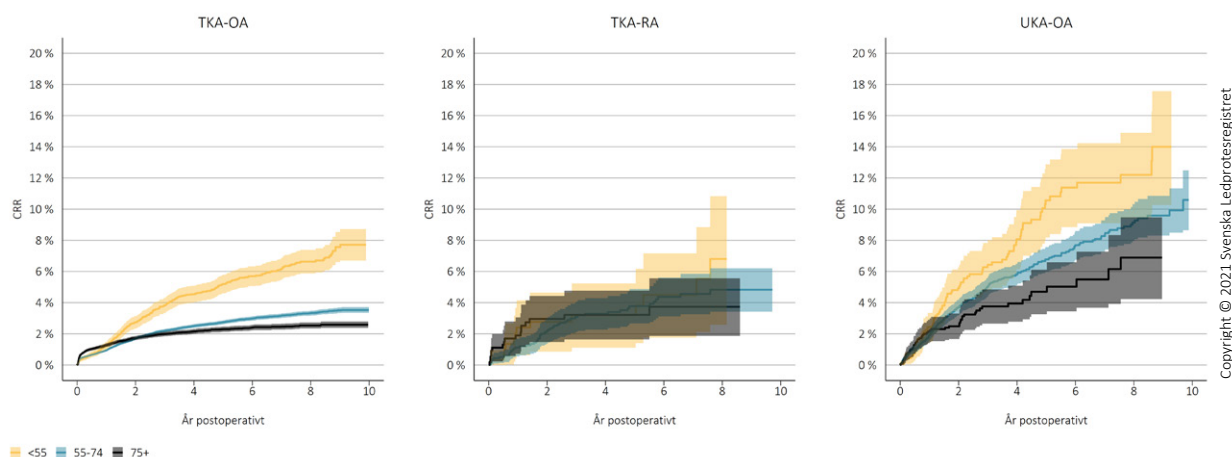
Kön

Effekten av kön på revisionsrisken är komplicerad därför att könen har olika revisionsmönster. Revision för tidig infektion är överrepresenterad hos män medan för kvinnor är lossning och patellaproblem de som dominerar tidigt. Skillnaden mellan könen är ännu större när brytpunkten enbart inkluderar revisioner för infektion (figur 6.4.7).

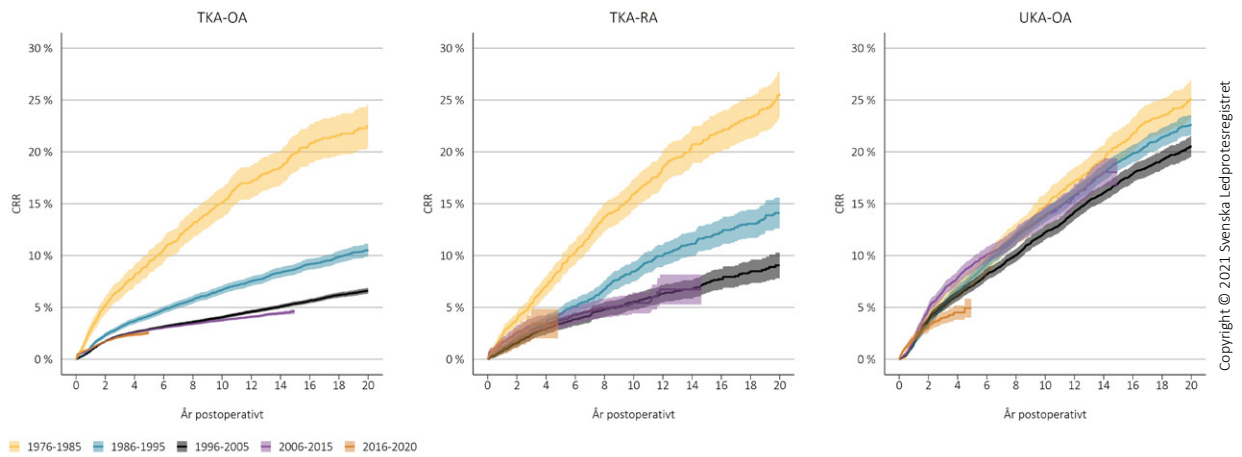
Det är välkänt att RA patienter har en ökad infektionsbenägenhet vilket har tillskrivits deras grundsjukdom och immunosupprimerande behandling. Däremot är det inte lika uppenbart varför män oftare får revideras för infektion än kvinnor.

Patellakomponent vid TKA

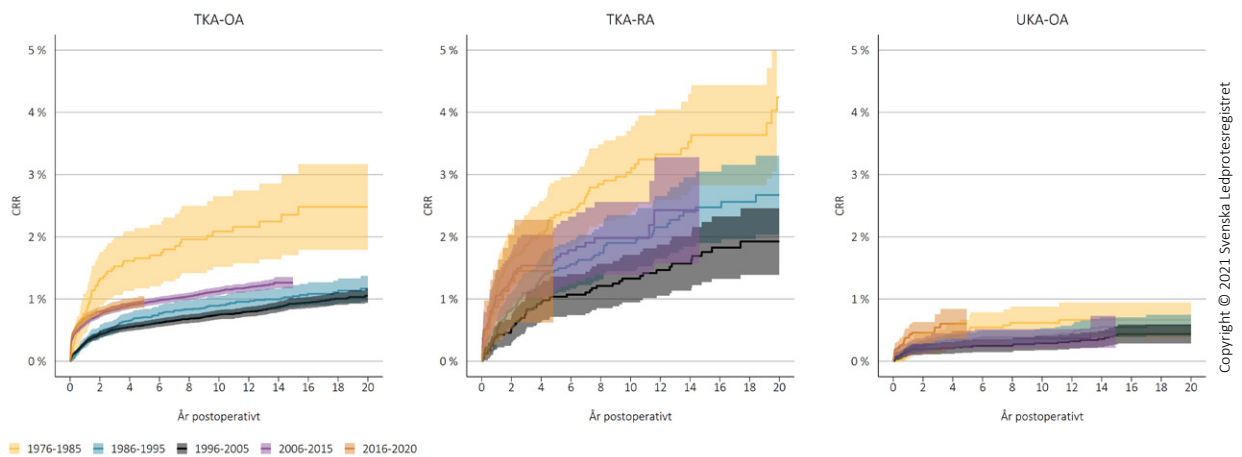
Bedömningen av hur användandet av patellakomponent påverkar risken för revision är komplicerad. Användningen är olika beroende på protesmodell, samtidigt som det har minskat över åren. I årsrapporten 2002 noterade vi första gången att TKA med patellakomponent (insatta 1991–2000) hade lägre revisionsrisk än de utan. Figur 6.4.8 visar resultat för TKA respektive med och utan patellakomponent insatta under perioden 1991–2000. Under denna tid hade TKA utan patellakomponent en signifikant högre revisionsfrekvens än de med komponent (HR 1,3 (CI 1,1–1,4)). En analys av perioden 2001–2010 (figur 6.4.9) visar tvärtom att TKA utan patellakompo-

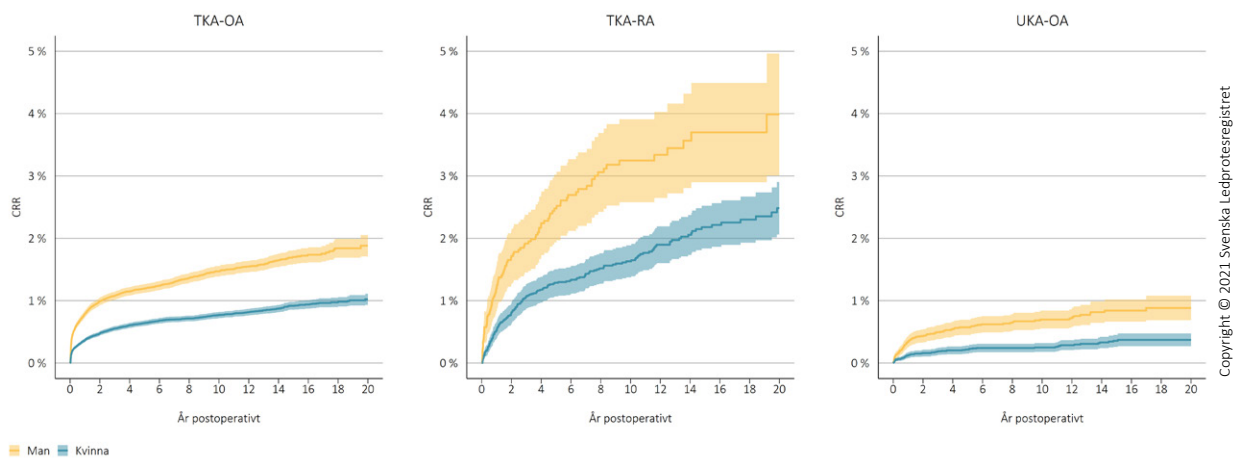
Figur 6.4.4. CRR för olika åldersgrupper TKA/OA (vänster), TKA/RA (mitten) och UKA/OA (höger) insatta under tioårsperioden 2011–2020.

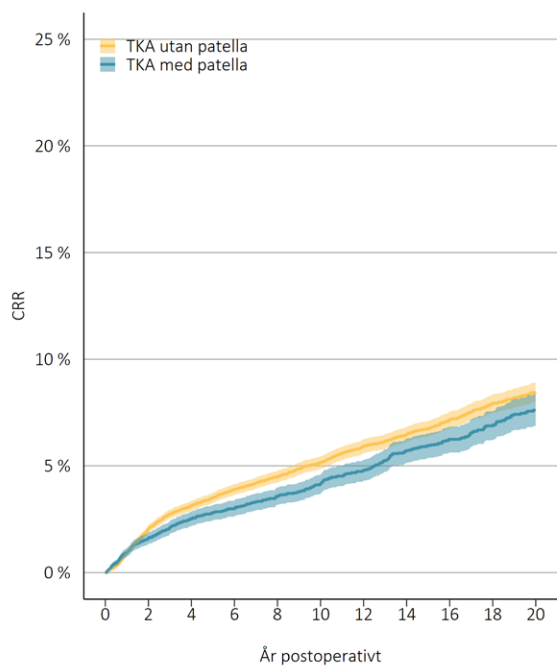
Figur 6.4.5. CRR för olika perioder tom 20 år för TKA/OA (vänster), TKA/RA (mitten) och UKA/OA (höger).

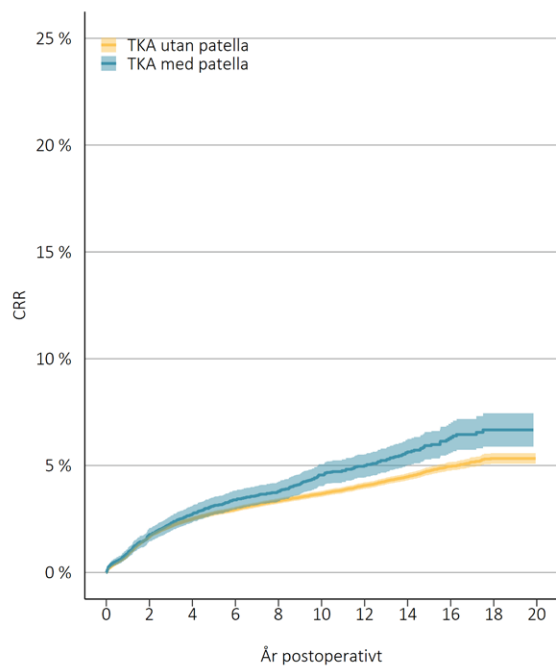
Figur 6.4.6. CRR på grund av infektion för olika perioder tom 20 år för TKA/OA (vänster), TKA/RA (mitten) och UKA/OA (höger).

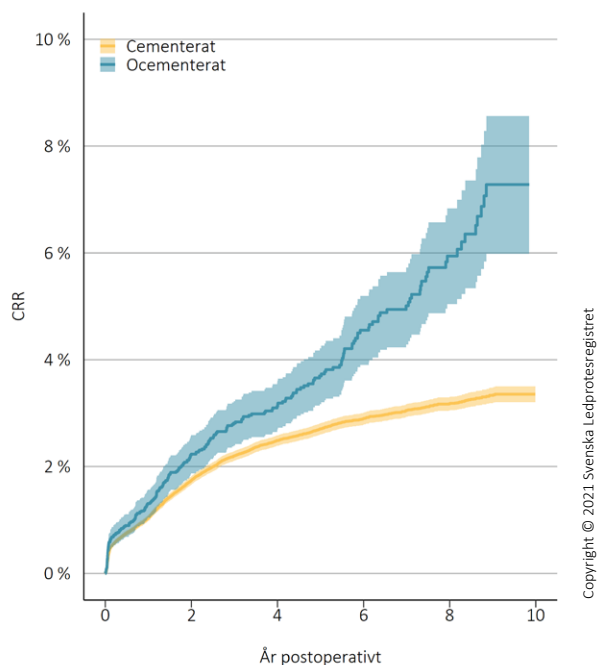
Figur 6.4.7. CRR på grund av infektion för olika kön tom 20 år för TKA/OA (vänster), TKA/RA (mitten) och UKA/OA (höger).

Figur 6.4.8. CRR för TKA/OA insatta under tioårsperioden 1991–2000, med respektive utan patellakomponent.

Figur 6.4.9. CRR för TKA/OA insatta under tioårsperioden 2001–2010, med respektive utan patellakomponent.

Figur 6.4.10. CRR för cementerade och cementfria TKA/OA insatta under tioårsperioden 2011–2020.

ment har en signifikant lägre revisionsfrekvens (HR 0,8 (CI 0,7–0,9)). För den aktuella perioden 2011–2020 är skillnaden dock inte signifikant (HR 0,9 (CI 0,8–1,2)).

Det kan bara spekuleras i anledningarna till detta. Insättning av patellakomponenten tar extra tid vid operationen och innebär en extra protesdel som ska sitta fast mot ben och som kan slitas ner varför det finns en ökad risk för infektion, proteslossning och slitage. Därför kan ändringar i patellakomponenternas kvalitet och fixation tänkas vara anledning till förändringen i risken för revision över tid. Å andra sidan får en del av de TKA utan en primär patellakomponent sekundärt opereras med en sådan. Att femurkomponenterna blivit mera ”patellavänliga” och/eller att kirurgernas entusiasm till sekundär patellaförsörjning har förändrats, är också tänkbara förklaringar till dessa inkonstanta utfall.

Det kan diskuteras om hänsyn skall tas till användande av patellakomponent vid bedömning av revisionsrisker för kliniker respektive implantat. Vi har valt att redovisa implantatens totala risk för revision (med och utan patellakomponent). Det ger en helhetskänsla av hur det går för vissa patientgrupper och implantat. När vi jämför HR för implantaten (tabell 6.4.5 och 6.4.6) redovisar vi resultaten också separat för TKA med och utan patellakomponent och när vi bedömer revisionsrisken för de olika klinikerna tar vi hänsyn till i regressionsanalysen huruvida patellakomponent har använts eller inte.

Användande av cement

Cement har använts vid en stor majoritet av operationerna sedan mitten av nittioalet, dock med en ökning av cementfria fall de senaste åren. Vi har tidigare visat en analys för TKA insatta under perioden 1985–1994, då användandet av cementfria implantat var något vanligare, att dessa hade högre risk för revision. Under den senaste tioårsperioden ser vi även nu en signifikant högre risk för cementfria implantat jämfört med de cementerade (figur 6.4.10).

Revisionsrisk per enhet

Vad som är det sanna genomsnittliga resultatet av en viss behandling vid en viss enhet kan bara bestämmas för definierade grupper av redan behandlade personer. Sådana resultat avspeglar emellertid endast historiska förhållanden och kan inte utan vidare användas för jämförelser av framtida behandlingsresultat. Det observerbara genomsnittliga resultatet av en behandling vid en enhet är inte konstant. Olika urval av patienter som får samma behandling har olika genomsnittresultat. Denna sjukhusspecifika

variabilitet måste beaktas för att jämförelser mellan enheter ska vara meningsfulla.

I årets rapport från Ledprotesregistret har harmoniseringar gjorts i urval, metoder och hur resultaten presenteras för att vara likvärdiga för knä- och höftprotesoperationer, dock är det inte helt konsekvent ännu. Traditionellt har operationer från en 10-årsperiod (till exempel 2010–2019) inkluderats när kumulativ revisionsfrekvens (CRR) beräknats och med ett års fördröjning. I analyserna som följer har dels ytterligare ett år inkluderats, dels även senaste året inkluderats, 2010–2020. Förändringen innebär att operationer kan följas i mer än tio år istället för mer än nio år. Att inkludera det senaste årets revisioner kan innebära att revisioner saknas då vi vet av erfarenhet att revisioner tillkommer under det kommande året.

Tabell 6.4.9 visar för varje enhet det antal primäroperationer (TKA) som utförts för OA under den analyserade sexårsperioden (2015–2020) samt hur många av dessa som har reviderats. Tabell 6.4.10 visar motsvarande men för en elvaårsperiod (2010–2020). Därefter följer RR (relativ revisionsrisk) med 95% konfidensintervall. Denna skattar enhetseffekter på revisionsrisken relativt riksgenomsnittet och har beräknats som tidigare år med ”shared gamma frailty model”. Slutligen visas enhetens observerade rang tillsammans med ett 95% konfidensintervall för rangordningen. Beräkningen har utförts med Monte Carlo metod.

I motsats till tidigare år är det enheten som bestämmer var operationen registreras och inte platsen (sjukhuset), som ett led i harmoniseringen av knä- och höftprotesregistren. Även benämningen på enheterna har harmoniserats. Detta innebär inte någon nämnvärd skillnad från tidigare då knäprotesregistret har registrerat både plats och enhet för operationerna under de senaste tio åren.

Endast enheter, där det har gjorts fler än 50 primäroperationer under perioden finns med i analysen som inkluderar alla TKA gjorda för OA. Resultaten har här justerats för skillnader i köns- och åldersfördelning samt för skillnader i fördelningen av proteser med och utan patellaknapp. De kliniker som är signifikant bättre eller sämre än riksgenomsnittet har markerats med grönt respektive rött.

Figurerna 6.4.11 och 6.4.12 visar CRR efter fem respektive tio år (primäroperationer 2015–2020 respektive 2010–2020 inkluderade). Enheter med färre än 50 primäroperationer under de senaste fem respektive tio åren redovisas inte men ingår i underlaget för riket.

Relativ revisionsrisk per enhet, fem år

Klinik	Antal TKA	Reviderade	RR	RR 95% CI	Rang	Rang 95% CI
Alingsås	1 050	8	0,56	0,35, 0,90	1	1, 31
Art Clinic Jönköping	694	2	0,56	0,31, 1,02	2	1, 42
Capio Arthro Clinic	1 470	8	0,56	0,35, 0,91	3	1, 31
Aleris Specialistvård Nacka	1 002	8	0,58	0,36, 0,94	4	1, 34
Karlskoga	1 403	14	0,61	0,40, 0,92	5	1, 32
Halmstad	927	9	0,63	0,40, 1,01	6	1, 41
KS/Solna	231	1	0,68	0,37, 1,27	7	1, 59
GHP Ortho Center Göteborg	1 071	12	0,73	0,47, 1,12	8	2, 50
Värnamo	959	11	0,73	0,47, 1,14	9	2, 51
Carlanderska	1 647	19	0,74	0,51, 1,08	10	3, 47
Gällivare	390	3	0,75	0,42, 1,32	11	1, 61
Art Clinic Göteborg	600	5	0,75	0,44, 1,27	12	2, 59
Kalmar	488	5	0,75	0,44, 1,27	13	2, 59
Karlskoga	246	3	0,76	0,43, 1,34	14	1, 62
Uddevalla	1 196	15	0,77	0,51, 1,15	15	3, 52
GHP Ortho Center Stockholm	2 885	41	0,77	0,58, 1,02	16	5, 42
Capio Movement	2 527	39	0,81	0,61, 1,08	17	7, 47
Borås	454	6	0,84	0,51, 1,41	18	3, 65
Jönköping	272	5	0,85	0,50, 1,44	19	3, 65
Mora	1 085	17	0,85	0,58, 1,25	20	5, 58
Örnsköldsvik	684	11	0,85	0,55, 1,32	21	4, 62
Skene	669	10	0,86	0,55, 1,35	22	4, 63
Capio Ortopediska Huset	3 559	60	0,86	0,68, 1,09	23	10, 49
KS/Huddinge	639	10	0,87	0,56, 1,37	24	5, 64
Capio S:t Göran	2 069	37	0,88	0,65, 1,18	25	9, 54
Aleris Specialistvård Ängelholm	442	3	0,88	0,50, 1,56	26	3, 69
Piteå	1 451	24	0,89	0,63, 1,25	27	8, 58
Trelleborg	4 214	78	0,89	0,72, 1,11	28	13, 49
Varberg	844	14	0,9	0,59, 1,35	29	6, 63
Bollnäs	1 736	32	0,9	0,66, 1,23	30	9, 57
Nyköping	445	7	0,9	0,55, 1,47	31	5, 67
Västerås	1 226	21	0,91	0,63, 1,30	32	8, 61
Södertälje	781	14	0,93	0,62, 1,40	33	7, 65
Hermelinen	87	1	0,93	0,50, 1,74	34	3, 72
Ängelholm	1 364	26	0,94	0,67, 1,31	35	10, 61
Falköping	63		0,94	0,48, 1,81	36	3, 72
Södersjukhuset	1 246	25	0,94	0,67, 1,32	37	10, 61
Hudiksvall	367	7	0,95	0,58, 1,56	38	6, 69
Lindesberg	1 971	36	0,98	0,73, 1,32	39	14, 62

Relativ revisionsrisk per enhet, fem år, forts.

Klinik	Antal TKA	Reviderade	RR	RR 95% CI	Rang	Rang 95% CI
Capio Ortopedi Motala	2064	40	0,99	0,74, 1,31	40	15, 61
Oskarshamn	1926	38	1,01	0,75, 1,35	41	16, 63
Ljungby	563	12	1,02	0,66, 1,56	42	10, 69
Visby	505	10	1,02	0,65, 1,61	43	9, 70
Torsby	615	13	1,04	0,68, 1,58	44	11, 69
Karlstad	716	17	1,05	0,71, 1,54	45	13, 69
Akademiska sjukhuset	435	11	1,07	0,69, 1,66	46	11, 71
Växjö	430	10	1,07	0,68, 1,68	47	11, 71
Falun	978	24	1,07	0,76, 1,51	48	16, 68
SU/Möln dal	1994	47	1,09	0,83, 1,42	49	23, 66
Danderyd	550	13	1,09	0,72, 1,66	50	13, 71
Enköping	2198	47	1,09	0,84, 1,43	51	23, 66
Arvika	1138	25	1,11	0,79, 1,55	52	19, 69
Frölunda Specialistsjukhus	124	5	1,11	0,65, 1,88	53	9, 73
Örebro	66	3	1,12	0,63, 1,98	54	8, 73
Gävle	531	14	1,15	0,76, 1,74	55	17, 72
Östersund	805	19	1,15	0,79, 1,67	56	20, 71
Sollefteå	865	20	1,17	0,81, 1,69	57	22, 71
Skellefteå	532	14	1,18	0,78, 1,77	58	19, 72
Norrälje	804	19	1,19	0,82, 1,72	59	22, 72
Sophiahemmet	601	18	1,22	0,83, 1,78	60	23, 72
Sundsvall	128	5	1,23	0,72, 2,08	61	14, 74
Helsingborg	189	7	1,23	0,75, 2,02	62	16, 74
Lycksele	593	16	1,24	0,83, 1,83	63	24, 73
Lidköping	1185	33	1,26	0,93, 1,71	64	33, 71
SUS/Lund	177	7	1,26	0,77, 2,07	65	18, 74
Eksjö	1355	34	1,27	0,94, 1,72	66	34, 72
Västervik	536	16	1,3	0,88, 1,93	67	28, 73
Umeå	676	21	1,32	0,92, 1,90	68	32, 73
Skövde	337	14	1,33	0,88, 2,00	69	28, 74
Norrköping	775	24	1,34	0,95, 1,88	70	35, 73
Hässleholm	4459	142	1,57	1,33, 1,85	71	61, 73
Kullbergska sjukhuset	1043	37	1,61	1,20, 2,16	72	55, 74
Kungälv	897	38	1,74	1,31, 2,33	73	61, 74
Eskilstuna	324	19	1,86	1,28, 2,70	74	60, 74

Tabell 6.4.9. Relativ revisionsrisk per enhet, fem år.

Relativ revisionsrisk per enhet, tio år

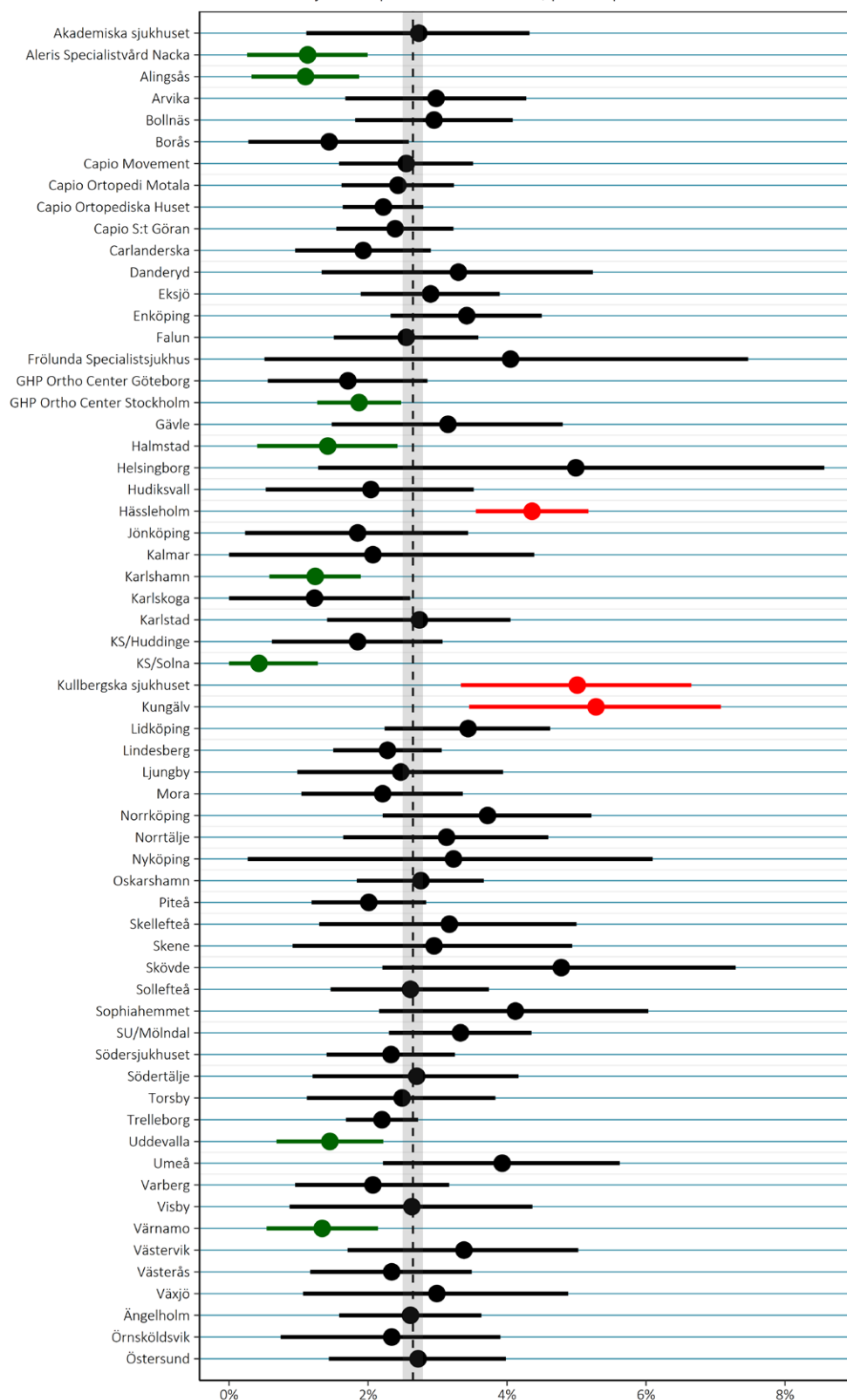
Klinik	Antal TKA	Reviderade	RR	RR 95 % CI	Rang	Rang 95 % CI
Alingsås	2 035	19	0,41	0,28, 0,61	1	1, 10
Art Clinic Jönköping	716	2	0,43	0,21, 0,88	2	1, 30
Aleris Specialistvård Nacka	1 663	16	0,44	0,29, 0,67	3	1, 14
Capio Arthro Clinic	1 471	8	0,48	0,28, 0,82	4	1, 24
Carlanderska	2 249	29	0,59	0,42, 0,83	5	2, 25
KS/Huddinge	1 238	17	0,59	0,39, 0,89	6	2, 32
Jönköping	1 018	17	0,61	0,40, 0,92	7	2, 34
Kalmar	917	12	0,62	0,39, 0,99	8	2, 42
Sabbatsberg	614	11	0,63	0,39, 1,01	9	2, 44
Karlskrona	2 557	40	0,64	0,47, 0,85	10	4, 28
GHP Ortho Center Göteborg	1 585	24	0,64	0,45, 0,93	11	3, 36
KS/Solna	689	12	0,65	0,41, 1,04	12	2, 46
Värnamo	1 587	25	0,67	0,47, 0,96	13	4, 39
Art Clinic Göteborg	600	5	0,68	0,37, 1,24	14	2, 59
Capio Movement	3 714	66	0,73	0,58, 0,92	15	8, 35
Spenshult	1 103	27	0,74	0,53, 1,05	16	6, 47
Hudiksvall	726	13	0,74	0,47, 1,17	17	4, 56
Gällivare	757	13	0,77	0,49, 1,22	18	5, 58
GHP Ortho Center Stockholm	4 933	100	0,79	0,65, 0,96	19	12, 39
Aleris Specialistvård Ängelholm	442	3	0,81	0,42, 1,59	20	3, 71
Örnsköldsvik	1 219	25	0,82	0,57, 1,17	21	8, 56
Falköping	242	5	0,83	0,45, 1,51	22	4, 69
Halmstad	1 930	43	0,83	0,63, 1,10	23	10, 52
Karlskoga	820	20	0,84	0,57, 1,24	24	8, 60
Piteå	2 716	57	0,84	0,66, 1,08	25	12, 50
Hermelinen	96	1	0,85	0,40, 1,83	26	2, 75
Växjö	941	21	0,85	0,58, 1,25	27	8, 60
Lindesberg	2 812	55	0,88	0,68, 1,13	28	14, 54
Borås	892	19	0,88	0,59, 1,31	29	9, 63
Nyköping	896	20	0,89	0,60, 1,31	30	9, 63
Trelleborg	7 500	174	0,9	0,77, 1,04	31	20, 47
Mora	1 910	43	0,91	0,68, 1,20	32	14, 58
Skene	1 178	27	0,91	0,64, 1,28	33	12, 62
Capio Ortopediska Huset	5 450	127	0,91	0,77, 1,09	34	20, 51
Uddevalla	2 095	45	0,92	0,70, 1,21	35	15, 58
Oskarshamn	3 101	70	0,92	0,73, 1,15	36	17, 55
Capio S:t Göran	3 740	89	0,92	0,75, 1,13	37	19, 54
Enköping	3 889	88	0,92	0,75, 1,13	38	18, 54
Capio Ortopedi Motala	4 131	99	0,93	0,76, 1,13	39	19, 53

Relativ revisionsrisk per enhet, tio år, forts.

Klinik	Antal TKA	Reviderade	RR	RR 95% CI	Rang	Rang 95% CI
Västerås	2 499	62	0,94	0,74, 1,20	40	18, 58
Torsby	1 158	28	0,96	0,68, 1,35	41	14, 64
Frölunda Specialistsjukhus	681	21	0,96	0,66, 1,41	42	12, 66
Varberg	1 609	40	0,96	0,72, 1,29	43	16, 62
Arvika	1 907	44	0,96	0,73, 1,28	44	17, 62
Ängelholm	2 206	55	0,99	0,77, 1,27	45	20, 62
Karlstad	1 585	43	0,99	0,75, 1,31	46	18, 63
Elisabethsjukhuset	213	8	1,01	0,59, 1,71	47	9, 73
Sundsvall	643	19	1,02	0,69, 1,52	48	15, 69
Södersjukhuset	2 574	76	1,06	0,85, 1,32	49	27, 63
Ljungby	1 112	31	1,06	0,77, 1,47	50	20, 68
SU/Möndal	3 187	87	1,08	0,88, 1,32	51	30, 64
Örebro	410	15	1,08	0,70, 1,67	52	15, 73
Danderyd	1 195	34	1,1	0,81, 1,51	53	23, 69
Östersund	1 502	42	1,12	0,84, 1,50	54	27, 69
Skellefteå	996	30	1,13	0,82, 1,58	55	24, 71
Sophiahemmet	919	31	1,14	0,83, 1,58	56	25, 71
Lidköping	1 969	57	1,15	0,89, 1,47	57	32, 68
Eksjö	2 155	58	1,16	0,90, 1,48	58	33, 68
Södertälje	1 295	39	1,16	0,87, 1,56	59	29, 70
Bollnäs	3 156	97	1,17	0,96, 1,42	60	38, 67
Norrköping	1 467	45	1,18	0,89, 1,55	61	32, 70
Akademiska sjukhuset	882	33	1,2	0,87, 1,65	62	30, 72
Falun	2 580	91	1,21	0,99, 1,49	63	42, 69
Skövde	983	38	1,3	0,96, 1,75	64	39, 74
Visby	923	34	1,37	1,00, 1,88	65	43, 75
Lycksele	938	33	1,4	1,02, 1,92	66	45, 76
SUS/Lund	343	14	1,41	0,91, 2,20	67	34, 77
Västervik	992	38	1,46	1,09, 1,97	68	50, 76
Norrtälje	1 161	40	1,47	1,10, 1,97	69	51, 76
Kullbergsska sjukhuset	2 151	88	1,52	1,24, 1,87	70	59, 75
Helsingborg	302	14	1,54	0,99, 2,40	71	42, 77
Gävle	1 043	45	1,55	1,18, 2,05	72	56, 76
Sollefteå	1 352	53	1,6	1,23, 2,07	73	59, 76
Hässleholm	7 615	309	1,6	1,43, 1,80	74	66, 75
Umeå	1 362	64	1,62	1,28, 2,06	75	61, 76
Eskilstuna	486	26	1,87	1,32, 2,65	76	63, 77
Kungälv	1 660	93	2,07	1,69, 2,52	77	73, 77

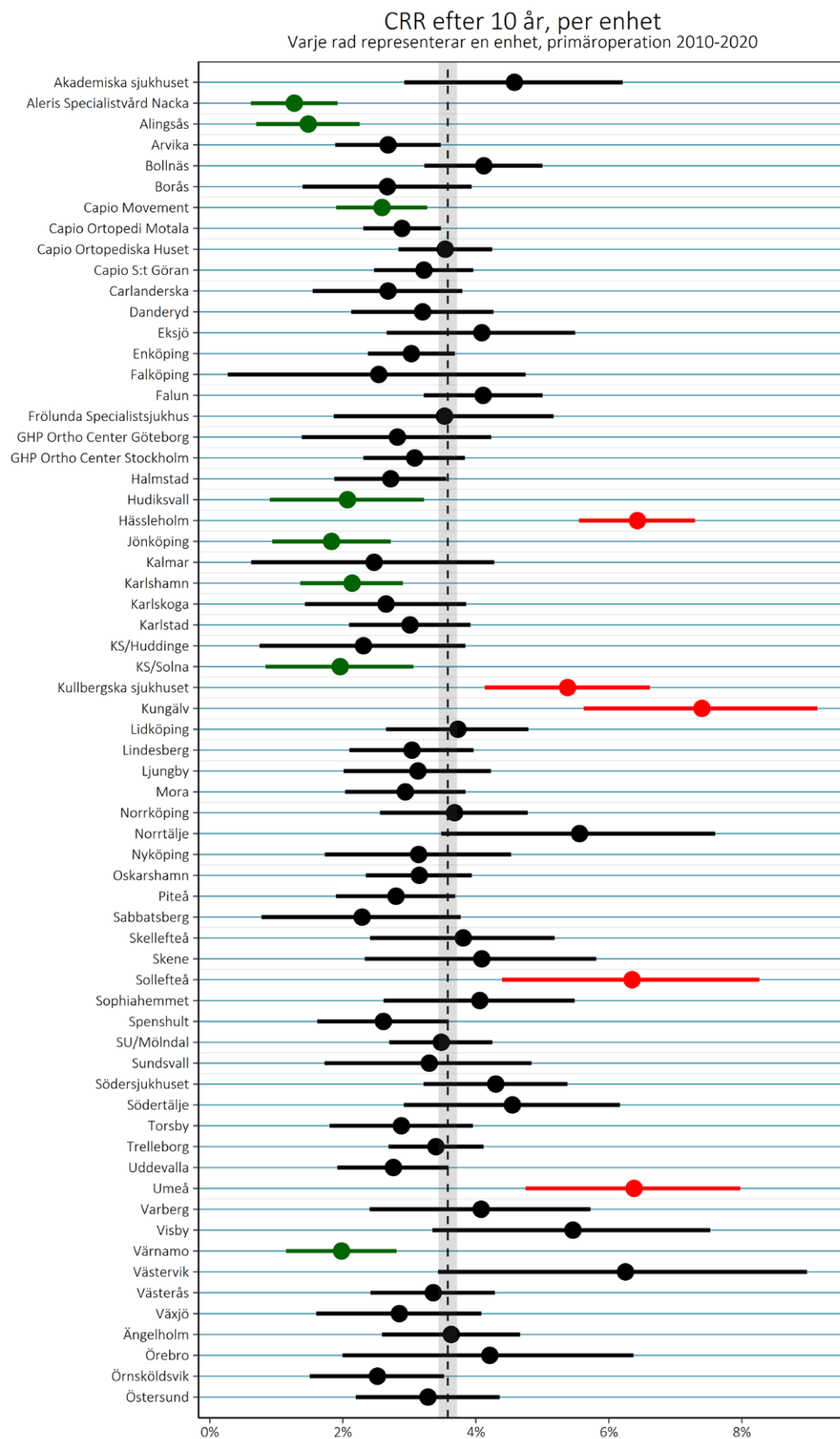
Tabell 6.4.10. Relativ revisionsrisk per enhet, tio år.

CRR efter 5 år, per enhet
Varje rad representerar en enhet, primäroperation 2015-2020

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 6.4.11. CRR efter fem år per enhet (primäroperation 2015–2020). Enheter med färre än 50 primäroperationer under de senaste fem åren redovisas inte men ingår i underlaget för riket. Till höger visas rang med 95% CI.

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 6.4.12. CRR efter tio år per enhet (primäroperation 2010–2020). Enheter med färre än 50 primäroperationer under de senaste fem åren redovisas inte men ingår i underlaget för riket. Till höger visas rang med 95% CI.

6.5 Knäosteotomi

Författare: Annette W-Dahl och Martin Sundberg

Ledsparande kirurgi – Knäosteotomi

Tibiaosteotomi introducerades i Sverige 1969 av Professor Göran Bauer i Lund som en standardoperation för unikompartimentel knäledsartros. Efter att de moderna knäproteserna kom under mitten av 70-talet blev dessa istället relativt snabbt den vanligaste kirurgiska behandlingen vid knäledsartros.

Antalet osteotomier har därefter ständigt minskat. 1981 uppskattade Björn Tjörnstrand i sin avhandling ”Tibial osteotomy for medial gonarthrosis” att en tredjedel av knärekonstruktionskirurgin utgjordes av tibiaosteotomier medan knäprotesregistret 1994 angav att de enbart utgjorde ca 20% av knärekonstruktionskirurgin.

Av de osteotomier som görs kring knäleden är tibiaosteotomi den absolut vanligaste metoden och den används i de allra flesta fall för medial artros och mer sällsynt för lateral artros. Femurosteotomier är mera sällsynta i Sverige och används mest vid svårare felställningar, kongenitala eller förvärvade, samt vid lateral artros i knäleden.

Det finns flera olika tekniker vid knäosteotomi och den initiala fixeringen av osteotomispalten sker på olika sätt beroende på vilken metod som används. Sluten kilosteotomi eller ”closed wedge” osteotomi är en ”minusosteotomi” där en benkil, i storlek relaterad till den bestämda graden av korrigerings, tas bort. Osteotomin kan fixeras med klämma, platta med skruvar, eller med en yttre ram. Öppen kilosteotomi eller ”open wedge” osteotomi är en ”plusosteotomi” där en kil öppnas upp för att uppnå den bestämda graden av korrektion. Fixationen av osteotomin kan bestå av en inre fixation, vanligtvis en platta som skruvas fast, eller en yttre metallram. En inre fixation inkluderar en platta med skruvar eller en klämma och ibland ett bengraft eller bensubstitut (konstgjort ben). Vid öppen kilosteotomi med en yttre fixation kan korrektionen ske successivt genom att benändarna dras isär, således att ben växer in i öppningen. Detta är en biologisk procedur som används vid förlängning och annan korrigerings av ben. Metoden heter på svenska, kallusvinkeldistraktion. Slutligen finns det också den kurverade, eller ”dome” osteotomin som är sällsynt i Sverige. Resultaten efter knäosteotomi är relaterade till möjligheten att uppnå och bibehålla den förutbestämda korrigerings av felställningen, vilket

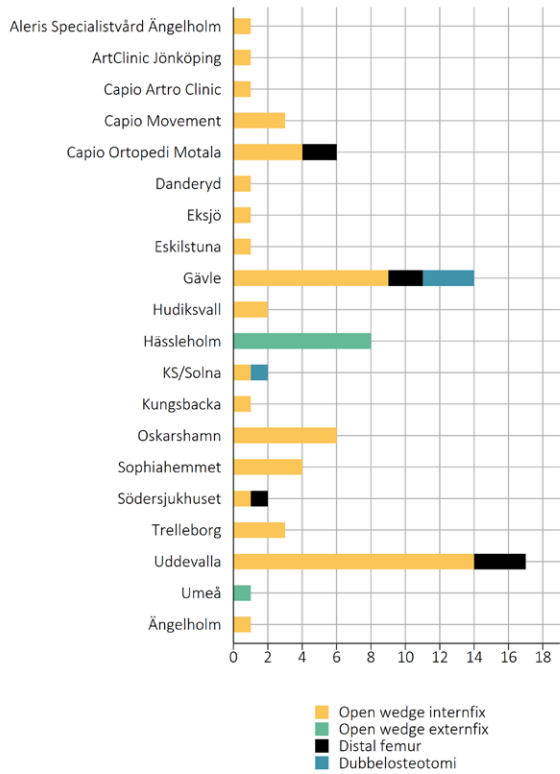
ställer krav på att dels under operationen uppnå den förutbestämda graden av korrigerings samt att därefter ha en stabil fixation av korrigerings till dess att benet är läkt.

Respektive teknik har sina för- och nackdelar och det pågår en ständig utveckling av teknik, material och omhändertagande för att nå bättre resultat. Val av metod och teknik vid knäosteotomi kan ha betydelse för risken av komplikationer på både kort och lång sikt, samt även påverka en eventuell framtida knäprotesoperation ur såväl ett tekniskt som resultatmässigt perspektiv. Att använda rätt teknik på rätt patient har också betydelse både ur ett hälsoekonomiskt och inte minst ur ett patientperspektiv.

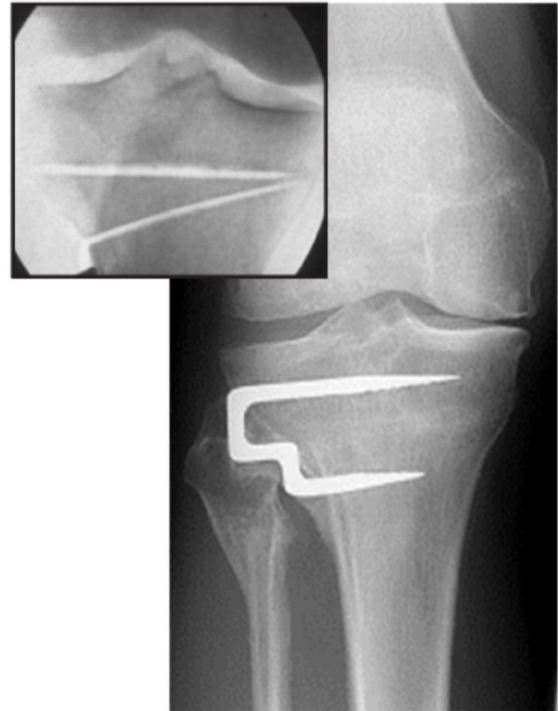
Sverige var först ut i världen att starta en knäosteotomi-registrering som komplement till knäprotesregistreringen (W-Dahl et al. 2014). Australien startade under hösten 2016 och Nya Zeeland planerar att starta motsvarande registrering och har tillsammans med sina respektive knäprotesregister harmoniserat rapportformuläret efter Sveriges så att jämförelser och samarbete framöver underlättas. Storbritannien startade sin osteotomiregistrering hösten 2014 och är finansierad av industrin och fristående från knäprotesregistret (Elson et al. 2015).

Totalt rapporterades 76 primära osteotomier från 19 enheter under 2020. Som figur 6.5.1 visar var det enbart två sjukhus som rapporterade att de gjort 10 eller fler osteotomier under året. Det sjukhus som rapporterade flest var Uddevalla med 17 ingrepp. Under pandemiåret 2020 har det rapporterats cirka 60% färre knäosteotomier än tidigare år från något färre sjukhus.

Hur många av de osteotomier som utförs i landet rapporteras till knäosteotomiregistret är svårt att bedöma. Åtgärdskoderna för knäosteotomi (NGK59 och NFK59) kan användas för vinkeloperation av annan anledning än sjukdom/skada i knät. Information från Socialstyrelsen visade att ca 400 olika diagnoser varav 148 huvuddiagnoser hade angetts för åtgärds-koden NGK59 i Patientregistret (PAS). 65% av operationerna kunde hänföras till artros och instabilitetsdiagnoser. Vi har hämtat ut antalet NGK59 från Socialstyrelsens statistik för åren 2014–2019 och jämfört dessa med alla primära osteotomier opererade för artros eller instabilitet i knäosteotomiregistret för motsvarande år. Med antagandet att osteotomiregistret till större delen fångar artros och instabilitetsdiagnoser så uppskattar vi att komplettheten i knäosteotomiregistret var 75–87% under 2014–2019.

Figur 6.5.1. Antal knäosteotomier och metod på respektive enhet 2020

Figur 6.5.2 Sluten kilosteotomi (closed wedge) fixerad med klämma. Bilden ovan visar kilen som skall tas bort innan osteotomin fälls ihop.

Figur 6.5.3 Öppen kilosteotomi (open wedge) med intern fixation.

Figur 6.5.4 Öppen kilosteotomi (open wedge) med extern fixation.

Demografi vid knäosteotomi

	Alla	Proximal Tibia	Distal Femur
Antal	76	64	8
Ålder			
Median (range)	53 (20–72)	52 (20–72)	48 (30–63)
< 45 år, antal	19	15	4
45–54 år, antal	28	26	1
55–64 år, antal	27	21	3
65–74 år, antal	2	2	0
75–84 år, antal	0	0	0
≥ 85 år, antal	0	0	0
Kön			
Kvinnor, antal	27	20	6
BMI			
Antal	75	63	8
Median (range)	27 (21–48)	27 (21–36)	31 (25–48)
< 18,5, antal	0	0	0
18,5–24,9, antal	41	14	1
25–29,9, antal	13	36	2
30–34,5, antal	5	8	4
35–40, antal	1	5	0
>40, antal	5	0	1
ASA-klass			
Antal	76	64	8
ASA I	39	35	2
ASA II	29	23	5
ASA III–V	8	6	1
Diagnos OA			
Antal, antal	65	55	7
Ahnbäck 1, antal	26	23	2
Ahnbäck 2, antal	33	27	4
Ahnbäck 3-4, antal	6	5	1
Kompartiment			
Antal	65	55	7
Medial, antal	60	55	2
Lateral, antal	5	0	5
Preop HK-vinkel			
Antal	75	64	8
Median (range)	7 (0–25)	7 (0–25)	7 (1–13)

Tabell 6.5.1 Demografi vid knäosteotomi 2020.

Resultat

Knäosteotomiregistret registrerar motsvarande uppgifter som knäprotesregistret om patienterna (BMI, ASA, tidigare operationer), antibiotika och trombosprofylax samt operationstekniken. Vid knäosteotomi inhämtas även information om felställning mätt med HKA-vinkel och artrosgrad vid diagnosen artros enl. Ahlbäcks klassifikation. Resultatet presenteras utan procentangivelser då antalet knäosteotomier var relativt få under 2020.

Demografi, tabell 6.5.1

Knappt två tredjedelar av patienterna var män och medianåldern var 53 år vilket kan jämföras med medianåldern för TKA under 2020 på 69 år och för UKA på 65,6 år. Knappt hälften av patienterna rapporterades vara friska (ASA grad 1) och hade median BMI på 27. Majoriteten av patienterna rapporterades ha en medial artros, grad 1–2 enl. Ahlbäcks klassifikation och en median felställning på 7 grader varus eller valgus. Patienter som opererades med en distal femurosteotomi var yngre, de flesta av dem var kvinnor jämfört med de som opererades med en proximal tibiaosteotomi, men hade motsvarande grad av preoperativ felställning.

Tidigare operationer, tabell 6.5.2

Vid rapportering av tidigare operationer i det aktuella knät kan fler än ett alternativ anges. Knappt hälften av patienterna rapporterades ha genomgått någon knäoperation innan den aktuella osteotomin och en femtedel fler än en. Detta kan jämföras med motsvarande siffror för knäprotespatienterna där knappt 20% rapporterades ha genomgått någon knäoperation innan den aktuella operationen och 3% fler än en. Det som rapporteras ger inte någon uttömmande beskrivning av vilka tidigare operationer som gjorts, men en bild av vad som var känt vid operations-tillfället.

Anledning till och typ av osteotomi, tabell 6.5.3–4

Majoriteten av ingreppen gjordes på grund av artros. Populäraste metoden var open wedge osteotomi med intern fixation följt av open wedge med extern fixation. Inga closed wedge osteotomier rapporterades under 2020.

Operation	Antal
Ingen	34
Frakturkirurgi	2
Meniskoperation	9
Korsbandsoperation	10
Artroskopi	12
Annat	8
Saknas	1
Totalt	76

Tabell 6.5.2. Tidigare operation av det aktuella knät.

Diagnos	Antal
Artros	65
Förvärvad deformitet	6
Medfödd deformitet	1
Instabilitet	1
Lokal broskskada	1
Osteonekros	1
Annat	1
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.3. Orsak till operation.

Typ	Antal
Open wedge intern fixation	55
Open wedge extern fixation	9
Distal femurosteotomi	8
Dubbelosteotomi	4
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.4. Typ av osteotomi.

Open wedge osteotomi med intern fixation, tabell 6.5.5

Flera olika plattor för fixation av osteotomin har rapporterats. Tomofix-plattan är mest frekvent rapporterad vid open wedge osteotomi med intern fixation. Fyra olika typer av plattfixation har använts till osteotomierna med den här tekniken.

Open wedge osteotomi med extern fixation

Vid open wedge osteotomi med extern fixation rapporterades endast Orthofix under 2020.

Typ	Antal
Tomofix	37
Puddo	7
PEEKPower	5
iBalance	6
Saknas	0
Totalt	55

Tabell 6.5.5. Typ av fixation vid open wedge osteotomi med intern fixation.

Bentransplantat	Antal
Nej	33
Eget ben	2
Bankben	2
Syntetiskt ben	18
Saknas	0
Totalt	55
Syntetiskt ben:	
ChronOS	8
INNOTERE	5
Osferion	5
Totalt	18

Tabell 6.5.6. Användande av bentransplantat vid open wedge osteotomi med intern fixation.

Bentransplantat, tabell 6.5.6

Vid knappt två tredjedelar av open wedge osteotomierna med intern fixation rapporterades att ingen bentransplantation hade använts. När bentransplantation använts rapporterades syntetiskt ben mest frekvent, då mest frekvent i form av DePuy's ChronOS.

Distal femurosteotomi, tabell 6.5.7

För distala femurosteotomier rapporterades olika typer av fixation och Tomofix var den vanligaste.

Samtidiga operationer, tabell 6.5.8

Samtidigt med knäosteotomin rapporterades det att det gjorts ytterligare ett ingrepp för 13 av de 76 operationerna. Artroskopi var vanligast rapporterat.

Operation	Antal
Tomofix	4
Puddo	1
Annat	2
Saknas	1
Totalt	8

Tabell 6.5.7. Typ av fixation vid distal femur osteotomi.

Operation	Antal
Ingen	63
Artroskopi	11
Korsbandsoperation	0
Meniskoperation	0
Annat	1
Saknas	1
Totalt	76

Tabell 6.5.8. Annan samtidig operation med knäosteotomin.

Anestesiform, tabell 6.5.9

Generell anestesi var den vanligast rapporterade bedövningsformen och rapporterades för drygt två tredjedelar av fallen.

Operationstid, tabell 6.5.10

Medianoperationstiden, där de osteotomier med annan samtidig operation exkluderades, var kortare för open wedge osteotomier med extern fixation (29 min, 23–87 min, 27–243) än med intern fixation (51 min, 25–135). Mediantiden för distal femurosteotomi var 56,5 min (43–110) och för dubbelosteotomi var (112 min, 110–122). Tabell 6.5.10 visar mediantiderna inklusive operationstiden för en eventuell samtidig operation.

Typ	Antal
Generell	52
Spinal	24
Epidural	0
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.9. Anestesiform.

Typ av ingrepp	Minuter	Range
Open wedge intern	58	25–135
Open wedge extern	29	23–87
Distal femur	56,5	43–110
Dubbelosteotomi	117	110–248

Tabell 6.5.10. Operationstid inklusive annan samtidig operation.

Datorunderstödda operationer (CAS)

Ingen av osteotomierna rapporterades ha utförts med hjälp av datorstödd navigation (CAS).

Trombosprofylax, tabell 6.5.11–12

Innohep och Fragmin var de vanligast rapporterade anti-trombospreparaten. Profylax med Fragmin, Innohep och Klexane startade oftare postoperativt. Vid fem av operationerna rapporterades att ingen trombosprofylax hade använts. Hur länge profylaxen pågår varierar men vid tre fjärdedelar av operationerna planerades profylaxen pågå i 8–14 dagar.

Preparat – tidpunkt	Antal
Ingen profylax	5
Fragmin preop	1
Fragmin postop	35
Innohep postop	30
Klexane postop	3
Eliquis	1
Xarelto	1
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.11. Trombosprofylax.

Dagar	Antal
Ingen profylax	5
0–7	8
8–14	59
15–21	1
22–28	3
29–35	0
>35	0
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.12. Trombosprofylax – planerad behandlingstid.

Profylaktisk antibiotika, tabell 6.5.13–15

Kloxacillin och Dalacin har rapporterats som infektionsprofylax vid alla operationer under 2020. Dalacin (Klindamycin) har rapporterats vid två av operationerna (tabell 6.5.13). Motsvarande vid knäprotesoperationerna under 2020 var knappt 5%. Med anledning av att Klindamycin har visat sig ha en högre risk för revision på grund av infektion vid knäproteskirurgi (Robertsson et al. 2017) har PRISS rekommendationerna uppdaterats i april 2018 (www.patientforsakringen.se). Vid drygt hälften av operationerna planerades det att användas 2 g × 3 under första op-dygnnet som profylax medan en fjärdedel planerades få en engångsdos om 2 g (tabell 6.5.14). Vid operationens

början ska koncentrationen av antibiotikum i vävnaderna vara tillräcklig för att motverka eventuella bakterier i området. Eftersom Kloxacillin har kort halveringstid är det viktigt att det administreras inom rätt tidsintervall.

I november 2017 publicerades uppdaterade rekommendationer från PRISS-projektet (www.patientforsakringen.se) där den optimala tiden anges till 45–30 min innan operationsstart, ett snävare intervall än det som tidigare har rekommenderats (45–15 min). Vid en tredjedel av osteotomierna rapporterades att den preoperativa dosen hade getts enligt PRISS-rekommendationerna (tabell 6.5.15) och något fler (32/79) inom det tidigare rekommenderade intervallet.

Preparat	Antal
Kloxacillin	74
Dalacin	2
Saknas	0
Totalt	76

Tabell 6.5.13. Profylaktisk antibiotika.

Dosering	Antal
2g × 1	20
2g × 2	11
2g × 3	43
Annat	2
Saknas	0
Totalt	74

Tabell 6.5.14. Dosering av Kloxacillin.

Minuter före op	Antal
0–29	14
30–45	26
>45	30
Givet postop	1
Ej givet	0
Saknas	5
Totalt	76

Tabell 6.5.15. Antibiotika – tid (antal minuter före op) (PRISS rekommendation).

Blodtomt fält och drän, tabell 6.5.16

Användande av blodtomt fält har minskat bland svenska ortopedier men rapporteras något mer frekvent vid knäosteotomier (drygt hälften) än vid knäprotesoperationer (31%). Att använda drän har blivit allt mer sällsynt. Det rapporterades inga drän vid osteotomierna och vid knappt <0,2% av knäprotesoperationerna.

Reoperation

Sedan starten av knäosteotomiregistret 2013 har drygt 80 reoperationer rapporterats. De vanligaste anledningarna till reoperation har varit smärta/irritation av plattan, pseudoartros/fördröjd läkning och över eller underkorrektur.

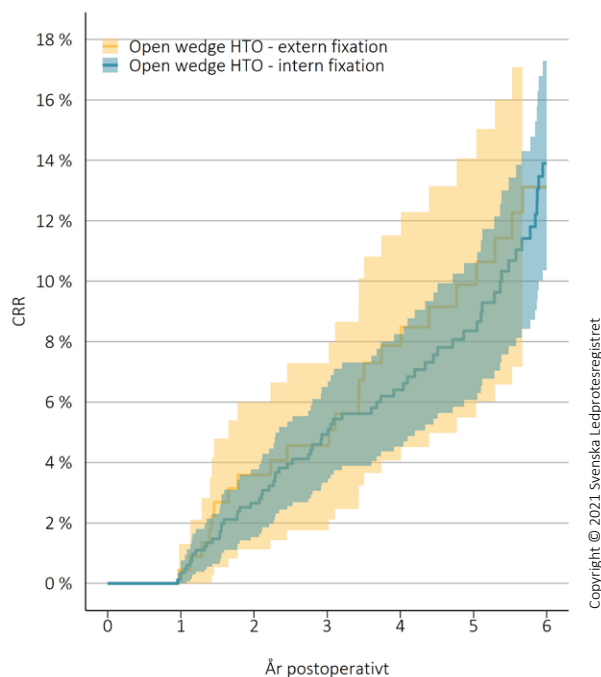
Blodtomt fält	Antal	Andel, %
Ja	44	
Nej	32	
Saknas	0	
Totalt	76	

Drän	Antal	Andel, %
Ja	0	
Nej	76	
Saknas	0	
Totalt	76	

Tabell 6.5.16. Blodtomt fält och drän.

Konvertering till TKA, figur 6.5.5

Den kumulativa revisionsfrekvensen (CRR) vid sex år för open wedge osteotomier opererade 2013–2020 och följda till 31 december 2020 med intern respektive extern fixation var 13,8 (95% CI 10,2–17,2) respektive 12,6 (95% CI 6,1–17,6).

Figur 6.5.5. CRR för att konverteras till TKA efter open wedge osteotomi.

En oönskad händelse är varje ogynnsam händelse hos en patient som ges en behandling men som inte nödvändigtvis har ett orsaks-samband med denna behandling.

7. Önskade händelser

Författare: Cecilia Rogmark, Annette W-Dahl och Ola Rolfson

7.1 Mortalitet inom 90 dagar

90-dagars mortalitet används ofta för att värdera risker med olika medicinska behandlingar och är en öppet redovisad variabel. Årets rapport redovisar enhetsnivå för höftfraktur och regionnivå för primära höft- och knäprotesoperationer. Ledprotesregistrets databas uppdateras varje natt avseende patienternas eventuella dödsdatum från Skatteverket. Redovisningen innefattar de senaste tre åren (2017–2019) i ett försök att kompensera för risken av en slumpmässig variation.

En planerad ortopedisk operation utförs vanligtvis då individens hälsa är i så stabilt läge som möjligt. Ibland är riskerna med operation så stora att man avråder från kirurgi. Denna selektion och optimering av ledprotesopererade gör att dödligheten är låg, den ålders- och könsviktade mortaliteten inom 90 dagar efter primär total höftprotes för artros är 1,3‰ (tabell 7.1.1). Mortaliteten skiljer sig dock åt mellan regionerna. Den lägsta dödligheten ligger kring 0,2‰ i tre regioner, medan tre andra regioner har en mortalitet kring 2‰. Mortaliteten efter knäprotesoperationer ännu lägre, 0,6‰ (tabell 7.1.2). Även efter knäprotesoperation är variationen stor mellan regionerna, dock med reservationen att det är två mindre regioner som har den högsta mortaliteten, variabiliteten kan vara större för dem. Notabelt är att Halland har en jämförelsevis hög mortalitet efter höftprotes, men efter knäprotes ligger Halland bland de lägsta i landet. Blekinge och Gotland har omvänt låg dödlighet efter höftprotes och hög efter knäprotes.

En ledprotesoperation innebär ökad risk för potentiellt livshotande komplikationer, såsom infektioner och tromboemboliska händelser. Noggrann information är en viktig del inför beslutet att genomgå en planerad operation, och även om mortaliteten ter sig låg torde det finnas utrymme för förbättring. Det är också av yttersta vikt att andra enheter som vårdar nyopererade patienter med komplikationer informerar opererande enhet om dessa fall. Ser inte ortopederna dessa mycket allvarliga händelser är det lätt att tro att de inte förekommer.

Den som bryter sin höft är i ett akut tillstånd och opereras i princip alltid, oavsett samsjuklighet. Mortaliteten inom 90 dagar efter höftfrakturoperation (tabell 7.1.3) ligger därför högt, nivån för riket är 13%. Några enheter ligger ännu högre, kring 16%. Även om det möjligen kan förklaras av stor andel mycket sjuka patienter (Växjö, Karlskoga) respektive manliga patienter (manligt kön medför större risk att avlida efter fraktur) (Växjö, Kristianstad, Sundsvall, Aleris Specialistvård Motala, NÄL) samt fler äldre patienter (Aleris Specialistvård Motala, NÄL, Kristianstad) så bör siffrorna föranleda intern analys. De enheter som har påtagligt låg mortalitet utför mera sällan akuta operationer, deras frakturpatienter genomgår hos dem planerade följdingrepp.

90-dagars mortalitet vid primär höftprotes för artros

Region	Antal operationer	Antal dödsfall	Mortalitet (viktad), %
Riket	58 012	94	1,3
Blekinge	972	1	0,7
Dalarna	1 408	3	1,6
Gotland	448	0	0,0
Gävleborg	1 696	2	2,1
Halland	2 918	6	2,1
Jämtland	777	2	2,4
Jönköping	2 309	1	0,3
Kalmar	2 136	2	1,2
Kronoberg	996	1	0,7
Norrbottn	1 959	4	1,3
Skåne	6 144	12	1,4
Stockholm	13 480	25	1,4
Sörmland	1 717	2	1,0
Uppsala	1 933	1	0,2
Värmland	1 479	3	1,5
Västerbotten	1 670	3	1,0
Västernorrland	1 564	3	1,3
Västmanland	1 150	2	1,5
Västra Götaland	8 563	19	1,7
Örebro	1 967	1	0,3
Östergötland	2 726	1	0,2

Tabell 7.1.1. 90-dagars mortalitet vid primär höftprotes för artros per region 2017–2019.

90-dagars mortalitet vid primär total knäprotes för artros

Region	Antal operationer	Antal dödsfall	Mortalitet (viktad), ‰
Riket	52 970	51	0,64
Blekinge	929	1	1,54
Dalarna	1 262	2	1,01
Gotland	393	1	5,6
Gävleborg	1 694	1	0,4
Halland	2 903	2	0,38
Jämtland	590	1	0,98
Jönköping	2 400	1	0,23
Kalmar	2 091	1	0,99
Kronoberg	630	1	0,94
Norrbottn	1 432	3	1,2
Skåne	7 507	10	0,82
Stockholm	11 447	10	0,37
Sörmland	1 320	2	0,7
Uppsala	1 799	1	0,24
Värmland	1 590	2	0,89
Västerbotten	1 290	2	1,0
Västernorrland	1 228	1	0,82
Västmanland	904	1	0,6
Västra Götaland	7 945	5	0,64
Örebro	1 612	1	0,3
Östergötland	2 004	2	0,54

Tabell 7.1.2. 90-dagars mortalitet vid primär total knäprotes för artros per region 2017–2019.

90-dagars mortalitet vid akut höftfraktur

Enhet	Antal operationer ¹⁾	>80 år ²⁾	Män ³⁾	ASA III ⁴⁾	ASA IV ⁵⁾	Akut fraktur ⁶⁾	Mortalitet ⁷⁾
Riket	25 446	58,8%	35,6%	54,7%	6,2%	92,9%	13%
Akademiska sjukhuset	913	55,6%	35,4%	61,2%	6,1%	92,7%	13,8%
Aleris Specialistvård Motala	89	69,7%	42,7%	64%	2,3%	76,4%	15,7%
Alingsås	198	62,6%	43,4%	56%	10,4%	96,5%	14,9%
Borås	545	63,5%	35,2%	48,8%	5,3%	98%	13,2%
Capio S:t Göran	804	62,9%	37,7%	62,2%	9,3%	90,7%	13,1%
Danderyd	1 098	60,6%	30,9%	64,6%	4,5%	88,3%	11,4%
Eksjö	244	57%	33,6%	50,6%	2,6%	95,5%	9,2%
Eskilstuna	456	56,4%	31,4%	50,4%	2,9%	92,1%	15%
Falun	556	59,7%	37,6%	55%	8,5%	94,6%	12,5%
Gällivare	179	52%	37,4%	48%	7,3%	98,3%	11,9%
Gävle	634	54,4%	38,2%	43,6%	5,3%	95,9%	13,5%
Halmstad	424	64,2%	31,4%	43,9%	6,4%	92,7%	10,9%
Helsingborg	776	62,4%	32,1%	48,8%	4,6%	94,1%	13,9%
Hudiksvall	353	60,1%	34,8%	46,3%	4,5%	92,6%	15,4%
Hässleholm	83	27,7%	33,7%	43,8%	0%	6%	3,6%
Jönköping	363	62,3%	36,1%	60,8%	9,4%	96,4%	11,3%
Kalmar	389	58,4%	35,7%	51%	4,4%	96,4%	11%
Karlskoga	350	57,7%	35,1%	52%	8,4%	99,7%	16%
Karlskrona	526	63,5%	35,4%	42%	3,3%	97,7%	13,6%
Karlstad	755	59,3%	35,5%	54,8%	7,2%	95,5%	13,8%
Kristianstad	620	64,2%	36%	60,5%	5,8%	98,1%	16,8%
KS/Huddinge	502	54,8%	34,3%	65%	8,2%	88,8%	13,7%
KS/Solna	144	45,1%	41%	67,9%	6,9%	76,4%	11,3%
Kungälv	325	56,9%	28,9%	45,2%	6,8%	95,1%	13,2%
Lidköping	241	60,6%	30,7%	48,1%	1,7%	88,8%	11,9%
Lindesberg	215	38,1%	34%	44,7%	7%	77,2%	8,9%
Linköping	452	61,1%	35,4%	51,4%	10,3%	94%	12,2%
Ljungby	179	64,2%	29,1%	54,7%	1,7%	93,9%	10,4%
Lycksele	130	53,1%	36,9%	57,3%	2,6%	92,3%	13,4%
Mora	322	56,5%	38,5%	42%	10%	92,5%	8,7%
Norrköping	482	59,8%	33,2%	49,3%	7,1%	93,4%	12,5%
Norrtälje	188	56,9%	32,4%	65,4%	9,6%	95,2%	14,6%
Nyköping	245	62%	36,7%	50,8%	3,3%	90,2%	14,9%
NÄL	965	62,8%	35,9%	61,5%	8%	98,4%	15,3%

90-dagars mortalitet vid akut höftfraktur forts.

Enhet	Antal operationer ¹⁾	>80 år ²⁾	Män ³⁾	ASA III ⁴⁾	ASA IV ⁵⁾	Akut fraktur ⁶⁾	Mortalitet ⁷⁾
Piteå	34	14,7%	38,2%	29,4%	0%	5,9%	0%
Skellefteå	247	53,8%	42,1%	41,6%	5,9%	91,1%	13,6%
Skövde	482	55,6%	33%	42,1%	4%	95%	14,3%
SU/Möndal	1 594	59,7%	35,1%	50,8%	5,6%	95,3%	14,6%
Sunderby sjukhus	522	59,6%	40,8%	61,5%	9,4%	98,1%	13,2%
Sundsvall	458	58,5%	36,5%	53,1%	7,6%	96,7%	15,9%
SUS/Lund	843	55,4%	38,9%	54,1%	4,1%	93%	11%
SUS/Malmö	862	60%	36,1%	67,7%	5,6%	97,8%	14,2%
Södersjukhuset	1 306	59,5%	34,5%	63,4%	5,2%	89,5%	11,5%
Södertälje	268	53%	30,2%	66,4%	4,5%	95,5%	9,6%
Torsby	126	63,5%	45,2%	56%	8%	98,4%	13%
Trelleborg	49	18,4%	32,7%	18,8%	0%	0%	0%
Uddevalla	28	32,1%	32,1%	35,7%	7,1%	0%	7,8%
Umeå	428	59,6%	38,6%	58,5%	10,3%	95,6%	13,8%
Varberg	406	63,8%	32,3%	49,5%	4,8%	94,3%	12,1%
Visby	162	51,2%	34%	46,7%	3,6%	94,4%	10,1%
Värnamo	196	63,3%	36,2%	46,6%	6,9%	95,4%	10,3%
Västervik	236	59,7%	34,7%	46,1%	2,9%	91,9%	11,4%
Västerås	729	57,3%	38,8%	61,2%	5,7%	93,6%	13,3%
Växjö	314	62,1%	38,9%	53,8%	14%	93,9%	16,4%
Ystad	268	65,3%	39,6%	57,9%	5,7%	100%	14,8%
Örebro	249	59,8%	37,3%	54,8%	9,7%	90%	10,9%
Örnsköldsvik	368	59,2%	36,4%	60,6%	10%	94,6%	12,2%
Östersund	439	55,1%	36,7%	48,7%	7,5%	93,6%	11,8%

Tabell 7.1.3. 90-dagars mortalitet vid akut höftfraktur per enhet 2017–2019.

1) Avser antalet primäroperationer under aktuell period. Enheter med färre än 20 primäroperationer under aktuell period är exkluderade.

2) Avser andel operationer i åldersgruppen över 80 år.

3) Avser andel män under aktuell period.

4) Andel med ASA-klass III.

5) Andel med ASA-klass IV.

6) Andel med akut fraktur

7) 90-dagars mortalitet (andel som har avlidit inom 90 dagar efter operation).

7.2 Oönskade händelser

Att ersätta en skadad led med en protes ger en avsevärd förbättring i livskvalitet. Protesoperationer är bland de som har störst kostnadsnytta i sjukvården. Även om operationen anses säker och har få komplikationer så drabbas en del patienter av sjukdomshändelser efter operationen som kan ha uppstått eller blivit symptomgivande som en följd av denna.

Beskrivning av analysen

Analysen görs via sambearbetning av registrets data med Socialstyrelsens Patientregister (PAR). Vi har granskat de diagnos- och åtgärds-koder som förekommit i PAR vid och efter höft- och knäprotesoperation och har identifierat koder som kan tänkas representera oönskade händelser under sjukhusvistelsen eller vid en återinläggning inom 90 dagar efter ingreppet (se tabell 7.2.1). Eftersom det ofta dröjer till sent på året innan PARs data blir komplett för föregående verksamhetsår har vi valt att ta med data till och med den 1 oktober 2019 för att kunna få komplett 90-dagarsuppföljning. I år har Socialstyrelsen levererat oönskade händelser efter 30 och 90 dagar per enhet för höftprotesoperationer och per region för knäprotesoperationer.

Undersökningen omfattar elektiva höftproteser respektive totala knäproteser för artros, höftproteser på grund av höftfraktur samt de som genomgår första revision av primära höft- och knäproteser. Analyserna innefattar dels 2010–2019, dels den senaste treårsperioden, 2017–2019. Om båda höfterna/knäna har opererats inom loppet av 90 dagar inkluderas enbart den senare och enbart en höft eller ett knä om båda har opererats samma dag. Ledprotesregistret skickar uppgifter om alla registrerade operationer till Socialstyrelsen som utför matchningen mot PAR, och koder som svarar till definitionen av oönskade händelser, under eller efter sjukhusvistelsen, upp till 90 dagar efter operationen eftersöks.

Koderna har indelats i följande grupper (tabell 7.2.1):

A) Kirurgiska åtgärds-koder som omfattar reoperationer av höft/knäprotes och andra ingrepp som kan tänkas vara komplikation.

DA) Diagnoskoder som representerar kirurgiska komplikationer.

DB) Diagnoskoder som omfattar höft/knärelaterade åkommor som kan ha använts vid komplikation efter en höft/knäprotesoperation.

DC) Diagnoskoder som omfattar kardiovaskulära åkommor som kan ha samband med operationen.

DM) Diagnoskoder som handlar om andra icke höft/knärelaterade medicinska åkommor som kan tänkas ha relation till operationen om de uppstår kort efteråt.

Felkällor

Definitionen av en oönskad händelse baserar sig på diagnos- och åtgärds-koder. Det kan finnas olikheter mellan regioner och enheter i noggrannheten i kodsättning vid sjukhusvistelser. Uppgifter om död efter operation påverkas dock inte av kodsättning. Bristfällig registrering av operationsdatum i PAR kan påverka om en oönskad händelse under operationstillfället inkluderas eller inte. Vissa enheter som utför höft- och knäprotesoperationer rapporterar inte till PAR och för dem kommer heller inte oönskade händelser under operationstillfället att inkluderas i indikatorn.

PAR saknar säker information om vilken sida som opererats. Därför kommer en komplikation i andra höften/knät än det aktuella att registreras som en oönskad händelse. Vi anser det dock väldigt osannolikt att en komplikation eller operativ åtgärd registreras i den motsatta höften eller knät inom 90 dagar efter en höft- eller knäprotesoperation.

Att bara oönskade händelser som inträffar under primära vårdtillfället eller vid återinläggning inkluderas är en svaghet i analysen. Öppenvårdsbesök inkluderas inte. En patient med en luxation som reponeras på en akutmottagning och återgår till hemmet inkluderas inte. Det gäller även till exempel ventromboser, vilka oftast inte leder till inläggande vård. Vidare skiljer sig kodningsrutiner mellan olika regioner och enheter. Det kan i vissa fall finnas ekonomiska incitament att registrera många koder för att höja DRG-poängen (diagnosrelaterade grupper). Tröskeln för att inkludera vissa komplikationskoder skiljer sig mellan enheter. Det viktiga är att följa enhetens resultat över tid och att stimulera till lokala analyser för att bättre förstå panoramat av oönskade händelser och därigenom identifiera förbättringsområden. Att jämföra resultat mellan enheter är inte det primära syftet med kvalitetsindikatorn.

Slutligen är det viktigt att ha i åtanke att många oönskade händelser (speciellt de medicinska) inte behöver ha något direkt kausalt samband med operationen. T.ex. skulle en patient kunna ha drabbats av hjärtinfarkt eller död även om vederbörande inte hade opererats. Detta innebär att regionala skillnader i allmän hälsa (case-mix), tillgång till sjukvård och förebyggande behandling delvis kan påverka utfallet.

Resultat

Vid såväl knä- som höftprotesoperation särskiljes elektiva primäroperationer, för knä redovisas totalproteser för artros och för höft elektiva totalproteser (inkluderar alla diagnoser utom höftfraktur) och första revisioner (figur 7.2.1 och 7.2.2). För höftprotesoperationer redovisas även gruppen frakturpatienter, en helt annan population än dem som genomgår ett planerat ingrepp vid artros. De med fraktur är äldre, sjukare och i behov av en omedelbar operation. De har också den högsta förekomsten oönskade händelser, cirka en tredjedel drabbas under de första 90 dagarna. Förekomsten av oönskade händelser är tämligen

lika oavsett om patienten genomgått primär elektiv höft- eller knäprotesoperation. Däremot ligger denna andel 10 procentenheter högre vid revision efter primärhöftprotesoperation jämfört med revision efter primär knäprotesoperation. Vi har inte analyserat orsaker till detta, men en tänkbar förklaring kan vara att ett antal frakturpatienterna också behöver revisionskirurgi och då tar med sig sin ökade risk även dit. Glädjande är att efter både primär höft- och knäprotes ses minskande förekomst av oönskade händelser under 2010-talet. Dessvärre ökar förekomsten efter höftrevision (figur 7.2.1 och 7.2.2). Kirurgiska oönskade händelser är dock väsentligen stationärt efter höftrevision, och i minskande efter alla andra ingrepp/diagnoser (figur 7.2.3 och 7.2.4).

Varje enhets resultat måste ses i ljuset av dess case-mix. Därför presenteras både andelen oönskade händelser per enhet för höftprotes och för ”vanlige patienten” (standardiserad case-mix) (figur 7.2.5 och 7.2.6) samt för frakturpatienterna (figur 7.2.7). Kliniker med avvikande resultat här bör genomföra ett lokalt förbättringsarbete. Vad gäller andel oönskade händelser efter höftprotesrevision är möjligen case-mix och varierande grad av komplicerade revisioner med till att förklara ett varierande utfall (figur 7.2.8). Andelen oönskade händelser efter total knäprotes för artros visar relativt stora variationer mellan regionerna. Som tidigare år har Västerbotten den högsta andelen oönskade händelser inom 90 dagar och Halland den lägsta (tabell 7.2.2).

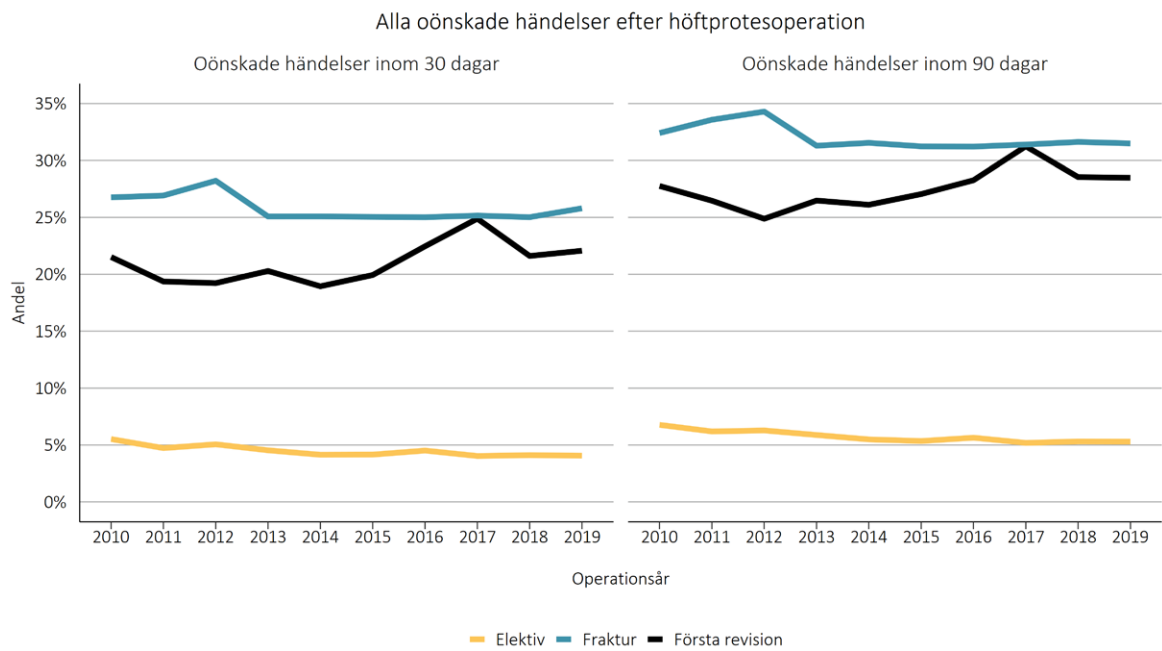
Koder för önskade händelser

Enhet	Används för primäroperationer	Används för reoperationer och revisioner	HÖFT ICD-10 och KVÅ-koder		KNÄ ICD-10 och KVÅ-koder
			Ytterligare koder för frakturer		
Kirurgiska					
A Åtgärds-koder Komplikationer eller misstänkta komplikationer	Om åtgärden förekommer efter operationsdatum ELLER på ett vårdtillfälle efter operationstillfället	Om åtgärden förekommer på ett vårdtillfälle efter operationstillfälle	Exakt kod NFA02, NFA11, NFA12, NFA20, NFA21, NFA22, NFQ09, NFU09, NFU19, NFU39, NFU89, NFU99, QDA10, QDB00, QDB05, QDB99, QDE35, QDG30, TNF05, TNF10 Börjar på NFC., NFF., NFG., NFK., NFM., NFL., NFM., NFS., NFT., NFW..		Exakt kod NFQ09, NFQ19, NFQ99, NGB59* NGF01, NGF02, NGF10, NGF11, NGF12, NGF91, NGF92, NGK09, NGK19, NGM09, NGQ09, NGT09, NGT19, QDA10, QDE35, TNG05, TNG10 Börjar på NGA., NGC., NGE., NGG., NGH., NGJ., NGL., NGS., NGU., NGW., QDB., QDG..
	Om åtgärden förekommer på ett vårdtillfälle efter operationstillfället	Om åtgärden förekommer på ett vårdtillfälle efter operationstillfället	NFU49		NGB59
DA Diagnoser-koder Kirurgiska komplikationer	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	G978, G979, M966F, M968, M969, T810, T812, T813, T814, T815, T816, T817, T818, T818W, T819, T840, T840F, T843, T843F, T844, T845, T845F, T847, T847F, T848, T848F, T849, T888, T889		G978, G979, M966G, M968, M969, T810, T812, T813, T814, T815, T816, T817, T818, T818W, T819, T840, T840G, T843, T843G, T844, T844G, T845, T845G, T847, T847G, T848, T848G, T849, T888, T889
DB Diagnoser för höft/knä- relaterade åkommor	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	G570, G571, G572, M000, M000F, M002F, M008F, M009F, M243, M244, M244F, S730. Börjar på S74., S75., S76..		G573, G574, M000, M000G, M002G, M008G, M009G, M220, M221, M236, M244G, M621G, M662G, M663G, M843G, S342, S800, S810, S830, S831, S834L, S834M, S835R, S835S, S835X, S840, S841
	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	M240F, M245F, M246F, M610F, M621F, M662F, M663F, M843F, M860F, M861F, M866, M866F, M895E		M235, M240, M245, M246, M256, M659G, M860G, M861G, M866, M866G, M895G

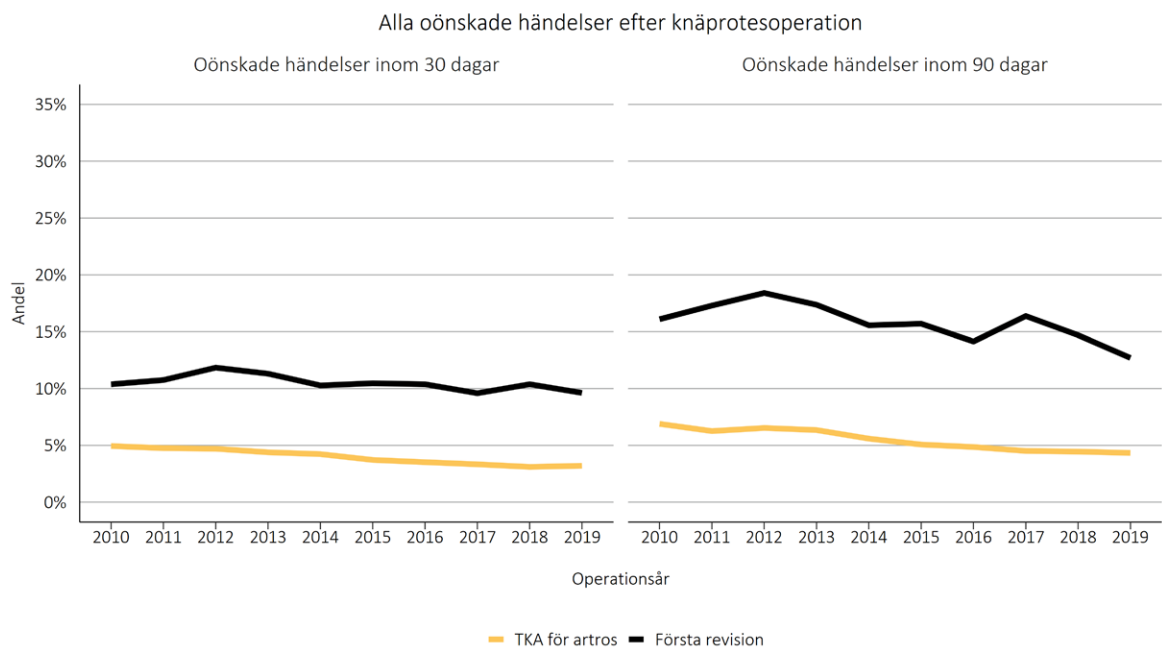
Enhet	Används för primäroperationer	Används för reoperationer och revisioner	HÖFT ICD-10 och KVÅ-koder		KNÄ ICD-10 och KVÅ-koder
			Ytterligare koder för frakturer		
Kardiovaskulära					
DC Diagnoser för allvarliga kardiovaskulära åkommor	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Exakt kod I260, I269, I460, I461, I469, I490, I649, I770, I771, I772, I819, I978, I979, J809, J819, T811 Börjar på I21.., I24.., I62.., I63.., I65.., I66.., I72.., I74.., I60.., I61.., I82..		Exakt kod I260, I269, I460, I461, I469, I490, I649, I770, I771, I772, I819, I978, I979, J809, J819, T811 Börjar på .. I21.., I24.., I60.., I61.., I62.., I63.., I65.., I66.., I72.., I74.., I82..
Medicinska					
DM Diagnoser för medicinska åkommor	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvud- eller bidiagnos på operationstillfället eller som huvuddiagnos vid återinläggning	Exakt kod J952, J953, J955, J958, J959, J981, N990, N998, N999, R339 Börjar på I80.., J13.., J14.., J15.., J16.., J17.., J18.., J96.., K25.., K26.., L89.., N17..	N300, N308, N309, N390	Exakt kod J952, J953, J955, J958, J959, J981, N990, N998, N999, R339, K26.., K27.., N17..
	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	Om de förekommer som huvuddiagnos vid återinläggning	Exakt kod K590, N991 Börjar på J20.., J21.., J22.., K29..		Exakt kod K590, N991 Börjar på .. J20.., J21.., J22.., K29..

Tabell 7.2.1. Koder för oönskade händelser.

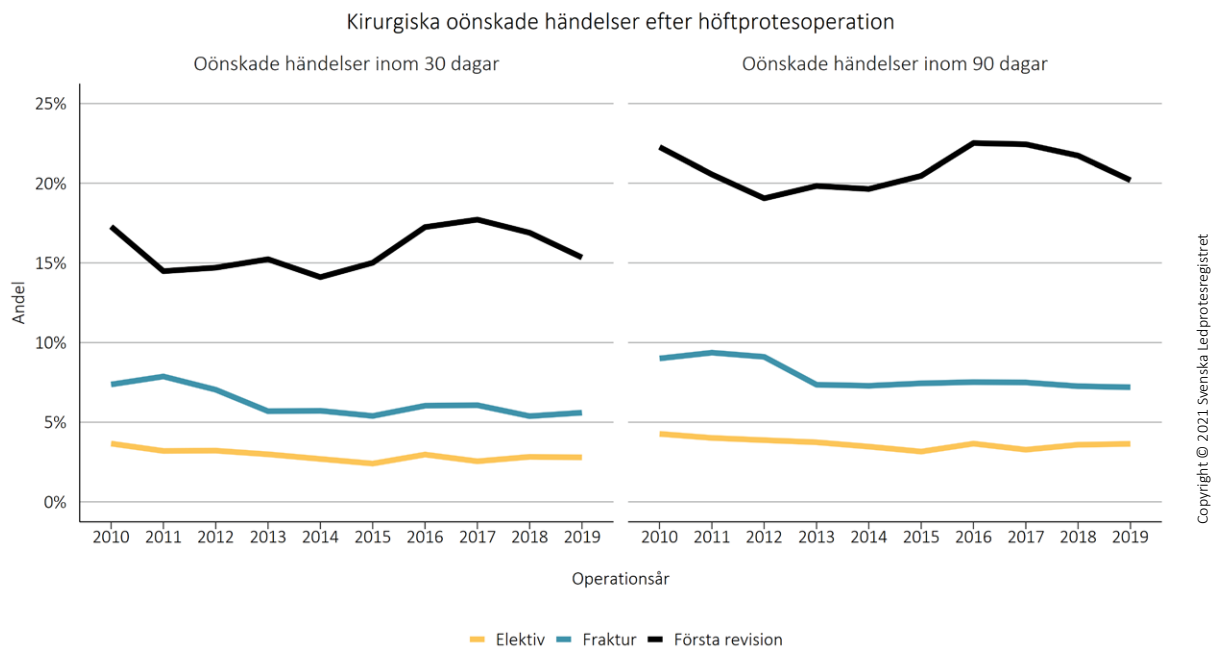
* Endast vid återinläggning.

Figur 7.2.1. Önskade händelser inom 30 och 90 dagar vid primär höftprotesoperation och höftprotesrevision 2010–2019.

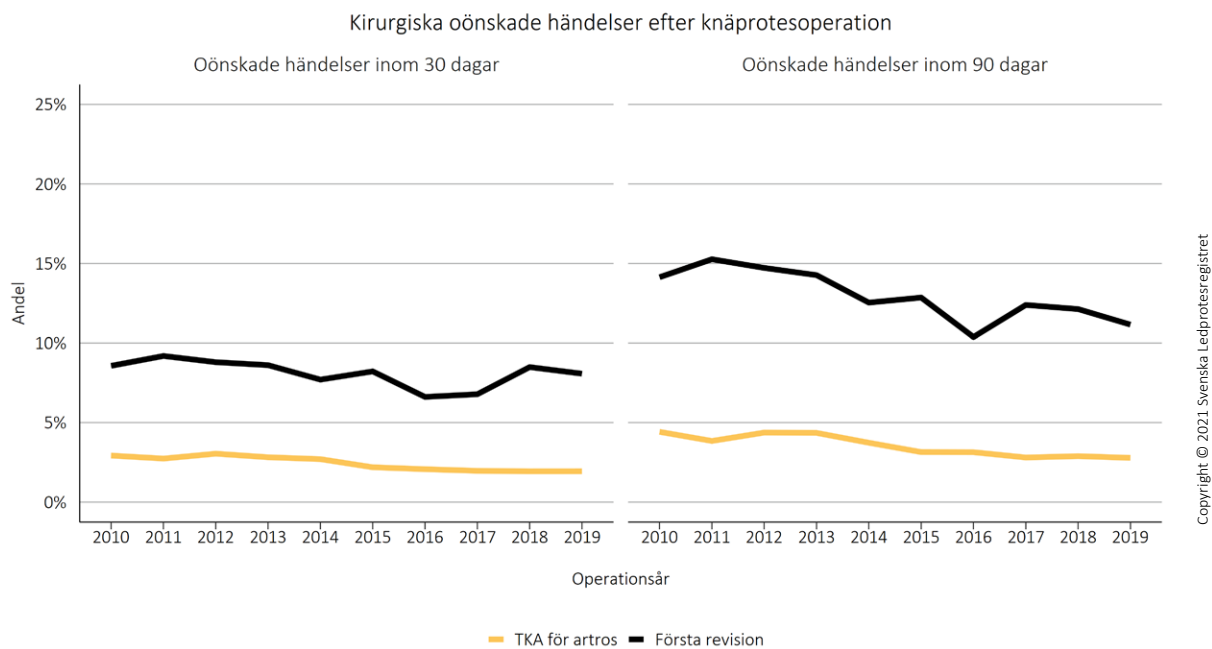

Figur 7.2.2. Önskade händelser inom 30 och 90 dagar vid primär total knäprotes för artros och knäprotesrevision 2010–2019.

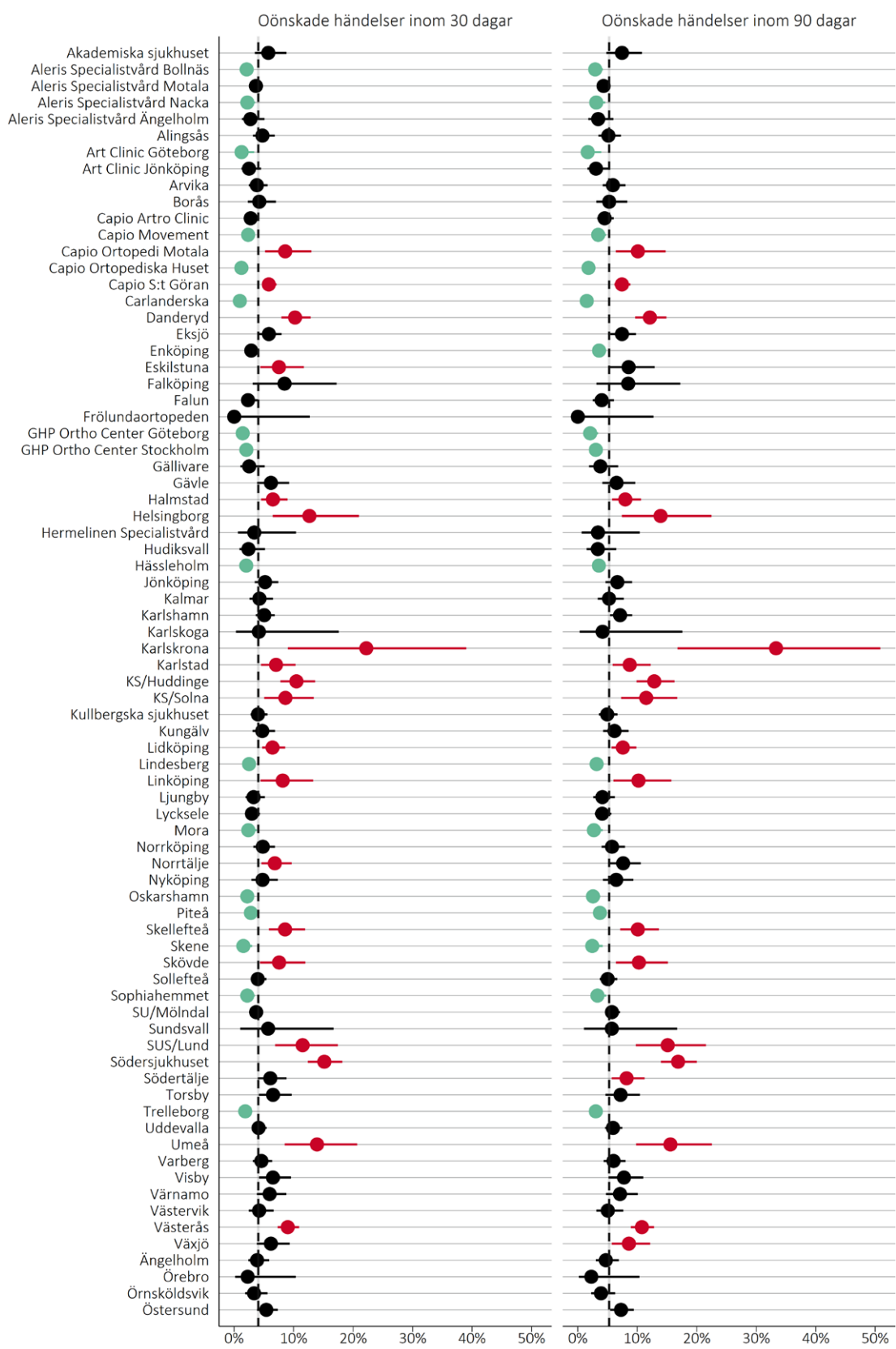
Copyright © 2021 Svenska ledprotesregistret

Figur 7.2.3. Oönskade kirurgiska händelser inom 30 och 90 dagar vid primär höftprotesoperation och höftprotesrevision 2010–2019.

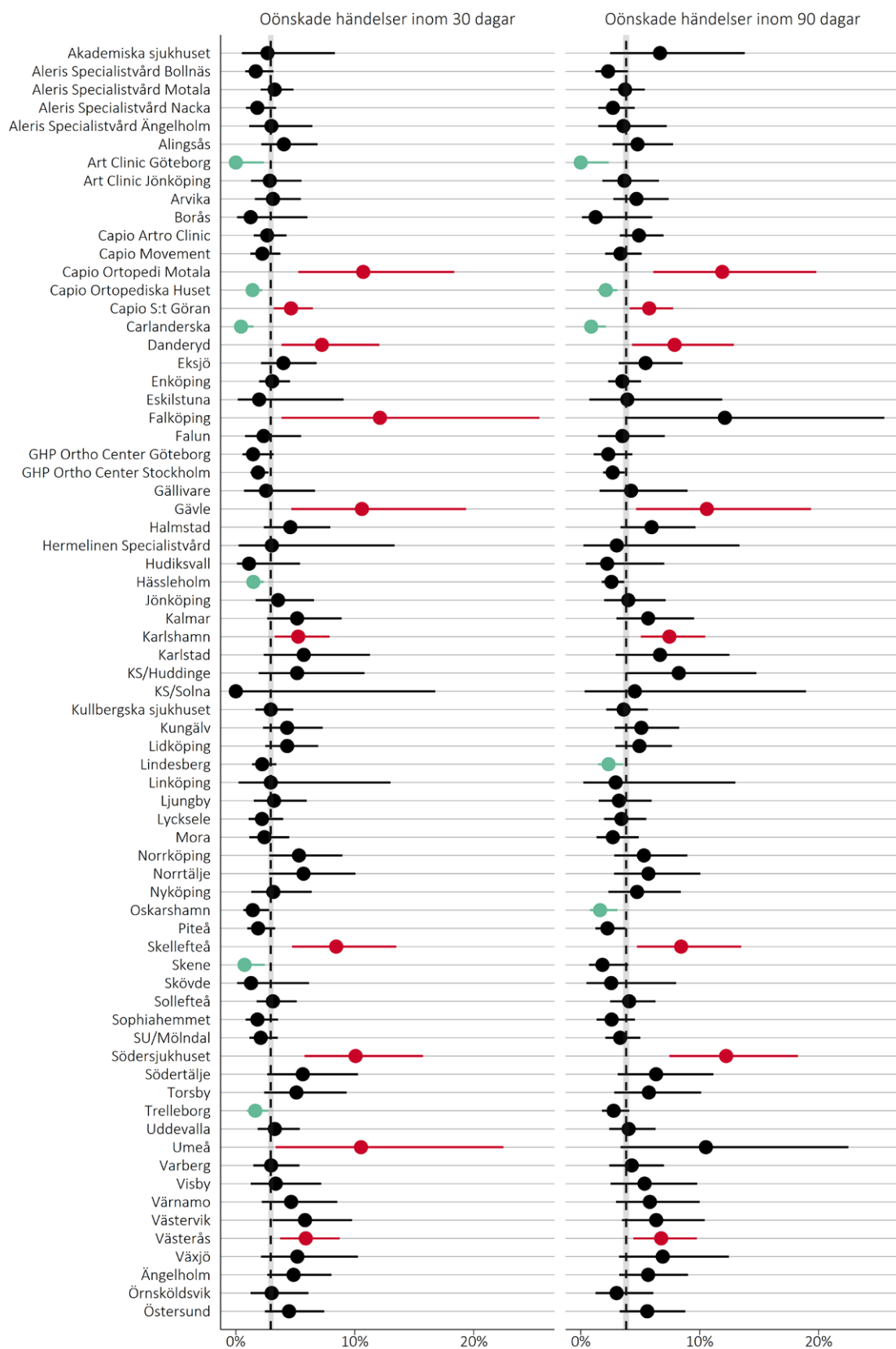
Copyright © 2021 Svenska ledprotesregistret

Figur 7.2.4. Oönskade händelser inom 30 och 90 dagar vid primär total knäprotes för artros och knäprotesrevision 2010–2019.

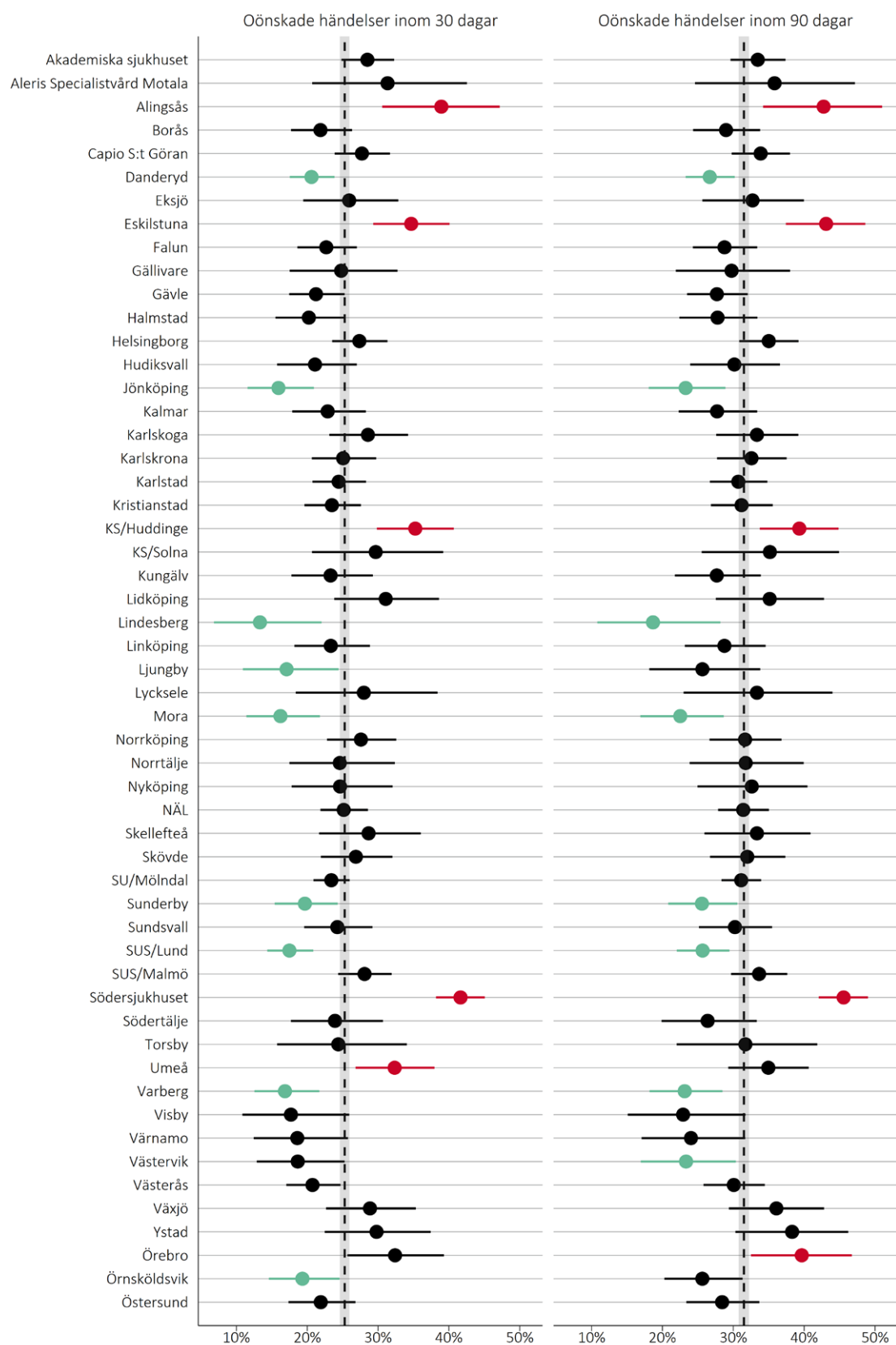
Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 7.2.5. Önskade händelser per enhet 2017–2019, elektiv höftprotes.

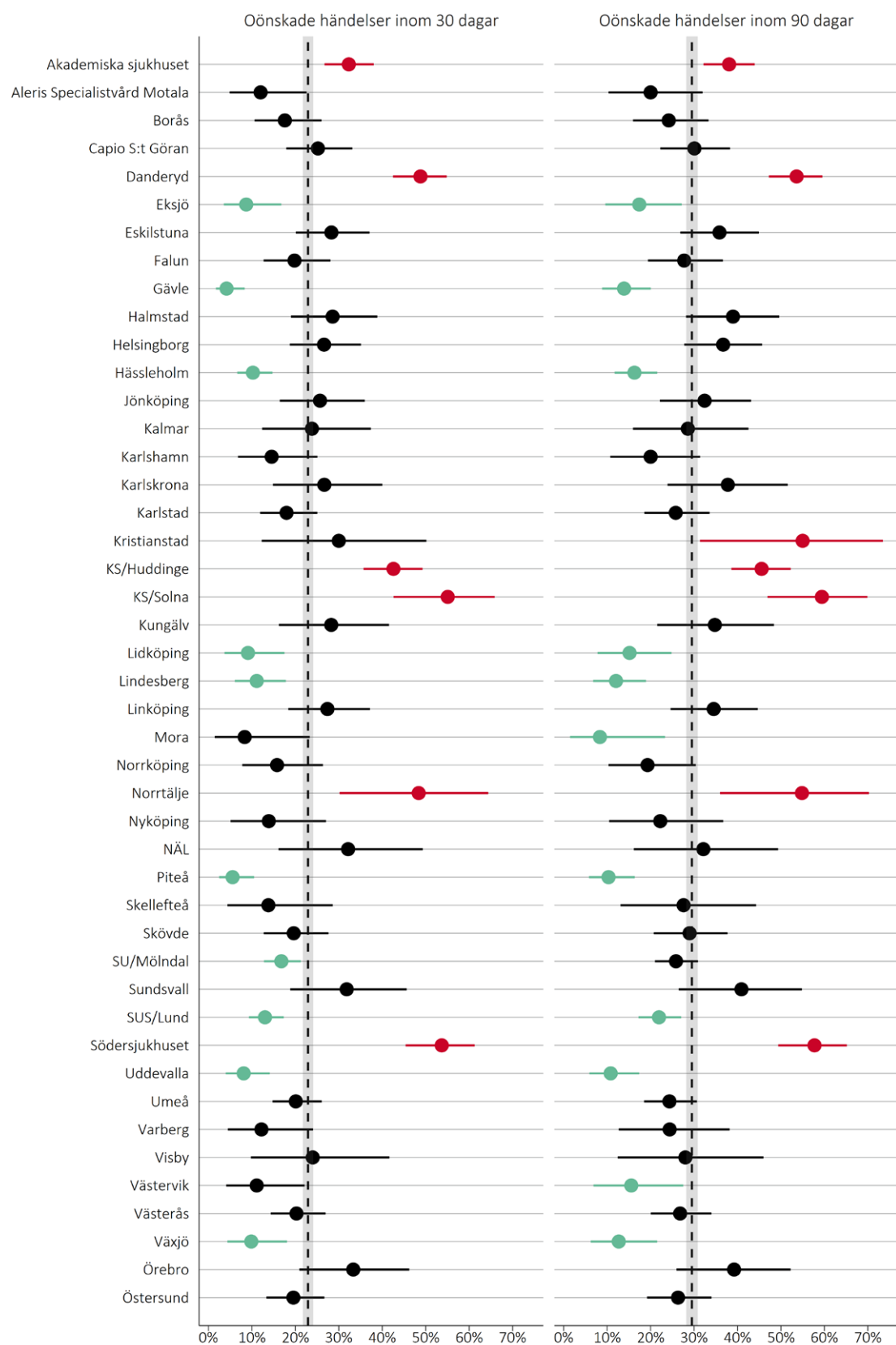

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 7.2.6. Önskade händelser per enhet 2017–2019, total höftprotes, "den vanlige patienten".

Figur 7.2.7. Önskade händelser per enhet 2017–2019, höftprotes på grund av fraktur.

Figur 7.2.8. Önskade händelser per enhet 2017–2019, första höftrevision.

Oönskade händelser vid primär total knäprotes för artros

Region	Antal operationer	Viktad andel (%), 30 dagar	Viktad andel (%), 90 dagar
Riket	36 487	3,2	4,4
Blekinge	689	3,6	4,2
Dalarna	949	3,6	4,5
Gotland	278	3,4	5,1
Gävleborg	1 220	1,8	2,7
Halland	2 019	2,1	3
Jämtland	425	5,2	6,7
Jönköping	1 569	2,6	3,5
Kalmar	1 495	3	5,1
Kronoberg	449	2,9	3,9
Norrbottn	960	2,6	3,2
Skåne	4 876	2,7	3,8
Stockholm	7 929	3,2	4,5
Sörmland	896	2,5	3,7
Uppsala	1 240	3,8	5,4
Värmland	1 075	2,9	4,3
Västerbotten	851	10,5	12,1
Västernorrland	918	5,4	6,3
Västmanland	662	5,2	6
Västra Götaland	5 363	2,7	3,9
Örebro	1 163	2,3	3,3
Östergötland	1 461	3,9	6,2

Tabell 7.2.2. Oönskade händelser (viktade) inom 30 och 90 dagar per region vid primär total knäprotes för artros.

Ledprotesoperation syftar till minskad smärta, förbättrad daglig funktion och ökad hälsorelaterad livskvalitet.

8. Patientrapporterade utfallsmått

Författare: Annette W-Dahl och Ola Rolfson

Patientrapporterade utfallsmått, på engelska förkortat PROM (patient-reported outcome measure), är verktyg för att mäta hälsa eller hälsorelaterade aspekter genom patientens egen upplevelse. De verktyg eller instrument som används för att mäta patientrapporterat utfall utgörs av standardiserade frågeformulär som besvaras av patienter utan att svaren tolkas av någon annan. Huvudsyftet med de flesta höft- och knäprotesoperationer är att minska smärta och förbättra funktionen, och därmed förbättra individens hälsorelaterade livskvalitet.

Utveckling av PROM-insamling för höft- och knäprotesoperationer

För höftprotesoperationer startade PROM-rutinen som ett pilotprojekt i Norrland och Västra Götalandsregionen 2002. Successivt anslöt sig fler enheter och sedan 2008 deltar alla enheter i uppföljningsrutinen.

För knäprotesoperationer startade PROM-insamlingen som ett pilotprojekt med data från Trelleborg 2008. Därefter inkluderades resten av Skåne under de kommande

åren. Enheter som ville ansluta sig till projektet bjöds in att delta och vid årsskiftet 2012/2013 anslöt sig Norrköping, Motala och Oskarshamn. Därefter har successivt allt fler enheter anslutit och under 2020 registrerades PROM från drygt 50% av alla primäroperationer. Enheterna har kunnat välja om de vill samla in alla de PROM som ingår i projektet eller delar av det. I samband med sammanslagningen av knä- och höftprotesregistren till Svenska Ledprotesregistret har vi harmoniserat våra PROM och insamling av PROM för knäprotesoperationer kommer att omfattas av alla enheter framöver, precis som för höftprotesoperationerna.

Utfallsmått och insamlingsmetod för totala höftproteser

Alla patienter som ska opereras elektivt med totalprotes ombeds inför operationen att svara på ett formulär som innehåller tolv frågor. Enkäten omfattar frågor om samsjuklighet och gångförmåga för att bestämma Charnley-klass, frågor om höftsmärta uppdelat i höger och vänster höft (på en 5-gradig Likertskala), EQ-5D-instrumentet

som mäter hälsorelaterad livskvalitet. Från och med 2017 använder vi den nya versionen av EQ-5D-instrumentet (EQ-5D-5L) som består av två delar; den första utgörs av fem generella frågor med vardera fem svarsalternativ som ger en hälsoprofil och som kan översättas till ett index. Den andra delen av EQ-5D formuläret utgörs av en termometer, EQ VAS (analog visuell skala), där patienten markerar aktuellt hälsotillstånd på en skala från 0 till 100. Vi redovisar EQ-5D index beräknat med det svenska värdesetet, det vill säga den algoritm som används för att räkna ut index. Det finns ett som beräknar värden till VAS enheter (från sämsta till bästa tänkbara hälsa 0–100) och ett som kan översättas till skalan död till full hälsa som går från 0–1. Sedan 2012 ingår en fråga om patienten träffat sjukgymnast och deltagit i Artrosskola preoperativt och 2013 infördes en fråga om rökning. Samma PROM-formulär med tillägg av en fråga om hur nöjd patienten är med resultatet av operationen (på en fem-gradig Likert-skala) skickas till patienten efter ett, sex och tio år efter senaste operationen. Uppföljningsrutinen sköts av kontaktsekreterare som skickar ut formulär, matar in enkätsvaren i PROM-databasen och skickar en påminnelse vid uteblivet svar efter cirka två månader. För de patienter som preoperativt angett en e-postadress får uppföljningsformulären via e-post.

2017 utökades PROM-programmet till att även omfatta reoperationer. Ett och samma formulär används inför både primäroperationer och reoperationer. Det innebär att enheterna inte behöver fundera över vad det är för operation.

Två olika uppföljningsformulär används; ett för dem som endast har protes i en höft (ensidig) och formulär för dem som har proteser i båda höfterna (dubbelsidig) höftprotesoperation. Samma uppföljningsformulär används efter både primäroperationer och reoperationer. I tidigare årsrapporter från Höftprotesregistret (2016 och 2017) finns mer utförlig beskrivning av PROM-programmet för höftprotesoperationer och hur det förändrats över tiden.

Utfallsmått och insamlingsmetod för knäproteser

För de enheter som deltar i PROM-rutinen samlas data in för alla knäprotesoperationer och reoperationer. Patienterna besvarar ett frågeformulär i samband med det preoperativa besöket ca två veckor före operation. Frågeformuläret innehåller frågor för att bestämma Charnley-klass, ett något förenklat sätt att bedöma samsjuklighet. Charnley-klass A betyder unilateral knäsjukdom, klass B bilateral knäsjukdom och kategori C innebär multipel

ledsjukdom och/eller annan sjukdom som påverkar gångförmågan. En fråga om smärta som mäts med en Visuell Analog Skala (VAS)(0–100, bäst–sämst skala), EQ-5D som innehåller fem frågor med tre svarsalternativ för respektive fråga och mäter generellt hälsostatus och inkluderar EQ-VAS som mäter självskattad generell hälsa. Frågeformuläret innehåller även det sjukdomsspecifika KOOS (Knee injury and Osteoarthritis Outcome Score) som innehåller 42 frågor. KOOS består av fem delskalor, smärta, andra symtom, funktion i dagliga livet (ADL), sport och rekreativfunktion (Sport/Rek) samt knärelaterad livskvalitet (QoL). För varje fråga finns standardiserade svarsalternativ (fem Likert-boxar) och varje svar får ett poäng från 0 till 4. Poängen omräknas till en 0–100 skala för varje delskala där 0 representerar extrema problem och 100 inga problem (www.koos.nu).

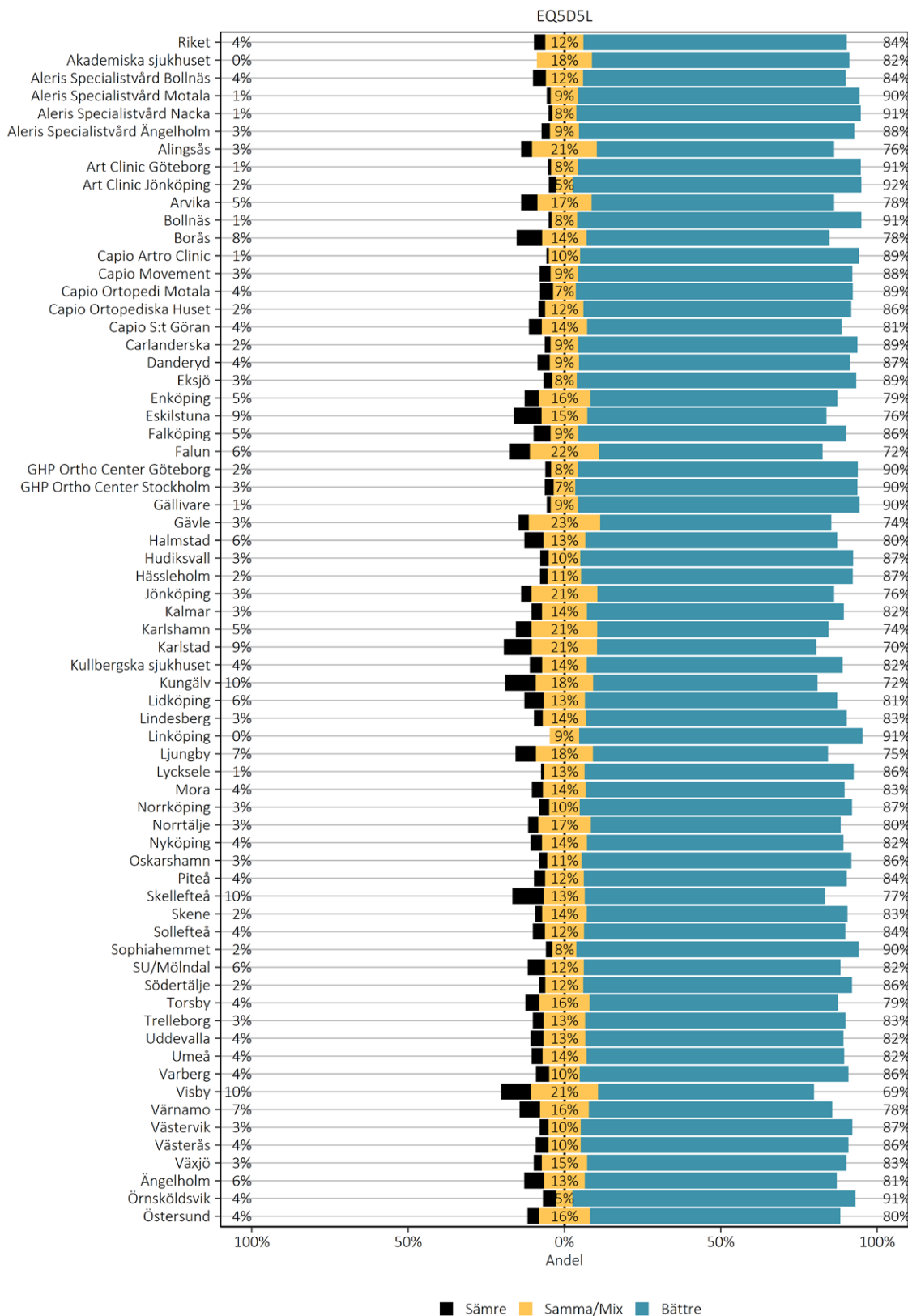
Ett år postoperativt skickas samma frågeformulär tillsammans med frågan om tillfredsställelse efter operation (VAS skala, 0–100, bäst till sämst) via brev. Tillfredsställelse med knäprotesoperationen skattas ett år efter operationen på en 0–100 skala (VAS) där 0 representerar högsta tänkbara tillfredsställelse och 100 sämsta tänkbara tillfredsställelse. Patienternas skattning kategoriseras som mycket nöjd (0–20), nöjd (21–40), moderat nöjd (41–60), inte nöjd (61–80) mycket missnöjd (81–100) och presenteras som andelen mycket nöjda och nöjda (0–40).

Enheterna kan välja om de vill samla in alla de PROM som ingår i projektet eller delar av det. Mölndal, Capio Ortopediska huset och Capio St. Görans har valt att inte samla in det sjukdomsspecifika KOOS utan endast EQ-5D, VAS smärta och tillfredsställelse med operationen ett år postoperativt. Helsingborg och Ängelholm beslutade att inte samla in KOOS från 2018. Under pandemiåret 2020 har några enheter (Helsingborg, Lindesberg, Capio St. Görans och Ängelholm) inte rapporterat några postoperativa PROM-data och finns därmed inte med i presentationen.

PROM för höftprotesoperationer 2017–2020

Tabell 8.1 är en sammanställning av alla PROM-svar som kommit in under åren 2017–2020 uppdelat på preoperativ, ett, sex och tio år postoperativt för primäroperationer samt preoperativt och ett år postoperativt för reoperationer. Notera att sammanställningen består av tvärsnittsdata för de patienter som svarat under tidsperioden och inte longitudinella data. I 95% av fallen uppgav patienterna måttlig eller svår smärta i den drabbade höften. För ettårsuppföljningen var det 78% som uppgav ingen eller mycket

Paretoklassifikation

Copyright © 2021 Svenska Ledprotesregistret

Figur 8.1. Paretoklassifikation EQ-5D-5L, elektiv total höftprotes 2019.

PROM-svar för höftproteser 2017–2020

	Primäroperation				Revision	
	Preoperativt	Postoperativt			Preoperativt	Postoperativt
		1 år	6 år	10 år		
Antal	45 261	52 268	39 897	28 297	1 335	3 555
Höftsmärta i opererade höften, antal (%)						
Ingen	348 (0,8)	27 978 (53,7)	22 341 (56,2)	15 266 (54,2)	47 (3,5)	1 196 (33,8)
Mycket lindrig	379 (0,8)	12 536 (24,0)	7 405 (18,6)	5 137 (18,2)	75 (5,6)	800 (22,6)
Lindrig	1 448 (3,2)	5 899 (11,3)	4 504 (11,3)	3 451 (12,2)	123 (9,2)	589 (16,7)
Måttlig	15 957 (35,3)	4 528 (8,7)	4 259 (10,7)	3 381 (12,0)	512 (38,4)	703 (19,9)
Svår	27 015 (59,8)	1 202 (2,3)	1 255 (3,2)	942 (3,3)	575 (43,2)	248 (7,0)
Rörlighet, antal (%)						
Jag har inga svårigheter med att gå omkring	1 214 (2,7)	26 724 (51,1)	19 087 (47,8)	12 254 (43,3)	100 (7,5)	1 025 (28,8)
Jag har lite svårigheter med att gå omkring	4 911 (10,9)	13 034 (24,9)	8 850 (22,2)	6 348 (22,4)	193 (14,5)	919 (25,9)
Jag har måttliga svårigheter med att gå omkring	15 973 (35,3)	8 472 (16,2)	7 452 (18,7)	5 695 (20,1)	450 (33,7)	906 (25,5)
Jag har stora svårigheter med att gå omkring	22 033 (48,7)	3 720 (7,1)	4 014 (10,1)	3 383 (12,0)	500 (37,5)	566 (15,9)
Jag kan inte gå omkring	1 130 (2,5)	318 (0,6)	494 (1,2)	617 (2,2)	92 (6,9)	139 (3,9)
Hygien, antal (%)						
Jag har inga svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	13 061 (28,9)	39 184 (75,0)	29 630 (74,3)	19 756 (69,8)	558 (41,8)	2 052 (57,8)
Jag har lite svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	14 447 (31,9)	9 422 (18,0)	6 388 (16,0)	4 889 (17,3)	374 (28,0)	828 (23,3)
Jag har måttliga svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	13 566 (30,0)	3 027 (5,8)	2 875 (7,2)	2 513 (8,9)	285 (21,4)	471 (13,3)
Jag har stora svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	4 073 (9,0)	547 (1,0)	756 (1,9)	797 (2,8)	101 (7,6)	143 (4,0)
Jag kan inte tvätta mig eller klä mig	114 (0,3)	88 (0,2)	248 (0,6)	342 (1,2)	16 (1,2)	58 (1,6)
Vanliga aktiviteter, antal (%)						
Jag har inga svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	2 237 (4,9)	26 143 (50,0)	19 332 (48,5)	12 737 (45,0)	148 (11,1)	1 029 (29,0)
Jag har lite svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	7 683 (17,0)	15 298 (29,3)	10 457 (26,2)	7 246 (25,6)	269 (20,2)	1 033 (29,1)
Jag har måttliga svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	15 206 (33,6)	7 364 (14,1)	6 294 (15,8)	4 961 (17,5)	390 (29,2)	854 (24,1)
Jag har stora svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	16 251 (35,9)	2826 (5,4)	2 930 (7,3)	2 470 (8,7)	365 (27,4)	434 (12,2)
Jag kan inte utföra mina vanliga aktiviteter	3 884 (8,6)	637 (1,2)	884 (2,2)	883 (3,1)	162 (12,1)	200 (5,6)
Smärta/obehag, antal (%)						
Jag har varken smärta eller besvär	99 (0,2)	19 579 (37,5)	14 171 (35,5)	9 372 (33,1)	42 (3,1)	758 (21,4)
Jag har lätta smärta eller besvär	1 351 (3,0)	18 129 (34,7)	12 064 (30,2)	8 334 (29,5)	165 (12,4)	1 196 (33,7)
Jag har måttliga smärta eller besvär	17 170 (37,9)	11 004 (21,1)	10 039 (25,2)	7 735 (27,3)	539 (40,4)	1 106 (31,2)
Jag har svåra smärta eller besvär	24 087 (53,2)	3 332 (6,4)	3 311 (8,3)	2 593 (9,2)	509 (38,1)	432 (12,2)
Jag har extrema smärta eller besvär	2 554 (5,6)	224 (0,4)	312 (0,8)	263 (0,9)	80 (6,0)	58 (1,6)

PROM-svar för höftproteser 2017–2020 forts.

	Primäroperation				Revision	
	Preoperativt	Postoperativt			Preoperativt	Postoperativt
		1 år	6 år	10 år		1 år
Oro/nedstämdhet, antal (%)						
Jag är varken orolig eller nedstämd	17 068 (37,7)	37 472 (71,7)	26 980 (67,6)	18 222 (64,4)	548 (41,1)	1 937 (54,5)
Jag är lite orolig eller nedstämd	17 732 (39,2)	10 920 (20,9)	9 181 (23,0)	7 049 (24,9)	524 (39,3)	1 014 (28,5)
Jag är ganska orolig eller nedstämd	7 626 (16,8)	2 836 (5,4)	2 738 (6,9)	2 222 (7,9)	158 (11,9)	428 (12,0)
Jag är mycket orolig eller nedstämd	2 471 (5,5)	897 (1,7)	862 (2,2)	691 (2,4)	91 (6,8)	149 (4,2)
Jag är extremt orolig eller nedstämd	364 (0,8)	143 (0,3)	136 (0,3)	113 (0,4)	11 (0,8)	25 (0,7)
EQ VAS, medel (SD)	57,10 (22,08)	76,66 (18,66)	72,72 (20,79)	70,44 (21,59)	57,44 (22,95)	66,92 (22,15)
Tillfredställelse med operationsresultatet, antal (%)						
Mycket missnöjd		1 061 (2,0)	1 082 (2,7)	680 (2,4)		263 (7,4)
Missnöjd		1 873 (3,6)	1 696 (4,3)	1 117 (4,0)		358 (10,1)
Varken nöjd eller missnöjd		3 673 (7,1)	3 132 (7,9)	2 276 (8,1)		560 (15,9)
Nöjd		11 352 (21,9)	9 212 (23,4)	7 103 (25,4)		1 066 (30,2)
Mycket nöjd		33 806 (65,3)	24 284 (61,6)	16 830 (60,1)		1 284 (36,4)
EQ5D-index TTO, medel (SD)	0,65 (0,13)	0,87 (0,13)	0,85 (0,14)	0,84 (0,15)	0,69 (0,15)	0,79 (0,16)
EQ5D-index VAS, medel (SD)	47,82 (13,00)	73,96 (15,36)	71,93 (16,76)	70,13 (17,44)	51,62 (15,68)	64,50 (18,22)

Tabell 8.1. PROM-svar 2017–2020 för höftproteser.

lindrig smärta i den opererade höften. Även om andelen besvärsfria var lägre vid sex- och tioårsuppföljningarna, förefaller de flesta bibehålla god höftfunktion och hälso-relaterad livskvalitet vid långtidsuppföljningarna.

Det har kommit in betydligt fler ett-årsuppföljningar efter höftprotesrevision än preoperativa svar. Rutinen att även samla in preoperativa PROM för reoperationer förefaller inte ha etablerats på samma goda sätt som för primäroperationer. Däremot förefaller uppföljningen fungera tillfredställande. En del av bortfallet kan naturligtvis förklaras med att många reoperationer utförs subakut och patienterna genomgår därför inte den elektiva inskrivningsprocessen. Ledprotesregistret väddar till enheterna att se över rutinerna för att samla in preoperativa PROM även för reoperationer, inte minst med tanke på att patientrapporterad hälsa ett år efter reoperation är betydligt sämre jämfört med hur det ser ut efter primärprotes. 18% var missnöjda eller mycket missnöjda och 27% uppgav måttlig eller svår smärta i den opererade höften ett år efter revisionen.

Patientrapporterade resultat för primära totala höftprotesoperationer 2019

Tabell 8.2 visar data för dem som opererades med primär total höftprotes under 2019 och som hade komplett pre- och ett år post-operativa PROM-svar. 88% uppgav att de var nöjda eller mycket nöjda med operationen och 79% ingen eller mycket lindrig smärta i höften. Här noteras också att den genomsnittliga förändringen i EQ VAS var 19 enheter på den 100-gradiga skalan. När det gäller EQ-5D dimensionerna var det framförallt smärta, rörlighet och vardagliga aktiviteter som hade förbättrats.

Förändring i EQ-5D dimensionerna kan beskrivas med så kallad Paretoindelning. Om det sker förbättring i en eller flera dimensioner utan att försämrings i någon annan klassificeras det som ”bättre”. Om det sker en försämring i en eller flera dimensioner utan att förbättras i någon annan klassificeras det som ”sämre”. Ingen förändring klassificeras som ”samma” och förändring åt olika håll klassificeras som ”mix”. I figur 8.1 visas hur EQ-5D dimensionerna förändras på olika senheter. För riket för-

PROM-svar för höftprotesoperationer 2019

	Primäroperation	
	Preoperativt	1 år postoperativt
Antal	13 177	13 177
Höftsmärta i opererade höften, antal (%)		
Ingen	101 (0,8)	7 143 (54,3)
Mycket lindrig	123 (0,9)	3 222 (24,5)
Lindrig	433 (3,3)	1 463 (11,1)
Måttlig	4 815 (36,6)	1 024 (7,8)
Svår	7 674 (58,4)	294 (2,2)
Rörlighet, antal (%)		
Jag har inga svårigheter med att gå omkring	393 (3,0)	6 803 (51,6)
Jag har lite svårigheter med att gå omkring	1 508 (11,4)	3 289 (25,0)
Jag har måttliga svårigheter med att gå omkring	4 709 (35,7)	2 073 (15,7)
Jag har stora svårigheter med att gå omkring	6 255 (47,5)	927 (7,0)
Jag kan inte gå omkring	312 (2,4)	85 (0,6)
Hygien, antal (%)		
Jag har inga svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	3 974 (30,2)	9 969 (75,7)
Jag har lite svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	4 234 (32,1)	2 353 (17,9)
Jag har måttliga svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	3 805 (28,9)	711 (5,4)
Jag har stora svårigheter med att tvätta mig eller klä mig	1 130 (8,6)	131 (1,0)
Jag kan inte tvätta mig eller klä mig	34 (0,3)	13 (0,1)
Vanliga aktiviteter, antal (%)		
Jag har inga svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	696 (5,3)	6 731 (51,1)
Jag har lite svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	2 346 (17,8)	3 770 (28,6)
Jag har måttliga svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	4 483 (34,0)	1 824 (13,8)
Jag har stora svårigheter med att utföra mina vanliga aktiviteter	4 630 (35,1)	711 (5,4)
Jag kan inte utföra mina vanliga aktiviteter	1 022 (7,8)	141 (1,1)
Smärta/obehag, antal (%)		
Jag har varken smärta eller besvär	40 (0,3)	4 918 (37,3)
Jag har lätta smärta eller besvär	436 (3,3)	4 574 (34,7)
Jag har måttliga smärta eller besvär	5 198 (39,4)	2 748 (20,9)
Jag har svåra smärta eller besvär	6 811 (51,7)	882 (6,7)
Jag har extrema smärta eller besvär	692 (5,3)	55 (0,4)
Oro/nedstämdhet, antal (%)		
Jag är varken orolig eller nedstämd	4 981 (37,8)	9 443 (71,7)
Jag är lite orolig eller nedstämd	5 260 (39,9)	2 806 (21,3)
Jag är ganska orolig eller nedstämd	2 166 (16,4)	695 (5,3)
Jag är mycket orolig eller nedstämd	677 (5,1)	202 (1,5)
Jag är extremt orolig eller nedstämd	93 (0,7)	31 (0,2)

PROM-svar för höftprotesoperationer 2019 forts.

	Primäroperation	
	Preoperativt	1 år postoperativt
EQ VAS, medel (SD)	58,24 (21,90)	77,25 (18,35)
Tillfredställelse med operationsresultatet, antal (%)		
Mycket missnöjd		246 (1,9)
Missnöjd		454 (3,5)
Varken nöjd eller missnöjd		887 (6,8)
Nöjd		2 825 (21,6)
Mycket nöjd		8 674 (66,3)
EQ5D-index TTO, medel (SD)	0,66 (0,13)	0,87 (0,12)
EQ5D-index VAS, medel (SD)	48,40 (13,11)	74,11 (15,20)

Tabell 8.2. PROM-svar pre- och ett år postoperativt för primära totala höftprotesoperationer 2019.

bättrades 84% och bara 4% försämrades. Det var dock stor variation i riket. Störst andel patienter som hade förbättrats var på Art Clinic Jönköping (92%) medan 70% hade förbättrats i Karlstad. På flera sjukhus var det inga eller bara 1% som hade försämrats medan 10% av patienterna i Kungälv, Skellefteå och Visby hade försämrats. Det var också stor variation på andelen patienter som hade samma eller blandad förändring (5–23%).

Fysioterapi, artrosskola och rökning

Tabell 8.3 visar hur stor andel av dem som svarat på det preoperativa PROM-formuläret som angett att de varit hos fysioterapeut, deltagit i artrosskola respektive att de är rökare. Andelarna presenteras på enhetsnivå och avser dem som opererats på grund av artros under 2019–2020 där svarsfrekvensen också visas.

Hur stor andel utnyttjar artrosskola?

2012 infördes en fråga angående fysioterapeutkontakt och deltagande i artrosskola i den preoperativa PROM-enkäten för höftprotesoperationer. Frågorna lyder: ”Har du under höftbesvärsperioden varit hos fysioterapeut för dina höftbesvär?” och ”Har du under höftbesvärsperioden deltagit i så kallad artrosskola (kan ha varit många år före operationen för en del och lite kortare period för andra?)”. Årets analys som omfattar operationsår 2019–2020 visar tydliga skillnader mellan enheterna. Andelen patienter

som opererats på grund av artros och som haft kontakt med fysioterapeut varierar från 59% (Skövde) till 95% (Hermelinen). För artrosskola skiljer sig andelarna från 26% (SUS Lund) till 77% (Alingsås och Norrköping). På nationell nivå angav 48% av alla artrospatienter som svarat på enkäten att de deltagit i artrosskola. Andelen som svarar att de träffat fysioterapeut och att de deltagit i artrosskola ökar stadigt över tid. Skillnader mellan enheter kan till viss del spegla tillgängligheten till fysioterapi och artrosskola i olika regioner.

Under 2021 kommer frågorna om fysioterapi och artrosskola att utgå från PROM-enkäten. Ledprotesregistret kommer istället att redovisa sambandet av data från BOA-registret för att få data om hur stor andel av patienterna som skrivit in sig för artrosskola. Det ger också en indikation om hur lång tid som förflutit mellan artrosskola och ledprotesoperation.

Rökning

Rökning är en väletablerad riskfaktor för komplikationer efter de flesta kirurgiska interventioner. Rökstopp under 6–8 veckor före och efter operationen har visat sig vara effektivt för att minska komplikationsrisken. 2013 introducerades en fråga om rökning i den preoperativa höftprotesenkäten. Frågan är enkelt ställd och lyder ”Röker du?” med svarsalternativen ”Aldrig varit rökare”, ”Före detta rökare”, ”Röker, ej dagligen” och ”Daglig rökare”.

Fysioterapi, artrosskola och rökning före höftprotosoperation 2019–2020

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens %	Andel rökare %	Andel sjukgymnast %	Andel artrosskola %
Akademiska sjukhuset	94	82	7,4	78	33
Aleris Specialistvård Bollnäs	256	97	3,9	75	52
Aleris Specialistvård Motala	106	83	1,9	79	65
Aleris Specialistvård Nacka	487	86	5,1	79	44
Aleris Specialistvård Ängelholm	394	74	3,2	85	45
Alingsås	245	82	4,6	86	77
Art Clinic Göteborg	235	77	4	92	62
Art Clinic Jönköping	345	95	1,7	90	49
Arvika	171	48	4,1	80	70
Bollnäs	275	96	4,4	72	49
Borås	104	70	6,7	73	38
Capio Artro Clinic	739	85	5,4	82	43
Capio Movement	552	73	0,9	82	39
Capio Ortopedi Motala	455	74	4,1	73	56
Capio Ortopediska Huset	1 178	93	5,4	80	46
Capio S:t Göran	589	70	4,2	74	42
Carlanderska	357	41	3,8	89	50
Danderyd	129	54	3,9	78	43
Eksjö	337	91	1,5	70	32
Enköping	569	72	3,4	81	50
Eskilstuna	74	76	4,1	72	30
Falköping	139	95	2,4	78	57
Falun	134	81	3,1	61	62
GHP Ortho Center Göteborg	394	72	2	87	51
GHP Ortho Center Stockholm	1 283	86	3,5	81	53
Gällivare	125	80	4	74	55
Gävle	137	86	6,6	71	45
Halmstad	256	79	3,9	75	30
Helsingborg	21	41	0	62	27
Hermelinen	41	91	2,4	95	46
Hudiksvall	99	88	5,2	73	47
Hässleholm	1 211	94	3,3	76	31
Jönköping	147	83	0,7	76	32
Kalmar	162	93	3,1	69	60
Karlshamn	446	94	2,5	72	56
Karlstad	99	91	2	71	50

Fysioterapi, artrosskola och rökning före höftprotosoperation 2019–2020 forts.

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens %	Andel rökare %	Andel sjukgymnast %	Andel artrosskola %
Kullbergsgka sjukhuset	527	98	5,1	73	37
Kungälv	196	77	3,8	87	48
Lidköping	307	86	8,3	77	49
Lindesberg	680	87	4,3	79	49
Linköping	43	36	0	70	53
Ljungby	235	98	1,7	69	35
Lycksele	412	80	1,3	79	74
Mora	258	59	6,9	79	52
Norrköping	189	67	2,2	82	77
Norrtälje	197	72	7	75	46
Nyköping	174	86	4,6	86	52
Oskarshamn	619	95	3,1	73	44
Piteå	534	69	3,4	84	56
Skellefteå	94	49	0	80	73
Skene	214	83	5,6	83	57
Skövde	22	76	0	59	32
Sollefteå	465	97	1,7	80	67
Sophiahemmet	395	83	5,1	83	33
SU/Mölnadal	372	64	0,3	80	52
SUS/Lund	31	70	17,2	74	26
Södertälje	169	80	7,5	78	49
Torsby	174	97	3,4	74	56
Trelleborg	729	90	8,6	69	39
Uddevalla	451	91	7,8	81	64
Umeå	66	73	1,5	79	68
Varberg	312	81	2,9	81	34
Visby	213	90	2,8	62	42
Värnamo	219	93	0,5	72	27
Västervik	150	68	2,1	78	54
Västerås	454	83	3,9	76	60
Växjö	192	77	1,6	79	35
Ängelholm	283	93	3,3	76	39
Örnsköldsvik	180	85	2,8	81	56
Östersund	279	77	1,8	72	62
Riket	22 290	79	3,9	78	48

Tabell 8.3. Fysioterapi, artrosskola och rökning före höftprotosoperation 2019–2020.

Svarsfrekvens och andelen nöjda efter primär total höftprotes per enhet 2019

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	Andel nöjda, %
Akademiska sjukhuset	44	67	86,4
Aleris Specialistvård Bollnäs	204	77	87,3
Aleris Specialistvård Motala	100	79	88
Aleris Specialistvård Nacka	197	75	92,9
Aleris Specialistvård Ängelholm	161	73	86,3
Alingsås	105	60	77,1
Art Clinic Göteborg	89	95	82
Art Clinic Jönköping	181	95	91,7
Arvika	193	85	78,2
Bollnäs	45	79	93,3
Borås	100	87	81
Capio Arthro Clinic	299	80	92
Capio Movement	262	80	92
Capio Ortopedi Motala	281	88	91,8
Capio Ortopediska Huset	478	72	88,9
Capio S:t Görän	341	64	86,2
Carlanderska	329	86	91,5
Danderyd	101	68	84,2
Eksjö	168	75	88,1
Enköping	308	75	78,6
Eskilstuna	37	82	83,8
Falköping	83	80	92,8
Falun	85	73	72,9
GHP Ortho Center Göteborg	204	72	91,7
GHP Ortho Center Stockholm	526	68	92,6
Gällivare	75	87	88
Gävle	73	81	80,8
Halmstad	152	83	86,2
Hermelinen	16	67	100
Hudiksvall	69	93	91,3
Hässleholm	680	89	92,9
Jönköping	122	91	84,4
Kalmar	98	82	92,9
Karlshamn	230	80	86,1
Karlstad	59	76	76,3
KS/Huddinge	37	26	94,6

Svarsfrekvens och andelen nöjda efter primär total höftprotes per enhet 2019 forts.

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	Andel nöjda, %
Kullbergska sjukhuset	261	82	80,8
Kungälv	165	87	82,4
Lidköping	165	77	84,2
Lindesberg	386	78	92
Linköping	46	78	82,6
Ljungby	115	75	88,7
Lycksele	185	80	88,1
Mora	194	85	84,5
Norrköping	122	73	82
Norrtälje	136	79	76,5
Nyköping	108	85	79,6
Oskarshamn	352	93	91,5
Piteå	431	91	87,9
Skellefteå	92	94	78,3
Skene	113	74	78,8
Sollefteå	250	84	88
Sophiahemmet	161	61	96,3
SU/Möndal	316	77	80,1
Sundsvall	8	35	87,5
SUS/Lund	17	77	82,4
Södersjukhuset	163	84	84,7
Södertälje	91	73	92,3
Torsby	94	86	80,9
Trelleborg	426	74	89,7
Uddevalla	268	82	86,6
Umeå	57	89	91,2
Varberg	177	82	93,8
Visby	99	76	77,8
Värnamo	106	77	73,6
Västervik	113	84	88,5
Västerås	269	73	86,6
Växjö	115	78	89,6
Ängelholm	158	88	82,3
Örnsköldsvik	111	84	89,2
Östersund	172	82	86
Riket	12 627	79	87,3

Tabell 8.4. Svarsfrekvens och andelen nöjda efter primär total höftprotes per enhet 2019.

PROM-svar för primär knäprotesoperation 2019 med både pre och ett år postoperativt svar

	TKA/OA		UKA/OA	
	Preoperativt	1 år postoperativt	Preoperativt	1 år postoperativt
Antal	4 999	4 999	561	561
Rörlighet, n (%)				
Jag går utan svårigheter	557 (11,2)	3 299 (66,2)	53 (9,5)	409 (73,2)
Jag kan gå med viss svårighet	4 425 (88,6)	1 682 (33,7)	504 (90,1)	149 (26,6)
Jag är sängliggande	10 (0,2)	4 (0,1)	2 (0,4)	1 (0,2)
Hygien, n (%)				
Jag behöver ingen hjälp med min dagliga hygien, mat eller påklädning	4 671 (93,6)	4 784 (95,9)	525 (93,6)	551 (98,6)
Jag har vissa problem att tvätta eller klä mig själv	284 (5,7)	169 (3,4)	31 (5,5)	8 (1,4)
Jag kan inte tvätta eller klä mig själv	38 (0,8)	37 (0,7)	5 (0,9)	0
Huvudsakliga aktiviteter, n (%)				
Jag klarar av mina huvudsakliga aktiviteter	2 500 (50,1)	3 989 (79,9)	235 (41,9)	473 (84,3)
Jag har vissa problem med att klara av mina huvudsakliga aktiviteter	2 208 (44,3)	937 (18,8)	299 (53,3)	83 (14,8)
Jag klarar inte av mina huvudsakliga aktiviteter	282 (5,6)	64 (1,3)	27 (4,8)	5 (0,9)
Smärtor/besvär, n (%)				
Jag har varken smärtor eller besvär	76 (1,5)	2 014 (40,3)	2 (0,4)	245 (43,7)
Jag har måttliga smärtor och besvär	2 208 (64,5)	2 783 (55,8)	358 (64)	294 (52,4)
Jag har svåra smärtor och besvär	1 693 (34)	194 (3,9)	199 (35,6)	22 (3,9)
Oro/nedstämdhet, n (%)				
Jag är inte orolig eller nedstämd	3 244 (65)	4 097 (82,2)	363 (65)	476 (85)
Jag är orolig eller nedstämd i viss utsträckning	1 625 (32,6)	823 (16,5)	188 (33,6)	78 (13,9)
Jag är i högsta grad orolig eller nedstämd	121 (2,4)	67 (1,3)	8 (1,4)	6 (1,1)
EQ5D-index TTO, medel (SD)	0,88 (0,5)	0,93 (0,05)	0,88 (0,05)	0,95 (0,05)
EQ5D-index VAS, medel (SD)	74 (7)	82 (7)	74 (7)	83 (7)
EQ-VAS, medel (SD)	64 (22)	78 (19)	65 (21)	79 (18)
VAS smärta, medel (SD)	62 (21)	17 (20)	62 (21)	16 (21)
Tillfredsställelse med operationsresultat, n (%)				
Mycket missnöjd		187 (3,7)		15 (2,7)
Missnöjd		188 (3,8)		19 (3,4)
Moderat nöjd		363 (7,3)		29 (5,1)
Nöjd		581 (11,6)		42 (7,5)
Mycket nöjd		3 680 (73,6)		456 (81,3)
Antal	4 941		554	
Charnley klass, n (%)				

PROM-svar för primär knäprotesoperation 2019 med både pre och ett år postoperativt svar forts.

	TKA/OA		UKA/OA	
	Preoperativt	1 år postoperativt	Preoperativt	1 år postoperativt
A	1 014 (20,5)		160 (28,9)	
B	1 889 (38,2)		195 (35,2)	
C	2 038 (41,3)		199 (35,9)	
Antal	4 260	4 260	534	534
KOOS, medel (SD)				
Smärta	41 (15)	82 (18)	42 (15)	84 (19)
Symtom	47 (18)	78 (17)	49 (18)	82 (18)
ADL funktion	47 (17)	81 (18)	49 (17)	85 (17)
Sport/Rek funktion	11 (14)	39 (27)	12 (15)	45 (28)
QoL	22 (14)	66 (23)	22 (14)	67 (23)

Tabell 8.5. PROM-svar för primär knäprotesoperation 2019 med både pre och ett år postoperativt svar.

Under 2019 och 2020 genomgick 28 215 patienter primär höftprotesoperation på grund av artros. 22 290 (79%) hade svarat på den preoperativa enkäten. Av dessa uppgav 3,9% att de var rökare. Det var stora skillnader i andelen rökare mellan enheter (0 till 17%). Andelen rökare har minskat med en halv procentenhet jämfört med 2018/2019.

Svarsfrekvens och andelen nöjda efter primär total höftprotes per enhet

Tabell 8.4 visar svarsfrekvens och andelen nöjda med operationsresultatet för dem som opererades med elektiv primär totalprotes under 2019 och besvarade ettårsuppföljningen. Skillnaderna mellan enheterna är stor; andelen nöjda går från 73 till 100%. 11 enheter har lägre andel nöjda patienter än 80% och 21 enheter ligger på 90% eller högre. Bland storproducenter noteras att Hässleholm, Ortho Center Stockholm och Lindesberg har en fortsatt hög andel nöjda patienter.

Patientrapporterade resultat för primära knäprotesoperationer 2019

Resultaten presenteras för primära totalproteser (TKA) och unikompartimentella proteser (UKA) som är opererade för artros (OA) och har både preoperativa och ett år postoperativa svar. Tabell 8.5 presenterar resultaten för

alla TKA och UKA medan tabellerna 8.6–11 presenterar resultaten för alla TKA och UKA på respektive deltagande enhet. EQ-5D, tillfredställelse och OMERACT-OARSI responder presenteras som antal och procent medan VAS smärta, EQ-VAS och KOOS presenteras som medelvärde och standardavvikelse (SD).

Tabell 8.5 visar att merparten rapporterade vissa problem med sin rörlighet före operationen och att cirka 50% rapporterade att de förbättrat sin rörlighet ett år efter operationen. Endast en liten del rapporterade problem med hygien. Hälften av patienterna rapporterade att de klarade av sina huvudsakliga aktiviteter före operationen och nästan 80% ett år efter. Majoriteten av patienterna rapporterade vissa eller svåra smärtor/besvär före operation och att cirka hälften hade minskat sin smärta. En tredjedel rapporterade att de kände oro/nedstämdhet i viss eller hög utsträckning före operation medan drygt 80% rapporterade ingen oro/nedstämdhet ett år postoperativt.

EQ-5D index baseras på de fem frågorna och beräknas med det nyligen publicerade svenska värdesetet, det vill säga de algoritmer som används för att räkna ut index. Det finns ett som beräknar värden till VAS enheter (från sämsta till bästa tänkbara hälsa 0–100) och ett som kan översättas till skalan död till full hälsa som går från 0–1. Index är avsett att användas i modeller för hälsoekonomiska beräkningar.

Generell hälsa (EQ-VAS) och knäsmärta mätt med VAS rapporterades ha förbättrats preoperativt till ett år postoperativt.

Knärelaterad smärta, symtom, ADL och Sport/Rek funktion samt QoL förbättrades på gruppnivå preoperativt till ett år postoperativt. För EQ-5D, generell hälsa, VAS knäsmärta och KOOS fem delskalor var resultaten relativt lika för TKA och UKA och en något högre andel kategoriserades som mycket nöjd eller nöjd med operationen efter UKA (89%) än TKA (85 %).

Resultat för deltagande enheter

Observera att för enheter med få operationer och/eller med en låg svarsfrekvens kan resultat och procentangivelserna vara missvisande. Resultat för enheter med färre än 5 TKA eller UKA presenteras inte.

Andelen nöjda med operationen

Tabell 8.6 visar att andelen nöjda (0–40) med operationen vid enheter med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer varierar från 73% i Norrköping till drygt 92% i Oskarshamn och Västervik för TKA. Andelen nöjda med operationen efter UKA varierar för de få enheter som har en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer från 90% på GHP Ortho Center Stockholm och i Piteå till 93% på Capio Ortopedi Motala. För enheter med färre TKA och UKA operationer och lägre svarsfrekvens varierade andelen nöjda mellan 67% och 100%.

OMERACT-OARSI responder

Med anledning av att ett PROM medelvärde döljer både dåliga och bra resultat kan Outcome Measures in Arthritis Clinical Trials – Osteoarthritis Research Society International (OMERACT-OARSI) kriterier användas för att utvärdera andelen patienter som har förbättrat sig preoperativt till ett år postoperativt. Kriterierna är baserade på en kombination av absoluta och relativa förändringar i WOMAC smärta, funktion och total score 1 år efter knäprotesoperationen (Pham et al. 2004). En hög responder är en patient som har förbättrat sig 50% eller mer och har en absolut förbättring av 20 poäng eller mer i WOMAC smärta eller funktion. Om inte dessa kriterier uppfylls kan patienten ändå bli klassificerad som låg responder om förbättringen är 20% eller mer samt att den absoluta förändringen 10 poäng eller mer i två av WOMAC smärta, funktion eller total score. Vi konver-

terar KOOS till WOMAC och klassificerar varje patient enligt OMERACT-OARSI kriterierna ett år efter operationen som responders (hög och låg) eller inte responders. Andelen responders presenteras i procent.

Tabell 8.7 visar att 89% av de rapporterade TKA och UKA operationerna 2019 klassificerades som responders enligt OMERACT-OARSI kriterierna (varav 78% som hög responders). Andelen TKA responders varierade från 82% i Norrköping till 93% i Kalmar för enheter med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer. Motsvarande siffror för UKA var 88–89% på GHP Ortho Center Stockholm och Capio Ortopedi Motala. För enheter med färre TKA och UKA operationer och lägre svarsfrekvens varierade andelen responders mellan 84% och 100%.

Generell hälsa och VAS smärta – TKA

Generell hälsa (EQ-VAS) vid TKA för OA och respektive enhet visas i tabell 8.8. Preoperativt rapporterades generell hälsa från 51 till 68 preoperativt och från 73 till 82 postoperativt för enheter med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer. Motsvarande siffror för VAS knäsmärta var 61–73 preoperativt och 11–27 postoperativt. Övriga enheter rapporterade generell hälsa från 57 till 65 preoperativt och 70 till 81 postoperativt och för VAS knäsmärta 59 till 75 preoperativt och 13 till 22 postoperativt.

Generell hälsa och VAS smärta – UKA

Tabell 8.9 visar generell hälsa och VAS knäsmärta vid UKA för OA. GHP Ortho Center Stockholm och Capio Ortopedi Motala rapporterade 63 respektive 68 i generell hälsa preoperativt och 80 postoperativt. För VAS smärta rapporterade dessa två enheter 60 respektive 66 preoperativt och 15 respektive 13 postoperativt. För övriga enheter varierade generell hälsa från 59 till 72 preoperativt och 73 till 83 postoperativt. Motsvarande siffror för VAS smärta 60 till 75 preoperativt och 11 till 26 postoperativt.

EQ-5D – TKA och UKA

Förändring i EQ-5D dimensionerna kan beskrivas med så kallad Paretoindelning. Om det sker en förbättring i en eller flera dimensioner utan att försämrings i någon annan klassificeras det som ”bättre”. Om det sker försämring i en eller flera dimensioner utan att förbättras i någon annan klassificeras det som ”sämre”. Ingen förändring klassificeras som ”samma” och förändring åt olika håll klassificeras

Tillfredsställelse per enhet för primär knäprotesoperation

Enhet	TKA/OA			UKA/OA		
	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	Andel nöjda, %	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	Andel nöjda, %
Aleris Specialistvård Nacka	100	52,1	92	10	76,9	100
Aleris Specialistvård Ängelholm	123	86,6	87,8	42	68,9	94,7
Alingsås	85	40,8	87,1			
Art Clinic Göteborg	66	64,1	89,4	3	75	
Art Clinic Jönköping	240	94,5	90,4	9	100	77,8
Bollnäs	286	89,7	87,1	46	90,2	82,6
Borås	83	79,8	89,2			
Capio Ortopedi Motala	336	87,3	87,2	199	90	92,5
Capio Ortopediska huset	530	82,2	89,6	16	66,7	75
Eksjö	276	89,9	83,7	16	88,9	93,8
GHP Ortho Center Stockholm	399	74	91	102	72,9	90,2
Hudiksvall	44	80	95,5			
Hässleholm	723	89,3	84,9	7	20,6	85,7
Kalmar	99	95,2	90,9			
KS/Huddinge	56	38,6	83,9	11	55	90,9
KS/Solna	5	38,5	80			
Kungälv	160	88,9	81,9	37	82,2	86,5
SU/Möndal	297	80,9	79,1	12	92,3	100
SUS/Lund	13	86,7	92,3	2	100	
Norrköping	115	87,1	73,1	9	90	66,7
Norrtälje	140	76,9	79,3	4	44,4	75
Oskarshamn	371	95,9	91,9	1	100	
Piteå	247	87	89,9	95	84,8	89,5
Södertälje	95	64,2	84,2	2	66,7	
Trelleborg	681	90	84,1	58	95,1	81
Värnamo	118	63,1	81,4			
Västervik	94	91,3	91,5			
Riket	5 782	82	85	681	66,8	89

Tabell 8.6. Tillfredsställelse per enhet för primär knäprotesoperation 2019.

OMERACT-OARSI responder per enhet för primär knäprotesoperation 2019

Antal svarat	TKA/OA			UKA/OA		
	Antal svarat	Svars-frekvens, %	Andel responders, %	Antal svarat	Svars-frekvens, %	Andel responders, %
Aleris Specialistvård Nacka	84	43,8	95,2	8	61,5	100
Aleris Specialistvård Ängelholm	100	70,4	85	33	54,1	87,9
Alingsås	75	26,8	90,7			
Art Clinic Göteborg	53	51,5	86,8	1	25	
Art Clinic Jönköping	228	89,8	91,2	9	100	88,9
Bollnäs	280	87,8	86,1	46	90,2	78,3
Borås	54	51,9	83,3			
Capio Ortopedi Motala	291	75,6	89,7	166	75,1	88,6
Eksjö	263	85,7	84,4	16	88,9	93,8
GHP Ortho Center Stockholm	373	69	91,2	97	69,3	87,6
KS/Huddinge	33	22,8	87,9	9	45	88,9
KS/Solna	3	23,1				
Hudiksvall	42	76,4	92,9			
Hässleholm	697	86	85,7	6	17,6	100
Kalmar	99	95,2	92,9			
Kungälv	152	84,4	89,5	36	80	91,7
SUS/Lund	7	46,7	100	2	100	
Norrköping	95	72	82,1	8	80	100
Norrtälje	121	66,5	83,5	4	44,4	
Oskarshamn	364	94,1	91,5	1	100	
Piteå	168	59,2	89,3	48	42,9	89,6
Södertälje	93	62,9	84,9	2	66,7	
Trelleborg	640	84,5	89,5	56	91,8	89,3
Värnamo	116	62	92,2			
Västervik	80	77,7	95			
Riket	4 511	74,4	88,5	548	67,4	88,5

Tabell 8.7. OMERACT-OARSI responder per enhet för primär knäprotesoperation 2019.

som ”mix”. I figur 8.2 (TKA) och 8.3 (UKA) visas hur EQ-5D dimensionerna förändras på olika enheter. Endast enheter med fler än 20 registreringar presenteras. Observera att för enheter med få registreringar kan procenttalen vara missvisande.

EQ-5D – TKA

För riket förbättrades 76% och endast 6% försämrades efter TKA för OA (figur 8.2). Det var dock stor variation i riket. Störst andel patienter som hade förbättrats bland de enheterna med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer var Art Clinic Jönköping (87%) medan 72% hade förbättrats på Capio Ortopedi Motala och i Hässleholm. På flera enheter var det inga eller endast få % som hade försämrats medan 10% av patienterna i Norrköping hade försämrats. Det var också stor variation på andelen patienter som hade samma eller blandad förändring (9–24 %).

EQ-5D – UKA

För riket förbättrades 80% och endast 5% försämrades efter UKA för OA (figur 8.3). Endast två enheter (Capio Ortopedi Motala och GHP Ortho Center Stockholm) rapporterar en relativt hög svarsfrekvens och ett högt antal operationer. Vid dessa två enheter hade 82% respektive 81% förbättrats och 4% respektive 8% försämrats.

KOOS – TKA

Tabell 8.10 visar dels resultaten för KOOS fem delskalor dels andelen klassificerade som Charnley C för TKA opererade för OA 2019 på respektive enhet. Andelen klassificerade som Charnley klass C på de enheter som rapporterade KOOS var 36% och varierade bland enheterna från 13% i Norrköping till 56% i Västervik.

Skillnaden i KOOS olika delskalorna varierar som mest, preoperativt mellan 6 och 10 poäng för de enheterna med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer och mellan 11 och 20 poäng postoperativt. Flertalet av enheternas resultat ligger några få poäng över eller under medelvärdet för alla deltagande enheter. Norrköping rapporterar generellt sämst resultat både preoperativt och postoperativt medan Kalmar rapporterar generellt bäst resultat.

KOOS – UKA

Tabell 8.11 visar dels resultaten för KOOS fem delskalor dels andelen klassificerade som Charnley C för UKA opererade för OA 2019 på respektive enhet. Andelen klassificerade som Charnley klass C på de enheter som rapporterade KOOS var 36% och varierade bland enheterna från 33% på Art Clinic Jönköping till 67% i Hässleholm.

Endast två enheter (GHP Ortho Center Stockholm och Capio Ortopedi Motala) som rapporterar KOOS för UKA har en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer. Skillnaden i KOOS olika delskalorna varierar mellan 3 och 9 poäng preoperativt och mellan 2 och 4 poäng postoperativt. Övriga kliniker har större variationer, 8 till 18 poäng preoperativt och 13 till 28 poäng postoperativt.

Variationer i resultat mellan enheter

Resultaten på gruppnivå varierar bland jämförbara enheter, de med en relativt hög svarsfrekvens ($\geq 70\%$) och ≥ 70 operationer. När en enhet har relativt få operationer och/eller har ett stort bortfall är det svårt att jämföra deras resultat med andra enheter. Vidare tar vi inte hänsyn till case-mix och preoperativa värden, som kan minska eller öka skillnader mellan kliniker, när vi presenterar patientrapporterade resultat i årets rapport.

Små skillnader i resultat sedan 2009

Sedan 2009 när patientrapporterade resultat presenterades för TKA från Trelleborg första gången tills årets rapport som avser TKA utförda 2019 från 25 enheter har variationen varit liten. Generell hälsa ett år postoperativt har varierat från 75 till 78 och VAS smärta från 17 till 21. Andelen OMERTACT-OARSI responders var 85% 2009 och har under senare år varit 89%. Andelen nöjda patienter har ökat sedan 2009 (enbart Trelleborg patienter) från 81% till att under senare år variera mellan 85% och 88%. I KOOS fem delskalor har variationen varit liten under åren, mellan 1 och 4 poäng. Det är små variationer mellan åren med tanke på att det är olika patienter varje år som rapporterar.

EQ VAS och VAS smärta TKA/OA

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	EQ VAS medel (SD)		VAS smärta medel (SD)	
			pre	1 år	pre	1 år
Aleris Specialistvård Nacka	87	45	62 (23)	79 (18)	74 (16)	13 (17)
Aleris Specialistvård Ängelholm	96	68	64 (24)	78 (21)	73 (16)	13 (22)
Alingsås	75	36	59 (21)	72 (20)	63 (18)	21 (22)
Art Clinic Göteborg	54	52	65 (25)	78 (15)	66 (16)	18 (21)
Art Clinic Jönköping	209	82	65 (21)	79 (17)	65 (18)	14 (17)
Bollnäs	275	86	60 (22)	78 (19)	65 (16)	17 (21)
Borås	52	50	60 (22)	72 (19)	65 (21)	14 (20)
Capio Ortopedi Motala	295	77	60 (22)	75 (19)	70 (16)	18 (21)
Capio Ortopediska huset	488	76	68 (21)	82 (15)	61 (18)	15 (18)
Eksjö	240	78	65 (20)	75 (19)	61 (17)	21 (19)
GHP Ortho Center Stockholm	371	69	65 (22)	81 (16)	64 (19)	13 (19)
Hudiksvall	42	76	57 (21)	77 (19)	64 (20)	14 (17)
Hässleholm	683	84	67 (21)	78 (19)	61 (18)	18 (19)
KS/Huddinge	38	26	60 (27)	69 (21)	69 (17)	18 (20)
Kalmar	99	95	61 (21)	79 (18)	65 (17)	11 (18)
KS/Solna	3	23				
Kungälv	146	81	61 (25)	75 (19)	68 (17)	16 (19)
SU/Möndal	239	66	61 (25)	70 (23)	64 (20)	22 (24)
SUS/Lund	6	40	68 (22)	72 (21)	75 (17)	21 (22)
Norrköping	97	73	60 (23)	73 (20)	71 (16)	27 (24)
Norrtälje	107	59	64 (20)	76 (18)	62 (16)	18 (21)
Oskarshamn	337	87	65 (22)	80 (17)	63 (18)	13 (17)
Piteå	169	60	61 (23)	76 (20)	68 (17)	17 (21)
Södertälje	87	59	64 (23)	74 (20)	70 (16)	22 (26)
Trelleborg	612	81	68 (22)	77 (20)	65 (18)	19 (20)
Värnamo	105	56	61 (23)	78 (20)	59 (22)	15 (21)
Västervik	73	71	51 (24)	79 (15)	69 (16)	16 (16)
Riket	5 085	72	64 (22)	78 (19)	64 (19)	17 (20)

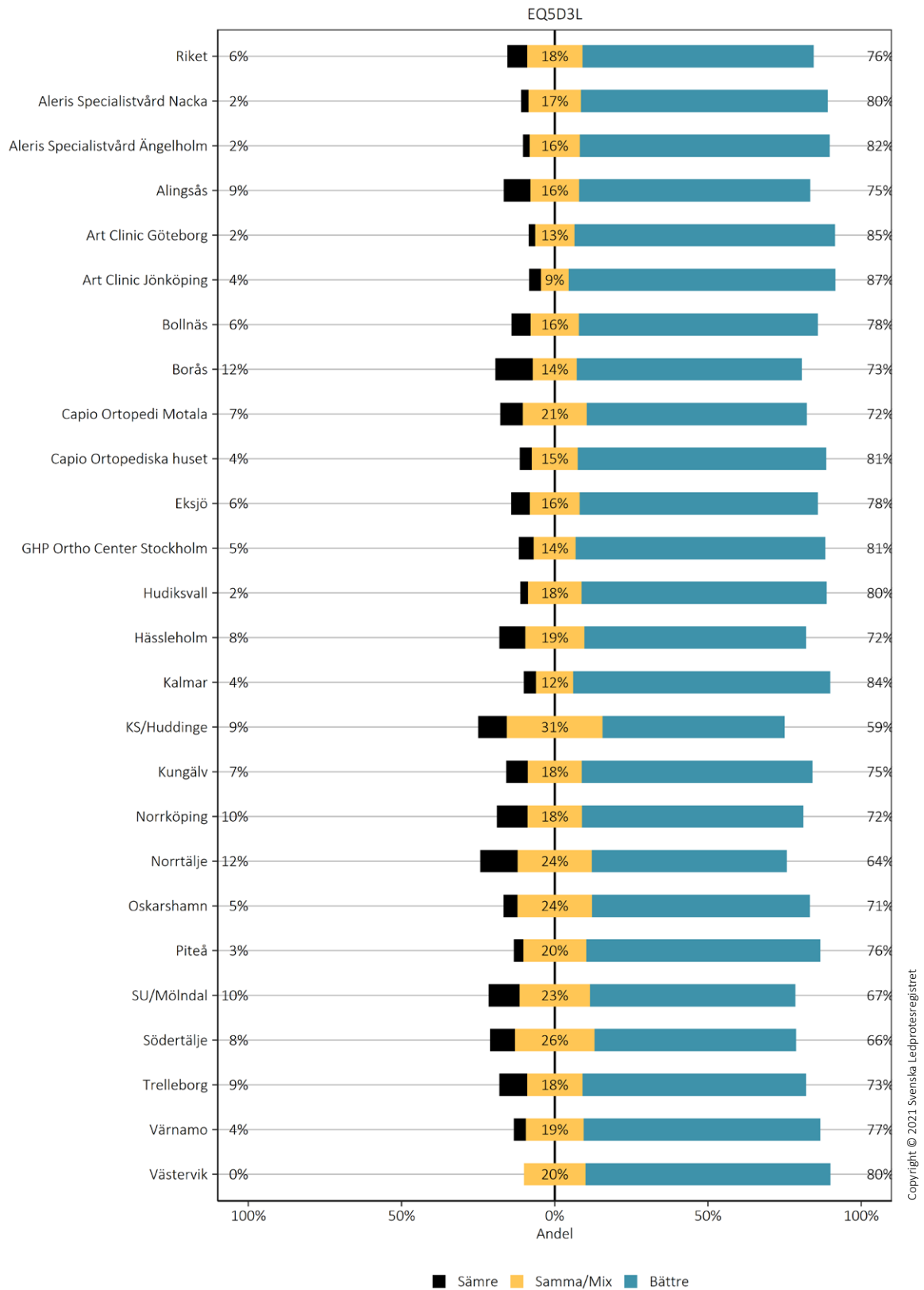
Tabell 8.8. EQ VAS och VAS smärta för primär TKA/OA på grund av artros 2019 per enhet.

EQ VAS och VAS smärta UKA/OA

Enhet	Antal svarat	Svarsfrekvens, %	EQ VAS medel (SD)		VAS smärta medel (SD)	
			pre	1 år	pre	1 år
Aleris Specialistvård Nacka	9	69	68 (17)	82 (15)	60 (18)	18 (22)
Aleris Specialistvård Ängelholm	32	52	65 (21)	85 (13)	75 (17)	16 (22)
Art Clinic Göteborg	1	25	75	80	64	20
Art Clinic Jönköping	9	100	70 (11)	73 (18)	61 (12)	14 (20)
Bollnäs	45	88	62 (24)	74 (24)	65 (19)	19 (21)
Capio Ortopedi Motala	166	75	63 (22)	80 (17)	66 (16)	13 (19)
Capio Ortopediska huset	15	63	63 (22)	79 (14)	69 (16)	20 (22)
Eksjö	16	89	67 (17)	82 (13)	58 (15)	14 (18)
GHP Ortho Center Stockholm	95	68	68 (18)	80 (17)	60 (15)	15 (23)
KS/Huddinge	10	50	58 (18)	80 (18)	69 (14)	11 (20)
Hässleholm	6	18	72 (19)	78 (21)	70 (13)	26 (21)
Kungälv	35	78	59 (23)	83 (17)	72 (14)	15 (21)
SU/Mölnadal	12	92	63 (19)	82 (15)	64 (15)	12 (12)
SUS/Lund	2	100	80	88 (11)	60	25 (7)
Norrköping	8	80	64 (23)	79 (19)	73 (9)	23 (28)
Norrtälje	4	44	66 (26)	73 (23)	59 (15)	35 (20)
Oskarshamn	1	100	89	96	20	20
Piteå	48	43	64 (21)	74 (22)	68 (16)	17 (25)
Södertälje	2	67	33 (25)	65 (21)	48 (60)	28 (25)
Trelleborg	56	92	70 (23)	81 (16)	64 (15)	21 (21)
Riket	572	67	65 (17)	79 (18)	66 (17)	16 (21)

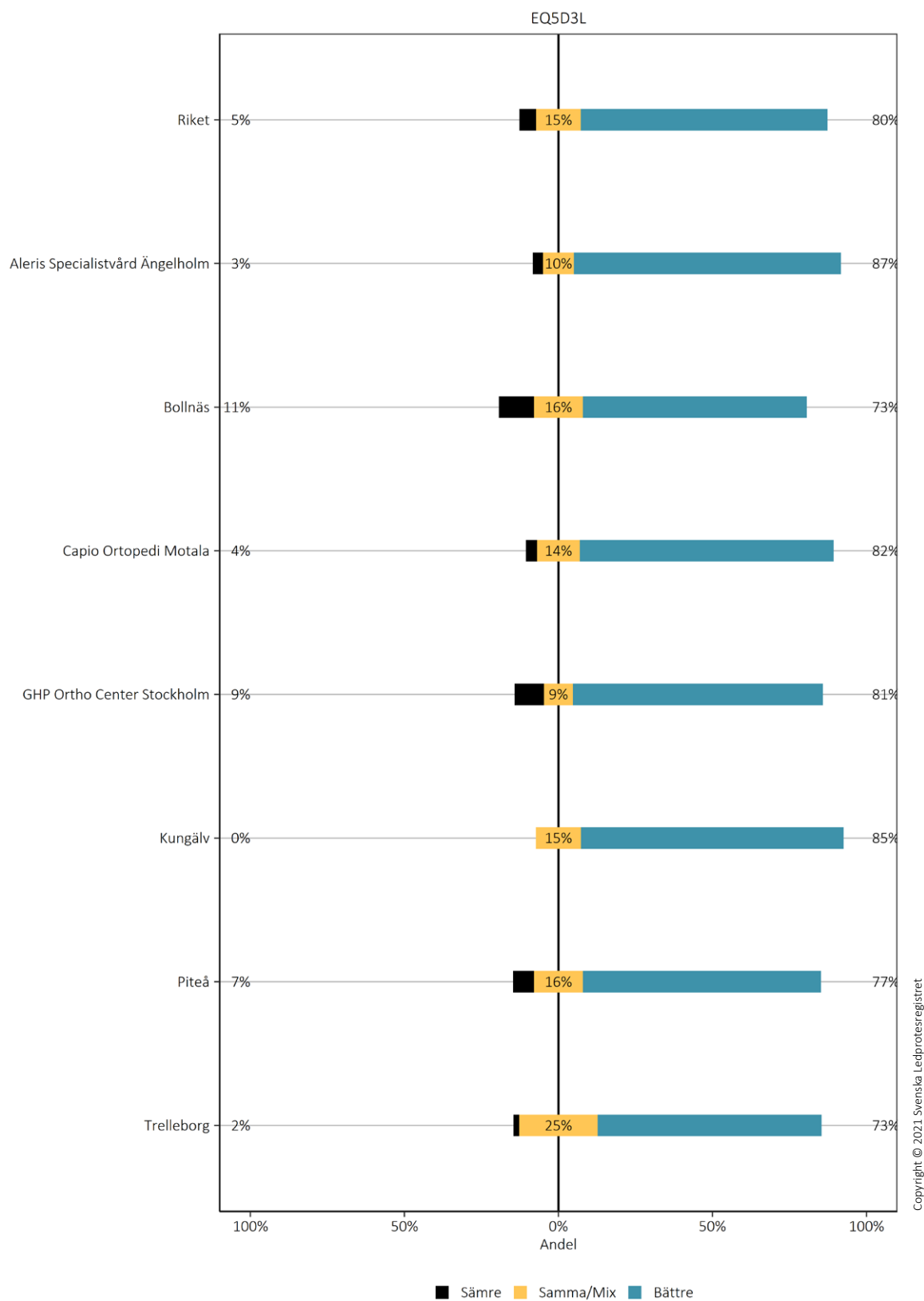
Tabell 8.9. EQ VAS och VAS smärta för primär UKA/OA på grund av artros 2019 per enhet.

Paretoklassifikation

Figur 8.2. Paretoklassifikation EQ-5D-3L, TKA/OA 2019.

Paretklassifikation

Figur 8.3. Paretklassifikation EQ-5D-3L, UKA/OA 2019.

KOOS per enhet TKA/OA 2019

Enhet	Antal svarat	Svars-frekvens, %	Andel Charnley C, %	Smärta medel (SD)		Symtom medel (SD)		ADL medel (SD)		Sport/rek medel (SD)		QoL medel (SD)	
				pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år
Aleris Specialistvård Nacka	85	44,2	31,7	38 (16)	87 (14)	41 (18)	82 (15)	47 (17)	86 (15)	10 (14)	44 (30)	22 (12)	73 (21)
Aleris Specialistvård Ängelholm	100	70,4	41,8	37 (15)	78 (20)	41 (17)	73 (18)	43 (18)	78 (21)	9 (13)	40 (27)	19 (14)	63 (25)
Alingsås	74	35,6	47,2	42 (15)	79 (19)	47 (17)	78 (16)	48 (15)	78 (18)	10 (11)	31 (25)	23 (14)	62 (22)
Art Clinic Göteborg	53	51,5	32,7	42 (15)	83 (17)	49 (17)	78 (16)	48 (16)	83 (16)	11 (13)	41 (29)	22 (14)	66 (24)
Art Clinic Jönköping	227	89,4	32,6	41 (15)	83 (18)	47 (17)	77 (17)	48 (16)	82 (18)	11 (15)	43 (28)	21 (14)	67 (23)
Bollnäs	282	88,4	39,3	41 (14)	82 (19)	47 (17)	78 (16)	48 (16)	81 (18)	14 (16)	43 (28)	23 (13)	66 (25)
Borås	55	52,9	49,1	40 (16)	78 (23)	52 (18)	75 (21)	47 (16)	76 (23)	11 (13)	35 (28)	21 (15)	61 (25)
Capio Ortopedi Motala	291	75,6	45,1	38 (15)	81 (19)	45 (17)	79 (16)	43 (15)	80 (19)	8 (13)	37 (27)	20 (13)	63 (24)
Eksjö	264	86	45,5	42 (15)	80 (19)	49 (18)	77 (17)	48 (15)	78 (19)	14 (15)	39 (27)	25 (14)	66 (24)
GHP Ortho Center Stockholm	373	69,2	33,8	44 (17)	86 (15)	46 (17)	82 (14)	51 (17)	86 (15)	13 (15)	43 (25)	23 (14)	68 (21)
Hudiksvall	42	76,4	38,1	38 (16)	84 (15)	39 (17)	75 (16)	44 (18)	82 (18)	11 (17)	43 (26)	17 (14)	65 (24)
Hässleholm	697	86	41	42 (15)	81 (17)	48 (18)	76 (16)	48 (16)	79 (17)	12 (14)	35 (27)	23 (14)	65 (22)
Kalmar	99	95,2	40,4	43 (14)	88 (15)	51 (16)	82 (18)	50 (14)	85 (16)	12 (15)	40 (25)	24 (14)	72 (21)
KS/Huddinge	33	22,8	51,5	42 (15)	77 (23)	46 (14)	77 (20)	46 (16)	74 (21)	9 (12)	38 (29)	20 (12)	65 (23)
KS/Solna	3	23,1											
Kungälv	152	84,4	52,7	41 (16)	81 (18)	46 (17)	78 (16)	46 (16)	78 (19)	11 (13)	34 (26)	21 (12)	63 (21)
SUS/Lund	7	46,7	57,1	29 (17)	72 821)	25 (9)	69 (17)	26 (11)	59 (29)	2 (3)	21 (22)	13 (8)	53 (27)
Norrköping	95	72	45,2	35 (15)	71 822)	43 (18)	71 (20)	40 (16)	69 (21)	8 (15)	25 (25)	18 (12)	53 (24)
Norrtälje	122	67	37,3	44 815)	83 (17)	51 (19)	75 (17)	51 (16)	80 (18)	14 (15)	41 (27)	25 (14)	64 (23)
Oskarshamn	363	93,8	46,4	43 (14)	86 (16)	50 (17)	82 (15)	48 (16)	84 (16)	13 (15)	45 (29)	23 (13)	70 (22)
Piteå	168	59,2	49,4	39 (15)	84 (17)	43 (16)	80 (17)	43 (15)	81 (18)	9 (15)	46 (29)	20 (13)	67 (23)
Södertälje	93	62,8	50	40 (15)	78 (21)	46 (18)	74 (18)	44 (17)	76 (22)	12 (14)	40 (29)	22 (13)	62 (26)
Trelleborg	640	84,5	45,8	41 (16)	80 (19)	48 (18)	77 (17)	47 (18)	77 (20)	11 (14)	35 (27)	23 (14)	65 (24)
Värnamo	117	62,6	49,6	38 (16)	81 820)	46 (18)	79 (17)	43 (17)	83 (18)	8 (12)	39 (27)	22 (14)	67 (25)
Västervik	80	77,7	56,4	37 (16)	85 (17)	42 (18)	80 (15)	43 (15)	83 (18)	8 (9)	41 (29)	21 (12)	69 (24)
Riket	4 515	74,6	35,7	41 (16)	82 (18)	47 (18)	78 (17)	47 (17)	80 (19)	11 (14)	39 (27)	22 (14)	66 (23)

Tabell 8.10. KOOS per enhet TKA/OA 2019.

KOOS per enhet UKA/OA 2019

Enhet	Antal svarat	Svars-frekvens, %	Andel Charnley C, %	Smärta medel (SD)		Symtom medel (SD)		ADL medel (SD)		Sport/rek medel (SD)		QoL medel (SD)	
				pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år	pre	1 år
Aleris Specialistvård Nacka	9	69,2	31,7	46 (17)	82 (19)	53 (15)	86 (14)	47 (8)	82 (16)	18 (17)	37 (24)	24 (17)	62 (29)
Aleris Specialistvård Ängelholm	34	55,7	47,1	42 (16)	81 (21)	48 (17)	77 (21)	45 (14)	83 (18)	14 (11)	48 (27)	21 (13)	66 (24)
Art Clinic Göteborg	1	25											
Art Clinic Jönköping	9	100	22,2	36 (15)	83 (18)	39 (16)	72 (19)	55 (9)	86 (15)	12 (13)	40 (30)	22 (16)	60 (21)
Bollnäs	46	90,2	32,6	42 (16)	80 (20)	48 (20)	79 (19)	50 (18)	83 (19)	13 (14)	53 (32)	22 (14)	64 (29)
Capio Ortopedi Motala	166	75,1	42,9	40 (15)	85 (18)	46 (17)	82 (18)	46 (17)	85 (17)	9 (13)	41 (27)	21 (13)	68 (22)
Eksjö	16	88,9	31,3	42 (15)	87 (18)	49 (13)	79 (20)	55 (17)	88 (17)	15 (13)	51 (25)	24 (14)	66 (23)
GHP Ortho Center Stockholm	97	69,3	29,2	47 (15)	86 (16)	55 (19)	85 (14)	54 (17)	87 (14)	15 (17)	45 (27)	25 (14)	66 (23)
Hässleholm	6	26,5	66,7	37 (8)	67 (21)	40 (13)	58 (22)	44 (10)	75 (16)	3 (4)	44 (30)	18 (14)	51 (13)
KS/Huddinge	9	45	44,4	49 (17)	91 (16)	57 (15)	86 (16)	54 (19)	88 (16)	8 (12)	58 (39)	24 (13)	77 (25)
Kungälv	35	77,8	35,3	40 (14)	85 (15)	44 (15)	85 (14)	46 (13)	86 (15)	14 (22)	46 (29)	22 (14)	72 (21)
SUS/Lund	2	100											
Norrköping	8	80	12,5	38 (9)	80 (23)	52 (13)	76 (25)	46 (8)	78 (21)	6 (4)	43 (40)	22 (16)	63 (28)
Norrtälje	4	50											
Oskarshamn	1	100											
Piteå	48	42,9	41,7	38 (13)	85 (20)	46 (20)	84 (19)	45 (19)	84 (21)	13 (15)	50 (29)	17 (13)	72 (25)
Södertälje	2	66,7											
Trelleborg	56	91,8	25	46 (16)	81 (22)	57 (18)	81 (17)	52 (17)	86 (15)	14 (14)	49 (28)	25 (15)	68 (23)
Riket	549	67,4	36,5	42 (15)	84 (19)	49 (18)	82 (18)	49 (17)	85 (17)	12 (15)	46 (28)	22 (14)	67 (24)

Tabell 8.11. KOOS per enhet UKA/OA 2019.

Svenska Ledprotesregistret och klinisk forskning

Författare: Ola Rolfson

Staten har tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ingått en överenskommelse om finansiering av svenska nationella kvalitetsregister. Visionen är att registren ska vara en integrerad del i ett nationellt system för den samlade kunskapsstyrningen med uppföljning av svensk hälso- och sjukvård. Registren ska bidra till lärande och förbättring, kvalitetsutveckling, att rädda liv, uppnå jämlik hälsa, forskning, resurseffektiv vård och omsorg, förbättringsarbete i vårdens och omsorgens verksamheter samt som källa för klinisk forskning, inklusive samarbete med Life science-sektorn. Utöver att täcka driftskostnader, ska anslagen från SKR och staten gå till de två första uppdragen. Tanken är att registerbaserad forskning ska finansieras med andra medel.

Vad är forskning och vad är utvärdering av verksamhet?

Gränsen för vad som ska anses vara klinisk forskning och utvärdering av verksamheten respektive förbättringsarbete är otydlig. All registeranalys som syftar till att återkoppla resultat för att förbättra verksamheten vilar på vetenskapliga metoder. Inom registret gör vi riktade djupanalyser, valideringsstudier och sambearbetning av data med andra hälsodataregister som utförts enligt etablerade registerforskningsmetoder. Det pågår ett ständigt arbete enligt vetenskapliga principer med att förbättra och utveckla de metoder som används i registerarbetet. Trots att de centrala anslagen inte är avsedda för forskning, utvärderar SKR och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys regelbundet registrens forskningsaktivitet. Hög forskningsaktivitet är ett kriterium för att ett register ska tilldelas högsta certifieringsnivån.

55 avhandlingar från Svenska Ledprotesregistret

När alla avhandlingar som helt eller delvis baseras på data från Svenska Höft- och Knäprotesregistren läggs ihop kan det konstateras att vi haft en imponerande forskningsproduktion sedan vi startade verksamheten i mitten av 70-talet. Summan av alla vetenskapliga publikationer från

registren uppgår till 384 och bara under den senaste femårsperioden har vi publicerat 134 artiklar.

Inom Ledprotesregistret kommer vi att fortsätta strategiskt arbete för att upprätthålla forskningsinfrastrukturen i syfte att bibehålla hög forskningsaktivitet. Särskilt roligt är det att de doktorander som för närvarande har pågående avhandlingsarbeten med data från Ledprotesregistret representerar åtta svenska universitet (Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Karolinska institutet, Örebro universitet och Linnéuniversitetet).

Disputationer 2020

Under 2020 försvarades hela nio avhandlingar som innehåller data från Höft- och/eller Knäprotesregistren och med handledning av registermedarbetare.

2020-10-09 Diagnosis and management of periprosthetic joint infections. *Karin Svensson*

2020-09-18 Predicting mortality by comorbidity for patients with hip arthroplasty: Prospective observational register studies of a nationwide Swedish cohort. *Erik Bülow*

2020-09-11 Pharmacological and surgical interventions in obese knee OA patients. *Anders Overgaard*

2020-09-11 Preoperative psychological distress and postoperative contentment after primary total knee replacement. *Aamir Mahdi*

2020-06-11 Total hip arthroplasty, osteolysis and cardiovascular disease in patients with osteoarthritis of the hip. *Agata Rysinska*

2020-05-08 Dislocation after hip fracture related arthroplasty – Incidence, risk factors and prevention. *Ammar Jobory*

2020-05-08 Fast-track programs in total hip and knee replacement at Swedish hospitals – influences on safety, outcome and patients' experiences. *Urban Berg*

2020-03-27 Outcomes following primary total hip arthroplasty – with focus on the surgeon & surgeons' perceptions about feedback. *Per Jolbäck*

2020-03-20 Periprosthetic femoral fracture after total hip replacement. Incidence, risk factors, and treatment. *Georgios Chatziagorou*

Varför behövs observationell forskning?

Registerstudier och randomiserade kliniska prövningar (RCT) kompletterar varandra. Forskning inom ledproteskirurgi kräver lång uppföljningstid och många patienter. Några viktiga utfallsparametrar (reoperationer och mortalitet) sker relativt sällan. Det gör att registerstudier är särskilt bra vid forskning inom ledproteskirurgi. Registerstudier har särskilda fördelar som kan lyftas fram i det här sammanhanget:

- Registerstudier representerar resultat i praktiken. Det innebär att resultaten har hög generaliserbarhet. En registerstudie ger en rättvisande bild av hur en viss behandling fungerar i rutinsjukvård i normalbefolkningen.
- Oavsett om exponering eller utfall studeras, så möjliggör registerstudien, på grund av sin storlek och långa upp-

följningstid, att händelser som förekommer sällan kan studeras.

- Registrering av en individ i ett kvalitetsregister kräver inte skriftligt informerat samtycke. Det innebär att det är lättare att samla in komplett data och att insamlingen av data kan bedrivas till låg kostnad.
- Den kontinuerliga longitudinella insamlingen av data gör att förändringar i patientdemografi, behandling, följsamhet till rekommendationer och resultat över tid kan analyseras.

Vad krävs för att använda registerdata för forskningsändamål?

All registerbaserad forskning med individdata kräver godkännande från Etikprövningsmyndigheten (EPM). All information som finns i registret betraktas som allmän handling men sekretesskyddas enligt offentlighets- och sekretesslagen. Registerhållaren har av Västra Götalandsregionen som Centralt Personuppgiftsansvarig myndighet (CPUA) delegerats uppgiften att sekretess- och menpröva begäran om utlämnande av data. Vi använder särskilda formulär för begäran om datauttag som finns att ladda ner från Registercentrums hemsida (<https://slr.registercentrum.se/forskning>). Regelverk kring registerforskning finns tillgängligt på SKRs hemsida om Kvalitetsregister (<https://skr.se/kvalitetsregister/forskning.43894.html>).

Om ni vill diskutera ett forskningsprojekt, rekommenderar vi att ni tar kontakt med registerledningen. Registerledningen är öppen för idéer, förslag och diskussion om samarbete i nya registerstudier. Registrets databaser lämpar sig också väl till vetenskapligt arbete under specialisttjänstgöring (ST), examensarbete på läkarprogrammet och mastersarbeten. Under de senaste fem åren har det genomförts en rad sådana projekt och många av dem finns sammanfattade i årsrapporterna.

Internat för registerforskare

Sedan 2012 har vi anordnat ett tvådagars forskningsinternat. Till detta internat bjuds alla anknutna doktorander, handledare och andra forskare som arbetar med registerstudier inom rörelseorganens sjukdomar och skador. Såväl generella som specifika forskningsfrågor diskuteras i workshop-format. Årets möte (2021) anordnades som virtuellt möte och hade cirka 50 deltagare.

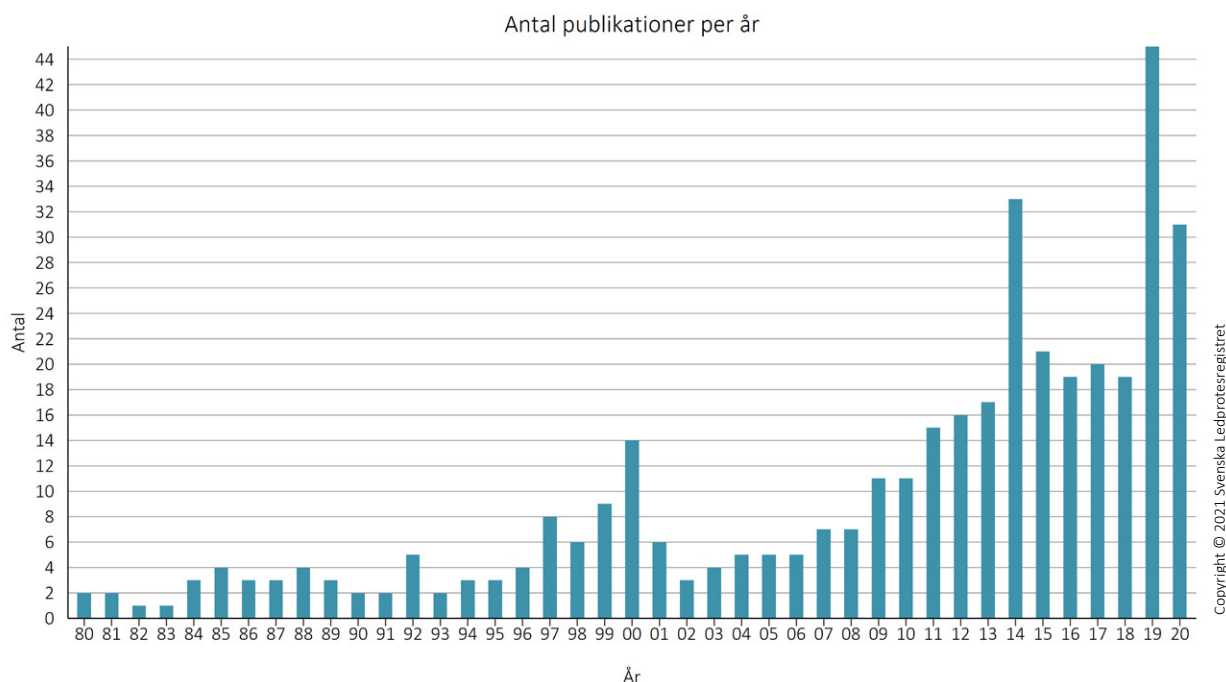
Många forskare bidrar till registrets aktivitet

Inom registerledningen och styrgruppen finns seniora forskare som är handledare och bihandledare till de doktorander som är knutna till registret. Därtill finns det

andra forskare som i samarbete med registermedarbetare bedriver forskning inom området; här finns pågående studier om olika implantat och fixationstyper, epidemiologi, hälsoekonomi, jämlik vård, höftfrakturer och proteskirurgi, protesnära frakturer, revisionskirurgi, statistisk metodologi, infektioner och patientrapporterat utfall efter ledproteskirurgi.

Internationella forskningssamarbeten

Registret har ett intensivt forskningssamarbete inom NARA (Nordic Arthroplasty Register Association), vilket är ett registersamarbete mellan Finland, Norge, Danmark och Sverige sedan 2007 och där en gemensam databas skapas årligen. Gruppen har nu publicerat ett 40-tal vetenskapliga artiklar och ytterligare manuskript är under arbete. NARA-data är också tillgängliga för svenska doktorander. Genom International Society of Arthroplasty (ISAR) finns forskningssamarbete med ett tiotal andra ledprotesregister i världen.

Vetenskaplig produktion av publikationer som innehåller data från Svenska Ledprotesregistret genom tiderna.

Internationellt arbete

Författare: Ola Rolfson

Svenska Ledprotesregistret fortsätter samarbetet med andra internationella register. Exempelvis har vi i ett samarbete med tio andra europeiska register, inom ramen för Network of Orthopaedic Registries of Europe (NORE), kartlagt användningen av och utfallet efter operation med höftproteser där metall mot metallartikulationer har använts. Totalt inkluderades 54 434 ytersättningsproteser samt 58 498 stammade höftproteser med stora metall mot metallartikulationer. Studien visade att risken för revision fem år efter operation var mer än fördubblad vid användning av höftproteser med metall mot metallartikulationer jämfört med traditionella höftproteser. Vi fann vidare att uppföljningsrutinen efter insättandet av ytersättningsprotes skiljde sig marginellt åt mellan europeiska länder. Kontroll av kobolt- och kromjoner samt MR var den vanligaste rekommendationen.

Inom ramen för ett doktorandarbete håller vi på att studera revision efter total knäprotes genom att använda information från tre artroplastikregister, Sverige, Australien och Kaiser Permanente i USA.

Ledprotesregistret deltar i ett nordiskt samarbete inom ramen för NARA (Nordic Arthroplasty Register Association) där en gemensam avidentifierad databas har byggts för att kunna göra analyser av kombinerade höft- och knäprotesdata från Danmark, Norge, Sverige och Finland. Registret har också projekt i samarbete med AOANJRR (Australian Orthopedic Association National Joint Replace-

ment Register). Tillsammans med andra register samarbetar vi också inom andra internationella organisationer som ISAR (International Society of Arthroplasty Registries) och OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) samt med forskare i Sverige och andra länder.

Svenska Ledprotesregistret har varit representerade vid flertalet internationella möten 2020 som bland andra organiserades av The European Federation of National Associations of Orthopaedics and Traumatology, European Hip Society samt International Society of Arthroplasty Registries. Samtliga möten har hållits digitalt med anledning av pandemin. Forskare och registermedarbetare knutna till Svenska Ledprotesregistret var representerade på dessa möten och bidrog med vetenskapliga presentationer.

Förutom att sådana samarbetsprojekt leder till intressanta resultat bidrar de till att de olika aktörerna får information om varandras metoder för registrering, selektion, analyser och rapportering. I sin tur innebär detta också förhoppningsvis att registren närmar sig varandra så att det i framtiden blir lättare att jämföra de enskilda ländernas resultat i vetenskapliga artiklar och rapporter.

Vi bedömer att det växande internationella samarbetet under de senaste åren har haft en positiv påverkan både på forskning, verksamheter och inte minst för patienterna.

Kodsättning

Kodsättning för höftprotes

Koda rätt

Att sätta rätt diagnoskod och rätt kod för de åtgärder som utförs, möjliggör bättre verksamhetsuppföljning, rättvisare och korrektare ersättning samt en pålitligare forskningsdatabas. Att data som matas in i kvalitetsregister och hälsodataregister är korrekt, är en förutsättning för att resultat och analyser skall kunna hålla hög kvalitet och tillförlitlighet.

Sekvele efter barnsjukdomar i höften

Hur ska man koda resttillstånd efter barnsjukdomar? Dysplastisk artros har en egen diagnoskod och resttillstånd efter Perthes sjukdom (coxa plana) likaså. Övriga resttillstånd efter barnsjukdomar i höften föreslår vi koda i journalen med sekundär artros följt av Z-kod för antingen förvärvad muskuloskeletal sjukdom i den egna sjukhistorien (Z87.3) eller medfödd muskuloskeletal deformitet/missbildning i den egna sjukhistorien (Z87.7). Dock går det i registret bara att registrera en kod.

Komplikationer

Komplikationsregistreringen är svår och ofta saknas det bra koder. För att registreringen ska bli så korrekt som möjligt, är det viktigt att tydligt i operationsberättelsen beskriva orsak till reoperationer och revisioner, samt de åtgärder som utförs. Då diagnos gällande reoperation numera registreras av enheten har kodlistan uppdaterats enligt de val som finns i webformuläret.

Den vanligaste diagnoskoden avser mekanisk komplikation (T84.0F), vilket bland annat inbegriper proteslossning, luxation, osteolys, acetabulumerosion och implantatbrott. Som tillägg krävs en kod som specificerar orsaken där man vanligen använder Y83.1 (proteskomplikation utan anknytning till missöde vid åtgärd) men där även Y79.2 (implantatrelaterat missöde, tekniskt fel) kan vara aktuellt att använda. Osteolys med uppenbart plastslitage är ett sådant exempel.

Luxationer

En viktig anledning till att koda protesluxation korrekt är att de slutna repositionerna inte rapporteras till Svenska Höftprotesregistret. För att i framtiden kunna analysera förekomsten av luxation behöver därför kodningen som rapporteras till Patientregistret vara korrekt. Vi föreslår användning av T84.0F (mekanisk komplikation) och Y83.1 (proteskomplikation utan anknytning till missöde vid åtgärd). Vid recidiverande luxationer lägger man till M24.4F (recidiverande luxation). Använd ej S73.0, vilket betyder traumatisk luxation av höftled – ej höftprotes.

Infektioner

Protesinfektion koda T84.5F och Y83.1 och det har inte någon betydelse för diagnoskodningen om den uppträder tidigt eller sent i förloppet. Typisk kodsättning för reoperation vid djup protesinfektion där man avser rädda protesen är NFS19 (incision/debridering vid septisk artrit), NFS49 (implantation av läkemedel vid septisk artrit), lämplig kod för byte av caput och/eller liner är NFC99 med eventuellt tillägg av NFW69 (tidig reoperation för djup infektion).

Särskilda koder för tidig reoperation

Reoperationskoderna NFW skall alltid användas vid tidig reoperation, inom 30 dagar efter den ursprungliga operationen. För de mindre åtgärderna kan de användas separat men vid mer omfattande ingrepp bör de användas som tilläggs-koder. Bland annat ger detta högre DRG-poäng (diagnosrelaterade grupper).

Övriga revisionskoder

Vid caput-/linerbyte föreslås NFC99. Denna kod passar också vid konvertering av halvprotes till totalprotes.

Extraktion av protes

Oavsett om man avser reimplantera en protes eller inte kodas extraktion av protes med NFU09 för halvproteser och NFU19 för totalproteser. Om man sätter in en spacer lägger man till NFC59. Man skall alltså inte använda koden för excisionsartroplastik, även kallat Girdlestone, i samband med proteskirurgi.

Protesnära fraktur

Protesnära frakturer ska inte kodas med S-kod utan man använder M96.6F med tillägg av lämplig orsakskod (V, W eller Y-kod). Detta gäller alltså även frakturer distalt om proteserna, Vancouver typ C, oavsett om proteserna är lös eller inte. Om det finns samtidig proteslossning ska koder för detta också anges. För det frakturkirurgiska ingreppet används lämpliga koder för osteosyntes i kombination med koder för eventuell protesrevision och strukturellt

graft. Accidentell peroperativ (eller tidigt postoperativ upptäckt) fraktur bör kodas med lämplig S-kod följt av Y60.0 (oavsiktlig skada under operation).

Alla reoperationer ska registreras (med undantag för slutna repositioner). Protesinfektion kodas T84.5F och Y83.1. Alla femurfrakturer på samma sida som höftproteserna ska betraktas som protesnära fraktur och kodas M96.6F.

Sammanfattning

Från januari 2020 finns revisions-/reoperationskoden slinkled efter extraktion av höftprotes (M96.8 + T98.3) att använda. Denna kod kan med fördel användas vid reoperation nummer två vid ett två-seansförfarande om patienten inte har någon infektion.

Diagnoser vid primär höftprotesoperation

Akut trauma (höftfraktur och övriga)	
S72.00	Collumfraktur
S72.10	Pertrokantär fraktur
S72.20	Subtrokantär fraktur
M00.8	Artrit och polyartrit ors av annan spec bakterie
M80.0F	Åldersosteoporos m fraktur
M84.3F	Stressfraktur
S32.40	Fraktur på acetabulum
S72.30	Fraktur på femurskaftet
S73.0	Luxation i höft
Artros (primär och sekundär)	
M15.0	Polyartros
M16.0	Koxartros, primär dubbelsidig
M16.1	Koxartros, primär
M16.9	Koxartros, ospecificerad
M16.5	Koxartros, annan posttraumatisk
M16.6	Koxartros, annan sekundär dubbelsidig
M16.7	Koxartros, annan sekundär
M16.4	Koxartros, posttraumatisk dubbelsidig
Följdtillstånd efter barnsjukdom i höftleden	
M16.2	Koxartros, orsakad av dysplasi, dubbelsidig
M16.3	Koxartros, annan dysplastisk
M21.0F	Coxa valga
M21.1F	Coxa vara
M91.1	Perthes sjukdom
M91.2	Coxa plana (sen diagnos)
M91.8	Annan spec juvenil osteokondros i höft och bäcken
M93.0	Förskjuten övre femurepifys (icke traumatisk)
Idiopatisk nekros	
M87.0F	Osteonekros
M87.1F	Osteonekros orsakad av läkemedel
M87.3F	Annan sekundär osteonekros
Inflammatorisk ledsjukdom	
M00.9F	Artrit ospecificerad
M02.9F	Reaktiv artrit ospecificerad
M05.8F	Reumatoid artrit seropos
M05.9F	Seropositiv reumatoid artrit, ospecificerad
M06.9F	Reumatoid artrit ospecificerad
M07.3F	Psoriasisartrit
M08.0F	Reumatoid artrit juvenil
M13.8	Artrit, annan specificerad
M24.6F	Ankylotisk led
M32.9	Systemisk lupus erythematosus, ospecificerad

M33.1	Annan dermatomysit
M45.9	Bechterew, morbus
M65.9F	Ospecifik synovit
Komplikation eller följd tillstånd efter fraktur eller annat trauma	
M84.0F	Felläkning av fraktur
M84.1F	Utebliven läkning/pseudoartros
M84.2F	Fördröjd frakturläkning
M84.2E	Fördröjd frakturläkning i bäckenet
M87.2F	Ostenekros efter tidigare skada
T84.1	Mek kompl instr för inre fix av extremitetsben
T84.3F	Mek kompl av andra instrument, implantat
T84.6F	Infektion efter osteosyntes
T91.2	Sena besvär av annan frakt på br-korgen o bäckenet
T93.1	Collumfraktur, sena besvär efter
Tumör	
C40.2	Malign tumör i nedre extremiteternas långa ben
C41.4	Malign tumör i bäckenben, sakrum och coccyx
C79.5	Sek malign tumör (metastas) i ben och benmärg
C90.0	Myelomatos
D16.9	Benign tumör i ben och ledbrok, ospecificerad lokalisation
D21.2	Synovial chondromatos
D48.0	Tumör av osäker eller okänd natur i ben och ledbrok
M84.4F	Patologisk fraktur ospecificerad
M90.7F	Benfraktur vid tumörsjukdom
Övrigt	
M12.2F	Villonodulär synovit
M24.4F	Recidiverande lux och sublux i led
M25.5F	Ledvärk
M36.2	Artropati vid hemofili
M79.6F	Smärta ospecific
M84.3F	Stressfraktur
M86.6F	Osteomyelit, annan specificerad kronisk
M88.8	Pagets sjukdom i andra specificerade ben
M89.5	Osteolys
M89.9	Sjukdom i benvävnad, ospecificerad
M90.0F	TBC i benvävnad
M93.2F	Osteochondrosis dissecans
M94.8	Andra spec sjukdomar i brosk
M96.0F	Pseudoartros efter artrodes
D16.2	Benign tumör i nedre extremiteterna
T84.0	Mekanisk komplikation av inre ledprotes
T84.5F	Infektion efter inre ledprotes
T84.8F	Andra spec kompl av inre ortopediska proteser

Diagnos vid revision eller annan reoperation av höftprotes

ICD-10 kod I	ICD-10 kod II	ICD-10 kod III	Beskrivning
T81.4	Y83.1		Sårinfektion, ytlig
T84.5F	Y83.1		Protesinfektion
T84.0F	Y83.1		Protesluxation
T84.0F	M24.4F	Y83.1	Recidiverande protesluxation
M61.4	Y83.1		Ektopisk bennybildning efter op
M89.5	Y83.1		Osteolys, protesnära
T84.0f	Y79.2		Implantathaveri/brott/slitage
T84.0F	Y83.1		Proteslossning
M96.6F	Skadekod (V, W eller Y-kod)		Protesnära fraktur
T81.0	Y83.1		Blödning/hematom
M84.1F	T93.1	Y86.9	Utebliven läkning höftfraktur
M79.6F			Ospecifik smärta
T93.4			Nervskada
T93.8			Kärlskada
T93.5			Muskel-/senskada
M16.1			Primär artros (halvprotes)
T84.0F	M16.7	Y83.1	Acetabulumerosion (halvprotes)
T81.3			Sårruptur (ej infektion)
T84.5F	Y83.1		ALVAL/Pseudotumör
C40.2			Malign tumör i nedre extremiteternas långa ben
C41.4			Malign tumör i bäckenben, sacrum och coccyx
C79.5			Sek malign tumör (metastas) i ben och benmärg
C90.0			Myelomatos
D16.2			Benign tumör i nedre extremiteterna
D21.2			Synovial chondromatos
D48.0			Tumör av osäker el. okänd natur i ben och ledbrosk
T84.8F	Y65.8		Fel i implantatpositionering/implantatstorlek
M96.8	T98.3		Slinkled efter extraktion av höftprotes

Åtgärds-koder höft

Primära protesoperationer	
NFB09	Primär halvprotes cementfri
NFB19	Primär halvprotes med cement
NFB29	Primär totalprotes cementfri
NFB39	Primär totalprotes hybridteknik
NFB49	Primär totalprotes med cement
NFB62	Primär total ytersättningsprotes
NFB99	Annan primär ledprotesop
Revisioner (sekundära protesoperationer)	
<i>Utan cement</i>	
NFC09	Sek halvprotes cementfri
NFC20	Sek totalprotes cementfri, totalrev
NFC21	Sek totalprotes cementfri, cuprev
NFC22	Sek totalprotes cementfri, stamrev
NFC23	Sek totalprotes cementfri, annan del
NFC29	Sek totalprotes cementfri, annan rev
<i>Hybrid</i>	
NFC30	Sek totalprotes hybrid, totalrev
NFC31	Sek totalprotes hybrid, cuprev
NFC32	Sek totalprotes hybrid, stamrev
NFC33	Sek totalprotes hybrid, annan del
NFC39	Sek totalprotes hybrid, annan rev
<i>Med cement</i>	
NFC19	Sek halvprotes med cement
NFC40	Sek totalprotes med cement totalrev
NFC41	Sek totalprotes med cement cuprev
NFC42	Sek totalprotes med cement stamrev
NFC43	Sek totalprotes med cement, annan del
NFC49	Sek totalprotes med cement, annan rev
<i>Övriga sekundära ledprotesoperationer</i>	
NFC99	Annan sek ledprotesoperation (byte liner och/eller caput) samt vid konvertering halvprotes till totalprotes

Kompletterande åtgärder	
NFN09	Autotransplantation av ben till femur
NFN19	Homotransplantation av ben till femur
NEN09	Autotransplantation av ben till bäcken
NEN19	Homotransplantation av ben till bäcken
TNF50	Implantation av skelettmarkör
NFC59	Sek implantation av interpositionsprotes (spacer)
Reoperationer	
NFU09	Extraktion av halvprotes
NFU19	Extraktion av totalprotes
NFA12	Öppen exploration av höftled
NFH22	Öppen reposition av luxerad protes
NFL49	Sutur/reinsertion av sena/muskelfäste
NFS09	Incision/debridering vid (ytlig) mjukdelsinfektion i höft eller lår
NFS19	Incision/debridering vid septisk artrit
NFS49	Implantation av läkemedel vid septisk artrit
NFT12	Öppen mobilisering av led
NFL19	Sutur/rekonstruktion av muskel
NFU49	Extraktion av internt fixationsmaterial
NFS99	Annan op vid infektion
Kod vid tidig reoperation	
NFW49	Sutur av sårruptur
NFW59	Reop för ytlig sårinfektion
NFW69	Reop för djup infektion
NFW79	Reop för sårblödn/hematom
NFW89	Reop för djup blödn
NFW99	Annan reoperation
Frakturåtgärder	
NFJ59	Osteosyntes med märkepik
NFJ69	Osteosyntes med platta
NFJ99	Annan frakturåtgärd
Slutna operationer (rapporteras ej till SHPR!)	
NFH20	Sluten reposition av luxerad protes
TNF10	Artrocentes
TNF11	Injektion i höftled
NFA10	Diagnostisk artrografi

Kodsättning för knäprotes och knäosteotomi

Till skillnad från inmatning av höftprotesoperationer behövs det inte sättas diagnoskod och åtgärdskod vid primär knäprotesoperation, primär knäosteotomi och reoperationer (revisioner och andra ingrepp). Eftersom kodsättningen i många fall är bristfällig och samma kod/diagnos används för många tillstånd kopplas åtgärden i stället till diagnos- och åtgärdskod automatiskt. Tabellerna visar den kodsättning som har använts för knäprotes- och knäosteotomioperationer de senaste 5 åren.

Koda rätt

Att sätta rätt diagnoskod och rätt kod för de åtgärder som utförs i journalsystemen, möjliggör bättre verksamhetsuppföljning, rättvisare och korrektare ersättning samt en pålitligare forskningsdatabas. Att data som matas in i kvalitetsregister och hälsodataregister är korrekt, är en förutsättning för att resultat och analyser skall kunna hålla hög kvalitet och tillförlitlighet.

Komplikationer

Komplikationsregistreringen är svår och ofta saknas det bra koder. För att registreringen ska bli så korrekt som möjligt, är det viktigt att tydligt i operationsberättelsen beskriva orsak till reoperationer och revisioner, samt de åtgärder som utförs.

Den vanligaste diagnoskoden för revision avser mekanisk komplikation (T84.0G), vilket ju inbegriper många orsaker (se tabell). Som tillägg krävs en kod som specificerar orsaken där Y83.1 (proteskomplikation utan anknytning till missöde vid åtgärd) vanligen används men där även Y79.2 (implantatrelaterat missöde, tekniskt fel) kan vara aktuellt att använda. Osteolys med uppenbart plastslitage är ett sådant exempel.

Infektioner

Protesinfektion kodas T84.5F och Y83.1 och det har inte någon betydelse för diagnoskodningen om den uppträder tidigt eller sent i förloppet. Typisk kodsättning för reoperation vid djup protesinfektion som avser att rädda protesen är NGS19 (incision/debridering vid septisk artrit), NGS49 (implantation av läkemedel vid septisk artrit), lämplig kod för byte av plastliner är NGC99 med eventuellt tillägg av NGW69 (tidig reoperation för djup infektion).

Särskilda koder för tidig reoperation

Alla reoperationer ska registreras. Reoperationskoderna NGW skall alltid användas vid tidig reoperation, inom 30 dagar efter den ursprungliga operationen. För de mindre åtgärderna kan de användas separat men vid mer omfattande ingrepp bör de användas som tilläggs-koder. Bland annat ger detta högre DRG-poäng (diagnosrelaterade grupper).

Extraktion av protes

Oavsett om det avses att reimplantera en protes eller inte kodas extraktion av protes med NGU09 för halvproteser och NGU19 för totalproteser.

Protesnära fraktur

Protesnära frakturer ska inte kodas med S-kod utan M96.6G med tillägg av lämplig orsakskod (V, W eller Y-kod) används. Om det finns samtidig proteslossning ska koder för detta också anges. För det frakturkirurgiska ingreppet används lämpliga koder för osteosyntes i kombination med koder för eventuell protesrevision och strukturellt graft. Accidentell peroperativ (eller tidigt postoperativ upptäckt) fraktur bör kodas med lämplig S-kod följt av Y60.0 (oavsiktlig skada under operation).

Diagnos vid primär knäprotesoperation

Akut trauma	
S821	Tibiakondylfraktur
S833	Broskskada
Artros	
M171	Primär artros (skiljer ej på primär och sekundär)
Idiopatisk nekros	
M870	Osteonekros
Inflammatorisk ledsjukdom	
M459	Bechterews sjukdom
M100	Giktartrit
M118	Pyrofosfatartrit
M139	Artrit UNS
M058	Reumatoid artrit
M073	Psoriasis med ledsjukdom
Resttillstånd efter fraktur	
M840	Felläkt fraktur
Tumör	
C402	Malign tumör i nedre extremiteternas långa ben
D162	Benign tumör i nedre extremiteternas långa ben
Övrigt	
M122	Villonodulär synovit (PVNS)
B919	Sena effekter av polio
M009	Septisk artrit
M235	Instabilitet

Diagnos vid primär knäosteotomi

Vanligaste orsakerna	
M171	Primär artros (skiljer ej på primär och sekundär)
S833	Broskskada
Q688	Medfödd deformitet
M959	Förvärvad deformitet
M870	Osteonekros
M235	Instabilitet

Diagnos vid revision och andra ingrepp av knäprotes

ICD10	
I702	Arterioskleros med gangrän
M058	Reumatoid artrit
M139	Artrit UNS
M171	Artros
T939	Trauma UNS
M220	Luxation av patella
M221	Subluxation av patella
M222	Fem/patellära besvär
M245	Ledkontraktur
M250	Hemarthros
M255	Knäsmärta UNS
M705	Bursitis Acuta (2016)
M840	Fraktur sequelae
M843	Stressfraktur
M870	Osteonekros
M895	Osteolys
M966	Per op frakt. Femur kondyl
S761	Ruptur lig. patellae
S761	Ruptur sena-/kapsel
S8200	Patella fraktur
S821	Fraktur färsk
T932	Status post frakt cond. tibia
S833	Lokal traumatisk broskskada (fr 2015)
T813	Sårruptur
T814	Post op sårinfektion (ytlig)
T828	Kärlskada
T828	Nervskada
T840	Instabilitet, proteslux/sublux
T840	Kirurgiskt fel (gravt)
T840	Luxerande menisk/disk
T840	Plastbrott
T840	Plastslitage
T840	Protes insatt i ej accept läge
T840	Protesfraktur
T840	Proteslossning
T840	Proteslitage
T845	Djup infektion
T845	Misstänkt infektion
T845	Od. ver. djup infektion
T848G	Knäledsluxation

Åtgärds-koder för knäprotes

Primär knäprotes	
NGB09	Primär halvprotes cementfri
NGB19	Primär halvprotes med cement
NGB29	Primär totalprotes cementfri
NGB39	Primär totalprotes hybridteknik
NGB49	Primär totalprotes med cement
NGB53	Primär patellofemoral protes
NGB99	Partiella knäproteser
Revisioner	
NFQ19	Transfemoralt amputation
NGBC53	Sekundär patellofemoral protes
NGC19	Sekundär halvprotes med cement
NGC49	Sekundär totalprotes med cement
NGC59	Sekundär patellaprotes som komplement till tidigare op
NGC99	Övriga sekundära ledprotesoperationer
NGG99	Artrodes
NGK19	Patellektomi
NGQ09	Amputation genom knäleden
NGU03	Extraktion av patellaprotes
NGU19	Extraktion av totalprotes

Andra ingrepp	
NGA11	Artroskopi av knäleden
NGE02	Öppen sutur av ledkapsel
NGE22	Öppen sutur av ligament
NGH20	Sluten reposition av luxerad protes
NGH22	Öppen reposition av luxerad protes
NGJ09	Sluten reposition av fraktur
NGJ99	Osteosyntes av fraktur
NGK09	Excision av benfragment
NGK59	Osteotomi
NGQ19	Underbensamputation
NGT19	Mobilisering av knäled
NGT39	Korrigerande mjukdelskirurgi
NGU49	Extraktion av intern fixation
NGW69	Reoperation för djup infektion
NGW99	Övriga reoperationer
QDB05	Sårrevision
TNG11	Injektion i knäled

Publikationer 2019–2021

Här listas vetenskapliga artiklar som helt eller delvis använt data från Ledprotesregistret eller dess föregångare från 1 januari 2019 till 31 augusti 2021. För fullständig publikationslista hänvisas till Ledprotesregistrets hemsida.

2021 (till och med 31 augusti)

Teni FS, Rolfson O, Devlin N, Parkin D, Naclér E, Burström K; Swedish Quality Register (SWEQR) Study Group. Variations in Patients' Overall Assessment of Their Health Across and Within Disease Groups Using the EQ-5D Questionnaire: Protocol for a Longitudinal Study in the Swedish National Quality Registers. *JMIR Res Protoc*. 2021 Aug 27;10(8):e27669.

Wadström MG, Hailer NP, Hailer YD. No increased mortality after total hip arthroplasty in patients with a history of pediatric hip disease: a matched, population-based cohort study on 4,043 patients. *Acta Orthop*. 2021 Aug 16:1-5.

Lacny S, Faris P, Bohm E, Woodhouse LJ, Robertsson O, Marshall DA. Competing Risks Methods Are Recommended for Estimating the Cumulative Incidence of Revision Arthroplasty for Health Care Planning Purposes. *Orthopedics*. 2021 Jul-Aug;44(4):e549-e555.

Silman AJ, Combescure C, Ferguson RJ, Graves SE, Paxton EW, Frampton C, Furnes O, Fenstad AM, Hooper G, Garland A, Spekenbrink-Spooren A, Wilkinson JM, Mäkelä K, Lübbeke A, Rolfson O. International variation in distribution of ASA class in patients undergoing total hip arthroplasty and its influence on mortality: data from an international consortium of arthroplasty registries. *Acta Orthop*. 2021 Jun;92(3):304-310.

Bohm ER, Kirby S, Trepman E, Hallstrom BR, Rolfson O, Wilkinson JM, Sayers A, Overgaard S, Lyman S, Franklin PD, Dunn J, Denissen G, W-Dahl A, Ingelsrud LH, Navarro RA. Collection and Reporting of Patient-reported Outcome Measures in Arthroplasty Registries: Multinational Survey and Recommendations. *Clin Orthop Relat Res*. 2021 Jul 21.

Wildeman P, Rolfson O, Söderquist B, Wretenberg P, Lindgren V. What Are the Long-term Outcomes of Mortality, Quality of Life, and Hip Function after Prosthetic Joint Infection of the Hip? A 10-year Follow-up from Sweden. *Clin Orthop Relat Res*. 2021 May 31.

Goude F, Kittelsen SAC, Malchau H, Mohaddes M, Rehnberg C. The effects of competition and bundled payment on patient reported outcome measures after hip replacement surgery. *BMC Health Serv Res*. 2021 Apr 26;21(1):387.

Berg U, W-Dahl A, Nilsson A, Naclér E, Sundberg M, Rolfson O. Fast-Track Programs in Total Hip and Knee Replacement at Swedish Hospitals-Influence on 2-Year Risk of Revision and Mortality. *J Clin Med*. 2021 Apr 14;10(8):1680.

Jobory A, Kärrholm J, Hansson S, Åkesson K, Rogmark C. Dislocation of hemiarthroplasty after hip fracture is common and the risk is increased with posterior approach: result from a national cohort of 25,678 individuals in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2021 Apr 6:1-6.

Garland A, Bülow E, Lenguerrand E, Blom A, Wilkinson M, Sayers A, Rolfson O, Hailer NP. Prediction of 90-day mortality after total hip arthroplasty. *Bone Joint J*. 2021 Mar;103-B(3):469-478.

Silman AJ, Combescure C, Ferguson RJ, Graves SE, Paxton EW, Frampton C, Furnes O, Fenstad AM, Hooper G, Garland A, Spekenbrink-Spooren A, Wilkinson JM, Mäkelä K, Lübbeke A, Rolfson O. International variation in distribution of ASA class in patients undergoing total hip arthroplasty and its influence on mortality: data from an international consortium of arthroplasty registries. *Acta Orthop*. 2021 Mar 1:1-7.

Lindman I, Nätman J, Öhlin A, Svensson Malchau K, Karlsson L, Mohaddes M, Rolfson O, Sansone M. Prior hip arthroscopy does not affect 1-year patient-reported outcomes following total hip arthroplasty: a register-based matched case-control study of 675 patients. *Acta Orthop*. 2021 Feb 10:1-5.

Ighani Arani P, Wretenberg P, Ottosson J, Robertsson O, W-Dahl A. Bariatric surgery prior to total knee arthroplasty is not associated with lower risk of revision: a register-based study of 441 patients. *Acta Orthop*. 2021 Feb;92(1):97-10.

2020

Svensson K, Rolfson O, Naucleur E, Lazarinis S, Sköldenberg O, Schilcher J, Johanson PE, Mohaddes M, Kärrholm J. Exchange of Modular Components Improves Success of Debridement, Antibiotics, and Implant Retention: An Observational Study of 575 Patients with Infection After Primary Total Hip Arthroplasty. *JB JS Open Access*. 2020 Dec 15;5(4):e20.00110.

Mukka S, Rolfson O, Mohaddes M, Sayed-Noor A. The Effect of Body Mass Index Class on Patient-Reported Health-Related Quality of Life Before and After Total Hip Arthroplasty for Osteoarthritis: Registry-Based Cohort Study of 64,055 Patients. *JB JS Open Access*. 2020 Dec 18;5(4):e20.00100.

Tsikandylakis G, Overgaard S, Zagra L, Kärrholm J. Global diversity in bearings in primary THA. *EFORT Open Rev*. 2020 Oct 26;5(10):763-775.

Van Steenbergen LN, Mäkelä KT, Kärrholm J, Rolfson O, Overgaard S, Furnes O, Pedersen AB, Eskelinen A, Hallan G, Schreurs BW, Nelissen RGHH. Total hip arthroplasties in the Dutch Arthroplasty Register (LROI) and the Nordic Arthroplasty Register Association (NARA): comparison of patient and procedure characteristics in 475,685 cases. *Acta Orthop*. 2021 Feb;92(1):15-22.

Tyson Y, Hillman C, Majenburg N, Sköldenberg O, Rolfson O, Kärrholm J, Mohaddes M, Hailer NP. Uncemented or cemented stems in first-time revision total hip replacement? An observational study of 867 patients including assessment of femoral bone defect size. *Acta Orthop*. 2020 Nov 12:1-8.

Pedersen AB, Mailhac A, Garland A, Overgaard S, Furnes O, Lie SA, Fenstad AM, Rogmark C, Kärrholm J, Rolfson O, Haapakoski J, Eskelinen A, Mäkelä KT, Hailer NP. Similar early mortality risk after cemented compared with cementless total hip arthroplasty for primary osteoarthritis: data from 188,606 surgeries in the Nordic Arthroplasty Register Association database. *Acta Orthop*. 2021 Feb;92(1):47-53.

Magnéli M, Unbeck M, Rogmark C, Sköldenberg O, Gordon M. Measuring adverse events following hip arthroplasty surgery using administrative data without relying on ICD-codes. *PLoS One*. 2020 Nov 5;15(11):e0242008.

Teni FS, Burström K, Berg J, Leidl R, Rolfson O. Predictive ability of the American Society of Anaesthesiologists physical status classification system on health-related quality of life of patients after total hip replacement: comparisons across eight EQ-5D-3L value sets. *BMC Musculoskelet Disord*. 2020 Jul 6;21(1):441.

Eneqvist T, Bülow E, Nemes S, Brisby H, Fritzell P, Rolfson O. Does the order of total hip replacement and lumbar spinal stenosis surgery influence patient-reported outcomes: An observational register study. *J Orthop Res*. 2021 May;39(5):998-1006.

Mesterton J, Willers C, Dahlström T, Rolfson O. Comparison of individual and neighbourhood socioeconomic status in case mix adjustment of hospital performance in primary total hip replacement in Sweden: a register-based study. *BMC Health Services Research*, 20, 645 (2020).

Wolf O, Mukka S, Notini M, Möller M, Hailer NP; DUALITY GROUP. Study protocol: The DUALITY trial – a register-based, randomized controlled trial to investigate dual mobility cups in hip fracture patients. *Acta Orthop*. 2020 Oct;91(5):506-513.

Jolbäck P, Naucleur E, Bülow E, Lindahl H, Mohaddes M. A small number of surgeons outside the control-limit: an observational study based on 9,482 cases and 208 surgeons performing primary total hip arthroplasties in western Sweden. *Acta Orthop*. 2020 Oct;91(5):581-586.

- Tsikandylakis G, Kärrholm JN, Hallan G, Furnes O, Eskelinen A, Mäkelä K, Pedersen AB, Overgaard S, Mohaddes M. Is there a reduction in risk of revision when 36-mm heads instead of 32 mm are used in total hip arthroplasty for patients with proximal femur fractures? *Acta Orthop*. 2020 Aug;91(4):401-407
- Eneqvist T, Nemes S, Kärrholm J, Burström K, Rolfson O. How do EQ-5D-3L and EQ-5D-5L compare in a Swedish total hip replacement population? *Acta Orthop*. 2020 Jun;91(3):272-278.
- Bülow E, Nemes S, Rolfson O. Are the First or the Second Hips of Staged Bilateral THAs More Similar to Unilateral Procedures? A Study from the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Clin Orthop Relat Res*. 2020 Jun;478(6):1262-1270.
- Berg U, W-Dahl A, Rolfson O, Naucér E, Sundberg M, Nilsson A. Influence of fast-track programs on patient-reported outcomes in total hip and knee replacement (THR/TKR) at Swedish hospitals 2011-2015: an observational study including 51,169 THR and 8,393 TKR operations. *Acta Orthop*. 2020 Jun;91(3):306-312.
- Perlbach R, Palm L, Mohaddes M, Ivarsson I, Schilcher J. Good implant survival after acetabular revision with extensive impaction bone grafting and uncemented components. *Bone Joint J*. 2020 Feb;102-B(2):198-204.
- Wolf O, Sjöholm P, Hailer NP, Möller M, Mukka S. Study protocol: HipSTHeR – a register-based randomised controlled trial – hip screws or (total) hip replacement for undisplaced femoral neck fractures in older patients. *BMC Geriatr*. 2020 Jan 21;20(1):19.
- Lewis PL, Robertsson O, Graves SE, Paxton EW, Prentice HA, W-Dahl A. Variation and trends in reasons for knee replacement revision: a multi-registry study of revision burden. *Acta Orthop*. 2020 Dec 2:1-7.
- Irmola T, Ponkilainen V, Mäkelä K T, Robertsson O, W-Dahl A, Furnes O, Fenstad A M, Pedersen A P, Schröder H M, Eskelinen A & Niemeläinen M J. Association between fixation type and revision risk in total knee arthroplasty patients aged 65 years and older: a cohort study of 265,877 patients from the Nordic Arthroplasty Register Association 2000–2016. *Acta Orthop*. 2020 92(1):91-96.
- Overgaard A, Frederiksen P, Kristensen LE, Robertsson O, W-Dahl A. The implications of an aging population and increased obesity for knee arthroplasty rates in Sweden: a register-based study. *Acta Orthop*. 2020 Sep 8:1-5.
- Niemeläinen MJ, Mäkelä KT, Robertsson O, W-Dahl A, Furnes O, Fenstad AM, Pedersen AB, Schröder HM, Reito A, Eskelinen A. The effect of fixation type on the survivorship of contemporary total knee arthroplasty in patients younger than 65 years of age: a register-based study of 115,177 knees in the Nordic Arthroplasty Register Association (NARA) 2000-2016. *Acta Orthop*. 2020 Apr;91(2):184-190.
- Heijbel S, Naili JE, Hedin A, W-Dahl A, Nilsson KG, Hedström M. The Forgotten Joint Score-12 in Swedish patients undergoing knee arthroplasty: a validation study with the Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Score (KOOS) as comparator. *Acta Orthop*. 2019 Nov 12:1-6.
- Lewis PL, Tudor F, Lorimer M, McKie J, Bohm E, Robertsson O, Makela KT, Haapakoski J, Furnes O, Bartz-Johannessen C, Nelissen RGHH, Van Steenberghe LN, Fithian DC, Prentice HA. Short-term Revision Risk of Patellofemoral Arthroplasty Is High: An Analysis from Eight Large Arthroplasty Registries. *Clin Orthop Relat Res*. 2020 Jun;478(6):1222-1231
- Lewis PL, Graves SE, Robertsson O, Sundberg M, Paxton EW, Prentice HA, W-Dahl A. Increases in the rates of primary and revision knee replacement are reducing: a 15-year registry study across 3 continents. *Acta Orthop*. 2020 Aug;91(4):414-419.
- Ray GS, Ekelund P, Nemes S, Rolfson O, Mohaddes M. Changes in health-related quality of life are associated with patient satisfaction following total hip replacement: an analysis of 69,083 patients in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2020 Feb;91(1):48-52.
- Hommel A, Magnéli M, Samuelsson B, Schildmeijer K, Sjöstrand D, Göransson KE, Unbeck M. Exploring the incidence and nature of nursing-sensitive orthopaedic adverse events: A multicenter cohort study using Global Trigger Tool. *Int J Nurs Stud*. 2020 Feb;102:103473.
- Hansson S, Bülow E, Garland A, Kärrholm J, Rogmark C. More hip complications after total hip arthroplasty than after hemi-arthroplasty as hip fracture treatment: analysis of 5,815 matched pairs in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2020 Apr;91(2):133-138.

Bunyoz KI, Malchau E, Malchau H, Troelsen A. Has the Use of Fixation Techniques in THA Changed in This Decade? The Uncemented Paradox Revisited. *Clin Orthop Relat Res.* 2020 Apr;478(4):697-704.

Robertsson O, Sundberg M, Sezgin EA, Lidgren L, W-Dahl A. Higher Risk of Loosening for a Four-Pegged TKA Tibial Baseplate Than for a Stemmed One: A Register-based Study. *Clin Orthop Relat Res.* 2020 Jan; 478(1):58-65.

Sezgin EA, W-Dahl A, Lidgren L, Robertsson O. Weight and height separated provide better understanding than BMI on the risk of revision after total knee arthroplasty: report of 107,228 primary total knee arthroplasties from the Swedish Knee Arthroplasty Register 2009-2017. *Acta Orthop.* 2020 Feb;91(1):94-97.

2019

Sezgin EA, Robertsson O, W-Dahl A, Lidgren L. Nonaagenarians qualify for total knee arthroplasty: a report on 329 patients from the Swedish Knee Arthroplasty Register 2000-2016. *Acta Orthop.* 2019 Feb;90(1):53-59.

Baldini A, Blevins K, Del Gaizo D, Enke O, Goswami K, Griffin W, Indelli PF, Jennison T, Kenanidis E, Manner P, Patel R, Puhto T, Sancheti P, Sharma R, Sharma R, Shetty R, Sorial R, Talati N, Tarity TD, Tetsworth K, Topalis C, Tsiridis E, W-Dahl A, Wilson M. General Assembly, Prevention, Operating Room – Personnel: Proceedings of International Consensus on Orthopedic Infections. *J Arthroplasty.* 2019 Feb;34(2S):S97-S104.

Fawsitt CG, Thom HHZ, Hunt LP, Nemes S, Blom AW, Welton NJ, Hollingworth W, López-López JA, Beswick AD, Burston A, Rolfson O, Garellick G, Marques EMR. Choice of Prosthetic Implant Combinations in Total Hip Replacement: Cost-Effectiveness Analysis Using UK and Swedish Hip Joint Registries Data. *Value Health.* 2019 Mar;22(3):303-312.

Jawad Z, Nemes S, Bülow E, Rogmark C, Cnudde P. Multi-state analysis of hemi- and total hip arthroplasty for hip fractures in the Swedish population-Results from a Swedish national database study of 38,912 patients. *Injury.* 2019 Feb;50(2):272-277.

Chatziagorou G, Lindahl H, Garellick G, Kärrholm J. Incidence and demographics of 1751 surgically treated periprosthetic femoral fractures around a primary hip prosthesis. *Hip Int.* 2019 May;29(3):282-288.

Bauer TW, Bedair H, Creech JD, Deirmengian C, Eriksson H, Fillingham Y, Grigoryan G, Hickok N, Krenn V, Krenn V, Lazarinis S, Lidgren L, Lonner J, Odum S, Shah J, Shahi A, Shohat N, Tarabichi M, W-Dahl A, Wongworawat MD. Hip and Knee Section, Diagnosis, Laboratory Tests: Proceedings of International Consensus on Orthopedic Infections. *J Arthroplasty.* 2019 Feb;34(2S):S351-S359.

Thorsteinsson H, Hedström M, Robertsson O, Lundin N, W-Dahl A. Manipulation under anesthesia after primary knee arthroplasty in Sweden: incidence, patient characteristics and risk of revision. *Acta Orthop.* 2019 Oct;90(5): 484-488.

Overgaard A, Lidgren L, Sundberg M, Robertsson O, W-Dahl A. Patient-reported 1-year outcome not affected by body mass index in 3,327 total knee arthroplasty patients. *Acta Orthop.* 2019 Aug;90(4):360-365.

Dell'Isola A, Vinblad J, Lohmander S, Svensson AM RN, PhD, Turkiewicz A, Franzén S, Naucleur E, W-Dahl A, Abbott A, Dahlberg L, Rolfson O, Englund M. Understanding the role of diabetes in the osteoarthritis disease and treatment process: a study protocol for the Swedish Osteoarthritis and Diabetes (SOAD) cohort. *BMJ Open.* 2019 Dec 17;9(12):e032923.

Chatziagorou G, Lindahl H, Kärrholm J. Surgical treatment of Vancouver type B periprosthetic femoral fractures: patient characteristics and outcomes of 1381 fractures treated in Sweden between 2001 and 2011. *Bone Joint J.* 2019 Nov;101-B(11):1447-1458.

Chatziagorou G, Lindahl H, Kärrholm J. Lower reoperation rate with locking plates compared with conventional plates in Vancouver type C periprosthetic femoral fractures: A register study of 639 cases in Sweden. *Injury.* 2019 Dec;50(12):2292-2300.

Magnéli M, Unbeck M, Samuelsson B, Rogmark C, Rolfson O, Gordon M, Sköldenberg O. Only 8% of major preventable adverse events after hip arthroplasty are filed as claims: a Swedish multi-center cohort study on 1,998 patients. *Acta Orthop.* 2019 Oct 16:1-6.

- Hailer NP, Garland A, Gordon M, Kärrholm J, Sködenberg O, Eriksson N, Garmo H, Holmberg L. No generally increased risk of cancer after total hip arthroplasty performed due to osteoarthritis. *Int J Cancer*. 2020 Jul 1;147(1):76-83. Erratum in: *Int J Cancer*. 2020 Oct 15;147(8):E8.
- Goude F, Garellick G, Kittelsen SAC, Nemes S, Rehnberg C. The productivity development of total hip arthroplasty in Sweden: a multiple registry-based longitudinal study using the Malmquist Productivity Index. *BMJ Open*. 2019 Sep 8;9(9):e028722.
- Bartz-Johannessen C, Furnes O, Fenstad AM, Lie SA, Pedersen AB, Overgaard S, Kärrholm J, Malchau H, Mäkelä K, Eskelinen A, Wilkinson JM. Homogeneity in prediction of survival probabilities for subcategories of hip prosthesis data: the Nordic Arthroplasty Register Association, 2000-2013. *Clin Epidemiol*. 2019 Jul 10;11:519-524.
- Jobory A, Kärrholm J, Overgaard S, Becic Pedersen A, Hallan G, Gjertsen JE, Mäkelä K, Rogmark C. Reduced Revision Risk for Dual-Mobility Cup in Total Hip Replacement Due to Hip Fracture: A Matched-Pair Analysis of 9,040 Cases from the Nordic Arthroplasty Register Association (NARA). *J Bone Joint Surg Am*. 2019 Jul 17;101(14):1278-1285.
- Espinosa P, Weiss RJ, Robertsson O, Kärrholm J. Sequence of 305,996 total hip and knee arthroplasties in patients undergoing operations on more than 1 joint. *Acta Orthop*. 2019 Oct;90(5):450-454.
- Pijls BG, Meessen JMTA, Tucker K, Stea S, Steenbergen L, Marie Fenstad A, Mäkelä K, Cristian Stoica I, Goncharov M, Overgaard S, de la Torre JA, Lübbeke A, Rolfson O, Nelissen RGHH. MoM total hip replacements in Europe: a NORE report. *EFORT Open Rev*. 2019 Jun 3;4(6):423-429.
- Varnum C, Pedersen AB, Rolfson O, Rogmark C, Furnes O, Hallan G, Mäkelä K, de Steiger R, Porter M, Overgaard S. Impact of hip arthroplasty registers on orthopaedic practice and perspectives for the future. *EFORT Open Rev*. 2019 Jun 3;4(6):368-376.
- Mäkelä KT, Furnes O, Hallan G, Fenstad AM, Rolfson O, Kärrholm J, Rogmark C, Pedersen AB, Robertsson O, W-Dahl A, Eskelinen A, Schröder HM, Äärimaa V, Rasmussen JV, Salomonsson B, Hole R, Overgaard S. The benefits of collaboration: the Nordic Arthroplasty Register Association. *EFORT Open Rev*. 2019 Jun 3;4(6):391-400.
- Tyson Y, Rolfson O, Kärrholm J, Hailer NP, Mohaddes M. Uncemented or cemented revision stems? Analysis of 2,296 first-time hip revision arthroplasties performed due to aseptic loosening, reported to the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Oct;90(5):421-426.
- Oldsberg L, Garellick G, Osika Friberg I, Samulowitz A, Rolfson O, Nemes S. Geographical variations in patient-reported outcomes after total hip arthroplasty between 2008–2012. *BMC Health Serv Res*. 2019 May 30;19(1):343.
- Kasina P, Wall A, Lapidus LJ, Rolfson O, Kärrholm J, Nemes S, Eriksson BI, Mohaddes M. Postoperative Thromboprophylaxis With New Oral Anticoagulants is Superior to LMWH in Hip Arthroplasty Surgery: Findings from the Swedish Registry. *Clin Orthop Relat Res*. 2019 Jun;477(6):1335-1343.
- Wojtowicz AL, Mohaddes M, Odin D, Bülow E, Nemes S, Cnudde P. Is Parkinson's Disease Associated with Increased Mortality, Poorer Outcomes Scores, and Revision Risk After THA? Findings from the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Clin Orthop Relat Res*. 2019 Jun;477(6):1347-1355.
- Wilson I, Bohm E, Lübbeke A, Lyman S, Overgaard S, Rolfson O, W-Dahl A, Wilkinson M, Dunbar M. Orthopaedic registries with patient-reported outcome measures. *EFORT Open Rev*. 2019 Jun 3;4(6):357-367.
- Halvorsen V, Fenstad AM, Engesæter LB, Nordsletten L, Overgaard S, Pedersen AB, Kärrholm J, Mohaddes M, Eskelinen A, Mäkelä KT, Röhrli SM. Outcome of 881 total hip arthroplasties in 747 patients 21 years or younger: data from the Nordic Arthroplasty Register Association (NARA) 1995-2016. *Acta Orthop*. 2019 Aug;90(4):331-337.

- Skoogh O, Tsikandylakis G, Mohaddes M, Nemes S, Odin D, Grant P, Rolfson O. Contemporary posterior surgical approach in total hip replacement: still more reoperations due to dislocation compared with direct lateral approach? An observational study of the Swedish Hip Arthroplasty Register including 156,979 hips. *Acta Orthop*. 2019 Oct;90(5):411-416.
- Ferguson RJ, Silman AJ, Combescure C, Bulow E, Odin D, Hannouche D, Glyn-Jones S, Rolfson O, Lübbeke A. ASA class is associated with early revision and reoperation after total hip arthroplasty: an analysis of the Geneva and Swedish Hip Arthroplasty Registries. *Acta Orthop*. 2019 Aug;90(4):324-330.
- Vinblad J, Odin D, Kärrholm J, Rolfson AO. The development of an online implant manufacturer application: a knowledge-sharing platform for the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Aug;90(4):406-409.
- Torisho C, Mohaddes M, Gustafsson K, Rolfson O. Minor influence of patient education and physiotherapy interventions before total hip replacement on patient-reported outcomes: an observational study of 30,756 patients in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Aug;90(4):306-311.
- Oxblom A, Hedlund H, Nemes S, Brismar H, Felländer-Tsai L, Rolfson O. Patient-reported outcomes in hip resurfacing versus conventional total hip arthroplasty: a register-based matched cohort study of 726 patients. *Acta Orthop*. 2019 Aug;90(4):318-323.
- Svensson K, Rolfson O, Kärrholm J, Mohaddes M. Similar Risk of Re-Revision in Patients after One- or Two-Stage Surgical Revision of Infected Total Hip Arthroplasty: An Analysis of Revisions in the Swedish Hip Arthroplasty Register 1979–2015. *J Clin Med*. 2019 Apr 10;8(4):485.
- Otten V, Mukka S, Nilsson K, Crnalic S, Kärrholm J. Uncemented cups with and without screw holes in primary THA: a Swedish Hip Arthroplasty Register study with 22,725 hips. *Acta Orthop*. 2019 Jun;90(3):258-263.
- Rogmark C. Time to Put Aside the Controversy Between Total Hip Arthroplasty and Hemiarthroplasty: Commentary on an article by Bheeshma Ravi, MD, PhD, et al.: “Comparing Complications and Costs of Total Hip Arthroplasty and Hemiarthroplasty for Femoral Neck Fractures. A Propensity Score-Matched, Population-Based Study”. *J Bone Joint Surg Am*. 2019 Apr 3;101(7):e29.
- Mohaddes M, Naucér E, Kärrholm J, Malchau H, Odin D, Rolfson O. Implant survival and patient-reported outcome following total hip arthroplasty in patients 30 years or younger: a matched cohort study of 1,008 patients in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Jun;90(3):249-252.
- Weiss RJ, Kärrholm J, Rolfson O, Hailer NP. Increased early mortality and morbidity after total hip arthroplasty in patients with socioeconomic disadvantage: a report from the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Jun;90(3):264-269.
- Cnudde P, Bülow E, Nemes S, Tyson Y, Mohaddes M, Rolfson O. Association between patient survival following reoperation after total hip replacement and the reason for reoperation: an analysis of 9,926 patients in the Swedish Hip Arthroplasty Register. *Acta Orthop*. 2019 Jun;90(3):226-230.
- Sayed-Noor AS, Mukka S, Mohaddes M, Kärrholm J, Rolfson O. Body mass index is associated with risk of reoperation and revision after primary total hip arthroplasty: a study of the Swedish Hip Arthroplasty Register including 83,146 patients. *Acta Orthop*. 2019 Jun;90(3):220-225.
- Magnéli M, Unbeck M, Rogmark C, Rolfson O, Hommel A, Samuelsson B, Schildmeijer K, Sjöstrand D, Gordon M, Sköldenberg O. Validation of adverse events after hip arthroplasty: a Swedish multi-centre cohort study. *BMJ Open*. 2019 Mar 7;9(3):e023773.
- Gromov K, Troelsen A, Mohaddes M, Rolfson O, Furnes O, Hallan G, Eskelinen A, Neuvonen P, Husted H. Varying but reduced use of postoperative mobilization restrictions after primary total hip arthroplasty in Nordic countries: a questionnaire-based study. *Acta Orthop*. 2019 Apr;90(2):143-147.

Paxton EW, Cafri G, Nemes S, Lorimer M, Kärrholm J, Malchau H, Graves SE, Namba RS, Rolfson O. An international comparison of THA patients, implants, techniques, and survivorship in Sweden, Australia, and the United States. *Acta Orthop*. 2019 Apr;90(2):148-152.

Chatziagorou G, Lindahl H, Kärrholm J. The design of the cemented stem influences the risk of Vancouver type B fractures, but not of type C: an analysis of 82,837 Lubinus SPII and Exeter Polished stems. *Acta Orthop*. 2019 Apr;90(2):135-142. doi: 10.1080/17453674.2019.1574387. Epub 2019 Feb 11. PMID: 30739553; PMCID: PMC6461110.

Jolbäck P, Rolfson O, Cnudde P, Odin D, Malchau H, Lindahl H, Mohaddes M. High annual surgeon volume reduces the risk of adverse events following primary total hip arthroplasty: a registry-based study of 12,100 cases in Western Sweden. *Acta Orthop*. 2019 Apr;90(2):153-158.

Bülow E, Cnudde P, Rogmark C, Rolfson O, Nemes S. Low predictive power of comorbidity indices identified for mortality after acute arthroplasty surgery undertaken for femoral neck fracture. *Bone Joint J*. 2019 Jan;101-B(1):104-112.

Kreipke R, Rogmark C, Pedersen AB, Kärrholm J, Hallan G, Havelin LI, Mäkelä K, Overgaard S. Dual Mobility Cups: Effect on Risk of Revision of Primary Total Hip Arthroplasty Due to Osteoarthritis: A Matched Population-Based Study Using the Nordic Arthroplasty Register Association Database. *J Bone Joint Surg Am*. 2019 Jan 16;101(2):169-176.

Avhandlingar

Här listas doktorsavhandlingar som helt eller delvis använt data från Ledprotesregistret eller dess föregångare under 2020. För fullständig lista över avhandlingar hänvisas till Ledprotesregistrets hemsida.

2020-10-09

Diagnosis and management of periprosthetic joint infections. *Karin Svensson, Göteborgs universitet.*

2020-09-18

Predicting mortality by comorbidity for patients with hip arthroplasty: Prospective observational register studies of a nationwide Swedish cohort. *Erik Bülow, Göteborgs universitet.*

2020-09-11

Preoperative psychological distress and postoperative contentment after primary total knee replacement. *Aamir Mahdi A, Örebro universitet.*

2020-09-11

Pharmacological and surgical interventions in obese knee OA patients. *Anders Overgaard, Köpenhamns universitet.*

2020-06-11

Total hip arthroplasty, osteolysis and cardiovascular disease in patients with osteoarthritis of the hip. *Agata Rysinska, Karolinska institutet*

2020-05-08

Dislocation after hip fracture related arthroplasty – Incidence, risk factors and prevention. *Ammar Jobory, Lunds universitet*

2020-05-08

Fast-track programs in total hip and knee replacement at Swedish hospitals – influences on safety, outcome and patients' experiences. *Urban Berg, Göteborgs universitet.*

2020-03-27

Outcomes following primary total hip arthroplasty. With focus on the surgeon & surgeons' perceptions about feedback. *Per Jolbäck, Göteborgs universitet.*

2020-03-20

Periprosthetic femoral fracture after total hip replacement. Incidence, risk factors, and treatment. *Georgios Chatziagorou, Göteborgs universitet.*

Tack till kontaktsekreterare och kontaktläkare

Vi vill passa på att uppmärksamma och tacka våra kontaktsekreterare och kontaktläkare runt om i Sverige för ert fina arbete och engagemang under det gångna året.

Akademiska sjukhuset

Andreas Brügge
Caroline Sköld
Mari Nilsson

Aleris Specialistvård

Nacka

Mikael Bouleu
Jennie Henriksson Lantto
Ulrica Lundholm

Aleris Specialistvård

Ängelholm

Herbert Franzén
Malin Johansson
Anette Wallstedt
Stina Andersson

Alingsås

Tarik Hamakarim
Cathrine Westby
Britt-Marie Johansson

Art Clinic Göteborg

Niclas Andersson
Ida Gustafsson

Art Clinic Jönköping

Niclas Andersson
Marie Claar

Arvika

Karin Tholén
Hans Lyrholm
Ann Säterman

Bollnäs

Mikael Davidsson
Ales Berce
Helena Larsson
Ann-Jeanette Woxström

Borås

Christan Kopp
Karin Ståhl
Carin Egelhof

Capio Artro Clinic

Jenny Saving
Karin Lundh
Elin Karlsson

Capio Movement

Linus Nilsson
Anna-Karin Ivansson
Linda Wirström

Capio Ortopedi Motala

Jonas Holmertz
Bengt Horn
Carin Hjelm
Anna Alsterqvist
Sarah Fransson
Malin Engvall
Jenny van Doorn
Jonna Stolt

Capio Ortopediska

Huset

Johan Karlsson
Ingra Sandell
Ann-Christine Karlsson
Louise Hultström

Capio S:t Göran

Filip Olsson Arthur
Tom von Oelreich
Anneli Engström
Anna-Karin Josefsson

Carlanderska

Reza Razaznejad
Helene Svedberg

Carlanderska-SportsMed

Cecilia Larsson
Adad Baranto

Danderyd

Olof Sköldenberg
Agata Rysinska
Annika Wallier
Åsa Hugo Eriksson
Lena Braun
Eva Jansson

Eksjö

Predrag Jovanovic
Daniel Wärnsberg
Åsa Josefsson
Ulrika Höglind
Sandra Lindén Milton
Agneta Samuelsson

Enköping

Lazar Popov
Soran Strbac
Lena Hedström
Inger Sandkvist
Carina Eriksson
Ann Westerberg

Eskilstuna

Nils Isaksson
Dimitrios Antonopoulos
Britta Bäverud

Falköping

Daniel Brandin
Abdol Balasem
Lena Åberg
Sabina Wiking

Falun

Anders Krakau
Dan Rösmark
Lena Jonsson
Caroline Hed

Frölundaortopedin

Torsten Jonsson
Susanne Fält

GHP Ortho Center

Göteborg

Stamatis Parais
Heléne Sahlén

GHP Ortho Center

Stockholm

Per Juan Kernell
Marcelle Broumana

Gällivare

Tomas Nilsson
Thomas Lerenius
Cecilia Jakobsson
Marita Eriksson

Gävle Gösta Ullmark Hampus Stigbrand Maria Östergård-Hansen	Karlshamn Christian Hellerfelt Cecilia Rönnfjärd Liselott Höök	Kungälv Johan Larsson-Wahlberg Annelie Lindberg Lisa Johansson Monika Båstedt	Norrköping Mats Falk Mia Lundell
Halmstad Bo Granath Daniel Stam Linda Csaki-Lund Zara Petzäll Charlotte Kader	Karlskoga Peter Wildeman Gunn Enoch Ulla Laursen Anna Igelström	Lidköping Mats Jolesjö Per-Åke Ericsson Ann-Britt Berling Britt-Marie Johansson	Nyköping Martin Forssberg Thomas Widercrantz Elisabeth Wendelsten Sandra Johansson
Helsingborg Sadik Tözmäl Britt Berlin	Karlskrona Christian Hellerfelt Cecilia Rönnfjärd Sanna Andersson Charlotte Baeckström	Lindesberg Peter Wildeman Sanna Vähärautiou Annelie Wetterberg Gunn Enoch	NÄL Magnus Gottlander Anette Larsson Jeanette Paulsson
Hermelinen Tomas Isaksson Sanna Gärdelid	Karlstad Karin Tholén Lisbeth Johansson Anette Ramkvist	Linköping Jörg Schilcher Gunilla Lindholm Helén Fornlund Muslijevic	Ortopedisk Center Sophiahemmet Björn Skyttning Christian Inngul Gunilla Gottfridsson
Hudiksvall Anders Eriksson Magnus Thulin Gunilla Olsson Ulrica Wallin Sandra Linderholm	Kristianstad Ibrahim Abdulameer Annica Olofsson Mari Fröjd Gunilla Persson	Ljungby Marny Häsing Mikaela Carlén Maria Andersson	Oskarshamn Fredrik Tydén Ingela Johansson Angelika Holmberg Evelina Solnevik
Hässleholm Tomas Hammer Sören Toksvig-Larsen Anneli Korneliusson Gunilla Persson Mari Fröjd Anne Lindvall	KS/Huddinge Harald Brismar Margareta Hedström Diana Stavin Kristina Johansson	Lycksele Maria Thorén Örnberg Lena Karlsson Helene Jonsson	Piteå Klas Stenström Jan Viklund Karin Berg Stina Eriksson
Jönköping Robert Gustafsson Heléne Schelin	KS/Solna Rüdiger Weiss Ann-Christ Eriksson Kristina Johansson	Mora Alicia Avdic Elina Lindström Skogman Carina Olmedal	Skellefteå David Löfgren Erika Eriksson Birgitta Persson Therese Berggren
Kalmar Rasmus Bjerre Catharina Lindgren	Kullbergsska sjukhuset Nils Isaksson Dimitrios Antonopoulos Marie Fredberg Petra Ekstrand	Norrköping Johann Varenhorst Helene Andersson Molina Evelina Svensson Anette Altstedt Marie Johansson Johanna Varga	Skene Christian Kopp Anne Parviainen

Skövde

Daniel Bandin
Abdol Balasem
Lena Åberg

Sollefteå

Elenor Andersson
Anja Johansson
Doris Bostedt

Sophiahemmet

Björn Skyttning
Christian Inngul
Gunilla Gottfridsson

Specialistcenter**Scandinavia**

Yamin Granberg
Johanna Pihl

SU/Mölnadal

Georgios Tsikandylakis
Kamal Kadum
Carol Danielsson
Marina Wägberg

SU/Sahlgrenska

Georgios Tsikandylakis
Kamal Kadum
Carol Danielsson
Marina Wägberg

Sunderby sjukhus

Nicole Jessen
Gunnar Pettersson
Monica Larsson
Stina Eriksson

Sundsvall

Emmanouil Bonatos
Fredrik Andersson
Susanne Svensk Lindfors
Annika Forslund

SUS/Lund

Uldis Kesteris
Magnus Tveit
Åsa Björkqvist
Eva Larsson

SUS/Malmö

Ammar Jobory
Sonja Holm
Amila Ribic

Södersjukhuset

Leif Mattisson
Karl Eriksson
Kristine Almgren
Ulrika Skoog

Södertälje

Ferenc Schneider
Marianne Mårtensson
Catharina Höög

Torsby

Jan Claussen
Annika Öhman
Gunilla Olsson

Trelleborg

Magnus Tveit
Camilla Strid
Rose-Marie Persson
Birgitte Möller
Sandra Björklund

Uddevalla

Magnus Gottlander
Michail Zacharatos
Anette Larsson
Jeanette Paulsson

Umeå

Volker Otten
Kjell Gunnar Nilsson
Lena Jensen

Varberg

Jonas Sjögren
Peter Ebel
Eva Staaf
Ing-Mari Hagsten

Visby

Håkan Hedlund
Anne Garland
Veronica Nilsson

Värnamo

Jorge Montana Benavides
Marcin Szoltysik
Susanne Svensson

Västervik

Johan Alkstedt
Mats Odensten
Suzanne Persson
Ewa Bergvist
Lotta Törngren
Ann Edström

Västerås

Thomas Ekblom
Sara Aldén
Doris Rutemark Dalmo
Charlott Hermansson

Växjö

Andreas Wahl
Emelie Granlund
Agneta Dahl
Helena Bergh André

Ystad

Gert-Uno Larsson
Marie Nilsson

Ängelholm

Sadik Tözmal
Britt Berlin

Örebro

Peter Wildeman
Per Essving
Gunn Enoch
Åsa Lagerqvist
Anna Igelström

Örnsköldsvik

Torgil Boström
Caroline Sjöberg
Jeanette Fredriksson
Elisabet Berthilsson

Östersund

Lars Korsnes
Nils Axrup
Susanne Olofsson
Birgitta Svanberg
Maria Fastesson

Adress

Svenska Ledprotesregistret
Registercentrum Västra Götaland
413 45 Göteborg
Telefon: se respektive kontaktperson
E-post: slr@registercentrum.se
Hemsida: slr.registercentrum.se

Registerhållare och ansvarig utgivare

Professor Ola Rolfson
Telefon: 031–343 08 52
E-post: ola.rolfson@vgregion.se

Biträdande registerhållare

Professor, överläkare Johan Kärrholm
Telefon: 031–342 82 47
E-post: johan.karrholm@vgregion.se

Docent, överläkare Cecilia Rogmark
Telefon: 040–33 61 23
E-post: cecilia.rogmark@skane.se

Docent Martin Sundberg
E-post: martin.sundberg@orthocenter.se

Docent Annette W-Dahl
Telefon: 0704–24 04 10
E-post: annette.w-dahl@med.lu.se

Kontaktpersoner

Utvecklingsledare Therése Persson Rukin
E-post: therese.persson.rukin@vgregion.se

Registerkoordinator Sandra Olausson
Telefon: 010–441 29 31
E-post: sandra.olausson@vgregion.se

Registerkoordinator Pär Werner
E-post: par.werner@vgregion.se

Övriga registermedarbetare

Senior statistiker Emma Nauclér
E-post: emma.naucler@vgregion.se

Senior statistiker Erik Bülow
E-post: erik.bulow@vgregion.se

Statistiker Jonatan Nåtman
E-post: jonatan.natman@vgregion.se

Statistiker Rikard Isaksson
E-post: rikard.isaksson@vgregion.se

Professor Henrik Malchau
E-post: henrik.malchau@vgregion.se

Docent Maziar Mohaddes
E-post: maziar.mohaddes.ardebili@vgregion.se

Administratör Josefine Dahl

Styrgrupp

Helene Andersson-Molina, överläkare, Norrköping

Nils Hailer, professor, Uppsala

Peter Johansson, verksamhetsutvecklare och
operationslogistiker, Umeå

Thérèse Jönsson, medicine doktor, Lund

Johan Kärrholm, professor, Göteborg

Berit Magnusson, patientrepresentant, Göteborg

Henrik Malchau, professor, Göteborg

Helena Masslegård, patientrepresentant, Göteborg

Kjell G Nilsson, professor, Umeå

Cecilia Rogmark, docent, Malmö

Ola Rolfson, professor, Göteborg

Olof Sköldenberg, professor, Stockholm

Martin Sundberg, docent, Stockholm

Annette W-Dahl, docent, Lund

Per Wretenberg, professor, Örebro

Grafisk formgivning

Valentin Experience

Tryckeri

Stibo Complete, Horsens, 2021

I samarbete med

Registercentrum Västra Götaland

Västra Götalandsregionen

Svensk Ortopedisk Förening

Lunds universitet

Göteborgs universitet

SVENSKA
LEDPROTESREGISTRET

slr.registercentrum.se | slr@registercentrum.se | 010-441 29 31